

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา วิชญาปกรณ์. เอกสารการสอนรายวิชาภาษาไทย 211: การอ่าน.

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2534.

กาญจนพรรณ ธรรมาธิวัฒน์. ผลของวิธีสอนตามแนวการกระตุ้นให้เด็กเรียนตามความคาดหวังของตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

กิ่งดาว กลิ่นจันทร์. ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

กระแสร มาลาيارกรณ์. วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530.

ขวัญเรือน โพธิ์วิเชียร. ผลการเรียนแบบร่วมมือโดยการใช่โปรแกรม ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนระดับประถม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

จรรยา บุญปลั่งอง. การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จันทร์หา จรพงษ์. ผลของการฝึกควบคุมกระบวนการอ่านโดยการแลกเปลี่ยนบทบาทที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

จิตรรดา สุวัตติกุล. วรรณกรรมไทยร่วมสมัย. นครปฐม : หมวดวิชาภาษาไทย, 2526.

ชนิดดา แนบเกษร. การศึกษาผลการฝึกอ่านด้วยวิธีการ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- ชินสุมน สุขพันธ์. การเพิ่มความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียน
ไทยชาวเล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการฝึกการอ่านแบบใช้กิจกรรมชี้แนะ
ให้คิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 5 การอ่าน หน่วยที่ 6-10.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนเรื่องบันเทิงคดี. กรุงเทพมหานคร : อักษร, 2544.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. หลักการวิจารณ์วรรณคดี. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสาร
วิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2528.
- ธงไชย พรหมปก. ศาสตร์และศิลปะแห่งการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : โลกาวัดการพิมพ์,
2529.
- ธวัช ปุณโณทก. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2527.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. วรรณกรรมวิจารณ์. ปทุมธานี : นาค, 2539.
- นภดล ปู่ชูประเสริฐ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการอภิปรายและการทำแผนผังสรุป
โยงเรื่องที่อ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533.
- บันลือ พฤกษ์วัน. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพมหานคร ;
ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- ประทีป วาทิกทินกร สมพันธ์ เลขะพันธ์. การอ่านและพิจารณาวรรณกรรม ท 021 ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2537.
- ประทีป เหมือนนิล. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2523.
- ประภาศรี สีหอำไพ. วัฒนธรรมทางภาษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534.
- ยุพร แสงทักษิณ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2535.

- ยุพียง เทพอาภรณ์. การศึกษาระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชา
มัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. การอ่านและพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์,
2524.
- ราตรี อินกัน. ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะ
กรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- วัชรภรณ์ สมองคุณ. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วาวแวว โรงสะอาด. "ทักษะการอ่านและวิธีการโคลงตามทัศนะของภาษาศาสตร์เชิง
จิตวิทยา". ภาษาศาสตร์ปริทัศน์ 8. (ภาคปลาย 2530) : 76-77.
- วิชากร, กรม. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- วิพุธ ไสยวงศ์. วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- วิสาร จิตวิวัฒน์. การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
- ศรีสุดา จริยากุล. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมมาธิราช, 2525.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.
- สมพร จารุณี. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2525.
- สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์. การอ่านตีความ. เพชรบูรณ์ : วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์, 2531.
(อัดสำเนา).
- สมศรี บำบัด. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วในการอ่านในใจกับอัตราเร็วการเขียนสรุป
ความจากวรรณกรรมร้อยแก้วร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ในจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2531.

- สร้อยสน สกกรักษ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2542
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน, 2537.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2537.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- อภิณัฐพร สุณัฐพงศ์. “กลวิธีการอ่านภาษาไทยตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- อรุณศรี แสงแก้ว. การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. ภาควิชาประถมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- อัฉรา วงศ์ไธธร. การทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ภาษาอังกฤษ

- Aebersold, JoAnn. “The Relationship between Reading Ability in a Foreign Language
And Proficiency in that Foreign Language and Reading Ability in the Native
Language.” *Dissertation Abstracts International*. 46 (September 1985) : 693.
- Barnett, Marva A. *More than Meets the Eyes ; Foreign Language Reading*.
New Jersey : Prentice-Hall Regents, 1990.
- Burmeister. Loe E. *Reading Strategies for Secondary School Teachers*.
Massachusetes : Addison-Wesley, Publishing Co., Inc., 1974.
- Burns, Roe Stoodt. *Secondary School Literacy Instruction. The Content Areas. 6th ed.*
Boston : Houghton Mifflin Company, 1998.

- Casanave, Christine P. "The Communication Prereading Activity : Adapting Existing Textbooks". Paper Presented at the TESOL Convention. Miami : United States Of America, 21-25 April, 1987.
- Goldenberg , Claude . Instructional Conversations and Literature Logs on Limited and Fluent-English-Froficiant Students' story Comprehension and Thematic Understanding. *The Element School Journal*. 4 (1999) : 277-301.
- Goldenberg , Claude . Instructional Conversations : Promoting comprehension through Discussion. *Reading Teacher*. 46 (1992-1993) : 316-375.
- Cross, David. *A Practical Handbook of Language Teaching*. London : Fakenham Photosetting Ltd., 1991.
- Dallman, Martha and others. *The Teaching of Reading*. 5nd ed. New York : North, Rinehart and Winton, Inc., 1978.
- Echevarria, Jana Instructional .*Conversations : Understanding Through Discussion*. Regents of University of California, 1995.
- Echevarria, Jana Interactive Reading Instruction : A Comparison of Proximal and Distal Effects of Instructional Conversations. 1995 (CD-ROM) Abstract from : ERIC File : EJ AN : EJ 503063 CHN : EC 61138.
- Ellis, Rod and Brian Tomlinson. *Teaching Secondary English*. Hong Kong : Longman, 1980.
- Finocchiaro, Mary and Sako Sydney. *Foreign Language Testing : a Practical Approach*. New York : Regents, 1983.
- Goodman, Kenneth S. "Psycholinguistics Universals in the Reading Process". In F. Smith (ed.), *Psycholinguistics and Reading*. Pp. 21-27. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1973.
- Goodman, Kenneth S .*The Psychology of Second Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press, 1971.

- Guszk, Frank J. **Diagnostic Reading Instruction in the Elementary School**. New York : Harper & Row, 1978.
- Harris, David P. **Testing English as a Second Language**. New York : McGraw-Hill, 1969.
- Heaton, J.B. **Classroom Testing**. London : Longman, 1990.
- Heaton, J.B.. **Writing English Language Tests**. London : Longman, 1979.
- Janopoulos, Michael. "The Relationship of Pleasure Reading and Second Language Writing Proficiency." **TESOL. QUARTERLY**. 20 (1986) : 764-768.
- Lennon, Roger T. "What Can Be Measured ?" In Roger Forr (ed.), **Measurement and Evaluation**. Pp. 26-31. New York : University of Delaware, 1972.
- Moore, B.J. **The Teaching of Reading**. Harlow : Longman, 1984.
- Nunan, David. **Designing Tasks for the Communicative Classroom**. London : Cambridge University Press, 1989.
- Osman, Safiah. "Comprehension of Expository Text by Readers of English as A Second Language". **Dissertation Abstracts International**. 46 (June 1986).
- Peregoy, Susan Frances. "Second Language Reading of Bilingual Children : Relationships to L2 Oral Language Proficiency and L1 Reading Performance." **Dissertation Abstracts International**. 48 (November 1987) : 1138.
- Pimsarn, Pratin. "The Reading and Writing Relationship : A Correlational Study of English as A Second Language Learners at the Collegiate Level." **Dissertation Abstracts International**. 48 (February 1987) : 2974.
- Richek, Margaret A. 5 Variations that Facilitate Independence In Reading Narratives. **Journal of Reading**. (April 1987) : 632-636.
- Williams, Eddie. **Reading in the Language Classroom**. London : Mac-millan, 1986.
- Yorio, Carlos Alfredo. "Some Sources of Reading Problems for Foreign Language Learners". **Language Learning** 21 (1971) : 107-115.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

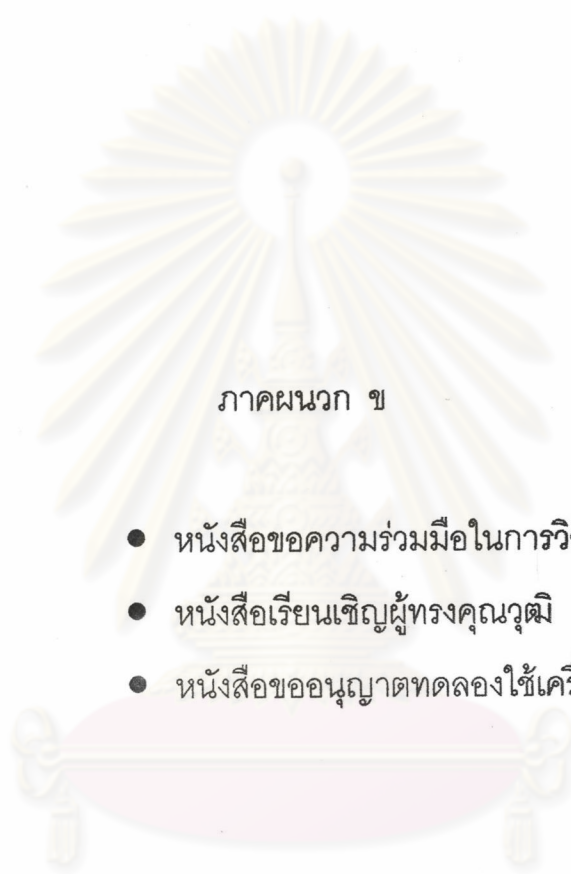
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ภาสกร เกิดอ่อน
ศึกษานิเทศก์วิชาภาษาไทย หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
2. อาจารย์รัตนา สถิตานนท์
อาจารย์ 3 ระดับ 9 หมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
กรุงเทพมหานคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย
- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
- หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)1572

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบสนทนาที่มีต่อความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทย และแผนการสอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)867

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

13 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลศิริ ร่วมสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบสนทนาที่มีต่อความสามารถในการอ่านบันทึกดีภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2700.0603)1573

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ในระหว่างการทำนิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบสนทนาที่มีต่อความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทย และแผนการสอน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2682

ภาคผนวก ค

ที่มาของเรื่องที่น่าสนใจสร้างแบบสอบและแผนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แหล่งที่มาและประเภทของเนื้อเรื่องที่น่ามาสร้างแบบสอบ
วัดความสามารถในการอ่านบันทึกคติภาษาไทย
ฉบับทดสอบก่อนเรียน**

ลำดับที่	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	นิคม ทรายวา. <u>คนบนต้นไม้</u> . 2541	เรื่องสั้น
2.	ศึกษาศิการ, กระทรวง. <u>นิทานพื้นบ้าน</u> . 2540	นิทาน
3.	ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. <u>นิทานในวรรณคดี</u> . 2520	นิทาน
4.	ศึกษาศิการ, กระทรวง. <u>วรรณสารวิจักษ์ เล่ม 1</u> . 2539	นิทาน
5.	"นิทานมงคล". <u>มติชนสุดสัปดาห์</u> 1106: (ตุลาคม 2544)	นิทาน
6.	"เจ้าหมื่นดั่งนคร" <u>วัฒนธรรมไทย 1</u> : (ตุลาคม 2543)	ตำนาน
7.	"คาเมล็ดต" <u>ชีวจิต</u> 59 (มีนาคม 2544)	ตำนาน
8.	"ท้าวทองกีบม้า" <u>วัฒนธรรมไทย 1</u> : (ตุลาคม 2541)	ตำนาน
9.	"พระนิรันตราย" <u>วัฒนธรรมไทย 1</u> : (ตุลาคม 2540)	ตำนาน
10.	"กาหลอ" <u>วัฒนธรรมไทย 10</u> : (กรกฎาคม 2542)	ตำนาน
11.	ทรง ศรีเชื้อ. <u>หน้าต่างบานที่ปิดไว้</u> . 2540	บทละคร

ศูนย์วิทยุทวิพยางค์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งที่มาและประเภทของเนื้อเรื่องที่นำมาสร้างแบบสอบ
วัดความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทย
ฉบับทดสอบหลังเรียน

ลำดับที่	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	นิคม ทรายวา. <u>คนบนต้นไม้</u> . 2541	เรื่องสั้น
2.	อนุมาราชชน. <u>วรรณกรรมเลือกสรรสำหรับเด็ก</u> . 2530	นิทาน
3.	ศึกษาศิการ ,กระทรวง. <u>วรรณสารวิจักษ์ เล่ม 1</u> . 2539	นิทาน
4.	"คดีเฝ้าต่าหนัก" <u>ไทยรัฐ</u> . (อาทิตย์ 23 กันยายน 2544)	นิทาน
5.	แม่ซ้อย นางรำ . <u>นิทานบนโต๊ะอาหาร</u> . 2544	ตำนาน
6.	"กุหลาบมวงคดแห่งสีสรร" <u>ผาสุก 20</u> : (ตุลาคม 2542)	ตำนาน
7.	"ผีคลองตะเคียน" <u>วัฒนธรรมไทย 3</u> : (กุมภาพันธ์ 2543)	ตำนาน
8.	"หลิมกอเหนี่ยว" <u>วัฒนธรรมไทย 3</u> : (กุมภาพันธ์ 2544)	ตำนาน
9.	"วีรชนล้านนา ชุนเจือง" <u>วัฒนธรรมไทย 4</u> : (เมษายน 2544)	ตำนาน
10.	ทรง ศรีเชื้อ. <u>หน้าต่างบานที่ปิดไว้</u> . 2540	บทละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทของเรื่องที่นำมาสร้างแผนการสอน

คาบที่	ชื่อเรื่อง	ประเภท
ปฐมนิเทศ	เพลงยามเช้า	เรื่องสั้น
1.	ภวังค์นิทาน	เรื่องสั้น
2.	ขาซ้ายของแม่	เรื่องสั้น
3.	พระปฐมเจดีย์	ตำนาน
4.	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	ตำนาน
5.	ทำวัตรวิกรมทิตย์ ตอนเลือกคู่	นิทาน
6.	ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว	นิทาน
7.	ดวงดารา	บทละคร
8.	เห็นแก่ลูก	บทละคร

ที่มาของเรื่องที่นำมาสร้างแผนการสอน

ไพวรินทร์ ชาวงาม. เพลงยามเช้า . แพรว 13 : (กันยายน 2534)

ศิลา โคมฉาย . ครอบครัวกลางถนน . พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มิ่งมิตร , 2536

ศึกษานิเทศก์,กระทรวง . นิทานพื้นบ้านไทย . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2540

ศึกษานิเทศก์,กระทรวง . หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 . กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา , 2535

อนุমানราชธน. วรรณกรรมเลือกสรรสำหรับเด็ก . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2535

เต็มสิริ บุญสิงห์ . นิทานพื้นบ้าน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2526

ปิ่น มาลากุล. บทละครพูด . กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ , 2540

ภาคผนวก ง

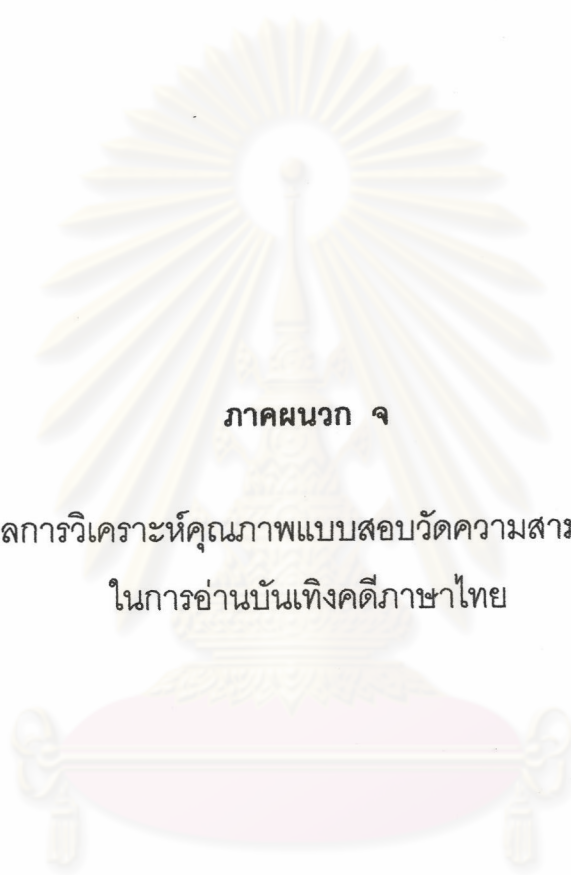
ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบสอบ

(Table of Specification)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบสอบ (Table of Specification)

เนื้อหา	ระดับความสามารถในการอ่านบันทึกภาษาไทย				ร้อยละ
	การอ่าน เพื่อจับใจความ	การอ่าน เพื่อตีความ	การอ่านเพื่อ วิพากษ์วิจารณ์	รวม ข้อสอบ	
1.การอ่านบันทึกคดี ประเภทเรื่องสั้น	2	2	2	6	10
2. การอ่านบันทึกคดี ประเภทนิทาน	8	8	8	24	40
3.การอ่านบันทึกคดี ประเภทตำนาน	8	8	8	24	40
4.การอ่านบันทึกคดี ประเภทบทละคร	2	2	2	6	10
จำนวนข้อสอบ	20	20	20	60	100
ร้อยละ	33.33	33.33	33.33		99.99

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบวัดความสามารถ
ในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบวัดความสามารถในการอ่าน
 ชั้นประถมศึกษาภาษาไทย ฉบับทดสอบก่อนเรียน เป็นรายข้อ
 (ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 = .86)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.51	.36	31.	.74	.55
2.	.56	.30	32.	.57	.51
3.	.25	.39	33.	.62	.29
4.	.67	.46	34.	.67	.63
5.	.77	.27	35.	.46	.40
6.	.67	.37	36.	.46	.28
7.	.74	.39	37.	.45	.20
8.	.78	.61	38.	.71	.33
9.	.51	.21	39.	.67	.68
10.	.67	.40	40.	.72	.79
11.	.78	.27	41.	.77	.67
12.	.77	.25	42.	.37	.30
13.	.51	.46	43.	.48	.33
14.	.77	.34	44.	.46	.55
15.	.73	.26	45.	.80	.79
16.	.78	.31	46.	.37	.80
17.	.53	.36	47.	.63	.24
18.	.76	.48	48.	.58	.23
19.	.67	.31	49.	.54	.30
20.	.35	.22	50.	.76	.27
21.	.63	.40	51.	.78	.71
22.	.53	.56	52.	.54	.76
23.	.63	.46	53.	.68	.68
24.	.45	.33	54.	.46	.28
25.	.62	.40	55.	.38	.62
26.	.38	.03	56.	.65	.56
27.	.80	.37	57.	.63	.67
28.	.72	.24	58.	.77	.46
29.	.45	.71	59.	.41	.33
30.	.70	.36	60.	.46	.25

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบวัดความสามารถในการอ่าน
 บันเทิงคดีภาษาไทย ฉบับทดสอบหลังเรียน เป็นรายข้อ
 (ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 = .87)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.51	.52	31.	.75	.60
2.	.56	.31	32.	.31	.36
3.	.67	.32	33.	.63	.30
4.	.31	.25	34.	.67	.58
5.	.46	.57	35.	.32	.46
6.	.67	.40	36.	.46	.46
7.	.60	.25	37.	.32	.45
8.	.78	.53	38.	.46	.71
9.	.33	.25	39.	.33	.77
10.	.74	.63	40.	.74	.64
11.	.80	.30	41.	.76	.52
12.	.65	.78	42.	.41	.37
13.	.70	.62	43.	.25	.23
14.	.77	.35	44.	.47	.51
15.	.73	.26	45.	.43	.56
16.	.51	.48	46.	.80	.74
17.	.55	.48	47.	.30	.27
18.	.74	.29	48.	.34	.54
19.	.72	.40	49.	.58	.29
20.	.21	.37	50.	.70	.25
21.	.27	.29	51.	.78	.79
22.	.45	.61	52.	.38	.70
23.	.63	.23	53.	.70	.57
24.	.58	.28	54.	.46	.27
25.	.63	.61	55.	.27	.75
26.	.22	.21	56.	.70	.56
27.	.62	.24	57.	.32	.40
28.	.73	.74	58.	.76	.50
29.	.46	.78	59.	.41	.22
30.	.70	.30	60.	.57	.61

ภาคผนวก จ

แบบสอบวัดความสามารถในการอ่านบันทึกภาษาไทย

- ฉบับทดสอบก่อนเรียน
- ฉบับทดสอบหลังเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านบันทึกคดีภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ฉบับทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

1. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
2. โปรดอ่านคำอธิบายให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบ
3. แบบสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 หน้า จำนวน 60 ข้อ รวม 60 คะแนน
4. เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที
5. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบสอบ
6. เปิดแบบสอบเมื่อได้รับอนุญาต
7. ในการทำแบบสอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้และทำความเข้าใจ แล้วจึงเขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้

ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง ถ้าข้อ 1 คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ก. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ให้ทำดังนี้

ตัวอย่าง เปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ข.

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	✗	X		

8. หลังจากทำแบบสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบสอบและกระดาษคำตอบ ส่งคืนอาจารย์คุมสอบ

อ่านเรื่องสั้นต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 1 – 6

คนบนต้นไม้

เขายกแขนเสื้อขึ้นเช็ดเหงื่อบนหน้าผากและแหงนคูนกตัวหนึ่งกำลังบินคาบเหยื่อตรงไปยัง
โพรงบนต้นไม้สูงชายป่า บริเวณนั้นเงียบสงัด ลมร้อนพัดเอื่อย ตะวันบ่ายแผดแสงระอุ

เขาออกจากบ้านแต่เช้าตรู่ ห่อข้าวกับปลาอย่างด้วยใบตองสดเป็นอาหารกลางวันในป่า เขา
เดินหาโพรงนกมาตลอดทางจนรู้สึกเหนื่อยและคิดว่าถ้าได้นกอีกสักตัวหรือสองตัวก็จะกลับบ้าน

เขาเป็นชาวนาเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านนี้ เขามีนาผืนเล็กอยู่แปลงหนึ่ง มัน
เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของเขา เป็นเกาะคุ่มภัย เป็นที่อยู่ที่กิน ก่อนนี้เขาไม่ค่อยรู้สึกกังวลกับ
สิ่งใดเลย แต่ในระยะหลัง ความเชื่อมั่นในตัวเองของเขาเริ่มค่อย ๆ ลดลง มีหลายสิ่งหลายอย่าง
เกิดขึ้นโดยที่เขาไม่เคยคาดคิดมาก่อน บางปีน้ำท่วม บางปีฝนแล้ง ข้าวที่เคยพอกินกลับขาด
แคลน แรก ๆ ก็ดูเป็นสิ่งแปลก แต่มันเกิดขึ้นบ่อย ต่อมาก็เคยชิน เมื่อมีการเจ็บป่วยในครอบครัว
เขาก็มีหนี้สินเพิ่มพูน เขาสองคนผิวเมียทำงานหนัก บางปีเมื่อข้าวดีพอจะเหลือขาย แต่ราคาก็ตก
ลงมาก ในช่วงเวลานั้นเขาจะออกมารับจ้างตัดฟันจากป่า บางทีก็เฝ้าถ่านขาย

ขณะนี้ในช่วงปลายเดือนกรกฎาคมซึ่งฝนควรจะตกชุก แต่อากาศกลับแห้งแล้ง ทำให้ข้าว
ในนาของเขาเสียหาย เขาจึงต้องหางานอื่นทำแทน

เขาเคยถูกจับครั้งหนึ่งเมื่อตำรวจพบเหล่าเถื่อนไหนหนึ่งฝังอยู่ใต้ซุ้มไม้ข้างบ้านของเขาทั้ง ๆ ที่
เขาไม่รู้เรื่องอะไรเลย และเหล่านั้นก็ไม่ใช่ของเขาด้วย ต่อมาควายตัวเดียวที่เขามีก็หายไปอีก เขา
จึงต้องเช่าควายคนอื่นมาไถนา

“ไม่ต้องกลัว” พ่อเฒ่าคนหนึ่งปลอบใจเขา “พวกเรามักเจอเรื่องเหมือน ๆ กันอย่างนี้แหละ
ต่างก็เอาเปรียบกันและเบียดเบียนกัน”

“ฉันก็ว่าอย่างนั้น” พ่อค้าเนื้อหมูคนหนึ่งพูด “หมอควายนั่นไง เขามีหน้าที่ตรวจหมู พวกเรา
ฆ่าหมู แต่ละวันจะต้องเตรียมเครื่องในกับเนื้อหลายพวงไปให้เขาตรวจที่บ้าน แล้วเมียเขาก็ทำหมู
สะเต๊ะขายทุกวัน”

“ดูอย่างอ้ายเปาซิ” พ่อเฒ่าพูด “มันไปขายของที่ตลิ่งต่ำ แล้วโดนจี้หลายทีจนกลัว ไม่กล้า
ไปที่นั่นอีก ตอนหลังพวกนักจับบอกว่า ยอมให้มันไปขายได้ มันจะจี้คนอื่นแทน แต่อ้ายเปาก็ไม่
กล้าไป”

เมื่อวานนี้เขาพบเพื่อนคนหนึ่งที่มีอาชีพรับซื้อหนังสัตว์ตามหมู่บ้านต่างๆ เขาต้องการลูก
นกสาธิตา หากหาได้จะให้ราคาดี “มีคนถามซื้อมาก” เพื่อนเขาบอก “ต้องเอาตัวเล็กๆ นะ ถึงจะ
สอนให้พูดได้”

โพรงนกอยู่บนยอดไม้สูง เขาวางตะกร้าลงตรงโคนต้นไม้ในนั้น ในตะกร้ามีลูกนกสาธิตาตัว

เล็ก ๆ อยู่สองตัวขนยังขึ้นไม่เต็ม มันอ้าปากร้องเบา ๆ ตรงรอบจอยปากเป็นสีเหลืองสด ปีกที่มี
แค่ตั้งเนื้อเปลือกขึ้นน้อยๆ นั้นขยับขึ้นลงขาเล็ก ๆ ลั่นเทา

เสื้อสีครามเปียกเหงื่อทั่วแผ่นหลัง เขาระชับผ้าขาวม้าเคียนเอวให้แน่น แล้วปีนขึ้นต้นไม้
สูงชะลูดนั้น พลางใช้มีดฟันลำต้น บากให้เป็นขั้นบันไดขึ้นไปทีละชั้น เสียงมีดลับเข้าไปในเปลือก
ไม้ดังเป็นจังหวะสะท้อนไปในอากาศ แม่นกและพ่อนกชะโงกหัวออกมาออกโพรง แล้วบินออกไป
ด้วยความตกใจ พร้อมกับส่งเสียงร้องกังวาน

เมื่อขึ้นได้ครึ่งต้น เขาพักเหนื่อย มือทั้งสองโอบต้นไม้ไว้แน่น เมื่อมองลงไปข้างล่างรู้สึกขา
ลั่น เขาสูดลมเข้าปอดอย่างแรง เหลียวมองรอบตัว เมฆปลายเดือนกรกฎาคมลอยเคลื่อนท้องฟ้า
แต่ไม่มีที่ท่าว่าฝนจะตกเลย ลมเย็นพัดโชย เขาสดชื่นขึ้นมา รู้สึกอยากจะเป็นนก แล้วมาสร้าง
รังอยู่บนยอดไม้ ข้างบนนี้น่าสุขสบายอิสระ สะอาด ไม่เหมือนบนพื้นดินนั้น มีแต่ฝุ่นผงและ
โคลนตม เต็มไปด้วยพวงพยอมและเถาวัลย์

เสียงรถยนต์คันหนึ่งแล่นผ่านมาจากถนนหาดเลี้ยว-แม่เทียน เขาใช้มีดบากบันไดขั้นต่อไป
พ่อนกและแม่นกบินฉวัดเฉวียนวนเวียนรอบตัวเขา พลางร้องเสียงดังด้วยความโกรธ แล้วถลาไป
จับบนกิ่งไม้ต้นข้างๆ

เขาขึ้นไปเกือบถึงโพรงนก ลมพัดแรงจนใจหวิว ความพึงใจบางอย่างงูบขึ้น รู้สึกอิจฉานกที่
ทำรังอยู่บนนี้ มันคงมีความสุขมาก เขาคิด ไม่ต้องผูกพันกับเรื่องราวบนพื้นดิน คนเราจะเป็น
อย่างนี้บ้างได้ไหมนะ เลิกเบียดเบียนกัน อยู่อย่างรักใคร่ เห็นอกเห็นใจกัน เขาคิดถึงตัวเอง ไม่
เคยคิดร้ายใคร มีแต่ถูกรังแก บนพื้นดินช่างน่าเบื่อหน่าย อยากหนีไปให้พ้น เขาสงสัยว่าถ้าเขา
เป็นนกและขึ้นมาทำรังอยู่บนต้นไม้ ปัญญาต่างๆ ยังจะติดตามมารบกวนได้ไหม เขาจะหนีพ้น
หรือไม่หนอ

เขาสลัดหัวไล่ความคิดที่กำลังฟุ้งซ่าน แล้วปีนขึ้นจนถึงโพรง มีลูกนกตัวเล็ก ๆ สามตัวอยู่ใน
นั้น เขาารู้สึกหัวใจเต้นแรงขณะเอื้อมมือเข้าไป

แม่นกและพ่อนก ร่อนถลาเข้ามาด้วยความโกรธ มันบินวนเวียนเหนือยอดไม้และส่งเสียง
ร้องดังสะท้อนคล้ายหัวใจจะแตกสลาย

1. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทอ่านข้างต้น
 - ก. มนุษย์ต้องเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่นเพื่อความอยู่รอดของตน
 - ข. คนในสังคมเมืองต่างเอาัดเอาเปรียบและเบียดเบียนกัน
 - ค. สังคมเมืองเป็นสังคมที่คนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความอยู่รอด
 - ง. สังคมชนบทเป็นสังคมขนาดเล็กทำให้ผู้คนรู้จักและคุ้นเคยกัน (การจับใจความ)

2. “คนบนต้นไม้” เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ความต้องการของคนบางคนที่ยากจะปลีกตัวออกจากสังคม
 - คนที่คำนึงถึงแต่ความสุขของตัวเองและทำตามใจตนเอง
 - คนที่หลบขึ้นไปอยู่บนยอดไม้ใหญ่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
 - ความปรารถนาของคนที่ต้องการจะอยู่ในสังคมที่ผู้คนมีความเอื้ออาทรต่อกัน
(การจับใจความ)
3. ตัวละครเอกมีความคิดอย่างไรกับสังคมรอบตัว
- เป็นสังคมที่ด้อยพัฒนา
 - เป็นสังคมของผู้ยากไร้
 - เป็นสังคมที่ผู้คนขาดคุณธรรมและแล้งน้ำใจ
 - เป็นสังคมที่น่าเบื่อหน่ายมีแต่การเอาวัดเอาเปรียบ
(การตีความ)
4. “หมอคาวายนั่นไง เขามีหน้าที่ตรวจหามู พวกเราฆ่าหามู แต่ละวันจะต้องเตรียมเครื่องในกับเนื้อหลายพวงไปให้เขาตรวจที่บ้าน แล้วเมียเขาก็ทำหามูสะเตะชายทุกวัน”
จากข้อความข้างต้นสะท้อนสภาพของสังคมดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร
- ผู้มีอำนาจประพฤติผิดโดยการทุจริตต่อหน้าที่
 - ชาวบ้าน ถูกผู้มีอำนาจรังแก
 - คนในสังคมมีแต่คนเห็นแก่ตัว
 - ทุกคนต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด
(การตีความ)
5. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต
 - ให้ข้อเสนอแนะว่าทุกคนควรอยู่กันด้วยความรัก
 - เปรียบเทียบให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของชนชั้นในสังคม
 - สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
(การวิพากษ์วิจารณ์)
6. เพราะเหตุใด ตัวละครเอกจึงคิดอีกงานที่ทำรังอยู่บนต้นไม้
- เพราะนกมีชีวิตที่เป็นอิสระต้องการจะบินไปที่ใดก็ได้
 - เพราะนกเป็นสัตว์จึงไม่ต้องประสบปัญหาดังเช่นมนุษย์
 - เพราะการอยู่บนที่สูงเหมือนกับการได้ห่างไกลจากปัญหา
 - เพราะบนต้นไม้มีอากาศที่บริสุทธิ์ และสดชื่น
(การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-10

ใบสร้อย

นานมาแล้วปราชญ์เมืองนครคนหนึ่งเป็นผู้ชำนาญในทางกวี ทราบว่าพระเจ้ากาสิโปรดกวี จึงเดินทางไปเมืองกาสิเพื่อเข้าเฝ้า ครั้นเมื่อไปถึงแล้วจะเข้าประตูพระราชวัง คนรักษาประตูก็ห้ามไว้ เมื่อกวีผู้นั้นอ่อนวอนด้วยอาการที่อ่อนน้อม นายประตูจึงเรียกสินบนจากกวีก่อนจึงอนุญาตให้เข้าไป กวีจึงบอกนายประตูว่า ยังไม่ได้รับรางวัลอะไรเลย ถ้าได้รับรางวัลอะไรมา จะแบ่งให้นายประตูครึ่งหนึ่ง นายประตูได้ฟังก็ดีใจจึงอนุญาตให้กวีผ่านเข้าไปได้ ครั้นถึงประตูชั้นในอีกแห่งหนึ่ง นายประตูชั้นในก็ห้ามกวีนั้นไว้อีก กวีต้องสัญญาว่าจะแบ่งรางวัลที่ได้จากพระเจ้าแผ่นดินให้ครึ่งหนึ่ง จึงจะผ่านประตูชั้นนั้นเข้าไปถึงพระเจ้าแผ่นดิน ครั้นเข้าไปถึงถวายบังคมแล้วก็กล่าวโคลง (คำฉันท์) อันไพเราะจับใจทำให้พระราชาชื่นบานเป็นอย่างยิ่ง

พระราชาทรงอึ้งเอิบพระทัยเพราะกวีผู้นั้น จึงตรัสเรียกมนตรีมารับสั่งให้พระราชทานช้างเชือกหนึ่งให้แก่กวี กวีได้กราบทูลว่า ตนได้รับพระราชทานช้างมาหลายเชือกแล้ว ขอพระราชทานรางวัลอย่างอื่นแทน พระราชาตรัสถามว่า ต้องการรางวัลอะไรให้บอกมาถ้าให้ได้ก็จะให้ กวีจึงขอรางวัลเป็นให้ราชาใบยตนเอง 100 ครั้ง

พระราชาก็ไม่ทรงทราบความมุ่งหมายของกวีก็รู้สึกลำบากพระราชหฤทัย พยายามจะพระราชทานรางวัลอย่างอื่นแทน แต่กวีไม่ยอมรับ จึงวอนขอพระราชทานใบย 100 ครั้งให้ได้ ถ้าพระราชาก็ไม่พระราชทานจะไปอยู่ที่อื่น

เมื่อพระราชาก็เห็นกวีไม่ยอมรับพระราชทานรางวัลอื่นแน่แล้ว จึงสั่งใบยกวี 100 ครั้ง กวีจึงให้หาตัวนายประตูทั้งสองคนมา

เมื่อนายประตูทั้งสองเข้ามาถึงที่เฝ้า กวีจึงบอกว่าตนได้ทำตามสัญญาที่ให้ไว้แล้ว พระราชาพระราชทานรางวัลเป็นใบย 100 ครั้ง ตนก็จะแบ่งให้นายประตูทั้งสองคน คนละครึ่งตามสัญญา นายประตูทั้งสองถูกใบยคนละ 50 ที ตามสัญญา ทั้งพระราชาก็และเสนาอมาตย์ก็ชื่นชมในความเฉลียวฉลาดของกวียิ่งนัก

7. ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่อง

- ก. ความกล้าหาญของกวีในการทูลขอรางวัลจากพระราช
- ข. กวีใช้ปฏิภาณไหวพริบแก้เผ็ดทำให้นายประตูได้รับโทษ
- ค. การประพฤติมิชอบของนายประตูทำให้ตนเองได้รับความเดือดร้อน
- ง. นายประตูทุจริตต่อหน้าที่ด้วยการเรียกสินบนจากกวี (การจับใจความ)

8. สิ่งทีวกวีทำตอนนายประตู่ทั้งสองคน ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

- ก. ขมื่นกับปุ่น
- ข. เกล็ดจิ้มเกล็ด
- ค. เขามะพร้าวห้าวมาขายสวน
- ง. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย

(การตีความ)

9. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างไร

- ก. เพื่อเตือนให้ระวังในเรื่องการคบคน
- ข. เพื่อแนะนำวิธีในการตัดสินใจคนคดโกง
- ค. เพื่อชี้ให้เห็นถึงโทษของการประพฤตินิยมชอบ
- ง. เพื่อให้คิดทบทวนใจ เกี่ยวกับผลของความไม่ซื่อสัตย์

(การวิพากษ์วิจารณ์)

10. เพราะเหตุใดในตอนแรกพระราชจึงไม่พระราชทานรางวัลให้กวีตามที่ได้ทูลขอ

- ก. เพราะเป็นรางวัลที่ไม่คู่ควรกับกวี
- ข. เพราะรางวัลที่กวีทูลขอเป็นสิ่งด้อยค่า
- ค. เพราะตั้งพระทัยว่าจะให้ช่างเผือกเป็นรางวัล
- ง. เพราะไม่ทรงเห็นด้วยกับรางวัลที่กวีทูลขอ

(การตีความ)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11-14

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งมีฐานะยากจนมาก ปลุกกระตือบอยู่ตรงข้ามกับบ้านมหาเศรษฐีซึ่งมีบุตรสาวแสนสวยอยู่คนหนึ่ง ชายยากจนคนนั้นพยายามหาโอกาสพบกับลูกสาวของเศรษฐีเป็นประจำโดยลอบพบกันตอนอาบน้ำ วันหนึ่งชายหนุ่มเผลอกับสาวสวยว่า ถ้านางได้แต่งงานกับตนและได้ทำมาค้าขาย 3 ปีก็จะรวย ถึงขั้นเรือยอดหัก ลูกสาวเศรษฐีแย้งว่าไม่เชื่อ ชายหนุ่มก็บอกว่าขอให้เชื่อเถอะ และวันหนึ่งนางจะได้ดื่มน้ำด้วยขันทองคำอย่างแน่นอน

อยู่ต่อมาวันหนึ่งชายยากจนก็ให้คนไปขอร้องลูกสาวเศรษฐี เศรษฐีเห็นว่าชายยากจนคนนี้ทำที่เข้าท่าเข้าทางจึงยอมยกลูกสาวให้ ต่อมาชายยากจนปรึกษากับภรรยาว่าจะค้าขาย ขอให้ไปบอกกับพ่อตาแม่ยายว่าขอข้าวเปลือกเป็นทุนสัก 7 ล้าเรือสำเภา พ่อตาแม่ยายก็ยกให้ ลูกเขยจึงเอาข้าวเปลือกไปแลกกับมะพร้าว ได้มะพร้าวมา 7 ล้าเรือสำเภา พอกลับมาก็ให้คนงานขนมะพร้าวไว้หน้าบ้าน แล้วให้คนงานปอกมะพร้าวตั้งโต๊ะมะพร้าวออกกองไว้

ต่อจากนั้นก็ไปหาพ่อตาแม่ยายอีก และขอข้าวสาร 7 ล้าเรือสำเภา พ่อตาแม่ยายก็ไม่ขัดข้อง ลูกเขยก็เอาข้าวสารไปแลกกับผ้าลายมาได้ 7 ล้าเรือสำเภา ขนไว้หน้าบ้านจากนั้นก็ไปบ้านพ่อตาแม่ยายขอทองคำเท่าลูกฟัก 7 ลูก พ่อตาแม่ยายตกใจเพราะเป็นของมีราคา แต่ก็อยากดูปัญญา

ของลูกเขย จึงตัดสินใจให้ทองคำไปอีก 7 ลูกฟัก

เมื่อลูกเขยได้ทองคำมาแล้วก็ให้ลูกเรือเอาผ้าลายฉีกออกห่อ โยมะพร้าว มัดอย่างหนาแน่น เป็นชั้น ๆ ไป ให้มีลักษณะเหมือนลูกฟัก เมื่อห่อเสร็จแล้วเมื่อใครจะแกะห่อต้องใช้เวลาแก้ทีละชั้น เป็นวัน ๆ จึงจะถึงข้างใน พวกลูกเรือช่วยกันห่ออย่างนั้นจนได้โยมะพร้าวห่อด้วยผ้าลายถึง 7 ลำ เรือสำเภา

ส่วนชายผู้นั้นกับภรรยาที่ช่วยกันเอาผ้าลายห่อทองคำหลาย ๆ ชั้นให้แก้ได้ยากเท่ากับห่อ เปลือกมะพร้าว จากนั้นก็ขนทองคำ 7 ลูกไปค้าขายโดยให้คนซื้อแก้ออกดู กว่าจะแก้ได้ก็หมดเวลา ไป 1 วันเต็ม ๆ แต่ผู้ซื้อก็ดีใจเพราะได้ทองคำขนาดลูกฟักคุ่มค่ากว่าที่เสียเงินไปหลายร้อยเท่า คนที่ เห็นก็อยากได้บ้าง แต่ขายยากจนบอกว่าหมดแล้วมีตัวอย่างมาแค่ 7 ลูกเท่านั้นให้รอวันหลัง ต่อ จากนั้นอีก 1 เดือน ชายยากจนก็แล่นสำเภาทั้ง 7 ลำที่มีห่อผ้าลายใส่โยมะพร้าวมา 7 ลำเรือ ผู้คน ก็มาแย่งกันซื้อเพื่อจะได้แก้ออกพบทองคำ การค้าขายไม่กี่ชั่วโมงของก็หมด 7 ลำเรือ ได้เงินทอง มาจนเต็มเรือสำเภาและออกเดินทางกลับบ้านอย่างปลอดภัย ลูกเขยก็สั่งให้คนงานขนเงินทอง เข้าบ้าน เรือสำเภาบรรทุกเงินทองมาหนักจนยอดเรือหักเมื่อเทียบท่า ซึ่งตรงกับคำสัญญาที่ชาย ยากจนบอกไว้กับลูกสาวเศรษฐี และมีเงินทองมากมายจนซื้อขันทองให้ภรรยาเต็มน้ำได้

11. เพราะเหตุใดเศรษฐีจึงยอมยกลูกสาวให้กับชายยากจน

- ก. เพราะลูกสาวของตนมีความรักต่อชายผู้นี้ยิ่งนัก
- ข. เพราะเห็นว่าชายยากจนเป็นคนมีสติปัญญา
- ค. เพราะเห็นแก่ความรักแท้ที่มีต่อกันของคนทั้งสอง
- ง. เพราะเห็นว่าเป็นชายที่มีความขยันเอางานเอาการ (การจับใจความ)

12. จากการกระทำของชายยากจนที่นำผ้าลายห่อทองคำจำนวน 7 ลูกไปค้าขาย จนกระทั่งมีเงิน เต็มเรือสำเภา ตรงกับสำนวนไทยในข้อใด

- ก. ก่อร่างสร้างตัว
- ข. ขุดบ่อล่อปลา
- ค. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
- ง. น้ำซึมบ่อทราย (การตีความ)

13. เพราะเหตุใด ชายยากจนจึงได้ชื่อว่าเป็นลูกเขยเจ้าปัญญา

- ก. เพราะมีความสามารถในการแก้ไขปัญห เฉพาะหน้าได้ดี
- ข. เพราะมีไหวพริบและความเฉลียวฉลาดทำให้ประสบความสำเร็จในการค้า
- ค. เพราะมีความสามารถเอาตัวรอดได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- ง. เพราะไม่เคยเสียเปรียบบรรดาพ่อค้าด้วยกัน (การวิพากษ์วิจารณ์)

14. จากการกระทำของชายยากจนที่ใช้ผ้าลายทอใยมะพร้าวแล้วนำไปขายให้กับชาวบ้าน เป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. เหมาะสม เพราะเป็นวิธีการค้าขายที่ดีวิธีหนึ่ง
- ข. เหมาะสม เพราะเป็นการค้าขายที่ลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมาก
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นค้ำกำไรเกินควร
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะ เป็นการหลอกลวง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15 – 18

มหาหงส์

พระเจ้าสัมมมะ เป็นกษัตริย์ครองเมืองพาราณสีพระองค์มีอัศวมเหสีองค์หนึ่งทรงพระนามว่าพระนางเขมาในการนั้นพระโพธิสัตว์ถือกำเนิดเป็นหงส์อยู่ ณ เขาจิตตภูฏ มีบริวารเก้าหมื่นหกพัน อยู่มาวันหนึ่ง พระนางเขมาเที่ยวทรงสุบินนิมิตว่ามีหงส์ทองสองตัวมาจับที่บัลลังก์ ได้แสดงธรรมด้วยเสียงไพเราะ นางสดับธรรมนั้นยังมีทันอิมใจพอดีรุ่งเช้าหงส์ทั้งสองพากันบินกลับไป ครั้นนางตื่นบรรทมก็ทราบว่าเป็นสุบินนิมิต จะทูลให้พระราชบิดาติดตามมหาหงส์ของ พระราชาคงจะไม่หาให้ได้ นางจึงสร้างทำเป็นตั้งครุฑมีอากาณพัทธอง พระราชาเสด็จมาเยี่ยม นางได้กราบทูลขอให้พระราชบิดาจับหงส์ทองให้สักตัวหนึ่ง พระราชาตรัสพลอบว่าจะทำให้ พระราชาเสด็จออกมาปรึกษาอำมาตย์เพื่อจะหาทางจับหงส์ทองให้พระมเหสี อำมาตย์กราบทูลว่า พราหมณ์นั้นรู้จักหงส์ทอง พระราชาจึงให้พราหมณ์เข้าเฝ้า พราหมณ์กราบทูลว่า หงส์ทองนั้นมีอยู่ตระกูลหนึ่งคือตระกูลตรฐอาศัยอยู่ ณ เขาจิตตภูฏ พวกพรานเท่านั้นจึงจะสามารถจับหงส์ทองนี้ได้ พระราชาจึงให้นายพรานเข้าเฝ้าเพื่อจับหงส์ แต่พราหมณ์กราบทูลว่า ไม่ต้องไปจับไกลถึงเขาจิตตภูฏ ขอให้พระองค์ขุดสระขะเมะปลูกบัวและธัญญาชาติต่าง ๆ แล้วให้นายพรานเฝ้า ทำบ่วงดักก็สามารถจับหงส์ทองได้

พระราชาได้รับคำกราบทูลแนะนำเช่นนั้น จึงรับสั่งให้ขุดสระใหญ่ ชื่อสระขะเมะแล้วให้นายพรานเฝ้ารักษา ด้วยเหตุที่พรานที่เฝ้าสระขะเมะ จึงได้ชื่อว่าพรานขะเมะเนสาท พวกนกทั้งหลายต่างบินลงหากินในสระขะเมะนี้เป็นประจำ จนเป็นที่เลื่องลือไปถึงพวกหงส์ตรฐอาศัยพระนี้บริบูรณ์ด้วยอาหาร บริวารของทำวตรฐมหาหงส์อยากไปหากินในสระขะเมะ ได้ขอให้หงส์สุขุมเสนาบดีไปขออนุญาตจากมหาหงส์ มหาหงส์ได้เตือนว่า มนุษย์นั้นมีเล่ห์เหลี่ยมและอุบายมาก ระวังยากแต่ในที่สุดทนอ่อนวอนจากบริวารไม่ได้ จึงได้พาบริวารเก้าหมื่นหกพันไปหากินยังสระขะเมะ

นายพรานขะเมะเนสาทผู้สังเกตดูหงส์ทองกินข้าวสาละ เห็นทำวตรฐมหาหงส์เป็นหงส์ที่งามเลิศมีลักษณะดี คิดในใจว่าจะจับหงส์ตัวนี้ไปถวายพระราชา ฉะนั้นจึงจับตามองดูอยู่ว่าทุกทุกวัน

มหาหงส์ลงหากินที่ใด นายพรานสะกดรอยอยู่หกว้น วันที่เจ็ดจึงขวันเชือกทำเป็นบ่วงดักไว้

ครั้นวันรุ่งขึ้นเป็นวันที่เจ็ดมหาหงส์พาบริวารมาหากินที่สระขะเมะ เมื่อถลาร่อนลงเท้าถล้าไปติดบ่วงของนายพรานดึงเท้าไรก็ไม่หลุด มหาหงส์คิดว่า ถ้าหากว่าเราเริงว่าติดบ่วง พวกนกทั้งหลายคงตกใจพากันบินหนีไปทั้งหมด ก็คงจะหิวโหยเพราะไม่ได้กินอาหาร ฉะนั้นจึงนั่งอยู่ไม่บอกให้ผู้ใดรู้

ครั้นนกบริวารกินอาหารอิ่มแล้ว มหาหงส์จึงร้องขึ้นว่าติดบ่วง นกทั้งหลายต่างพากันบินหนีภัยไปยังเขาจิตตฤฎฐ สุขุมเสนาบดีก็บินหนีไปด้วย เมื่อบินไปแล้วกลับคิดได้ว่าภัยจะเกิดขึ้นกับมหาหงส์บ้างหรือไม่ คิดดังนั้นแล้วจึงบินกลับมายังสระขะเมะอีก ได้พบมหาหงส์ติดบ่วงได้รับทุกข์เวทนาอยู่ สุขุมหงส์ก็ได้เข้าไปปลอบประโลมใจ มหาหงส์ได้บอกให้ สุขุมหงส์กลับไปเสียเถิด เพราะอยู่ก็จะเกิดภัยอันตราย แต่สุขุมหงส์ไม่ยอมไป ยอมตายพร้อมกับมหาหงส์

ฝ่ายนายพรานชมเนสาทเห็นหงส์บินหนีไปถึงสามพวก ก็ออกมาดูที่บ่วงเห็นมหาหงส์ติดบ่วงอยู่ได้ตรงเข้าไปจับ แต่สุขุมหงส์ได้กล่าวกับนายพรานว่า มหาหงส์นั้นท่านเป็นหัวหน้าไม่ควรจับไป ถ้าจับไปแล้วนกบริวารทั้งหลายก็จะขาดหัวหน้า ขอให้จับเราไปเถิด เพราะสิ่งใดที่มหาหงส์มีเราก็มีทุกอย่าง จะนำไปขายก็ได้ราคาอย่างเดียวกัน นายพรานได้เห็นความจงรักภักดีของสุขุมหงส์ที่ยอมสละชีวิตแทนนายตนได้ จึงได้ปล่อยมหาหงส์เป็นอิสระ สุขุมหงส์ได้ถามนายพรานว่า จับมหาหงส์เพื่อประสงค์สิ่งใด นายพรานตอบว่า พระราชาต้องการให้จับไปถวายพระราชาเทวี สุขุมหงส์ได้ฟังดังนั้น จึงร้องขอให้นายพรานนำมหาหงส์และตนไปถวายพระราชา นายพรานได้ห้ามปรามไว้ แต่สุขุมหงส์ขอให้ไปถวาย เพราะพระเจ้าราชาย่อมเป็นผู้ฉลาด คงไม่ทำร้ายเรา นายพรานจึงนำหงส์ทั้งสองเข้าเฝ้าพระราชา ระหว่างนั้นมหาหงส์ได้คร่ำครวญถึงนางหงส์อันเป็นที่รักสุขุมหงส์จึงได้ตักเตือนว่า ในระหว่างอันตรายเช่นนี้ไม่ควรกล่าวถึงสตรี มหาหงส์ตอบว่า นางหงส์คงจะเสียใจจนตายถ้าไม่ได้พบเรา และอีกประการหนึ่งสตรีเป็นมารดาของโลก ไม่มีผู้ใดที่จะไม่เกิดจากสตรี ฉะนั้นอย่าติเตียนสตรีเลย

นายพรานนำหงส์ทั้งสองมาเฝ้าพระราชาในท่ามกลางหมู่อำมาตย์ พระราชาได้พระราชทานทรัพย์สมบัติ ให้นายพราน และให้เป็นนายบ้านเก็บส่วยสาอากรสิบสองหมู่บ้าน พระราชาถามนายพรานว่าท่านจับหงส์สองตัวนี้มาได้อย่างไร นายพรานทูลตอบว่า จับได้มหาหงส์เพียงตัวเดียว แต่ที่ได้มาสองตัวเพราะสุขุมหงส์ติดตามนายของตนมา จึงกลายเป็นจับหงส์ได้สองตัว พระราชาได้ฟังเช่นนั้นจึงเห็นความดีของสุขุมหงส์ และใคร่จะฟังธรรมจากสุขุมหงส์ ดังนั้นในคืนนั้นสุขุมหงส์จึงได้แสดงธรรมให้ปรากฏแก่พระราชา มหาอำมาตย์ทั้งหลาย และพระนางเขมาเทวี ครั้นรุ่งเช้าพระราชาจึงได้ปล่อยให้หงส์ทั้งสองกลับไปยังเขาจิตตฤฎฐ เมื่อมาถึงเขาจิตตฤฎฐ หงส์บริวารทั้งหลายต่างห้อมล้อมแสดงความยินดีที่นายของตนได้กลับคืนมาโดยปลอดภัย

15. เพราะเหตุใดพราหมณ์จึงกราบทูลว่า การจับหงส์ทองนั้นไม่จำเป็นต้องไปถึงเขาจิตตภูฏ
- เพราะหงส์ทองมีที่อยู่อาศัยหลายแห่งมิใช่เฉพาะที่เขาจิตตภูฏ
 - เพราะหนทางที่จะไปยังเขาจิตตภูฏนั้นทุรกันดารและมีระยะทางไกลมาก
 - เพราะการเข้าไปถึงถิ่นของหงส์ทองอาจได้รับอันตราย
 - เพราะหงส์ทองต้องบินออกจากแหล่งที่อยู่เพื่อมาหาอาหารจึงน่าจะไปได้ไกลระหว่างทาง (การจับใจความ)
16. ข้อใดมีข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- บุคคลที่เป็นหัวหน้าต้องตัดสินใจด้วยความรอบคอบ
 - ความจริงรักภักดีของผู้น้อยที่ยอมสละชีวิตของตนแทนเจ้านาย
 - ความต้องการของบุคคลหนึ่งอาจสร้างความเดือดร้อนให้อีกบุคคลหนึ่งได้
 - การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเป็นคุณธรรมอันประเสริฐ (การตีความ)
17. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- เพื่อให้เห็นถึงผลของการมีความสามัคคี
 - เพื่อชี้ให้เห็นคุณธรรมที่พึงมีของผู้เป็นหัวหน้า
 - เพื่อชี้แนะแนวทางในการอยู่ร่วมกันของหมู่คณะ
 - เพื่อให้คัดค้านใจในเรื่องการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา (การวิพากษ์วิจารณ์)
18. “มหาหงส์คิดว่า ถ้าหากว่าเราร้องว่าติดบ่วง พวกนกทั้งหลายคงตกใจพากันบินหนีไปทั้งหมด ก็คงจะหิวโหยเพราะไม่ได้กินอาหาร ฉะนั้นจึงนั่งอยู่ไม่บอกให้ผู้ใดรู้”
- จากเหตุการณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามหาหงส์มีคุณธรรมของผู้เป็นใหญ่ในข้อใด
- ความเมตตา
 - ความอดทนอดกลั้น
 - ความเสียสละ
 - ความเพียรพยายาม (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19 – 24

วันหนึ่งลูกเสือและลูกโค เดินตามกันมาถึงอาศรมฤๅษี ฤๅษีเห็นลูกสัตว์ทั้งสองรักใคร่กัน รู้สึกประหลาดใจเพราะสัตว์ทั้งสองมักเป็นศัตรูกัน จึงถามความเป็นมาของลูกสัตว์ทั้งสอง ลูกเสือเล่าให้ฤๅษีฟังว่า วันหนึ่งแม่ของตนออกไปหากิน ตัวข้าหิวจนนอนจมอยู่ มีโคแม่ลูกเดินผ่านมา ตัวข้าเข้าไปขอมนมแม่โคดื่ม แม่โคไม่ให้แต่ลูกโคอ่อนวอนแม่ขอให้ลูกเสือดื่มนม แม่โคจึงยอมให้ลูกเสือดื่ม ลูกเสือดื่มจนเสร็จชวนโคแม่ลูกอยู่ด้วย สาบานเป็นเพื่อนกับลูกโคและชอยึดถือแม่โคเป็นแม่ของตน แม่โคถามว่าถ้าแม่เสียกลับมาจะทำอย่างไร ลูกเสือตอบว่าตนจะฆ่าแม่เสีย

เมื่อลูกเสื่อรับคำเช่นนั้น โคนแม่ลูกจึงอาศัยอยู่ด้วย ครั้นแม่เสื่อกลับมาลูกเสื่อเล่าให้แม่ฟังว่าตนหิวจนแทบจะสิ้นชีวิตได้แม่โคจึงรอดชีวิตมาได้ แม่เสื่อถามหาโคนแม่ลูก ลูกเสื่อขอคำสัตย์ว่า ถ้าแม่ไม่ทำร้ายโค จะบอกที่อยู่ของโคให้ทราบ แม่เสื่อรับคำ สัตว์ทั้งสองก็กินในป่าด้วยความสุข วันหนึ่งแม่เสื่อออกหาอาหารและได้แอบอยู่ในพุ่มไม้ แม่โคเดินมาแม่เสื่อก็จับแม่โคกินเสีย ลูกเสื่อและลูกโค คอยหาแม่โคจนค่ำไม่กลับมารู้ว่าแม่เสื่อฆ่าแม่โคแน่แล้ว พอแม่เสื่อกลับมาถึง ลูกเสื่อและลูกโคจึงฆ่าแม่เสื่อตาย แล้วสัตว์ทั้งสองได้พากันเดินทางมาจนถึงอาศรมฤๅษี

พระฤๅษีได้ฟังลูกเสื่อเล่าเรื่องทั้งหมดก็มีใจรัก จึงประกอบพิธีชุบลูกเสื่อและลูกโคเป็นมนุษย์ ลูกเสื่อเป็นพี่ ชื่อ พหลวิชัย ลูกโคเป็นน้อง ชื่อ คาวี ทั้งสองกุมารได้ศึกษาศิลปวิทยาในสำนักฤๅษี วันหนึ่งฤๅษี กล่าวกับพหลวิชัยคาวีว่า ปรากรณจะให้ทั้งสองคนนี้ได้เป็นกษัตริย์ ขอให้ออกเดินทางไปทางทิศบูรพา สองพี่น้องจึงลาพระฤๅษีออกเดินทางไปในป่า จนถึงเมืองจันทบุรี พระเจ้าแผ่นดินทรงพระนามว่าท้าวมคธ มเหสีทรงพระนามว่านางจันทรวดี มีพระราชธิดาองค์หนึ่งทรงพระนามว่านางสุรสุดา เมืองจันทบุรีมีสระใหญ่แห่งหนึ่ง เป็นที่อยู่ของนางยักษ์ ใครลงไปในสระถูกยักษ์จับกินหมด พหลวิชัยและคาวีเดินทางมาถึงริมสระน้ำนี้ และได้พักใต้ต้นไทร คาวีลงไปตักน้ำในสระ ยักษ์จะจับคาวีกิน คาวีชักพระขรรค์ฟันคอยักษ์ขาด นำน้ำมาให้พี่ดื่มและเล่าเรื่องการต่อสู้ยักษ์ให้พี่ฟัง เสียดใจว่าคาวีฆ่ายักษ์ตายได้ข่าวไปถึงท้าวมคธท้าวเธอสั่งให้อำมาตย์ไปรับพหลวิชัยและคาวีเข้ามาในเมือง ท้าวมคธตรัสถามถึงคนฆ่ายักษ์ พหลวิชัยทูลว่าคาวีเป็นผู้ฆ่ายักษ์นั้นตาย ท้าวมคธตรัสว่าจะยกพระราชธิดาให้แก่คาวี คาวีทูลว่าการฆ่ายักษ์ทำไปเพื่อป้องกันอันตรายให้พี่ชาย ความดีทั้งหลายขอยกให้แก่พหลวิชัย ท้าวมคธได้จัดการอภิเษกสมรสพหลวิชัยกับนางสุรสุดา

เมื่อพหลวิชัยได้อยู่ครองคู่กับนางสุรสุดาแล้ว คาวีได้เข้ากราบลาพี่ชายขอออกเดินป่าแสวงหาบ้านเมืองบ้าง พหลวิชัยและคาวีนำดอกบัวมาสองดอกแล้วอธิษฐานว่าถ้าดอกบัวของผู้ใดเหี่ยว ผู้นั้นยอมได้รับอันตราย พหลวิชัยสั่งคาวีให้รักษาพระขรรค์ให้ดีเพราะถอดหัวใจไว้ในพระขรรค์ คาวีออกเดินทางไปในป่าประมาณ 7 เดือน มาถึงเมืองหนึ่งเป็นเมืองร้าง เพราะมีนักยักษ์กินผู้คนหมดคนที่เหลือก็หนีไปเมืองอื่น คาวีเข้าไปในวังเห็นกลองใบหนึ่ง ได้เอากกระพุ่มกลองแต่กลองนั้นไม่มีเสียงดัง คาวีสงสัย เอาพระขรรค์แหวกหน้ากลองจึงได้พบผู้หญิงในกลองมีรูปร่างหน้าตางดงามมาก คาวีจึงถามนางว่าเหตุใดนางจึงเข้ามาอยู่ในกลอง นางเล่าให้ฟังว่า นางเป็นพระธิดาของท้าวมัทราชมารดาคือนางแก้วเกษร ส่วนนางมีนามว่าจันทระและเมืองนี้คือรมยนคร นักอินทรีคู่หนึ่งกินคนหมดทั้งเมือง พระบิดาได้นำนางไว้ในกลองเพื่อให้พ้นอันตราย คาวีถามว่านางนั้นอยู่ที่ไหน นางตอบว่า ถ้านกเห็นควันไฟเมื่อใดนกนั้นจะมา คาวีก็ออกกองไฟควันไฟพุ่งสู่อากาศ นักอินทรีทั้งคู่บินมายังรมยนครทันที เห็นคาวีกับนางจันทระยืนอยู่บนเกยจึงบินโฉบลงมา

คาวีชักพระขรรค์ฟันคอนกตายทั้งสองตัว ส่วนนางจันทรถกใจสลบไป คาวีนำน้ำมาสงพระพักตร์จนนางฟื้นแล้วเสด็จเข้าพระนคร

วันหนึ่งคาวีชวนมเหสีทรงคางคกเสด็จไป นางจันทรนำเส้นพระเกศาที่ล่วงหล่นใส่ผอบลอยน้ำไป ผอบลอยไปถึงเมืองพัทวิไสย ซึ่งมีเจ้าเมืองชื่อยศภูมิ วันหนึ่งเสด็จตรงน้ำพบผอบลอยมาเมื่อเก็บได้เป็นเส้นพระเกศามีกลิ่นหอม ทำวยศภูมิหลงใหล เสด็จเข้าเมืองรับสั่งให้อำมาตย์ประกาศทั่วเมืองว่า ใครนำนางที่เส้นพระเกศาหอมมาให้จะมอบเมืองให้ทั้งหนึ่ง ยายเฒ่าขอรับอาสาให้แต่งเรือขึ้นไปรับนางที่เมืองมยนคร เดินทางวันหนึ่งมาถึงเข้าไปหานางจันทรพอจำได้ทั้งสองดีใจ ยายเฒ่าอยู่กับนางจันทรตั้งแต่นั้นมา ยายเฒ่าคิดหาวิธีนำนางไปถวายทำวยศภูมิเสมอ ครั้นยายเฒ่าเห็นคาวีเห็นพระขรรค์มีความสงสัยจึงถามนางจันทร นางจันทรลอบถามคาวีได้ความว่าคาวีถอดหัวใจไว้ในพระขรรค์ หากพระขรรค์ถูกไฟไหม้คาวีจะต้องตาย นางจันทรเล่าให้ยายเฒ่าฟัง ยายเฒ่ากะว่าคาวีจะต้องทรงมรธาพิเศก เพื่อแสดงความเป็นกษัตริย์ ทั้งสองหลงเชื่อเสด็จขึ้นเกยยายเฒ่าสงน้ำให้ ยายเฒ่าแกล้งทำเป็นว่าพระขรรค์เกะกะคาวีถอดพระขรรค์ให้ยายเฒ่านำพระขรรค์ใส่กองไฟ ทันใดนั้นคาวีก็สิ้นชีวิต นางจันทรถกใจร้องไห้ ยายเฒ่าอุ้มนางลงเรือไปจนถึงเมืองพัทวิไสย นำนางถวายแก่ทำวยศภูมิทำวยศภูมิหวังได้นางเป็นชายาแต่เข้าใกล้นางไม่ได้เพราะนางตัวร้อนดังไฟ

ดอกบัวของคาวีเหี่ยวแห้งพหลวิชัยเห็นดังนั้นก็ร้อนใจรู้ว่าน้องคงต้องตาย จึงกราบลาบิดาออกติดตามหาคาวี เดินเท้าได้ 7 วันจึงมาถึงเมืองมยนคร เสด็จเข้าเมืองแล้วจึงได้พบคาวีนอนสิ้นชีวิตอยู่ พหลวิชัยมองดูคาวีไม่พบพระขรรค์ค้นหากจนพบในกองไฟจึงหยิบพระขรรค์ขัดจนขึ้นเงาแล้ววางบนตัวคาวี คาวีก็ฟื้นขึ้น คาวีเล่าเหตุการณ์ให้ฟังทุกประการ พหลวิชัยจึงชวนคาวีออกตามนางจันทรเห็นรอยเท้ามาสุดที่ชายหาด คิดว่ามีเรือมารับนาง พหลวิชัยและคาวีติดตามจนถึงเมืองทำวยศภูมิ สองพระองค์ปลอมตัวเป็นพราหมณ์ ได้ข่าวว่าทำวยศภูมิได้ผู้หญิงคนหนึ่งมาแต่ตะตองตัวนางไม่ได้ ส่วนทำวยศภูมิเห็นว่าตนแก่ ไม่คู่ควรกับนางคิดหาผู้วิเศษชุบกายให้หนุ่มขึ้น จึงรับสั่งให้เสนาประกาศหาผู้วิเศษ เสนาได้พบพหลวิชัยเป็นดาบสขออาสาชุบกาย ก็พาเข้าเฝ้าทำวยศภูมิ ส่วนคาวีชอนกายมากับพหลวิชัย พระดาบสขอให้ก่อกองไฟและกั้นม่านประกอบพิธีกับทำวยศภูมิเพียงสองพระองค์ พอได้โอกาสจึงผลักทำวยศภูมิตายในกองไฟ แล้วแต่งองค์คาวีออกมาแทนทำวยศภูมิพวกสนมกำนัลเสนาอำมาตย์ออกมาต้อนรับด้วยความชื่นชม คาวีรับสั่งให้แบ่งเมืองให้พระดาบสทั้งหนึ่ง พระดาบสไม่ขอรับอ้างว่าเป็นผู้ทรงศีล และขอลาไปอยู่ป่าบำเพ็ญพรตต่อไป คาวีได้ครองเมืองพัทวิไสย โดยใช้นามว่าทำวยศภูมิ เข้าไปในห้องนางจันทร นางจันทรจำพระสวามีได้ ต่างเล่าเรื่องราวสู่กันฟัง และทั้งสองได้อยู่ครองบ้านเมืองเป็นสุขสืบมา

19. ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่อง
- ความรักและความผูกพันที่มีต่อกันของลูกเสือและลูกวัว
 - ความมีกิลเลสของท้าวยศภูมิก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้คนจำนวนมาก
 - ความโลภของยายเฒ่าทำให้คาวีต้องพลัดพรากจากคนรัก
 - ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนางจันทร์ทำให้คาวีต้องสิ้นชีวิต (การจับใจความ)
20. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องพหลวิชัยคาวี
- พหลวิชัยแนะนำให้คาวีถอดดวงใจไว้ในพระขรรค์
 - ท้าวยศภูมิลงไหลในรูปโฉมของนางจันทร์จึงรับสั่งให้คนออกติดตาม
 - คาวีพบนางจันทร์ขณะที่นางติดอยู่ในกลอง
 - พหลวิชัยรู้ว่าคาวีสิ้นชีวิตเพราะดอกบัวเหี่ยวแห้ง (การจับใจความ)
21. จากเรื่องที่อ่าน เพราะเหตุใดท้าวยศภูมิจึงตายในกองไฟ
- เพราะการไม่รักษาสัจจวาจา
 - เพราะความรักที่มีต่อนางจันทร์จึงยอมทำทุกอย่าง
 - เพราะกิลเลสค้นหาเข้าครอบงำจิตใจทำให้หลงผิด
 - เพราะขาดสติทำให้ไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบ (การตีความ)
22. จากเรื่องที่อ่านสะท้อนให้เห็นว่าลูกเสือมีคุณธรรมในข้อใดชัดเจนที่สุด
- การรักษาวาจาสัตย์
 - ความเสียสละ
 - ความอดทนอดกลั้น
 - ความเมตตากรุณา (การตีความ)
23. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- เพื่อให้ความสนุกสนานบันเทิงแก่ผู้อ่าน
 - เพื่อเป็นคติสอนใจเรื่องการรักษาความสัตย์
 - เพื่อแสดงให้เห็นว่าธรรมะย่อมชนะอธรรม
 - เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของความโลภ (การวิพากษ์วิจารณ์)
24. เพราะเหตุใด พระฤาษีจึงประกอบพิธีชุบลูกเสือและลูกโคให้เป็นมนุษย์
- เพราะ มีความเมตตาสงสารลูกสัตว์ทั้งสอง
 - เพราะ ล่วงรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าว่าลูกเสือและลูกโคจะได้เป็นกษัตริย์
 - เพราะ เห็นคุณงามความดีที่ลูกเสือและลูกโคถือความสัตย์เป็นที่ตั้ง
 - เพราะ ปราบปรามที่ได้ฟังพาลูกสัตว์ทั้งสองเมื่อได้เป็นมนุษย์แล้ว (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25 – 30

ชาวนาผู้หนึ่งนำไถอย่างและสุราผลไม้ขวดหนึ่งมาให้ เป็นของกำนันแก่ราชาที่ตินคนหนึ่ง ราชาที่ตินก็เรียกเด็กรับใช้มายกของกำนันที่ชาวนาให้ไปไว้ที่บ้านของตน แต่ราชาที่ตินรู้ว่าเด็กหนุ่มรับใช้คนนี้มีเล่ห์เหลี่ยมมาก เขาจึงชี้แจงให้เด็กหนุ่มนั้นฟังว่า ใต้ผ้าคลุมของกำนันมีนกเป็น ๆ ตัวหนึ่งกับยาพิษอยู่ขวดหนึ่ง แล้วยังแนะว่าในระหว่างทางกลับบ้าน อย่าได้เปิดผ้าคลุมออกเป็นอันขาด เพราะนกจะบินหนีและกลืนยาพิษก็จะระเหยออกมาฆ่าเด็กรับใช้เสีย

เด็กรับใช้หนุ่มรู้จักนายของเขาดีเกินขนาดด้วยซ้ำ พอเดินไปเห็นมุมเหมาะ ๆ เข้า ก็ไม่เพียงกินไถอย่างเสียทั้งตัวอย่างเดียว แถมดื่มเหล้าผลไม้แสนอร่อยเสียจนหยุดสุดท้าย เกลี้ยงขวดไปเลย

ครั้นถึงเวลาอาหารกลางวัน ท่านราชาที่ตินก็กลับบ้าน ให้ภรรยานำอาหารมาให้กิน ภรรยาบอกให้คอยสักครู่ เพราะอาหารยังไม่ได้เตรียมไว้ ราชาที่ตินจึงบอกว่า ให้เอาไถอย่างกับเหล้าผลไม้ที่ฝากมากับเด็กรับใช้มากินก็พอแล้ว เขาแปลกใจและจุนก็กเมื่อภรรยาบอกว่า เธอยังไม่เห็นเจ้าหนุ่มนั้นตั้งแต่เข้ามาแล้ว

โดยไม่ยอมเสียเวลาแม้นาทีเดียว ท่านเจ้าของที่ตินก็เผลอกลับที่ทำงานอย่างรวดเร็ว ณ ที่ทำงานนั่นเอง เขาพบพ่อหนุ่มคนรับใช้นอนหลับปุ๋ยสำราญอยู่ เขาจึงตะโกนเรียก เตะเด็กหนุ่ม ป้าบ ๆ ให้ตื่นขึ้น แล้วตะคอกถามถึงของกำนันที่ชาวนาให้มา

พ่อหนุ่มนั้นก็กล่าวว่า “นายขอรับ ในระหว่างผมเดินกลับบ้านลมพัดแรงทำให้ผ้าคลุมนั้นเปิดออกนกบินปรี๊ดหนีไป ผมกลัวว่านายจะลงโทษผมผมก็เลยดื่มยาพิษนั้นเสียจนหมดขวด” แล้วแถมทำยาว่า “ผมจึงกลับมาอนรอความตายอยู่ที่นี้แหละครับ”

25. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงไว้ในเรื่องนี้

- ก. ความประหยัคมัธยัสถ์ของราชาที่ติน
- ข. ความเจ้าเล่ห์ของเด็กหนุ่มรับใช้
- ค. ความละเอียดรอบคอบของราชาที่ติน
- ง. การดำเนินชีวิตแบบเดินสายกลางของราชาที่ติน (การจับใจความ)

26. พฤติกรรมของเด็กหนุ่มรับใช้น่าจะสอดคล้องกับสำนวนในข้อใด

- ก. คบเด็กสร้างบ้าน
- ข. นายว่าชี้ข้าพลอย
- ค. เกลือจิ้มเกลือ
- ง. คดในข้องอในกระดูก (การตีความ)

27. “นายขอรับ ในระหว่างผมเดินกลับบ้านลมพัดแรงทำให้ผ้าคลุมนั้นเปิดออกนกบินปรี๊ดหนีไป ผมกลัวว่านายจะลงโทษผมผมก็เลยตีเมียพิษนั้นเสียจนหมดขวด” แล้วแถมทำยว่า “ผมจึงกลับมาอนรอความตายอยู่ที่นี้แหละครับ”

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเด็กหนุ่มรับใช้มีลักษณะนิสัยเช่นใด

ก. ตรงไปตรงมา

ข. เห็นแก่ได้

ค. ซื่อสัตย์สุจริต

ง. ฉลาดแกมโกง

(การตีความ)

อ่านนิทานต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30

นิทานมงคล

นิทานเรื่องนี้ว่ากันว่าเกิดก่อนสมัยพุทธกาล แต่เป็นเรื่องที่กินใจคน เพราะบันทึกความเป็นคนชั่วไว้ครบถ้วนบริบูรณ์ เตือนคนภายหลังไม่ให้เอาเยี่ยงอย่าง

เด็กหนุ่มชื่อมิตตวินทุกะ เป็นถึงลูกคนร่ำรวย แต่นิสัยเกเรตั้งแต่เด็ก ชอบลักเล็กขโมยน้อย ทั้งที่พ่อแม่ตนเองก็ร่ำรวย บิดาเป็นถึงพระโศดาบัน แต่ก็ไม่สามารถสั่งสอนลูกตนเองได้ สาเหตุใหญ่ก็คือ แม่เข้าข้างมาตั้งแต่เล็ก เพราะรักมากนั่นเอง

ต่อมาหลังจากบิดาสิ้นชีวิตแล้ว มิตตวินทุกะ ถูกพรรคพวกชักชวนไปค้าขายทางเรือ ใจจริงคงอยากห่างบ้านไปเที่ยวไกล ๆ จึงขออนุญาตแม่ว่าจะไปค้าขายต่างเมือง แม่ก็บอกว่า ทรัพย์สมบัติเราก็มีมากพอแล้ว ลูกอย่าไปลำบากเลย ลูกเป็นทรัพย์สินทั้งหมดของแม่

“ฉันจะไปให้ได้ เพราะได้รับปากกับเพื่อนไว้แล้ว” เด็กหนุ่มยืนยันกราน

“อย่าไปเลยลูก แม่ก็มีลูกคนเดียวเท่านั้น หลังจากพ่อสิ้นไปแล้ว แม่ไม่มีใครอื่นเลยนอกจากลูก” แม่อ้อนวอน

เขาขึ้นจะไปทำเที่ยว กล่าวว่า “แม่ห้ามฉันไม่ได้ดอก จะไปซะอย่าง” แม่ถูกแม่ดึงมือไว้ ก็สลัดมือแม่ออก ตีแม่ล้มลง แม่ก็ยกอกดขาลูก ร้องว่า “อย่าไปเลยลูก” ลูกรำคาญที่ถูกห้าม จึงเตะแม่เต็มรัก แล้วก็รีบลงเรือหนีไป โดยไม่หันมามองแม่แต่น้อยว่า แม่ตนนอนดินร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด

เขาเล่นเรือไปในมหาสมุทร ในวันที่ 7 ด้วยบาปของนายมิตตวินทุกะ ก็เกิดอาเพศ เรือหยุดแล่นเสียเฉย ๆ พนักงานเรือ แก้ไขอย่างไร ก็ไม่สามารถจะให้เรือแล่นไปได้ จึงปรึกษากันว่า สงสัยจะมีคนกาลกิณีอยู่ในเรือกระมัง กรรมวิธีการหาคนกาลกิณีก็เกิดขึ้น เขาแจกสลากให้กับทุกคน โดยกาเครื่องหมายกาลกิณีไว้ในสลากใบหนึ่ง เมื่อทุกคนจับแล้ว นำมาเปิดดูทีละ

คน สลากกาลกิณีตกในมือนายमितตวินทุกะ

เพื่อความแน่นอน ได้มีการทดสอบแบบเดียวกันนี้ถึง 3 ครั้ง คนในเรือทั้งหมดจึงตกลง
ลอยแพนายमितตวินทุกะ แพพาเขาไปยังเกาะแห่งหนึ่ง มองเห็นเป็นเมืองใหญ่โตมโหฬารมีประตู
4 ประตู วิจิตรสวยงามมาก นัยว่าเป็นนครขุมหนึ่งชื่ออุสสทนะรก แต่นายคนนั้นมองเห็นเป็นเมือง
ที่สวยงาม เขาเดินชมนั่นชมนี่เพลินอยู่ ก็เห็นสัตว์รอกตนหนึ่ง มีจักรคมกิริบทุณอยู่บนศีรษะ
ถูกจักรบดศีรษะ ได้รับความเจ็บปวดร้องครวญครางอยู่

นายमितตวินทุกะ มองเห็นจักรบนศีรษะของสัตว์รอกเป็นดอกปทุมใหญ่ เห็นเครื่องจองจำ
ทั้ง 5 อย่างที่อก เป็นเครื่องประดับอาภรณ์ที่สวยงาม โลหิตที่ไหลออกมาจากศีรษะนั้น เป็นจันทน์
เครื่องลูบไล้ร่างกาย เสียที่ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวดเป็นเสียงขับเพลงที่ไพเราะอย่างยิ่ง

เขาเดินเข้าไปใกล้แล้วกล่าวว่า “บุรุษผู้เจริญดอกบัวสวยจัง ขอข้าได้ไหม”

“ท่านเอ๋ย มิใช่ดอกบัว มันเป็นจักรอันคมกิริบ บดร่างข้าให้ได้รับความเจ็บปวดทรมานอยู่
ท่านไม่เห็นหรือ” สัตว์รอกกล่าวตอบ

“ท่านแสรังพูดเป็นอย่างอื่น ทั้งที่ปรากฏชัดว่า ดอกปทุมสวยงาม ท่านไม่ปรารถนาจะให้ข้า
ก็ว่ามาเถิด” สัตว์รอกนั้น คิดว่า เห็นทีกรรมเราจะจบสิ้นแล้ว บุรุษผู้นี้คงจะมารับกรรมแทน จึง
โยนจักรให้ พร้อมร้องว่า “เชิญท่านผู้เจริญรับเอาดอกปทุมสวยงามเถิด”

จักรได้หมุน บดศีรษะนายमितตวินทุกะ เลือดไหลโชมร่าง เขาได้รับความเจ็บปวดทรมาน
อย่างแสนสาหัสเสวยทุกข์ในนรกยาวนาน จนกว่าจะสิ้นกรรม.

28. อะไรคือสาเหตุที่ทำให้मितตวินทุกะต้องจบชีวิตลง

- ก. ความโลภ
- ข. ความอกตัญญู
- ค. ความโง่เขลา
- ง. ความลุ่มหลง (การจับใจความ)

29. “นายमितตวินทุกะ มองเห็นจักรบนศีรษะของสัตว์รอกเป็นดอกปทุมใหญ่ เห็นเครื่องจองจำ
ทั้ง 5 อย่างที่อก เป็นเครื่องประดับอาภรณ์ที่สวยงาม โลหิตที่ไหลออกมาจากศีรษะนั้น
เป็นจันทน์เครื่องลูบไล้ร่างกาย เสียที่ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวดเป็นเสียงขับเพลง
ที่ไพเราะอย่างยิ่ง” ข้อความข้างต้นจัดเป็นโวหารประเภทใด

- ก. พรรณนาโวหาร
- ข. บรรยายโวหาร
- ค. เทศนาโวหาร
- ง. สาธกโวหาร (การตีความ)

30. การกระทำทั้งหมดของมิตตวินทุกะสะท้อนให้เห็นว่าเขามีลักษณะนิสัยอย่างไร

- ก. มุทะลุตุตัน
- ข. เอาแต่ใจตนเอง
- ค. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ง. มีความโลภเห็นแก่ได้

(การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 31 – 34

เจ้าหมื่นดั่งนคร

นักรบผู้เกรียงไกรแห่งเมืองล้านนา

เจ้าหมื่นดั่งนครคือนามของแม่ทัพยอดนักรบผู้เกรียงไกรของล้านนา คลุกคลีอยู่ในสนามรบอย่างห้าวหาญเกือบตลอดชีวิต แต่กลับยอมพลีชีพเพื่อพิสูจน์ความยึดมั่นอันยิ่งใหญ่ในความซื่อสัตย์สุจริต ที่มีต่อพระเจ้าติโลกราช พระมหากษัตริย์ผู้เป็นเจ้าของหัวเพื่อมิให้เสียชาติที่เกิดมาเป็นคน

พงศาวดารโยนกปรากฏเรื่องราวของเจ้าหมื่นดั่งนครและยังระบุว่า เป็นอาของพระเจ้าติโลกราชด้วย ซึ่งเป็นที่น่าสงสัยของนักประวัติศาสตร์ และผู้ที่สนใจประวัติศาสตร์ยิ่งนัก ทั้งนี้เพราะพระเจ้าแสนเมืองมา ผู้เป็นอัยกาของพระเจ้าติโลกราช นั้น ทรงมีพระราชโอรสเพียงสองพระองค์ พระองค์แรกทรงพระนามว่า เจ้ายี่กุมกาม และองค์ที่สองทรงพระนามว่า เจ้าสามฝั่งแกน ซึ่งเป็นพระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ฉะนั้นดังที่ในพงศาวดารโยนกกล่าวว่า หมื่นดั่งนคร เป็นอาของพระเจ้าติโลกราชก็เห็นจะเป็นไปไม่ได้

สำหรับพระเจ้าแสนเมืองมานั้นทรงมีพระมเหสีสองพระองค์ คือ พระมเหสีฝ่ายขวา มีพระนามว่า ร่ายราชเทวี มีพระราชบุตรคือ เจ้าสามฝั่งแกน และพระมเหสีฝ่ายซ้าย มีพระนามว่า จิตรราชเทวี มีพระราชบุตรชื่อ เจ้ายี่กุมกาม

จากหลักฐานโบราณที่พบมีข้อความกล่าวถึง รัชกาลของพระเจ้าแสนเมืองมาว่า ทรงโปรดการล่ามฤๅษีมากซึ่งพระองค์เสด็จล่ามฤๅษีที่ป่าแม่วาง มีข้าราชการบริวารตามเสด็จคือ พระยาแสนหลวงและทหารรักษาพระองค์

ในค่ำวันที่หก ของการเสด็จล่าสัตว์ได้เกิดพายุรุนแรงสายฟ้าฟาดถูกพลับพลาที่ประทับเกิดไฟไหม้ พระยาแสนหลวงจึงนำเจ้าเหนือหัวไปพักที่บ้านหนานเมืองผู้เป็นน้าซึ่งหนานเมืองผู้เป็นน้าก็ได้จัดให้ลูกสาวชื่อ ศรีวรรณ มาถวายงานยามบรรทมด้วย

ภายหลังจากนั้นอีกสองเดือน พระยาแสนหลวงก็ได้กราบทูลให้ พระเจ้าแสนเมืองมา ทรงทราบ ว่า ศรีวรรณลูกสาวนายตำบลแม่วางตั้งครรภ์ พระเจ้าแสนเมืองมาได้ทรงรับหรือปฏิเสธว่าใช่หรือไม่ใช่สายโลหิตของพระองค์เพียงแต่ทรงยืมเท่านั้น

เวลาล่วงมาถึงเดือนหก พระยาแสนหลวงได้เข้าเฝ้าพระเจ้าแสนเมืองมาและกราบทูลให้ทรงทราบ ว่า ศรีสุวรรณคลอเคลือบเป็นชาย หนานเมืองผู้เป็นตาตั้งชื่อให้ว่า อ้าย พระเจ้าแสนเมืองมา เมื่อได้ทรงทราบแล้วมิได้ทรงรับหรือปฏิเสธเพียงแต่แยมพระโอรสเช่นครั้งก่อน

ตาหนานเมืองกับแม่ศรีสุวรรณจึงเลี้ยงดูเด็กชายด้วยความรัก จนเมื่ออายุได้ขวบเศษ ๆ หนานเมืองผู้เป็นตาเปลี่ยนชื่อให้ใหม่ว่า **ตั้ง** เนื่องจากชอบนอนในกระดิ่งเป็นประจำ ชีวิตในวัยเยาว์ของเด็กตั้งคลุกคลีคุ้นเคยกับกลิ่นโคลนสาบควายเนื่องจากต้องช่วยแม่กับตาทำนาพออายุได้ 8 ขวบ แม่ก็เสียชีวิตและเมื่ออายุได้ 12 ปี ตาก็จากไปอีกคน เป็นกำพร้าไร้ผู้ปกครองดูแล พระยาแสนหลวงจึงนำความกราบทูลให้พระเจ้าแสนเมืองมาทรงทราบแต่ก็ไม่เป็นผลจึงนำเรื่องราวของเด็กชายตั้งไปกราบทูลให้พระนางสุนทรราชเทวี ซึ่งเป็นพระราชมารดาของพระเจ้าแสนเมืองมาทรงทราบ พระมหาราชเทวีโปรดให้พระยาแสนหลวงนำเด็กชายตั้งเข้าเฝ้า พอพระราชชนนีทรงทอดพระเนตรเห็นเด็กชายตั้งมีใบหน้าคล้ายพระเจ้าแสนเมืองมา จึงทรงรับไว้ในฐานะของหลานหลวง

เด็กชายตั้งได้ศึกษาวิชาทหาร อักษรศาสตร์จนจบ พอเป็นหนุ่มได้พบกับธิดาของพระยาสามล้าน ชื่อ ศรีเมืองจนเจ้าชายตั้งได้มีพระชนมายุได้ 20 พรรษา พระอัยก็ได้โปรดให้เข้าพิธีสมรสกับศรีเมือง และพระเจ้าแสนเมืองมาทรงรับสั่งให้เจ้าชายตั้งไปครองเมืองลำปางและพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็น **เจ้าหมื่นดั่งนคร**

เจ้าหมื่นดั่งนครได้สร้างวีรกรรมกรบอย่างมากมาย ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต แต่วาระสุดท้าย เจ้าหมื่นดั่งนครซึ่งขณะนั้นได้เป็นผู้ปกครองนครเชียงใหม่ ได้ถูกพระเจ้าติโลกราชตัดสินประหารชีวิต เพราะพระองค์ทรงเชื่อคำยุยงของเสนาว่า เจ้าหมื่นดั่งนครเอาพระทัยออกห่าง จึงรับสั่งให้เอาตัวไปประหารชีวิตโดยไม่มีการสอบสวน เจ้าหมื่นดั่งนครจึงถึงแก่พิราลัยในที่สุด

31. จากเรื่องที่ย่านให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. พระราชประวัติของพระบรมไตรโลกนาถ
- ข. พระราชประวัติของเจ้าหมื่นดั่งนคร
- ค. วีรกรรมของนักรบผู้เกรียงไกรแห่งล้านนา
- ง. พงศาวดารโยนกที่กล่าวถึงเจ้าผู้ครองล้านนา (การจับใจความ)

32. การที่พระเจ้าติโลกราชรับสั่งให้ประหารชีวิตเจ้าหมื่นดั่งนคร

แสดงให้เห็นว่าพระองค์มีลักษณะนิสัยเช่นใด

- ก. ทรงมีความเด็ดขาด
- ข. พระทัยร้อน ขาดความรอบคอบ
- ค. ทรงมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ง. ทรงรู้วาม ขาดเหตุผล (การตีความ)

33. เพราะเหตุใด ผู้เขียนจึงกล่าวว่า "หมื่นดั่งนครเป็นอาของเจ้าติโลกราชก็เห็นจะเป็นไปไม่ได้"

- ก. เพราะเจ้าหมื่นดั่งนครเป็นเพียงลูกหลานชาวนา
- ข. เพราะพระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราชไม่มีพระอนุชาร่วมสายโลหิต
- ค. เพราะเจ้าหมื่นดั่งนครเป็นเพียงแม่ทัพยอดนักรบของพระเจ้าติโลกราช
- ง. เพราะบิดามารดาของเจ้าหมื่นดั่งนครมีเชื้อสายมาจากเมืองเชียงใหม่

(การจับใจความ)

34. จากเรื่องที่อ่านเป็นการเขียนลักษณะใด

- ก. บอกเล่า
- ข. อธิบาย
- ค. แสดงความคิดเห็น
- ง. เสนอแนะ

(การจับใจความ)

อ่านตำนานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35 - 38

คาเมล็อต และ อัศวินไฮเทค

ท่ามกลางอากาศหนาวเหน็บปลายเดือนมกราคมที่ผ่านมา จอร์จ ดับเบิลยู บุช ทำพิธีสถาปนาตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่ของอเมริกา เป็นอันสิ้นสุดยุคของเดโมแครตอย่างเสรีจิ้นสมบูรณ์

การเดินทางออกจากทำเนียบขาวของประธานาธิบดีคลินตันไม่ใช่เป็นแค่หมดยุคของตัวเอง แต่เป็นการสิ้นสุดของตำนาน "คาเมล็อต" ของการเมืองอเมริกันด้วย

ใครที่ติดตามการเมืองอเมริกันคงจะรู้ว่า ผู้คนมักจะเปรียบเทียบอเมริกันในยุคของประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี ว่า "คาเมล็อต" ที่มาของตำนานคาเมล็อต ก็คือ อังกฤษยุคก่อนพระเจ้าอาเธอร์นั้นแบ่งเป็นแคว้นเล็กแคว้นน้อย เจ้าเมืองแต่ละแคว้นต่างแย่งกันเป็นใหญ่ แผ่นดินระส่ำระสาย รบราฆ่าฟันนานหลายสิบปีเปิดโอกาสให้พวกคนเถื่อนเผ่าแซ็กซันเข้ามาโจมตีอยู่เนือง ๆ ประชาชนก็ยากจนข้นแค้นแสนสาหัส ต่อมาได้มีปาฏิหาริย์สำแดงให้ประชาชนรู้ว่าผู้นำที่แท้จริงของเขาจะมาคู่ชาติแล้ว เขาผู้นั้นคือผู้ที่สามารถดึงดาบออกจากแท่นหินได้ หนุม่น้อยลูกไม่มีพ่อชื่ออาร์เธอร์ เป็นผู้ดึงดาบออกมาได้สำเร็จ และได้รับการยกย่องให้เป็นกษัตริย์

กษัตริย์หนุม่น้อยนำความเปลี่ยนแปลงใหญ่หลวงมาสู่อังกฤษ เขารวมแคว้นเล็กแคว้นน้อยให้เป็นหนึ่งเดียวได้สำเร็จสร้างราชสำนัก "คาเมล็อต" ขึ้นที่เนินเขา ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอังกฤษ และได้เกณฑ์ชายหนุ่มที่มีฝีมือและคุณธรรมเป็นอัศวิน โดยใช้โต๊ะกลมตัวใหญ่เป็นที่นั่งประชุม อัศวินเหล่านั้นต่างอุทิศเวลาทำงานเพื่อชาติและกษัตริย์ของตน นำอังกฤษให้เจริญ

รุ่งเรืองและเกรียงไกรกว่ายุคใด ๆ

พักเรื่องตำนานอาร์เธอร์ไว้ก่อน...ไปต่ออเมริกาปี ค.ศ. 1961...จอห์น เอฟ. เคนเนดี เข้ารับตำแหน่งพร้อมกับความหวังอันเรืองรองของคนอเมริกาทั้งประเทศต่างมีความหวังในตัวประธานาธิบดีหนุ่มของเขาอย่างเต็มเปี่ยม ทั่วโลกชื่นชมผู้นำคนใหม่ที่เพียบพร้อมไปทุกอย่าง เคนดีทำให้คนอเมริกันเชื่อว่าตำนาน คาเมล็อต ได้เกิดขึ้นจริงแล้วที่ทำเนียบขาว เพราะ จอห์น เอฟ. เคนเนดี คือ คิงอาร์เธอร์ แต่แล้วเพียงสองปี ความฝันของคนอเมริกันก็ต้องแตกสลาย เมื่อกระสุนลอบสังหารได้ปลิดชีวิตประธานาธิบดีหนุ่มคนใหม่หมาด ๆ ท่ามกลางความตกตะลึงและโศกสลดของคนทั่วโลก อเมริกาถึงกาลล่มสลาย เช่นเดียวกับไต่ะกลมของกษัตริย์อาร์เธอร์ก็ถูกทำลายแตกเป็นเสี่ยง ๆ ด้วย หลังจากประธานาธิบดีเคนเนดีแล้ว ก็ไม่มียุคไหนอีกเลยในประวัติศาสตร์การเมืองของอเมริกาที่มีคนขนานนามว่า “คาเมล็อต” จนกระทั่งเมื่อประธานาธิบดี บิล คลินตัน ได้รับเลือกเป็นผู้นำคนใหม่ของอเมริกา

คำว่า “คาเมล็อต” ได้ถูกนำมากล่าวถึงอีกครั้ง คนอเมริกันเชื่อว่าประเทศของเขากำลังจะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ดีอีกครั้ง แต่แล้วก่อนที่คลินตันจะจบภาระหน้าที่ของเขาในทำเนียบขาว ภาพลักษณ์อันสวยงามของเขาก็ถูกทำลายอย่างย่อยยับหมดสิ้นอันเนื่องมาจากสัมพันธอันอื้อฉาวเรื่องเพศกับสตาฟฟ์พนักงานที่มีชื่อว่า โมนิก้า ลูวินสกี

ในที่สุด “คาเมล็อต” ที่มีผู้คนอุปโลกน์ขึ้นมาให้กับคลินตันก็ต้องพังทลายลงเช่นเดียวกับในตำนานอีกครั้ง ไต่ะกลมของอาร์เธอร์พังทลายลง เพราะควีนเกวินนิเวียร์ที่บั่นใจให้กับเซอร์ลานเชอล็อต

35. จากเรื่องที่ผ่านมาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

- ประวัติศาสตร์การเมืองของอังกฤษยุคล่าอาณานิคม
- ประวัติผู้นำของอังกฤษและอเมริกา
- การเมืองของอเมริกายุคใหม่
- การก้าวขึ้นสู่บัลลังก์ของกษัตริย์อังกฤษพระองค์หนึ่ง (การจับใจความ)

36. กษัตริย์อาร์เธอร์ ทรงมีพระประสงค์อย่างไรที่ทรงใช้ไต่ะกลมในการประชุมบรรดาอัศวินทั้งหลาย

- เพื่อให้มองเห็นอาภักดิ์ปฏิกิริยาของบรรดาอัศวินได้ชัดเจน
- เพื่อให้บรรดาอัศวินเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม
- เพื่อให้มีความเสมอภาคกันในหมู่อัศวิน
- เพื่อให้เหล่าอัศวินมีความสามัคคีกัน (การตีความ)

37. หากว่า “ดอกกุหลาบสีแดง” เป็นสัญลักษณ์ของ “ความรัก”
 “นกพิราบสีขาว” เป็นสัญลักษณ์ของ “เสรีภาพ”
 จากเรื่องทีอ่าน “คาเมล็อต” ในตำนานน่าจะเป็นสัญลักษณ์ของใคร
- ก. นักปกครองที่ยิ่งใหญ่ของอังกฤษ
 ข. นักการเมืองหนุ่มไฟแรงของอเมริกา
 ค. นักรบผู้กล้าที่อาสามาทำงานเพื่อแผ่นดิน
 ง. ผู้นำของประเทศผู้มีความเพียบพร้อมทุกด้าน (การวิพากษ์วิจารณ์)
38. จากเรื่องทีอ่าน เพราะเหตุใดคนอเมริกันจึงขนานนามให้กับ จอห์น เอฟ. เคนเนดี และบิล คลินตัน ว่า “คาเมล็อต”
- ก. เพราะเขาทั้งสองเป็นผู้นำที่ทำให้อเมริกามีความเจริญกว่าประเทศอื่น ๆ
 ข. เพราะทั้งคู่เป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อมทุกอย่าง
 ค. เพราะเขาทั้งสองเป็นนักการเมืองหนุ่ม ไฟแรงและมีความสามารถ
 ง. เพราะชาวอเมริกันคาดหวังว่าเขาทั้งสองคือผู้นำที่จะนำความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ มาสู่อเมริกา (การวิพากษ์วิจารณ์)

ท้าวทองกิบม้า
เจ้าตำรับขนมไทย

ขนม หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าของหวาน กับคนไทยนั้นเพิ่งจะมารู้จักมักคุ้นกันเมื่อ 200 กว่าปี มานี้เอง ก่อนหน้านั้นคนไทยส่วนใหญ่ไม่เคยลิ้มรสของกินหวานมันซึ่งปรุงจากแป้ง ไข่ กะทิและน้ำตาลเท่าใดนัก

โยส เซาเต็น ผู้จัดการบริษัทการค้าฮอลันดา ซึ่งเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในกรุงศรีอยุธยาในสมัยพระเจ้าทรงธรรมและพระเจ้าปราสาททองเป็นเวลานาน 8 ปี บันทึกไว้ว่า...อาหารของคนไทยมีน้อยสิ่ง ตามปกติมีข้าว ปลา และผัก ส่วนเครื่องดื่มตามปกตินั้น เขาดื่มแต่น้ำอย่างเดียว คนไทยในสมัยโบราณยังไม่รู้จักคำว่า ขนม ซึ่งเป็นอาหารอย่างหนึ่งซึ่งไม่ใช่กับข้าว แต่เป็นของกินหลังอาหาร หรือกินเล่น มีรสชาติดหวานมัน อร่อยถูกปาก เชื่อกันว่าผู้ประดิษฐ์คิดค้นขนมไทย ออกมาเผยแพร่จนเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง สืบต่อมาจนทุกวันนี้มีชื่อว่า "ท้าวทองกิบม้า"

ท้าวทองกิบม้ามีชื่อเต็มว่า มาริ กีมาร์ บิดาเป็นลูกครึ่งญี่ปุ่นผสมแขกเบงกอล ส่วนมารดาเป็นลูกครึ่งญี่ปุ่นผสมโปรตุเกสเกิดในประเทศสยาม มาริ กีมาร์เป็นลูกสาวที่จัดว่ามีรูปโฉมงดงามกว่าใครและเป็นสตรีที่มีความอดทนเป็นเลิศ แม้ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากแสนสาหัสเพียงใดก็ยืนหยัดสู้โดยไม่ยอมท้อถอย ความเป็นผู้มีจิตใจสูงและมีน้ำใจกรุณาปราณี ทำให้เธอเป็นที่รักของคนทั่วไป เธอมีความห่วงใยผู้ทุกข์ยาก โดยได้อุปการะเลี้ยงดูเด็กสาวกำพร้าและบรรดาลูกทาสที่เป็นลูกครึ่งเอาไว้หลายคน

มาริ กีมาร์แต่งงานกับคอนสแตนติน ฟอลคอนชาวกรีกที่เข้ามารับราชการในแผ่นดินพระนารายณ์ ซึ่งมีตำแหน่งถึงอัครมหาเสนาบดี ฟอลคอนยกย่องเธอเป็นภรรยาเอก การเป็นภรรยาของขุนนางที่มีตำแหน่งสูง ทำให้ท้าวทองกิบม้าต้องพบปะกับแขกที่เดินทางมาในฐานะอาคันตุกะและแขกในราชการของสามี ดังนั้นเธอจึงต้องต้อนรับและปรับตัวให้สมกับฐานะคุณหญิงที่ดำรงอยู่ ด้วยการจัดตกแต่งบ้านเรือน แบบตะวันตก รวมทั้งการทำอาหารเลี้ยงดูแขกหรือ ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอมีความรู้ดีอยู่แล้ว แต่ชีวิตของท้าวทองกิบม้าก็ไม่ราบรื่นนักเพราะสามีมีนิสัยเจ้าชู้ จึงมีเหตุทำให้ต้องทะเลาะกันรุนแรงเสมอ ปีที่ 6 ของการเข้ารับราชการฟอลคอนได้รับตำแหน่งสูงสุดถึงสมุหนายกอัครมหาเสนาบดี แต่ด้วยความคิดมิชอบของฟอลคอนที่ติดต่อกับฝรั่งเศสเป็นการลับให้ยึดสยามประเทศเป็นอาณานิคม จึงถูกจับในข้อหากบฏและถูกประหารชีวิต ก่อนขึ้นตะแลงแกงฟอลคอนได้รับอนุญาตให้อาลูกเมียท้าวทองกิบม้าซึ่งถูกจองจำอยู่ในคุกม้าถึงกับถ่มน้ำลายรดหน้าและไม่ยอมพูดจาด้วย

หลังการปลดปล่อย ท้าวทองกีบม้าได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ทำอาหารหวานประเภทต่าง ๆ ส่งเข้าไปในพระราชวัง ทำให้เธอต้องประดิษฐ์คิดค้นขนมประเภทต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ตลอดเวลา จากตำรับเดิมของโปรตุเกสซึ่งเป็นชาติกำเนิดของเธอ ท้าวทองกีบม้าได้พัฒนาโดยนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในประเทศสยาม มาผสมผสานจนทำให้เกิดขนมที่มีรสชาติอร่อยถูกปากขึ้นมากมาย ส่งเข้าไปในพระราชวัง ได้รับความชื่นชมมาก ถึงขนาดถูกเรียกตัวให้เข้าไปรับราชการในพระราชวัง ตำแหน่ง หัวหน้าห้องเครื่องต้น ท้าวทองกีบม้าได้ถ่ายทอดตำรับการปรุงขนมหวานแบบต่าง ๆ ให้แก่สตรีที่ทำงานได้บังคับบัญชาของเธอจนเกิดความชำนาญ และสตรีเหล่านี้เมื่อกลับไปเยี่ยมพ่อแม่ยังบ้านเกิดของตนก็นำตำรับขนมหวานไปเผยแพร่ต่ออีกทอดหนึ่ง จึงทำให้ขนมหวานที่เคยอยู่ในพระราชวังแผ่ขยายออกสู่ชนบทมากขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุดก็กลายเป็น**ขนมพื้นบ้านไทย**

39. เพราะเหตุใด “ท้าวทองกีบม้า” จึงได้ชื่อว่าเป็น “เจ้าตำรับขนมไทย”

- ก. เพราะเป็นผู้รวบรวมสูตรขนมไทยนานาชนิด
- ข. เพราะเป็นผู้ควบคุมดูแลการทำขนมไทยในครัวหลวง
- ค. เพราะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ทำขนมไทยพื้นบ้านส่งเข้าไปในพระราชวัง
- ง. เพราะเป็นผู้คิดประดิษฐ์ขนมพื้นบ้านไทยชนิดต่าง ๆ เป็นคนแรก (การจับใจความ)

40. เพราะเหตุใดคนไทยจึงเรียก มารี ก็มาร์ ว่า ท้าวทองกีบม้า

- ก. เพราะเป็นชื่อตำแหน่งหัวหน้าห้องเครื่อง
- ข. เพราะเป็นชื่อตำแหน่งของภรรยาขุนนางชั้นสูง
- ค. เพราะเธอเคยถูกจองจำในคุกม้า
- ง. เพราะการกลายคำ ให้เสียงคุ้นหูคนไทย (การตีความ)

จงใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 41-42

“คนไทยสมัยก่อนนั้น สามัญชน ดื่มน้ำเท่านั้น แล้วก็กินข้าวหุง ผลไม้ ปลาแห้งบ้าง เล็กน้อย แล้วยังกินไม่อิ่มท้องเสียด้วย ชนชั้นสูงก็ไม่ได้บริโภคดีไปกว่านี้ ทั้งที่สามารถซื้อหา มาบริโภคได้ตามปรารถนา”

41. จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นถึงนิสัยในการบริโภคอาหารของคนไทยสมัยก่อน

ว่าเป็นเช่นไร

ก. คำนึงถึงความประหยัด

ข. มีความพิถีพิถัน

ค. อยู่ง่าย กินง่าย

ง. คำนึงถึงคุณค่าของอาหารมากกว่ารสชาติ (การตีความ)

42. จากข้อ 41 ผู้กล่าวมีความรู้สึกอย่างไรต่อคนไทย

ก. สมเพช

ข. สงสาร

ค. ห่วงใย

ง. ชื่นชม (การวิพากษ์วิจารณ์)

43. คนไทยเริ่มรู้จักคำว่า “ขนม” ในสมัยใด

ก. สมัยอยุธยาตอนต้น

ข. สมัยอยุธยาตอนกลาง

ค. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ง. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลาย (การตีความ)

44. การที่ข้าวทองกิบม้ามถมน้ำลายรดหน้าสามีนั้น สามีนางน่าจะมีความรู้สึกเช่นใด

ก. โกรธ

ข. อาฆาต

ค. เสียใจ

ง. น้อยใจ (การวิพากษ์วิจารณ์)

พระนิรันตราย

เมื่อพระพุทธองค์ได้ดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ประเทศไทยซึ่งนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาตินับแต่ครั้งบรรพกาล ในสังคมทุกระดับนับตั้งแต่พระมหากษัตริย์จนถึงราษฎรสามัญชน ก็นิยมที่จะสร้างพระพุทธรูปไว้เพื่อสักการบูชาด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น ทองคำ เงิน ศิลปะ ไม้ อัญมณีมีค่า ต่าง ๆ เป็นต้น อันแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นระหว่างสถาบันศาสนากับสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

ถ้าเราได้มีโอกาสเข้าไปในพระอุโบสถของวัดธรรมยุตบางวัด จะได้เห็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามมาก มีซุ้มเรือนแก้วเป็นรูปพุ่มพระศรีมหาโพธิ์ประดิษฐานอยู่หน้าพระประธาน พระพุทธรูปองค์สำคัญนี้มีพระนามว่า “พระนิรันตราย”

พระพุทธรูปองค์นี้นอกจากจะมีพุทธลักษณะงดงามยิ่งแล้ว ยังมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจอีกด้วย ตามประวัติมีอยู่ว่า เมื่อปีมะโรง พ.ศ. 2399 กำนันอินซึ่งอยู่แขวงเมืองปราจีนบุรีได้นอนแล้วฝันไปว่าจับช้างเผือกได้ วันหนึ่งกำนันอินและนายยัง บุตรชายออกไปขุดมันที่ชายป่าดงศรีมหาโพธิ์ ได้ขุดพบพระพุทธรูปหล่อด้วยทองคำหนัก 8 ตำลึง เป็นพระพุทธรูปสมัยทวารวดี จึงนำมามอบให้กับพระเกรียงไกรกระบวนยุทธ ปลัดเมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งพระเกรียงไกรได้นำพระพุทธรูปทองคำที่ขุดพบได้นั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ก็ได้ตรัสชมว่า สองคนพ่อลูกนี้ เมื่อขุดได้พระทองคำเช่นนี้แล้ว ก็ได้ยุบหลอมเอาเป็นสมบัติส่วนตัว แต่กลับนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินให้ 8 ชั่ง เป็นบำเหน็จความดี แล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานอัญเชิญพระพุทธรูปองค์นี้ไปเก็บรักษาไว้ ณ หอเสถียรธรรมปริตในพระบรมมหาราชวังพร้อมกับพระกริ่งทองคำองค์น้อย

ครั้นต่อมาในปีวอก พ.ศ. 2403 มีผู้ร้ายลักลอบเข้าไปในหอเสถียรธรรมปริตได้ขโมยเอาพระกริ่งทองคำองค์น้อยไป แต่มิได้เอาพระพุทธรูปทองคำองค์นั้นซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าพระกริ่งและตั้งอยู่ใกล้กันไปด้วย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระราชดำริว่าพระพุทธรูปซึ่งกำนันอินและนายยังขุดพบและพระเกรียงไกรกระบวนยุทธปลัดเมืองฉะเชิงเทรานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายนั้นเป็นทองคำทั้งแท่ง มีขนาดใหญ่กว่าพระกริ่ง ซึ่งผู้ร้ายควรจะขโมยพระพุทธรูปองค์นี้ไป แต่ก็ได้แต่ต้องทั้งที่อยู่ใกล้กัน อีกทั้งผู้ที่ขุดพบก็ได้นำไปยุบหลอมเป็นสมบัติส่วนตัว เป็นเหตุให้แคล้วคลาดถึง 2 ครั้ง ซึ่งเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์จึงถวายพระนามพระพุทธรูปองค์นี้ว่า

“พระนิรันตราย”

45. “พระนรินทร์ราย” เป็นพระพุทธรูปที่ขุดพบในสมัยใด

- ก. สมัยสุโขทัย
- ข. สมัยอยุธยา
- ค. สมัยธนบุรี
- ง. สมัยรัตนโกสินทร์ (การจับใจความ)

46. พระนามของ “พระนรินทร์ราย” มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. การแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง
- ข. ความเป็นอมตะตลอดกาล
- ค. การเอาชนะอันตรายได้ทุกครั้งเมื่อมีภัย
- ง. ความเป็นสิริมงคล มีแต่สิ่งดีงาม (การตีความ)

47. การที่นายอินฝันไปว่าจับช้างเผือกได้ หลังจากนั้นไม่นานก็ขุดพบพระทองคำ ความฝันของนายอินจัดเป็นความฝันชนิดใด

- ก. บุญนิมิต
- ข. จิตนิวรรณ์
- ค. เทพสังหรณ์
- ง. ธาตุโขภ (การวิพากษ์วิจารณ์)

48. การที่นายอินขุดได้พระทองคำแล้วมิได้ยุบหลอมเอาเป็นสมบัติส่วนตัวแต่กลับนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แสดงให้เห็นว่านายอินเป็นบุคคลเช่นใด

- ก. มีความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง
- ข. มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
- ค. มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
- ง. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 49 - 54

กาหลอ : คนตรี แยกผี แยกคน

หากจะมีใครเอ่ยถึง “กาหลอ” ขึ้นมาในวันนี้ หม่อมสาวยุคใหม่อาจต้องใช้เวลาทบทวนความทรงจำกัมนานพอสมควร ภาพลักษณ์ของกาหลอที่หลงเหลือทุกวัน เป็นคนตรีพื้นเมืองประเภทเครื่องประโคมชนิดหนึ่งที่หาฟังได้ยาก และมีแนวโน้มว่าจะสูญหายไปจากวิถีชีวิตพื้นบ้านภาคใต้มากขึ้นทุกที ในพื้นที่แถบจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และตรัง กาหลอเคยเป็นที่รู้จักจนแทบจะกลายเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ไปอีกชนิดหนึ่งนอกเหนือจากเพลงบอก หนังตะลุงและโนราห์ที่รู้จักกันดี ทั้งๆที่เมื่อสืบค้นลงไปถึงรากเหง้าที่มาของมันแล้ว การประโคมคนตรีพื้นบ้านชนิดนี้ มีกำเนิดมาจากวัฒนธรรมมลายู

การก่อกำเนิดของกาหลอเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจังเมื่อใดที่ไหนไม่มีใครทราบแต่สันนิษฐานจากนักวิชาการบางท่านระบุว่า วัฒนธรรมภาคใต้ของไทยได้รับอิทธิพลนี้มาจากวัฒนธรรมมลายูตั้งแต่ก่อนพุทธศตวรรษที่ 13

กาหลอในวัฒนธรรมมลายูเป็นเครื่องประโคมเฉพาะในงานศพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อน้อมวิญญูณของผู้ตาย สักการะบูชาแก่พระอิศวรหรือพระกาล ทั้งยังสามารถใช้เป็นเครื่องสื่อสารส่งข่าวการตายแก่พี่น้องญาติมิตรและเพื่อนบ้านอีกด้วย

ทราบเมื่อศาสนาอิสลามได้เผยแพร่เข้ามาลงหลักปักฐานแน่นหนาในวัฒนธรรมมลายู ความเชื่อและการปฏิบัติต่อศพแต่ดั้งเดิมก็ถูกหลักศาสนาอิสลามทำให้กร่อนลงไป โดยห้ามมิให้เก็บศพเอาไว้ค้างคืน กาหลอ ซึ่งเป็นเครื่องประโคมที่มีระบบความเชื่อผูกพันอยู่กับระยะเวลาในการตั้งศพจึงค่อย ๆ สูญหายไปจากวัฒนธรรมมลายู คงเหลืออยู่แต่ในวัฒนธรรมไทยภาคใต้ กาหลอจึงถูกประยุกต์ให้เข้ากับประเพณีพิธีกรรมที่หลากหลายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นงานสงกรานต์ งานบวชนาค ตลอดจนงานบุญต่าง ๆ

กาหลอในตำนานนั้นกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ในสมัยพระพุทธเจ้าพระองค์ใดก็มีอาจสืบสาวได้ โดยพระพุทธองค์ได้ดำริให้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องประโคมแห่หน้าเคียวของมหาพรหม อีกตำนานหนึ่งเล่ากันว่า กาหลอเป็นเสียงฆ้องกลองสวรรค์ที่คณะภิกษุซึ่งพระพุทธเจ้าทรงมอบหมายให้ช่วยกันสร้างเครื่องดนตรีขึ้นเมื่อพระพุทธองค์ปรินิพาน และให้ใช้เครื่องดนตรีเหล่านี้แห่หน้าพระศพของพระพุทธเจ้า อีกตำนานหนึ่งมีใจความว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ให้กำเนิดกาหลอเพื่อใช้ประโคมแห่หน้า และแห่ศพในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

จุดร่วมประการหนึ่งที่เราสามารถเห็นได้จากตำนานกาหลอทั้ง 3 ตำนานนั้นก็คอกาหลอมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับพิธีกรรม ความเชื่อ และศาสนา

49. เรื่องที่อ่านให้ความรู้เกี่ยวกับอะไร
- การเล่นดนตรีในงานบุญของผู้คนในภาคใต้
 - การสักการะบูชาเทพเจ้าของผู้นับถือศาสนาอิสลาม
 - การจัดพิธีศพของชาวไทยมุสลิมภาคใต้
 - การประโคมดนตรีพื้นบ้านในพิธีศพของชาวบ้านในภาคใต้ (การจับใจความ)
50. จากเรื่องที่อ่าน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในเรื่องใดชัดเจนที่สุด
- การจัดงานบุญ
 - การประกอบอาชีพ
 - การจัดพิธีศพ
 - การละเล่นพื้นบ้าน (การจับใจความ)
51. เพราะเหตุใดกาหลอจึงสูญหายไปจากวัฒนธรรมมลายู
- เพราะศาสนาอิสลามเข้ามามีอิทธิพล
 - เพราะผู้รู้จักกาหลอมิได้ถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง
 - เพราะวัฒนธรรมไทยเข้าไปมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมลายู
 - เพราะอิทธิพลของพุทธศาสนา (การตีความ)
52. เรื่อง “กาหลอ” จัดเป็นสารประเภทใด
- ให้ความรู้
 - โน้มน้าวใจ
 - จรรโลงใจ
 - ให้ความบันเทิง (การตีความ)
53. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร
- เพื่อเล่าประวัติความเป็นมาของกาหลอ
 - เพื่อให้คติในการดำเนินชีวิต
 - เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดพิธีกรรมทางศาสนาของชาวบ้าน
 - เพื่อสะท้อนความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ (การวิพากษ์วิจารณ์)
54. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ไม่ถูกต้อง
- “กาหลอ” มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม
 - พระภิกษุรูปหนึ่งได้รับมอบหมายจากพระพุทธเจ้าให้สร้างกาหลอขึ้น
 - กาหลอจัดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการตายแก่ญาติมิตร
 - กาหลอจัดเป็นพิธีกรรมของชาวพุทธที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวมลายู (การวิพากษ์วิจารณ์)

หน้าต่างบานที่ปิดไว้

ตัวละคร : เจ้าของร้าน , ชายหนุ่มและหญิงสาว , ชายแก่และหญิงแก่

ฉาก : ภายในร้านขายหน้ากากยาง มีหน้ากากรูปแบบต่าง ๆ แขนงไว้ ทั้งที่ต่างวัย ต่างเชื้อชาติ ต่างกิริยาอาการ ตลอดจนหน้ากากที่ลอกแบบมาจากหน้าตาผู้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันดี

เปิดฉาก : เจ้าของร้านเดินวนเวียนอยู่ในร้าน หน้ากากตัวตลกที่เขาสวมอยู่มองดูเครื่องขีมิรราวกับว่าเขากำลังคิดและวิตกกังวลกับสินค้าภายในร้าน

เจ้าของร้าน : (พูดพึมพำกับตนเอง) ผู้คนข้างนอกคงไม่มีใครต้องการสินค้าพวกนี้อีกแล้ว

พวกเขามีความสามารถพอที่จะสร้างมันขึ้นให้กับหน้าของตนเอง

เขามีกันทุกคนแล้วละ เราควรจะเลิกล้มกิจการได้ เขาสวมหน้ากากกันหมดแล้ว

หญิงสาว : ฉันอยากเปลี่ยนโฉมหน้าตัวเองจริง ๆ นะคะ ทุกครั้งที่เห็นใบหน้าของตนเอง

ในกระจก ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายยิ่งกว่าอะไร

ชายหนุ่ม : คุณพูดเพื่อเจ้อแล้วนะ เรามาที่นี่ก็เพื่อซื้อหน้ากากใส่ไปงานสังคมนะไรนั่นเท่านั้น

เจ้าของร้าน : อย่าเพิ่งท้อแท้สิครับคุณผู้หญิง ใบหน้าของเรามันก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามวัย

เชิญทางนี้ครับ เรามีหน้ากากตัวตลกหลายชนิดให้คุณเลือก ถ้าคุณไม่ชอบ

อาจเลือก ใบหน้าดาราดังจากฮอลลีวูด

ชายหนุ่ม : ที่คุณพูดมายังไม่ถูกใจผมเลย ผมไม่ชอบเอาหน้าคนอื่นอื่นมาใส่หน้าตนเอง

ที่มานี้ก็เพราะต้องการเข้าสังคมนะกับเพื่อนฝูงได้เท่านั้น

หญิงสาว : (พูดกับชายหนุ่ม) ถ้าฉันเลือกเอาหน้ากากแบบดาราดังเธอจะชอบไหม

ชายหนุ่ม : หน้าคุณมันดีอยู่แล้ว ที่เรามาซื้อนี่เพื่อจะเข้าสังคมนะเท่านั้น เราควรเอาหน้าตา

ที่แปลก ๆ ใส่ไป

เจ้าของร้าน : (พูดกับหญิงสาว) คุณผู้ชายเป็นคนช่างคิดนะครับ ผมว่าควรเอาหน้าพระราม

หญิงสาว : อย่าเลยคะ มันโบราณเกินไป ทุกวันนี้หน้าตาที่เขานิยมกันก็หน้าตาย หน้าด้าน

แต่ที่ร้ายที่สุดก็ไม่พ้นพวกหน้าเลือด

ชายหนุ่ม : ฉันจะใส่หน้าอะไรดี

หญิงสาว : หนูอย่างคุณควรเลือกใส่หน้ากากผู้นำ

ชายหนุ่ม : แต่ผมไม่อยากหลอกหลวงชาวบ้านเขา ความรู้ผมก็ไม่มีมากพอที่จะปกครองใคร

หญิงสาว : มันยุ่งนัก เธอเลือกของเธอเองดีกว่า

เจ้าของร้าน : ครับผมว่า ลูกค้าคนไหน ๆ ส่วนมากก็ชอบที่จะเลือกของตัวเอง ไม่มีใครเลือกหน้าตาให้ใครถูกใจหรอกครับ

หญิงสาว : ฉันชอบใบหน้าของโมนาลิซ่า มีคนพูดว่าใบหน้าของเธอแอบแฝงอยู่ถึงสองหน้า

ชายหนุ่ม : ใช่แล้ว และเธอก็มีอะไรคล้ายโมนาลิซ่าอยู่แล้วในข้อนี้ ผมว่าคุณใส่หน้ากากแบบพวกคนดำในอัฟริกาจะเหมาะกว่า

หญิงสาว : ไม่มีทางเสียหรอก ฉันไม่ป่าเถื่อนขนาดนั้น อย่าลืมนะฉันมีการศึกษาระดับปริญญาโทเชียวนะ

เจ้าของร้าน : คนไม่จบปริญญา ก็ป่าเถื่อนหมดสิครับ

หญิงสาว : ไม่รู้สิคะฉันไม่ใช่คนพวกนั้นแน่นอน

ชายหนุ่ม : ผมว่าเราต่างคนต่างเลือกดีกว่า

ชายแก่และหญิงแก่เดินเข้ามาในร้าน (เจ้าของร้านปลื้มตัวมารับลูกค้าคู่ใหม่)

ชายแก่ : (พูดกับเจ้าของร้าน) หน้ากากคุณดูตลกมาทีเดียว แต่ผมไม่ขำนักหรอกนะ ทุกครั้งที่เห็นพวกตัวตลก ผมมักคิดถึงความพิกลพิการของมนุษย์มากกว่า

หญิงแก่ : พ่อ นะอายุมากแล้ว ไม่ควรทำตามใจตัวเองมากนัก

ชายแก่ : ฉันรู้ว่าฉันกำลังทำอะไร ว่าแต่เราต้องใส่หน้ากากไปงานเลี้ยงของท่านรัฐมนตรีจริง ๆ หรือ ฉันว่ามันพิลึกอยู่นะ เราก็แก่แล้ว

หญิงแก่ : พ่อจะยอมแก่ไม่ได้เชียวนะ ไม่รู้หรือว่าสังคมทุกวันนี้ เขานิยมใส่หน้ากากกัน เห็นว่ามันทำให้คนเราปิดความจริงของตัวเองไว้ได้ดีกว่าอะไรเสียอีก

ชายแก่ : เหตุผลของแม่ก็ดีอยู่หรอก แต่ความจริงฉันไม่ค่อยชอบมันเท่าไรนัก สังคมทุกวันนี้เขาเป็นกันเช่นนั้น ฉันเห็นจะต้องจำยอม

เจ้าของร้าน : (พูดกับชายหนุ่มและหญิงสาว) มีหน้ากากถูกใจคุณบ้างไหมครับ

ชายหนุ่ม : เราเลือกได้แล้วละ เป็นหน้าคนแก่ เหมือนของจริงมาก

เจ้าของร้าน : เป็นความคิดที่แปลก

หญิงสาว : เราเพียงแต่อยากรู้ว่า เมื่อเรามีหน้าตาเป็นคนแก่แล้วจะรู้สึกยังไง จะเป็นคนใจแคบ
ชอบมีอคติกับเด็กอย่างที่เรพบอยู่เสมอหรือเปล่า

เจ้าของร้าน : คุณจะใส่เลยไหมครับ

(เจ้าของร้านพาชายหนุ่มหญิงสาวมาสวมที่หน้ากระจกจนเสร็จ)

เจ้าของร้าน : มันจะอยู่กับคุณจะกระทั่งลมหายใจสุดท้าย มันเป็นหน้ากากที่เหนียวมากทีเดียว
ครับ คุณจะรู้สึกว่ หน้าตาคุณเป็นอย่างไรหน้ากาก

ชายหนุ่ม : คุณดูผมสิ ผมแก่ลงเป็นคนอายุหกสิบ

หญิงสาว : ฉันก็แก่มาก เธอดูรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้าฉันสิ มันน่ากลัวยิ่งกว่าอะไรทั้งสิ้น

ชายแก่และหญิงแก่ เลือกหน้ากากได้ถูกใจ แล้วเรียกเจ้าของร้านเข้าไป

ชายแก่ : ฉันเอาหน้ากากเจ้าหมอนี่ อายุคงไม่เกิน 25-26 ปี

หญิงแก่ : หน้ากากของฉันยังสวยสดพริ้งอยู่เลย

เจ้าของร้านนำทั้งสองมาที่กระจกเงา จัดการใส่จนเสร็จ

หญิงแก่ : (ตะโกนร้องดีใจ) ดูอะไรนั่นสิพ่อ ฉันเป็นสาวอีกแล้ว วิเศษเหลือเกิน

ชายแก่ : ฉันก็เบาเสียเมื่อไหร่ เรามาไชโยกันหน่อยเถอะ

(คนแก่ทั้งสองเผลอเข้าหากัน เต็มใจกันอย่างมีความสุข)

ชายหนุ่ม : (พูดกับเจ้าของร้าน) ผมเปลี่ยนใจ ผมขอเปลี่ยนหน้ากาก ผมไม่ชอบความแก่ ดูนั่นสิ

(ชี้ไปที่ชายแก่หญิงแก่) ความจริงผมหนุ่มกว่าเขา ผมควรมีความสุขมากกว่าเขา

เพราะผมหนุ่มจริง ๆ

หญิงสาว : ฉันขอเปลี่ยนด้วย ขอให้เราได้เป็นอย่างเดิม

เจ้าของร้าน : เสียใจมากครับ ผมอยากเปลี่ยนให้คุณ แต่คุณไม่สามารถถอดหน้ากากนี้ได้อีกแล้ว

มันเป็นเนื้อเดียวกับหน้าคุณเสียแล้ว

(ชายหนุ่มและหญิงสาวพยายามจะถอดหน้ากากออก แต่ก็รู้สึกว่ามันไม่มีร่องรอยของความเป็น
หน้ากากอยู่อีกเลย คนทั้งสองหน้าซีดลง)

ชายหนุ่ม : (ตะโกนอย่างโกรธแค้น) ผมจะฟ้องคุณ ผมจะเอาตำรวจมาจับคุณ

เจ้าของร้าน : ขอโทษครับคุณจะไปฟ้องใคร ผมคิดว่าผู้คนข้างนอกเขาก็ใส่หน้ากากกันทุกคน

ตำรวจรู้ คุณแน่ใจหรือว่าไม่มีหน้ากาก ทนายรู้ คุณแน่ใจว่าเขาไม่มีหน้ากาก

ความยุติธรรมรู้คุณแน่ใจหรือว่ามันไม่มีหน้ากาก

ชายแก่และหญิงแก่หยุดเต้รำ รู้สึกหอบเหนื่อย หายใจหอบถี่ และทำท่าจะเป็นลมล้มลง

ชายแก่ : ไม่ไหวแล้ว แม่ช่วยฉันที โทรศัพท์เรียกรถพยาบาล ฉันลืมนิ่วว่าหมอนี้สวมออกกำลังกาย

ฉันลืมนี่ไป คิดว่าตนเองเป็นหนูม ฉันโกหกตัวเอง ฉันไม่ควรลืมนี่

ตอนนี้ฉันอายุหกสิบแล้ว

หญิงแก่ : (ล้มฟูบลองกับพื้น บอกเจ้าของร้าน) ช่วยโทรเรียกรถพยาบาลที เรากำลังจะตาย

ช่วยถอดหน้ากากให้ฉันด้วย ฉันอยากเป็นเหมือนที่ตัวเองเป็นอยู่

เจ้าของร้าน : (ไม่สนใจคนทั้งหมด) ผมช่วยอะไรพวกคุณไม่ได้ หน้ากากของผม ใช่ หน้ากากของ

ผม แต่พวกคุณเลือกใส่มันเอง กลับไปถอดหน้ากากเป็นของคุณแล้ว

ผมยกให้คุณ

เจ้าของร้าน : เดินมาที่กระจก ทำทางเชื่อมซิม เขาค่อย ๆ ใช้มีดคมกรีดหน้าตาตนเองเป็นรูป

วงหน้า และใช้มือลอกหน้าตาที่เหมือนตัวตลกนั้นออก เผยให้เห็นหัวกะโหลกขาว

โพลน เขายืนมองคุณภาพตัวเองในกระจกอยู่นาน ก่อนที่จะเดินมาที่หน้าร้าน

และติดป้าย "ปิดกิจการ"

55. บทละครพูดข้างต้น ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นเกี่ยวกับสิ่งใดมากที่สุด
- คนในสังคมไม่มีความจริงใจให้แก่กัน
 - คนในสังคมเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน
 - คนในสังคมมุ่งแต่อิจจาริชยาและแก่งแย่งชิงดีกัน
 - คนในสังคมส่วนใหญ่เป็นคนเห็นแก่ตัว (การจับใจความ)
56. ตัวละครทุกตัวในเรื่อง ควรดำเนินชีวิตของตนไปในแนวทางใด เพื่อที่จะไม่ได้รับความทุกข์ทรมานดังเช่นตอนจบของเรื่อง
- ควรเดินสายกลาง
 - ควรมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
 - ควรมีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
 - ควรกระทำแต่ความดีละเว้นความชั่ว (การจับใจความ)
57. พฤติกรรมของชายหนุ่มหญิงสาวและชายแก่หญิงแก่ น่าจะตรงกับสำนวนในข้อใด
- โลกมากลาภหาย
 - ได้คืบเอาศอก
 - หวังน้ำบ่อหน้า
 - กบเลือกนาย (การตีความ)

58. บทละครพูดเรื่องนี้ มีแนวการเขียนในลักษณะใด

- ก. ดำเนิน
- ข. เสียดสี
- ค. ตัดพ้อ
- ง. เยาะเย้ย

(การตีความ)

59. ชายหนุ่ม : ไซ่แล้ว และเธอก็มีอะไรคล้ายโมนาลิซ่าอยู่แล้วในข้อนี้ ผมว่าคุณใส่หน้ากากแบบ

พวกคนดำในอัฟริกาจะเหมาะกว่า

หญิงสาว : ไม่มีทางเสียหรอก ฉันไม่ไปเดือนขนาดนั้น อย่าลืมซิฉันมีการศึกษา

ระดับปริญญาโทเชียวนะ

จากข้อความข้างต้น เพราะเหตุใดหญิงสาวจึงกล่าวเช่นนั้น

- ก. เพราะมีความภาคภูมิใจในความรู้ความสามารถของตน
- ข. เพราะต้องการบอกย้าให้ชายหนุ่มทราบว่าเธอมีการศึกษาสูง
- ค. เพราะเห็นว่าคนไม่มีการศึกษาเป็นคนป่าเถื่อน
- ง. เพราะมีความรู้สึกว่าคุณคนดำอัฟริกัน ล้าหลังและไร้อารยธรรม

(การวิพากษ์วิจารณ์)

60. หญิงแก่ : พ่อจะยอมแก่ไม่ได้เชียวนา ไม่รู้หรือว่าสังคมทุกวันนี้ เขานิยมใส่ หน้ากาก กัน

เห็นว่ามันทำให้คนเราปกปิดความจริงของตัวเองไว้ได้ดีกว่าอะไรเสียอีก

จากข้อความข้างต้น คำว่า "หน้ากาก" หมายถึงสิ่งใด

- ก. ความลุ่มหลง
- ข. ความจริงใจ
- ค. ความดีงาม
- ง. ความหลอกลวง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ฉบับทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

1. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
2. โปรดอ่านคำอธิบายให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบ
3. แบบสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 26 หน้า จำนวน 60 ข้อ รวม 60 คะแนน
4. เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที
5. เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที
6. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบสอบ
7. เปิดแบบสอบเมื่อได้รับอนุญาต
8. ในการทำแบบสอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้และทำความเข้าใจ แล้วจึงเขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง ถ้าข้อ 1 คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ก. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ให้ทำดังนี้

ตัวอย่าง เปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก. เป็นข้อ ข.

ข้อ	ก	ข	ค	ง
	✗	X		

9. หลังจากทำแบบสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบสอบและกระดาษคำตอบ ส่งคืนอาจารย์คุมสอบ

อ่านเรื่องสั้นต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 1 – 6

มากับลมฝน

เขาเหวี่ยงสายเบ็ดไปกลางน้ำครั้งแล้วครั้งเล่า แล้วค่อยๆ ลากดอกพระหงงตุ้มที่เกี่ยวข้องติดกับเบ็ดให้กระดิมมาบนผิวน้ำอย่างช้าๆ กบตัวเหลืองโผล่ขึ้นข้างแพหญ้า แล้วคำพูดคำโผล่แหวกว่ายเข้าหาดอกพระหงงสีแดงนั้นอย่างรวดเร็ว

เมื่อได้ระยะใกล้ เขาจึงปลดดอกพระหงงออกแล้วเหวี่ยงเบ็ดซึ่งเกี่ยวลูกเขียดเป็นเหยื่อออกไปยังกบที่ลอยคอกอยู่กลางน้ำบนผืนนา

คันเบ็ดถูกตัวด้งขึ้นอย่างแรงเมื่อกบตัวใหญ่จับเหยื่อเข้าไปในปาก ตัวมันลอยลิ่วขึ้นไปในอากาศตามสายเบ็ดที่ผูกติดกับปลายไม้ไผ่ปาเรียวยาว เขาทั้งสี่เกร็งจนเหยียดตรง มีโอกาสร้องเพียงสองสามคำเมื่อกบกำตัวมันแน่นในอุ้งมือ เพื่อปลดเบ็ดออกจากปาก แล้วหักขาหลังทั้งสองข้าง ยัดมันลงในช่องรวมกับกบอีกสี่ห้าตัว

ลมฝนพัดมาเบา ๆ เขารู้สึกเย็นเยียบ กางเกงและเสื้อทำงานสีเทาชุ่มที่เปียกเหงื่ออันนั้นแห้งสนิท เขาถอนใจเมื่อเหลียวดูรอบตัว ความสงบปกคลุมไปทั่ว เห็นแต่ผืนนาเจ็มน้ำสลับกับป่าทึบ ทิวเขาสูงสีเขียวอ่อนตั้งตระหง่าน เป็นภาพที่งดงาม เขาคิด มันร่มรื่น ผิดกับในเมืองที่ขุมนุ่นวุ่นวายและอีกที่ก็

เขาปลีกตัวจากผู้คนมาอยู่โดดเดี่ยวกับทุ่งหญ้า ป่าเขา ใช้ชีวิตง่าย ๆ ไม่ต้องถูกรุมเร้าด้วยปัญหาเก่าๆ ซาก เขาอดอดใจกับท่าทีพฤติกรรมและค่านิยมแบบต่าง ๆ ของคนในเมือง เมื่อปลดตัวเองออกจากมันได้ เขารู้สึกปลอดโปร่งและอิสระ

เมื่อถึงวันหยุดและว่างจากงานสอนหนังสือ เขาจะออกจากหมู่บ้าน ตระเวนไปในป่าเขา กลางทุ่งและเรือกสวนที่แวดล้อมไปด้วยดงไม้หนาทึบ

ขณะที่ยังเรียนหนังสืออยู่ในเมือง เขามีความคิดนอกกรอบ ไม่เห็นด้วยกับหลายสิ่งในสังคม เปื่อหน่ายต่อค่านิยมเดิม เขาเคยพูดกับเพื่อนในครั้งนั้นว่า

“ความวุ่นวายทุกวันนี้ ล้วนเกิดจากค่านิยมและความเคยชินผิด ๆ มนุษย์จับกลุ่มเป็นสังคม สร้างกติกาเรื่องความดี ความเลว ความถูกความผิดเกิดขึ้น เพื่อปลดปล่อยตัวเอง ประนามผู้อื่น ถ้าแยกมนุษย์ออกจากกัน ก็จะไม่มีปัญหาอย่างนี้”

“ผมไม่คิดอย่างนั้น” เพื่อนของเขาแย้ง “จำเป็นที่มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่ ระบบชีวิตเกิดขึ้นเพราะมีสังคม เราต้องปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ไม่ใช่ปลีกตัวออกห่าง ถ้าทุกคนต่างแยกกันอยู่ ตัดขาดจากกัน ทุกสิ่งก็จะคงที่ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

“ใช่” อีกคนหนึ่งเห็นด้วย “ถ้าไม่มีสังคมก็จะมีอะไรอีกหลายอย่างที่ควรจะมี วิชาการ ความรู้และการคิดค้นต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ยาก อารยธรรมของมนุษย์จะไม่เป็นอย่างทุกวันนี้ ไม่มี

ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม”

“ผมก็คิดอย่างนั้น” เพื่อนคนแรกเสริม “ในสังคมแม้จะมีปัญหาความบกพร่องอยู่บ้าง ผมก็ไม่เกลียดชังและคิดหลีกเลี่ยง เราต้องรับรู้ไว้ เพราะนั่นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นลักษณะหนึ่งของมนุษย์ การแก้ปัญหาต้องยืนอยู่บนพื้นฐานของอันนี้ ไม่ใช่ฝัน เราต้องอยู่เป็นสังคม เพราะสิ่งนี้เองที่ทำให้มนุษย์มีวิวัฒนาการเหนือสัตว์อื่นๆ”

“อย่างนั้นรึ” เขาพูด “เป็นเหตุผลที่น่าสนใจจริงๆ แล้วการที่มนุษย์สามารถแก้ปัญหาได้มากกว่าสัตว์อื่น ๆ นั้นถือว่าเป็นวิวัฒนาการด้วยหรือเปล่า”

ลมฝนพัดผ่าน รู้สึกเย็นเยือกจนร่างสะท้าน เขาสะดุดการได้ตอพบเผ็ดร้อนในอดีตออก พลังกัมดูตัวเองแล้วถอนใจ เกิดความแปลกประหลาดอย่างรุนแรงขึ้นทันที เขาแบกคันเบ็ดพาดบา หัวข้อออกเดินลัดเลาะออกไปตามคันทา ทำเปลือยเปล่านั้นไปบนหญ้าอ่อนที่เปียกน้ำฝน เมื่อผ่านเข้าไปในดงไม้ เขาผ่านพังกอนกับงูเห่ากำลังต่อสู้กันพลวันบนเนินดินข้างจอมปลวก มันคงจับเคี้ยวกันอยู่นานตอนที่เขาพบนั้น สัตว์ทั้งสองท่าทางสะบักสะบอม ทั้งตัวเต็มไปด้วยริ้วรอยของอีกฝ่าย ครั้นแล้วงูจึงถูกพังกอนใช้ฟันแหลมขบเข้าที่หัว มันกัดฟันอย่างสุดแรง ภูบิตตัวไปมาพยายามที่จะรัดพังกอน มันพยายามอยู่หลายครั้ง จนหมดแรงลงไป พังกอนถอนเขี้ยวออกเดินโฉบเข้ามาแล้วล้มพุงลงตรงนั้น

“ช่างโง่งแท้ ๆ” เขาคิด “อยู่อย่างสงบต่างคนต่างหากิน มีความสุขดีไม่ชอบ ต้องมาเช่นฆ่ากันให้เดือดร้อน ทำไมจึงต้องกัดกันด้วยนะ”

เขาจะสลายตาจากภาพนั้น แล้วก้าวเท้าเหยียบลงข้างพุ่มหญ้าเดินต่อไป ทันทีทันใดเขารู้สึกปวดแปลบที่ข้อเท้า แล้วขาขึ้นมารวดเร็ว จนเข่าอ่อนคู้ลง งูสีดำตัวหนึ่งเลื้อยออกจากพุ่มหญ้า เขาลุกขึ้นคว้ากิ่งไม้พาดมันอย่างแรง แต่ก็เข้าไป เขาสะดุดกิ่งไม้ล้มลง กระแทกกับแผ่นดินจนต้องบิดตัวไปมา รู้สึกจุกในท้องท้องและหน้าอก จนหายใจแทบไม่ออก ข้อไล่กบกถึงตะแคง ฝ่าเปิดอยู่บนพื้นดิน เขาอนอนนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง จึงพยายามพลิกตัว สูดหายใจแรงเพื่อลดอาการจุก รู้สึกพิษงูแล่นชานอย่างรวดเร็วจากข้อเท้าขึ้นมาข้างบน ความตระหนกเสียใจ และเสียตายชีวิตทำให้เขามีกลิ่น ขณะฉีกผ้าขาวม้าจากสะเอวเพื่อรัดแข้งกันพิษ

“ทำไม ทำไมมันต้องมากัดฉันด้วย” เขาพึมพำกับตนเอง รู้สึกอ่อนระโหย

ความหวาดกลัวเข้าครอบงำจิตใจจนทำอะไรไม่ถูก รู้สึกหมดเรี่ยวหมดแรง หนาวและร้อน วูบวาบ พยายามพุงตัวจะลุกขึ้น แต่ก็ต้องทรุดลงกับพื้นดินอีก

เขาพยายามเคลื่อนไหวกลิ้งเกลือกอยู่ที่นั่น จนหายใจหอบด้วยความเหนื่อยอ่อน “ไม่เป็นไร” เขาคิด “ต้องพยายามกลับบ้านให้ได้” เขารู้สึกอยากลุกขึ้นเดินแต่ก็ทำไม่ได้

เขาใช้แขนยันพื้นดิน มีอาการเหนื่อยอ่อน กลืนน้ำฝนบนใบหญ้าและกลืนไอน้ำชื้นเข้าจุมูก

วาทวิธ เขาแน่ใจว่าจะไม่มีคนที่ไหนเดินผ่านมาพบเขาที่นี่ในเวลาเช่นนี้ มดหลายตัวเดินเป็นขบวนผ่านไปมา มันไม่ทำว่าสนใจเขาเลยแม้แต่น้อย เขามองดูมันอย่างเลื่อนลอย

“นี่ถ้าฉันพอจะคลานกลับเข้าหมู่บ้านได้ก็จะดีมากเลย ในหมู่บ้านมีคนรู้วิธีการรักษาพิษงู”

เขาคิดพลางเหม่อมองดูยอดสนของหมู่บ้านหาดเลี้ยวที่เห็นอยู่ไม่ไกล ดวงอาทิตย์สีแดงเข้มกำลังคล้อยลงเหนือยอดไม้ทางตะวันตก กบในช่องพยายามตะเกียกตะกายออกมา แต่ขาหลังของมันถูกหัก ไม่สามารถกระโดดได้ มันนอนฟูบอยข้างปากช่องที่ลึมหิ่งห้อยอยู่บนพื้นดิน เขามองดูมันแล้วหันไปมองดูงูกับพังพอนซึ่งสงบนิ่งอยู่ข้าง ๆ ในนั้น แล้วก็มดูบาดแผลของตัวเอง ไม่มีใครสนใจใคร เขามองดูนกที่เกาะบนต้นไม้ ลูกเจี๊ยบสองสามตัวกระโดดขึ้นลง และฝูงมดที่กำลังเคลื่อนขบวนผ่านไป

“กบก็เหมือนกัน” เขาคิดพึมพำกับตัวเอง “พังพอนกับงูตัวนั้นด้วยมันคงตายแล้ว”

ภาพเพื่อนฝูงเก่า ๆ ผ่านเข้ามาในความคิดคำนึง เหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนผ่านไปแล้วทั้งหมด เดียวนี้มีแต่ฉันอยู่ที่นี้คนเดียว เขาคิด มีนก มีเจี๊ยบ มีมดอยู่ด้วย แต่กบมันขาหักแล้ว

เขามองดูกบ งู และพังพอนด้วยสายตาที่รำมัว รู้สึกเปล่าเปลี่ยวและอ่อนเพลีย ประสาทมีประสาททำให้เคลิ้มอยากจะหลับ เขายุ่มหญาเขียวในกำมือ พยายามแข็งขึ้นและดิ้นรนให้หลุดพ้นจากสภาพนั้น ท่ามกลางลมฝนที่พัดผ่านต้นไม้จนเกิดเสียงครางกระหึ่มทั่วแนวป่า

1. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทอ่านข้างต้น

- ก. ผู้อ่อนแอกว่ายอมเสียเปรียบผู้แข็งแรงกว่า
- ข. ปัญหาสังคมเกิดจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์
- ค. สังคมมนุษย์อยู่ได้ด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
- ง. การปลีกตัวออกจากสังคมเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

(การจับใจความ)

2. ข้อใดมิใช่ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

- ก. มนุษย์และสัตว์ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งในยามทุกข์และสุข
- ข. สังคมชนบทเป็นสังคมที่มีแต่ความสงบส่วนสังคมเมืองมีแต่ความวุ่นวาย
- ค. มนุษย์ทำร้ายผู้อ่อนแอกว่าเพื่อความอยู่รอด
- ง. ความเจริญของมนุษย์เกิดขึ้นได้ด้วยการที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกัน

(การตีความ)

3. ตัวละครเอกมีความคิดอย่างไรต่อสังคม
- การปรับตัวให้เข้ากับสังคมเป็นสิ่งจำเป็น
 - มนุษย์อยู่รวมกันเป็นสังคมทำให้เกิดปัญหา
 - สังคมของมนุษย์และสัตว์ไม่มีอะไรแตกต่างกัน
 - อารยธรรมเกิดขึ้นได้เพราะมนุษย์อยู่รวมกัน (การวิพากษ์วิจารณ์)
4. เขาแน่ใจว่าจะไม่มีใครที่ไหนเดินผ่านมาพบเขาที่นี้ในเวลาเช่นนี้ มดหลายตัวเดินเป็นขบวนผ่านไปมา มันไม่ทำท่าว่าจะสนใจเขาเลยแม้แต่น้อย เขามองดูมันอย่างเลือนลอย “นี่ถ้าฉันพอจะคลานกลับเข้าหมู่บ้านได้ก็จะดีมากเลย ในหมู่บ้านมีคนรู้จักอาชีพขง” จากข้อความนี้ “เขา” มีความรู้สึกเช่นใด
- ว่าเหว่
 - หดหู่
 - สิ้นหวัง
 - ขาดกำลังใจ (การวิพากษ์วิจารณ์)
5. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวชนบท
 - เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาสังคม
 - ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์
 - เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง (การวิพากษ์วิจารณ์)
6. ในทัศนะของตัวละครที่ว่า ในสังคมเมืองมีแต่ความวุ่นวายนั้น เป็นเพราะเหตุใด
- เพราะมนุษย์สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแต่ไม่สามารถหาทางแก้ไขได้
 - เพราะมนุษย์อยู่รวมกันเป็นหมู่พวกทำให้เกิดค่านิยมที่ผิด ๆ
 - เพราะมนุษย์ไม่ปรับตัวเข้ากับสังคม
 - เพราะความเจริญทางวัตถุก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วกว่าความเจริญทางจิตใจ (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7-10

คนเลี้ยงแพะหลายคน ต้อนฝูงแพะเข้าไปขายในเมือง มาตามทาง แพะผู้และเมียปรับทุกข์กันว่า “เมื่อถึงเมืองเมื่อไรเขาคงขายเราไป ใครซื้อไว้ก็จะฆ่าเรากินเสีย ทำอย่างไรดี ถ้าหาทางหนีได้พอจะรอดตายบ้าง แต่หากว่าหนีได้จะไปอยู่ที่ไหนกัน ถ้าวิ่งกลับไปหมู่บ้านเดิมเขาก็จะจับเราแบบเก่าอีก คิดดูมีแต่เข้าตาร้ายทุกอย่าง” นางแพะเอ่ยขึ้นว่า “นี่ท่าน จะหนีไปที่มีคนที่มิได้ทั้งนั้น หนีเข้าป่าเสียเป็น อย่างไร” แพะผู้ค้าน “ไปอยู่ในป่าหมายถึงว่าพ้นอันตรายหรือ ในป่ามันก็มีสัตว์

ดูร้ายน้อยเมื่อไร ขึ้นไปไม่เข้าไปอยู่ในห้องสี่เหลี่ยมที่ห้องเสื่อนั้นแหละเป็นแน่” แพะเมีย “ก็ไม่เห็นจะแน่อย่างที่พูดนัก ถ้าเราหนีไปอยู่ป่า ถึงจะมีอันตรายมา ยังพอหนีรอดไปได้บ้าง ถ้าไปอยู่ที่ที่มีคนความตายเป็นต้องมาถึงตัวเราแน่กว่า” แพะผู้เห็นพ้อง ตกลงว่าจะหนีไปอยู่ป่าด้วยกัน

ในคืนวันนั้นเอง เจ้าของกำลังนอนหลับ แพะทั้งสองค่อยเลี้ยวออกจากฝูงตรงเข้าป่าเดินป่วนเปี้ยนจนมาถึงป่าทึบ พบต้นโพธิ์ใหญ่ต้นหนึ่งข้างในเป็นโพรงโต แพะทั้งสองอาศัยในโพรงนั้นเป็นสุขเรื่อยมาจนเกิดลูกสองหรือสามตัว

วันหนึ่งแพะทั้งสองกำลังนอนในโพรง ลูกแพะเจ้ากรรมร้องดังขึ้น เผอิญเสือผ่านมาทางนั้นด้วย ได้ยินเสียงแพะร้องก็ตรงเข้ามาที่โพรงไม้ แพะทั้งสองเห็นเสือเข้ามาก็ตกใจกลัวเป็นที่สุด จะหนีก็ไม่มีทางไป นึกแต่ว่าวันนี้ตนและลูกไม่ซำก็ต้องเข้าไปอยู่ในห้องเสื่อนั้นแล้ว หมดหนทางหนี

แพะผู้ ออกอุบายเอาดีๆ พอเสือเข้ามาใกล้ก็แก่งทำเสียงตุ๊ก “เอ็งทำไมจึงกวนนังไม่รู้ว่าจะกินเอาไปไว้ที่ไหน ไม่อ้อมบ้างเทียวหรือ ฟังกินเสือเข้าไปห้าตัว หมีสามตัว แรดสองตัว แถมยังควายล้างปากอีกห้าตัวครึ่ง ไม่สะใจยังรบกินอีก นิง ๆ เสือมาโน่นตัวหนึ่งแล้ว พ่อจะฆ่าเอามาให้”

เสือได้ยินหยุดชะงักป่วนใจ “ไม่ได้การไอ้อยู่ในโพรงจะเป็นตัวอะไรมาจากไหนไม่รู้ ไอ้ตัวพ่อฟังให้ลูกมันกินเสือถึงห้าตัว หมีสามตัวและอะไรต่อมิอะไรอีกหลายอย่าง แต่อย่างนั้นมันยังไม่พอ มันจะออกมาเล่นงานเราอีก น่ากลัวมาก จะถล่ำเข้าไปใกล้มันไม่ได้” นิงพลางค่อย ๆ ถอยห่างออกมา แพะพ่อแก่งซู่ซ่าทับ “บอกว่าให้นิง ๆ ไอ้ลูกคือ ทำจนไอ้เสือได้ยินตกใจจะไปเสียแล้ว อุดปากทนสักครู่พอให้ออกไปจับมาไม่ได้หรือ”

เสือได้ยินไม่รอฟังคำต่อไป ตกใจล้มเกียรตยศเสือ ห้อหนีไปเต็มที ไม่หยุดพักที่ไหน จนหมดกำลังลงหยุดนอนหอบอยู่โคนต้นไม้ บนต้นไม้มีลิงตัวหนึ่งอาศัยอยู่ เห็นเสือทำกริยาอาการวิปลาส ก็ไต่ต้นไม้ลงมาถาม “พี่เสือเป็นอะไรไปคูหอบฮัก ๆ” เสือนิ่งหอบเสียวพักใหญ่ พอค่อยยังชั่วจึงตอบลิง “อย่ารู้เลยน้องเอ๋ย นี่พ่อแม่ข้าทำบาปอะไรไว้ จึงมาตกถึงกันน่ากลัวจริง แต่ยังคงเคราะห์ดีหนีอันตรายที่สุดมาได้” ลิงจึงถามว่า “ตายจริง ไปเจออะไรมา” เสือตอบ “เดี๋ยวจะบอกให้ รอให้หายเหนื่อยเสียก่อน เพื่อนเอ๋ย เกิดมีสัตว์พิสดารอะไรก็ไม่รู้ บอกไม่ได้ว่ารูปร่างเป็นอย่างไร เข้ามาอยู่ในป่านี้ ที่แรกกันเข้าใจว่าเป็นแพะ ย่องเข้าไปหมายว่าจะลากออกมากิน พอเข้าไปใกล้ได้ยินไอ้ตัวลูกร้องหงิง ๆ และได้ยินไอ้ตัวโตดุๆว่า “ไอ้ลูกคือ ยังไม่อ้อมอีกหรือ ให้กินเสือถึงห้าตัว หมีสเจ็ดตัว ยังแรดเอ๋ย ควายเอ๋ย ช้างเอ๋ย อะไรอีกบ้างจำไม่ได้ พอมันเห็นกัน มันกำชับลูกมันว่า “นั่นแหละ ที่ต้องการอยู่เดี๋ยวนี้เอง นิงสักครู่มิได้หรือ เสือมาอีกตัวหนึ่งแล้วเดี๋ยวจะเอามาให้กิน” เพื่อนเอ๋ยได้ยินเท่านี้ ข้าก็อยู่รอไม่ได้อีกละซี เพราะรู้แล้วว่าหาที่ตาย ออกไปเปิด

ห่อเต็มกำลังมานี่ คิดดูบ้างซิห้องแก้ว ขึ้นชื่อว่าเสือก็ยอมต้องกินสัตว์อื่น ๆ เป็นอาหาร นี่มันเกิดมี สัตว์กินเสืออีกต่อหนึ่งแปลกใหม่ละ เกิดมาเคยได้ยินรู้เห็นอย่างนี้บ้างไหม”

ลิงเยาะ “ชะ ทำไมแกจึงโง่จนหมดดี ไอ้ที่ไปพบเข้าใจว่าเป็นแพะมันก็แพะนั้นเอง อะไรเสีย อีก มันเห็นแกตกใจแกลังทำเป็นคุยโตกระทบหลอกดอกหน้า มาไปดูด้วยกันเห็นเท็จและจริงเดี๋ยว นี้” เสือ “อะไรให้กลับไปที่นี่อีกนะหรือ เชิญพ่อดักล้าเสด็จไปเองเถอะ” พุดเท่าไรเสือไม่ยอม ไปท่าเดียว ถึงที่สุดเจ้าลิงแนะนำให้เสือไปชี้ที่ให้ดูห่าง ๆ ก็แล้วกัน” เสือ “ไอ้ที่แกพูดนั้นมันง่ายแต่ ปาก พอเอะอะยังไม่ทันไร ก็จะเป็นต้นไม้หนิเท่านั้น กระโดดแผลงเดียวก็พ้น แล้วไอ้ก้นละ ก็ต้อง ตกเป็นเหยื่อไอ้สัตว์ยักษ์ฝ่ายเดียว” ลิง “ถ้ากลัวอย่างนั้น ทำอย่างนี้เป็นไร เราเอาหางของเราผูก ไว้ด้วยกันให้แน่น” เสือ “ต้องอย่างนั้นถึงจะเอา ความคิดใช้ได้ จួយเกิดเหตุแก่จะได้ไม่จួយ โอกาสหนีไปง่าย ๆ ปล่อยให้กันตายตัวเดียว”

ตกลงลิงและเสือจึงเอาหางผูกกันไว้ พวกมันเดินดุ่ม ๆ ไปที่โพรงต้นไม้โพธิ์ แต่เสือนั้นเดินช้า หลังเป็นทัพหนุนไว้เสมอ พอถึงแลเห็นต้นไม้โพธิ์ เสือบอก “ที่ตรงต้นไม้มันแหละ กันไม่เข้าไปใกล้ อีกละ”

ฝ่ายแพะเห็นเสือมาอีก ไม่ใช่แต่ตัวเดียว พาลิงมาด้วย ตกใจไม่น้อย นึกวิตก “เห็นจะ หมดมันจริงครั้งนี้ หลอกไอ้เสือโง่รอดไปครั้งหนึ่ง เกิดไปพาเจ้าลิงกลับมา เจ้าลิงมันโง่อยู่เมื่อไร หลอกมันได้ง่ายอยู่หรือ” กำลังนึกพอสื่อกับลิงเข้ามาใกล้ทุกที แพะจนปัญญา เลยตะโกนออกไป เตื่อ ๆ “ไอ้ลิงระยำ กูบอกมึงหรือว่ากูจะกินเสือตัวเดียว ใช้ให้มึงไปหาทั้งวัน ฟังลวงเสือมาได้ตัว เดียว ไอ้ลิงอับรึ้ย กูจะต้องกินมึงเสียด้วยจึงจะได้”

เสือได้ยิน สำคัญว่า ลิงเป็นลูกสมุนของสัตว์ประหลาดที่อยู่ในโพรง ล่อลวงตนมาให้ตายมัน กิน ก็ไม่รออยู่อีก ดิ่งลิงจะหนีไปฝ่ายเดียว ส่วนลิงก็วิ่งไว้เต็มทีหมายจะให้เสือเห็นสัตว์ที่อยู่ในโพรง เองว่าไม่ใช่สัตว์ดุร้ายอะไร ตานี้ทางต่อทางที่ผูกกันเอาไว้ถูกรังกันหนักเข้าก็ยิ่งแน่น ต่างตัวต่างตั้ง จนหางเสือขาดปูดออก ส่วนลิงมองดูเห็นตนมีสองหางก็กระโดดโลดเต้นไม่เป็นตำแหน่งแห่งที่ เพื่อสะบัดให้หางหลุด ที่นี้ไม่ว่าไปทางไหน บรรดาสัตว์ที่แลเห็นก็หัวเราะเยาะเย้ยต่าง ๆ จนหนี เข้าป่าสูงไปซ่อนอยู่ในดงทึบ จึงค่อยสบายใจหายชานหน้า

ส่วนแพะแม้จะโล่งใจที่รอดอันตรายมาได้ก็ดี เห็นว่าจะอยู่ที่นั่นต่อไปไม่เหมาะะ จึงพากันไป หาที่อยู่ใหม่ ซึ่งเชื่อว่าพอจะพ้นภัยได้

7. ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- คนใจยอมเสียเปรียบคนฉลาด
 - คนที่ปัญญาเปรียบเสมือนคนที่พกอาวุธไว้กับตัวตลอดเวลา
 - ความมีสติเป็นสิ่งที่ช่วยให้รอดพ้นจากอันตราย
 - ก่อนที่จะบักใจเชื่อสิ่งใดควรฟังความให้แน่ชัด (การจับใจความ)
8. แพะผู้ แก่งทำเสียงดุ๊ก “บอกว่าให้หนึ่ง ๆ ใ้ลูกคือ ทำจนไอ้เสือได้ยินตกใจ จะไปเสียแล้ว หุบปากทนสักครู่พอให้ออกไปจับมาไม่ได้หรือ” เสือได้ยินไม่รอฟังคำต่อไป ตกใจลี้มเกียรตยศเสือ ห้อหนีไปเต็มที ไม่หยุดพักที่ไหน จนหมดกำลัง จากข้อความข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของเสือที่เผ่นหนีไปด้วยความกลัวนั้น ตรงกับสำนวนในข้อใด
- สุนัขจวนตรอก
 - กระต่ายตื่นตูม
 - มะพร้าวตื่นตก ยาจกตื่นมี
 - ฟังไม่ได้ศัพท์ จับไปกระเดียด (การตีความ)
9. เพราะเหตุใดเสือจึงเชื่อว่าสัตว์ในโพรงคือสัตว์ดุร้าย
- เพราะเสือได้กลิ่นคาวเลือดไหลออกมาจากโพรง
 - เพราะเสือเห็นเงาดำขนาดใหญ่ของสัตว์ที่อยู่ในโพรง
 - เพราะเสือได้ยินสัตว์ในโพรงส่งเสียงน่าเกรงขามยิ่งนัก
 - เพราะเสือได้ยินสัตว์ที่อยู่ในโพรงพูดว่ากินสัตว์ใหญ่ไปหลายตัวแล้ว (การวิพากษ์วิจารณ์)
10. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- เพื่อให้ข้อคิดว่าคุณที่อ่อนแอกว่าต้องไม่ประมาท
 - เพื่อสอนให้รู้ว่าคนที่อ่อนแอกว่าต้องรู้จักใช้ไหวพริบก็จะสามารถเอาตัวรอดได้
 - เพื่อชี้ให้เห็นว่าคุณที่อ่อนแอกว่าไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แพ้เสมอไป
 - เพื่อแสดงความเห็นว่าคนที่อ่อนแอกว่ามักจะต้องเป็นผู้แพ้ตามกฎธรรมชาติ (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11-14

มีพระอาจารย์ท่านหนึ่ง เป็นที่เลื่องลือกันว่ามีความฉลาด ใคร ๆ ก็มาฝากตัวเป็นศิษย์ ถ้าศิษย์ผู้ใดปฏิบัติตนได้เป็นที่ถูกใจ ท่านจะให้พรก่อนที่จะจากกันไป

ชายหนุ่มสองพี่น้องเข้ามาฝากตัวเป็นศิษย์พระอาจารย์ผู้นี้ คนพี่หน้าตาซีริวซีเหร่แต่นิสัยใจคอดี ไม่เป็นคนช่างประจบ ส่วนคนน้องหน้าตาคมสัน พูดจาดีมีเสน่ห์ และยังเป็นคนมีนิสัยช่างประจบอีกด้วย

พระอาจารย์มอบหน้าที่ให้คนที่ทำความสะอาดที่อยู่อาศัย ตักน้ำไว้ใช้อาบกิน ดายหญ้า ตัดกิ่งไม้ เป็นต้น ส่วนคนน้องมีหน้าที่ปรนนิบัติพัดวี จัดอาหารและที่นอนให้กับพระอาจารย์

พระอาจารย์ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับคนทั้งสองเสมอกัน เมื่อเรียนจบแล้วพระอาจารย์ได้เรียกทั้งสองคนมาพร้อมหน้า พร้อมกับสั่งว่า เจ้าทั้งสองก็มีความรู้พร้อมแล้ว แต่ก่อนที่จะลากลับบ้านเกิด ให้ออกไปผจญชีวิตเสียก่อน 1 ปี แล้วกลับมาหาอาจารย์เพื่อเล่าให้ฟังว่า ได้ผจญชีวิตมาได้อย่างไร ผู้เป็นพี่นั้น ขอให้พรว่า เจ้าจงมีโคนม 1 ตัวตลอดไป ส่วนคนน้องขอให้มีโคนม 1 คู่ตลอดไปเช่นกัน

ชายหนุ่มทั้งสองรับคำของท่านอาจารย์ แล้วแยกย้ายกันไป เมื่อครบ 1 ปี คนน้องเข้ามาหาอาจารย์ด้วยท่าทางอิดโรย แสดงถึงความยากจน กราบเรียนพระอาจารย์ว่า ตนไม่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงโคนม โคจึงผ่ายผอมเป็นโรค ไม่เคยให้นมเลย บอกชายก็ไม่มีใครซื้อ สภาพจึงเป็นอยู่อย่างที่ท่านเห็น พระอาจารย์ไม่ทันซักไซ้ไล่เลียงอย่างไร ก็เหลือบไปเห็นชายหนุ่มผู้หนึ่งนั่งคานหาหมออย่างสง่างาม ท่าทางภูมิฐาน หน้าตาอิมเอิบ แสดงความเป็นผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ พระอาจารย์จึงมองชั่วคราวก็จำได้ว่าเป็นชายหนุ่มผู้เป็นพี่นั่นเอง เมื่อชายหนุ่มเข้ามากราบแทบเท้าท่านอาจารย์ พระอาจารย์ก็กระซิบถามว่า ไปทำอะไรมาจึงอัครฐานถึงเพียงนี้ ชายหนุ่มตอบซ้ำ ๆ ว่า ด้วยวาจาอันศักดิ์สิทธิ์ของอาจารย์ กระผมจึงมีโคนมอยู่ 1 ตัวตลอดไป เมื่อสังเกตเห็นว่าพระอาจารย์มีท่าทีฉงนสนเท่ห์อยู่ ชายหนุ่มจึงกล่าวต่อไปว่า เย็นลงกระผมก็ขายวัวที่มีอยู่หนึ่งตัวนั้นไป รุ่งเช้าขึ้นมาผมก็มีวัวอีก 1 ตัว เป็นเช่นนี้ตลอด 365 วัน เงินทองจึงไหลมาเทมาไม่ขาดสาย ด้วยประการฉะนี้แหละขอรับ

11. จากเนื้อเรื่อง เพราะเหตุใดชายผู้น้องจึงได้รับโคนมจากพระอาจารย์มากกว่าชายผู้พี่

- ก. เพราะน้องเป็นคนขยันขันแข็ง
- ข. เพราะน้องเป็นคนมีนิสัยใจคอดีงาม
- ค. เพราะน้องเป็นคนมีนิสัยช่างประจบ
- ง. เพราะน้องเป็นที่รักใคร่เอ็นดูของพระอาจารย์

(การจับใจความ)

12. จากพฤติกรรมของชายผู้พี่ที่ขายโคนมทุกวัน วันละ 1 ตัว จนร่ำรวย ตรงกับสำนวนใด
- น้ำนิ่งไหลลึก
 - น้ำบ่อน้อย
 - น้ำซึมบ่อทราย
 - น้ำผักนึ่งไป น้ำสายบัวมา
- (การตีความ)
13. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- เพื่อให้ความบันเทิง
 - เพื่อให้เกิดสติสนใจ
 - เพื่อปลูกฝังคุณธรรม
 - เพื่อยกย่องผู้ทำความดี
- (การวิพากษ์วิจารณ์)
14. จากเนื้อเรื่อง พฤติกรรมของผู้ใดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดอย่างแท้จริง
- พี่ เพราะตั้งใจศึกษาหาความรู้จากอาจารย์ได้มากกว่าน้อง
 - พี่ เพราะสามารถทำสิ่งที่มีค่าน้อยให้เกิดประโยชน์ได้มาก
 - น้อง เพราะ รู้จักปรนนิบัติพระอาจารย์ทำให้ได้รับพรมากกว่าพี่
 - น้อง เพราะมีวาทศิลป์ในการพูดให้พระอาจารย์เชื่อได้มากกว่าพี่
- (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15-18

ในสมัยพระเจ้ามามุนเป็นกาลีบคือพระผู้เป็นใหญ่ในหมู่ชนนับถือศาสนาอิสลาม ครองกรุงแบกแดด มีชายผู้หนึ่งตั้งแต่เกิดมาก็อยู่แต่ในทะเลทราย ทะเลทรายเป็นแผ่นดินซึ่งมีแต่ทรายมองไปทางไหนก็เป็นทราย ดูเป็นที่ดีกันไปไกลจนสุดสายตา เวลากลางวันแดดแผดเผาร้อนจัดมองดูทรายระยับตาจะหาน้ำกินสักหยดหนึ่งก็แสนยาก เพราะฝนไม่รู้จักตก ในบางแห่งระยะห่างไกลกันมากจะมีซึ่งต้นไม้ขึ้นโผล่ โดยมากเป็นต้นอินทผลัม และมีลำธารไหลที่เช่นนี้ฝรั่งเรียกว่าโอเอซิส มีขนาดใหญ่พอให้อาศัยตั้งเป็นบ้านเป็นช่องได้ ในสมัยที่เล่านี้ เกิดขาดแคลนอาหารขึ้นในหมู่พวกชาวอาหรับที่อยู่ในทะเลทราย ต่างคนต้องแยกย้ายกระจัดกระจายไปหาอาหารกินชายคนหนึ่งที่เล่ามาข้างต้นก็เป็นคนหนึ่งที่ต้องระหกระเหินไปจากที่อยู่ วันหนึ่งมาพบบ่อน้ำใส มองดูน้ำดื่ม่น้ำกินเพราะเป็นน้ำฝน แต่น้ำนั้นมีรสเผ็ดร้อนเหม็น เพราะถูกลมพัดเอาหญ้าและทรายลงไปทำให้เน่า แต่ชายอาหรับผู้นั้นหารู้สึกเช่นนั้นไม่กลับเห็นว่าน้ำนั้นน้ำดื่ม่น้ำกินอย่างที่สุด เพราะเกิดมาตนก็ไม่เคยดื่มน้ำที่ดีกว่านี้ ชายคนนั้นรำพึงว่า “น้ำนี้คือน้ำสวรรค์ เราควรจะนำไปถวายกาลีบบ้าง เพื่อพระองค์จะได้โปรดปราน แล้วทรงช่วยเหลือพวกเราที่กำลังอดอยากอยู่”

คิดดังนี้แล้ว ก็เอาน้ำฝนนั้นบรรจุลงในถุงหนังสัตว์ เดินทางตรงไปยังกรุงแบกแดด ไปตามทางก็พบกาลีบ ซึ่งกำลังเสด็จประพาสล่าสัตว์พร้อมด้วยข้าบริพาร

ชายผู้นั้นกระทำเคารพตามประเพณี กล่าวคำว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นใหญ่ในชนชาติถือศาสนาอิสลาม ขอพระองค์ทรงพระเจริญ”

กาหลิบตรัสถามว่า “เจ้าเป็นใครมาแต่ไหน” ชายผู้นั้นตอบว่า “ข้าพเจ้ามาจากทะเลทราย ตอนนี้น่าอนาถยิ่งนัก เพราะพวกที่อยู่กำลังได้รับความยากแค้นอดอาหารเป็นสาหัส”

กาหลิบ “นี่เจ้าจะไปไหน” ชายคนนั้น “ข้าพเจ้านำของวิเศษมาถวายเจ้าข้า” กาหลิบ “ของอะไรไหนดูที” ชายคนนั้นก็แก้ปากถุงหนัง เทเอาน้ำซึ่งอยู่ในนั้นลงในจอก ซึ่งข้าราชการคนหนึ่งนำเอามาให้ กาหลิบทรงรับจอกนั้นมาดม แล้วเสวยน้ำในจอกนั้นนิดหนึ่งพอเป็นกริยา ถุงหนังที่ใส่น้ำมาทำให้น้ำนั้นเกิดกลิ่นเหม็น ไม่เป็นที่น่าดื่มกิน แต่ชายอาหรับคนนั้นหาทราบไม่ ยังเข้าใจว่าน้ำของตนวิเศษเท่านั้นในเมืองสวรรค์

กาหลิบตรัสว่า “เจ้าพุดถูก น้ำนี้ดีมาก ไม่ควรให้ใคร ๆ ทุกคนได้ดื่มกิน” ตรัสแล้วสั่งให้น้ำนั้นลงในหม้อเสวยและให้เก็บถุงหนังไว้ในที่ซึ่งไม่มีใครอาจแตะต้องได้ ครั้นแล้วประทานเงินให้แก่ชายอาหรับคนนั้นพันเหรียญทอง ตรัสว่า “เจ้าจงรีบเอาเงินนี้ตรงไปยังบ้านเจ้า จะได้เอาไปจับจ่ายใช้สอยช่วยเหลือพวกของเจ้า”

ชายอาหรับได้รับเงินประทานแล้ว ก็รีบไปด้วยความยินดีเบิกบานใจ มหาอำมาตย์ที่ตามเสด็จกราบทูลถามกาหลิบว่า “ไฉนพระองค์จึงประทานเงินให้แก่ชายคนนั้นถึงพันเหรียญ และน้ำที่ชายคนนั้นถวายไว้ พระองค์ไม่โปรดให้ใครดื่มกิน และไฉนจึงตรัสให้ชายคนนั้นรีบกลับไป ไม่ประทานโอกาสให้เข้ามาเห็นความสวยงามที่กรุงแบกแดดบ้าง”

กาหลิบทรงตอบว่า “ที่ไม่ให้เข้าไปในกรุงเพราะเห็นว่า ถ้าได้เข้าไปจริง ก็จะไปรู้รสน้ำกินที่ในกรุงว่าจี๊ดสนิท ความคิดที่ว่าน้ำฝนที่ตนได้มาถวายเป็นน้ำวิเศษนั้นหาใช่เช่นที่เข้าใจไม่ เราไม่มีความปรารถนาจะให้เราได้รับความกระดากอายจึงให้รีบกลับไปเสีย เพื่อให้คงเข้าใจว่า เขาได้นำน้ำสวรรค์มาให้เรา แล้วก็เป็นสุขสบายใจ เราก็ไม่ควรทำลายความไม่รู้ที่นั่นเสีย

15. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทอ่านข้างต้น

- ก. กาหลิบทรงมีความเฉลียวฉลาดและปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- ข. อาหรับเป็นเมืองทะเลทรายที่มีแต่ความแห้งแล้งส่งผลให้ประชาชนยากจน
- ค. เงินสามารถซื้อทุกอย่างได้แม้กระทั่งความเป็นคน
- ง. สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับคนหนึ่งอาจเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามสำหรับอีกคนหนึ่ง

(การจับใจความ)

16. การที่กาหลิบไม่ทรงตำหนิชายอาหรับขณะที่ทรงยกน้ำที่นำมาถวายขึ้นดื่มนั้น ตรงกับสำนวนในข้อใด
- น้ำท่วมปาก
 - น้ำชุ่มไว้ในน้ำใสไว้นอก
 - น้ำนิ่งไหลลึก
 - น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย (การตีความ)
17. “เขาได้นำสวรรค์มาให้เรา แล้วก็มีความสุขสบายใจเพราะความไม่รู้เป็นสุขแล้ว เราก็ไม่บังควรจะทำลายความไม่รู้นั้นเสีย”
- จากข้อความข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่ากาหลิบทรงคิดเช่นใด
- คนที่ไม่รู้ย่อมไม่มีมลทิน
 - ผู้เป็นใหญ่ต้องมีความเมตตาต่อลูกน้อง
 - คนเราควรมีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
 - ผู้ให้มีความสุขยิ่งนักที่ได้ให้สิ่งที่ดีที่สุดของเขาแก่ผู้รับ (การวิพากษ์วิจารณ์)
18. เพราะเหตุใดกาหลิบจึงไม่แสดงท่าทีรังเกียจน้ำที่ชายอาหรับถวาย
- เพราะ ต้องการถนอมน้ำใจของผู้ให้
 - เพราะ เห็นท่าทีที่แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อพระองค์ของชายผู้นี้
 - เพราะ ไม่ปรารถนาให้ผู้ให้ต้องได้รับความอับอาย
 - เพราะ ไม่ต้องการให้ชายผู้นี้ได้รับรู้ความจริง (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 19 – 24

พราหมณ์เดินทางไปเที่ยวภิกษาจาร ขอบทานตามชาวบ้านอย่างซุกกในมหาชาติ ตกเวลาเย็นตะวันยอแสงไปถึงหนองน้ำกว้างใหญ่ น้ำในนั้นใสสะอาดน่าชื่นใจ ขอบหนองก็ราบรื่นน่านั่งพักผ่อน พราหมณ์ปลดไถ่ คือถูงยามที่ใส่อาหารและของใช้ลงจากบา ไปที่ตื้นน้ำเพื่อล้างหน้าล้างมือและล้างเท้า ทำความสะอาด จะได้สวดมนต์ภาวนาแล้วกินข้าวแก้วนวดต่อไป พอทนต์ดวงจะ วกน้ำมาล้างหน้าก็ได้ยินเสียงร้องห้าม “อย่าวกน้ำที่นี้ห้าม” ชั้นแรกพราหมณ์ตกใจ เหลียวเล็กลักดูรอบข้าง ครั้นไม่เห็นใครก็ไม่เอาใจใส่ คงวกน้ำล้างหน้าล้างตาและล้างมือล้างเท้า ทำความสะอาดเสร็จแล้วคุกเข่าลง จะสวดมนต์ ก็ได้ยินเสียงร้องห้ามออกมาอีก “อย่าสวดมนต์บูชาที่นี้ห้าม”

พราหมณ์แปลกใจมาก เพราะไม่เห็นมีใครเลย แต่ก็ไม่เอาใจใส่ คงสวดมนต์ตามที่ต้องการ จบแล้วแก๊ได้จะเอาอาหารออกมากิน ก็ได้ยินเสียง “อย่ากิน ที่นี้ห้าม” พราหมณ์ชินเสียแล้วจึงกินเหมือนอย่างไม่มีวีแววอะไร อิ่มแล้วไปหาที่อาศัยนอน คงได้ยินเสียงร้องห้าม “อย่าไปที่นั้น”

พราหมณ์วางใจเฉยมาหลายหนแล้ว คราวนี้เหลืออด จึงร้องพูดออกไป “นั่นใครกัน บ้าจริงจะอะไรมาห้ามบ่อย ๆ “ ได้ยินเสียงตอบมาจากต้นไทรที่ตาพราหมณ์กำลังยืนอยู่ได้ต้นนั้นว่า

“เราเป็นผีพราหมณ์ เมื่อยังมีชีวิตมีเนื้อหนังเป็นคนอยู่มิวิชาเป่าปี่ดี แต่เราไม่สอนใคร” พราหมณ์ “ แต่เป็นหน้าที่ของผู้รู้ จะต้องให้ความรู้แก่ผู้ไม่รู้ให้มากจึงจะถูก” ผีพราหมณ์ “จริงอย่างที่ว่า เทวดาท่านจึงลงโทษให้เกิดมาเป็นผีสิงอยู่บนต้นไม้นี้ จะไปไหนก็ไปไม่ได้ แต่ข้อร้ายที่สุด ถูกทรมานทุกวัน” พราหมณ์“อย่างไร” ผีพราหมณ์ “มีอายุนักปีบ้า ๆ คนหนึ่ง เอาปี่มาเป่าทุกวัน แหมพังกแล้วหัวแทบแตก เป่าไม่เป็นประสา เสียงปี่ของมันแสบหูทรมานเหลือทนจนร่างกายชุปผอม” พราหมณ์ “แล้วจะทำอย่างไรเล่า” ผีพราหมณ์ “ ท่านช่วยได้เพราะเป็นพราหมณ์ ช่วยแบกเราไปไว้ต้นอื่น พอให้พ้นเสียงปี่ที่อายบ้านั้นเป่า พอให้มีความสุขสบายใจขึ้นบ้างจะได้หายผ่ายผอม กลับอ้วนท้วนอย่างเก่า คอยให้ครบเวลาห้าปีจะพ้นโทษ แล้วจะสมนาคุณท่านให้สมใจ” พราหมณ์ “จะสมนาคุณทำไหนกัน” ผีพราหมณ์ “เราเข้าสิงธิดาพระเจ้ากรุงไมสุร ท้าวเธอจะป่าวร้องหาผู้สามารถรักษาพระธิดาหายจากโรคร้าย สัญญาจะประทานพระธิดาเป็นบำเหน็จ เมื่อเราเห็นท่านมาก็จะออก พระธิดาจะหายประชวร แล้วท่านจะได้พระธิดาเป็นภรรยา แต่ต้องขอกำชับอย่างหนึ่งว่า แต่นั้นไปเราจะสิงอยู่ที่ไหนจงอย่าพยายามขับไล่เราเป็นอันขาด ถ้าไม่เชื่อฟัง ก็จะต้องถึงแก่ความตาย” พราหมณ์จึงขึ้นไปเอาผีพราหมณ์ลงจากต้นไทร พาไปไว้ต้นไทรอีกต้นหนึ่ง ห่างจากต้นเดิมไปไกล

ผีพราหมณ์ได้อยู่ต้นใหม่ ได้รับความสุขมากเพราะไม่เคยได้ยินเสียงปี่บ้าบอทรมานหูอีกต่อไป แต่ถ้าถึงสบายใจก็ต้องทนรับโทษให้ครบกำหนดห้าปี ในระหว่างต้องโทษอยู่นี้ ผีพราหมณ์คงจะได้สำนึกอยู่บ้างว่า ถ้าตนได้ให้ความรู้แก่คนอื่นที่เขาไม่รู้จะดีหาน้อยไม่ ที่ต้องทรมานแสบหูเพราะคนไม่รู้จักเป่าเป็นเหตุ ถ้าเขารู้ ตนก็ไม่เดือดร้อนเลย ความรู้ไม่ใช่สะสมไว้แต่คนเดียว

ล่วงเวลามาห้าปี พราหมณ์ที่ช่วยผีพราหมณ์นั้นกลับจากจาริกบุญ คือไปไหว้พระยังกรุงพาราณสี ถึงกรุงไมสุร ขออาศัยในกระท่อมหญิงแก่ในกรุงนั้น พราหมณ์ทราบข่าวที่ในเมืองจากหญิงแก่เล่าว่า เกิดเรื่องเดือดร้อนขึ้นในวัง พระธิดาถูกผีสิงมาห้าเดือนแล้ว หมดปัญญาสามารถของหมอ ใครรักษาพระธิดาให้หายได้ พระมหากษัตริย์จะประทานพระธิดาให้ พราหมณ์ทราบเรื่องก็ขมิขมั้นเข้าไปในพระราชวังทูลรับอาสา พระเจ้ากรุงไมสุรตรัสว่า “ถ้าเจ้ารักษาหาย เราจะยกหมู่บ้านให้เป็นส่วยแก่เจ้า พร้อมทั้งทองท่วมหลังช้าง” เมื่อไม่มีคนอื่นในปราสาทแล้ว พราหมณ์ก็จ้องดูดวงพักตร์พระธิดา กล่าววาจาขึ้นว่า “เพื่อนเก่าเอ๋ยแกอยู่ในนั้นหรือ จำได้ซิว่า เราสู้แบกแกจากต้นไทรต้นหนึ่งไปไว้อีกต้นหนึ่ง” พระธิดาตอบว่า “ แน่นอนยินดีมากที่พ้นเสียงปีว้ายร้าย เราอยากให้ใครที่รู้วิชาดนตรี หรือรู้วิชาอะไรก็ตามช่วยสอน วิชาสั้น ๆ ให้แก่ผู้ที่อยากรู้ อยากเรียน เราไปละลาที”

ทันใดนั้นพระธิดาก็กลับมีอาการและสติดีอย่างเดิม ไม่แยกเขี้ยวเคี้ยวฟันทำตาถลน กลิ้ง
เกลือก ดิ้นบิด ๆ เมื่อเอาอะไรไม่ได้อย่างใจ พราหมณ์จึงได้พระธิดาเป็นภรรยาและอยู่ร่วมกัน
อย่างสุขสมเอน

19. บทอ่านข้างต้น ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ
- ก. ประเพณีในการบูชาเทพของผู้ที่นับถือศาสนาพราหมณ์
 - ข. ศาสนาพราหมณ์สอนให้เชื่อเรื่องภูติผีปีศาจ
 - ค. ชะตากรรมของพราหมณ์คนหนึ่งที่ยังหวงวิชาความรู้
 - ง. ศาสนาพราหมณ์ยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้ (การจับใจความ)
20. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับทุกข์ที่ผีพราหมณ์ได้รับจากการถูกลงโทษ
- ก. ต้องทนฟังเสียงบีบคั้นของคนที่ไปปีไม่เป็น
 - ข. ต้องสิงอยู่บนต้นไม้โดยไม่สามารถไปทีใดได้เป็นเวลาถึง 5 ปี
 - ค. ต้องมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงเมื่อได้ยินเสียงบีบคั้น
 - ง. ต้องถูกทรมานให้อยู่อย่างอดอยากจนทำให้ร่างกายซูบผอม (การจับใจความ)
21. ข้อใดคือข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- ก. ผู้ที่มีวิชาความรู้ควรถ่ายทอดสืบต่อให้แก่ผู้อื่น
 - ข. ผู้ที่มีวิชาความรู้เป็นผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องอย่างยิ่ง
 - ค. การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้อื่นเป็นการสร้างกุศลอย่างหนึ่ง
 - ง. เมื่อประสบภัย ผู้ที่มีวิชาความรู้สามารถช่วยให้ตนพ้นภัยได้ (การตีความ)
22. พฤติกรรมของผีพราหมณ์แสดงให้เห็นว่าผีพราหมณ์มีลักษณะนิสัยเช่นใด
- ก. เอาแต่ใจตนเอง
 - ข. ปากร้ายแต่ใจดี
 - ค. ใจแคบ
 - ง. จู้จู้จุกจิก (การตีความ)
23. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ในการเขียนอย่างไร
- ก. เพื่อให้ความบันเทิง
 - ข. เพื่อให้คิดตีสอนใจ
 - ค. เพื่อปลุกฝังคุณธรรม
 - ง. เพื่อยกย่องผู้ทำความดี (การวิพากษ์วิจารณ์)

24. เพราะเหตุใดผีพร้าหม่นจึงต้องการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่คนอื่น ๆ

- ก. เพราะรู้ลึกลับถึงผลของการหวงวิชาว่าเป็นเช่นไร
- ข. เพราะต้องการพ้นจากคำสาปโดยเร็ว
- ค. เพราะต้องการให้เป็นอานิสงส์ได้เกิดเป็นมนุษย์ในชาติต่อไป
- ง. เพราะต้องการทำความดีเพื่อลบล้างความผิด

(การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25 – 30

คติเฝ้าตำหนัก

เรื่องราวในพระสูตร เริ่มตั้งแต่ประวัติพระพุทธเจ้า ตัวคน บ้านเมืองร่วมพุทธสมัย บันทึกไว้ในพระไตรปิฎก เรียกว่า พระสูตรตันตปิฎก บางเรื่องราวมีบทต้นต้นเร้าใจเหมือนนิยายเช่นเรื่อง พระนางสามาวดี

พระนางสามาวดี เป็นหนึ่งในสามมเหสีพระเจ้าอุเทน กษัตริย์นครโกสัมพี วันหนึ่ง...วันที่พระองค์เสด็จประพาสอุทยาน มีคนร้ายแอบวางเพลิงเผาตำหนักพระนางสามาวดี ไฟคลอก พระนางสิ้นพระชนม์ พร้อมบริวาร 500 คน

พระเจ้าอุเทน รู้ข่าวเสด็จกลับ เก็บพระอาการเศร้าโศกเอาไว้ ตั้งพระสติพิจารณา สอบสวนหาคนร้าย พระนางสามาวดี เดิมทีเป็นบุตรบุญธรรมเศรษฐี ศรัทธาพระพุทธเจ้ามาก เมื่อรู้ว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จผ่านพระตำหนัก อดอยากอดพระเนตรเห็น ก็สั่งให้เจาะช่องผนัง ว่ากันว่าเป็น "หน้าต่าง" บานแรกของบ้านในอินเดียสมัยนั้นระหว่างนั้นเอง พระเจ้าจันทปัทม กษัตริย์นครอุชเชนี เห็นความรุ่งเรืองของนครโกสัมพี ก็อิจฉา เมื่อรู้ว่าพระเจ้าอุเทน มีวิชาหัตถ์ศักดิ์สิทธิ์ จึงวางแผนสร้างช้างไม้หลอกจับพระเจ้าอุเทนไปขังไว้ที่นครอุชเชนี โดยมีเป้าหมายขอเรียนวิชาแต่พระเจ้าอุเทนขอเงื่อนไข จะสอนใครก็ได้ที่ยอมไหว้ กษัตริย์อุชเชนี ส่งตัวแทน บอกว่าเป็นหญิงค่อมเข้าไปเรียนแทน ฝ่ายหญิงค่อมก็รู้ว่าฝ่ายให้วิชาเป็นชายขี้เรื้อน จึงสอนวิชากันโดยมีม่านกั้นกลาง สอนกันไปพักใหญ่ ครูกับศิษย์ก็ทะเลาะกันกระซอกมานอก ความจริงตรงหน้า...หญิงค่อมคือพระนางवासุถัตตา ราชธิดารูปงามของพระเจ้าจันทปัทม ส่วนชายขี้เรื้อน คือพระเจ้าอุเทน กษัตริย์รูปหล่อ

กระบวนการเรียนวิชาหัตถ์ดิถีกันท์ จึงเปลี่ยนไปเป็นวิชารัก แล้วก็วางแผนหนีจากนครอุทเทณี พระนางवासुเดวีก็ตกใจ จึงเป็นมเหสีองค์ที่สองมีบริวาร 500 คน เท่ากับพระนางสามาวดี พระมเหสีองค์ที่สองนี้ ต่างทำหน้าที่ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีเรื่องราวขัดแย้ง

ส่วนมเหสีองค์ที่สาม เป็นธิดาพราหมณ์ใหญ่ชื่อนางมาคันทิยา สวยมากถึงขั้นเจ้าใหญ่นายโตก็แวะเวียนไปขอ แต่พ่อไม่ให้ บอกว่าตั้งใจให้พระพุทธรเจ้า แต่เมื่อเจอพระพุทธรเจ้า พระพุทธรเจ้าก็ไม่รับ เทศน์กันท์ใหญ่จนพราหมณ์ผิวเมียบเปลี่ยนใจไปออกบวช

เหตุที่พระพุทธรเจ้าไม่รับเป็นเมียนี้เอง นางมาคันทิยาจึงผูกใจเจ็บ เมื่อวาสนาส่งให้เป็นมเหสีองค์ที่สามของเจ้านครโกศลมี พระนางมาคันทิยาจึงกลายเป็นคู่อาฆาตของพระนางสามาวดี วางแผนหาเรื่องใส่ร้ายตั้งแต่ปล่อยงูออกจากตำหนักพระนางสามาวดีให้เข้าไปใกล้พระสวามี ยุแหยงจนถึงขั้นพระเจ้าอุเทนใช้ธนูยิงพระนาง แต่ธนูไม่ออกจากแฉ่ง

พระเจ้าอุเทนรู้เต็มพระทัยว่าไม่ใช่ใครอื่นที่วางเพลิงเผาตำหนักจึงเรียกพระนางมาคันทิยาเข้ามา ตรัสด้วยน้ำเสียงร่าเริงว่า ใครหนอช่างรู้ใจเรา ถอนเสี้ยนหนามตำใจออกไปได้

พระนางมาคันทิยาหลงกลทูลว่า ใครจะทำถ้าไม่ใช่พระนาง พระเจ้าอุเทนตรัสยิ้ม ๆ ว่าจะให้รางวัล มีพวกพ้องพี่น้อง ช่วยงานนี่ก็คนให้เรียกเข้ามา ถึงเวลานั้นญาติแท้ญาติเทียมของพระนางมาคันทิยา ก็เสนอตัวเข้ามาขอรับรางวัลกันมากมาย ได้ตัวผู้ร่วมชบวนคดีฆาตกรรมแล้ว พระเจ้าอุเทนจึงสั่งให้ชุดหลุมลึกแค่อู เอาคคนเหล่านั้นฝังไว้ถึงสะดือ เอาฟางสุ่มกลบแล้วจุดไฟสั่งให้เอาคราดไถ ให้เนื้อเหล็กเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยส่วนพระนางมาคันทิยานั้น รับโทษานุโทษพิเศษคือถูกเชือดเนื้อออกเป็นชิ้น ๆ โยนลงกระทะ ทอดน้ำมัน แล้วถูกบังคับให้กินเนื้อตัวเอง จนสิ้นพระชนม์

25. จงเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่ย่านถูกต้อง

1. พระนางมาคันทิยาวางแผนหาเรื่องใส่ร้ายพระนางสามาวดี
2. พระเจ้าอุเทนสอบสวนหาคนร้าย
3. พระนางมาคันทิยาถูกบังคับให้กินเนื้อตนเองจนสิ้นพระชนม์
4. พระเจ้าอุเทนเรียกพระนางมาคันทิยามาสอบสวน
5. คนร้ายแอบวางเพลิงเผาตำหนักพระนางสามาวดี

ก. 5 2 1 4 3

ข. 5 4 1 2 3

ค. 1 5 2 4 3

ง. 1 2 4 3 5

(การจับใจความ)

26. เพราะเหตุใดพระนางมาคันทิยาจึงยอมรับความจริงว่าตนเป็นผู้วางแผนการทั้งหมด
- เพราะต้องการรางวัลจากพระเจ้าอุเทน
 - เพราะสำนึกผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำ
 - เพราะเข้าใจว่าพระเจ้าอุเทนมีความพอพระทัยต่อการกระทำของพระนาง
 - เพราะหลงกลพระเจ้าอุเทน (การจับใจความ)
27. ข้อใดคือสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวทั้งหมด
- การที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธพระนางมาคันทิยา
 - ความโกรธแค้นของพระนางมาคันทิยาที่มีต่อพระพุทธเจ้ามาแต่ช้านาน
 - ความเลื่อมใสศรัทธาในองค์พระพุทธเจ้าของพระนางสามาวดี
 - การมีมเหสีหลายพระองค์ของพระเจ้าอุเทน (การตีความ)
28. เพราะเหตุใดกษัตริย์นครอุเชนีจึงส่งพระราชธิดาไปเรียนวิชาหัตถ์กัมภ์แทนพระองค์
- เพราะความถือองค์ของพระเจ้าจันทรปัชโชติ
 - เพราะพระราชธิดามีความเฉลียวฉลาดสามารถเรียนรู้ได้เร็ว
 - เพราะต้องการให้พระเจ้าอุเทนหลงรักพระราชธิดาของตน
 - เพราะต้องการให้พระราชธิดามีวิชาความรู้ (การตีความ)
29. จากการกระทำของพระนางมาคันทิยาแสดงให้เห็นว่าพระนางมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- เป็นคนพูดจริงทำจริง
 - เป็นคนกล้าหาญเด็ดเดี่ยว
 - เป็นคนเอาแต่ใจตนเอง
 - เป็นคนที่มึนจิตใจเหี้ยมโหด (การวิพากษ์วิจารณ์)
30. จากเรื่องที่ย่าน วิธีการลงโทษผู้กระทำผิดของพระเจ้าอุเทนเป็นวิธีที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เหมาะสม เพราะผู้กระทำผิดควรได้รับโทษสาสมกับความผิด
 - เหมาะสม เพราะเป็นวิธีที่ทำให้คนอื่นเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิดอีก
 - ไม่เหมาะสม เพราะเวรควรระงับด้วยการไม่จองเวร
 - ไม่เหมาะสม เพราะเป็นวิธีที่รุนแรงเกินไป (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 31 – 34

ตำนานขนมต้ม

ตำนานเรื่องนี้ คนนครศรีธรรมราชเล่าให้ลูกหลานฟังกันมาเป็นร้อย ๆ ปี แต่ก็ไม่รู้ว่า “พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช” นั้นเป็นกษัตริย์ไทยหรือกษัตริย์แขก แต่ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์ไทยหรือกษัตริย์แขก ตำนานเรื่องนี้ทำให้ได้รู้ว่าคนไทยนั้นเป็นคนช่างคิดช่างค้น ฉะนั้นเมื่อท่านหยิบขนมต้มเข้าปาก ไม่ว่าจะป็นงานบุญงานกุศลที่คนโบราณนิยมทำขนมต้มกินกัน ด้วยว่าเป็นขนมมงคลอย่างหนึ่ง หรือไม่ว่าท่านจะกินขนมต้มที่ขายข้างถนนมีเรื่องเล่ากันที่ตรงกันว่า

พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช มีนางสนมประจำพระองค์มากมายถึง 16,000 นาง แต่ในบรรดานางสนมเหล่านั้น “นางอสนธิมิตตา” เป็นนางสนมที่พระองค์โปรดมากที่สุด ซึ่งเหตุนี้เองจึงทำให้นางสนมนับหมื่นนางพากันอิจฉา แม้ว่าจะพยายามชี้แจงอธิบายอย่างไรก็ไม่สามารถทำให้บรรดานางงามประจำพระองค์หายจากความรู้สึกเช่นนั้น ในที่สุดพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงทรงคิดวิธีหนึ่งที่จะทำให้นางสนมนับหมื่นยอมรับนางอสนธิมิตตากันเสียที่ ดั่งนั้นพระองค์ทรงเรียกห้องเครื่องมาพบ แล้วรับสั่งว่า “เจ้าจงทำขนมต้มขึ้นมาทั้งหมด หนึ่งหมื่นหกพัน กับอีกหนึ่งลูก” เมื่อห้องเครื่องสงสัยว่าทำไมพระองค์ถึงสั่งให้ทำขนมต้มมากมายเช่นนั้น รวมทั้งยังต้องแยกทำพิเศษอีกลูกหนึ่ง จึงทูลถาม พระองค์ทรงอธิบายว่า “ในบรรดาขนมต้มทั้ง 16,000 ลูกนั้นเจ้าจงทำเช่นขนมต้มธรรมดาเหมือนที่เจ้าเคยทำมา แต่อีกลูกหนึ่งที่ข้างนี้จะพิเศษแตกต่างกว่าก็คือ ใส้ข้างในนั้นแทนที่จะเป็นใส้น้ำตาลใส่มะพร้าว เจ้าจงเอาแหวนของข้านี้ใส่ลงไป” หลังจากในห้องเครื่องทำขนมต้มเสร็จสิ้นก็ทูลเกล้าฯถวาย พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช พระองค์ก็รับสั่งเรียกนางสนมทั้งหมด รวมทั้งนางอสนธิมิตตามาพบแล้วรับสั่งว่า “เจ้าจงเลือกขนมต้มคนละหนึ่งลูกเถิด” เมื่อบรรดานางสนมทั้ง 16,000 คนต่างพากันเลือกขนมต้มตามใจชอบ รวมทั้งนางอสนธิมิตตาก็เลือกเช่นกัน พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชก็รับสั่งต่อว่า “เจ้าทุกคนจงดูขนมต้มที่เจ้าเลือกไปนั้นมีอะไรอยู่เป็นได้บ้าง” เมื่อบรรดานางสนมกัดขนมต้ม ทุกคนก็ทูลเช่นเดียวกันว่าเป็นใส้หวาน มีทั้งน้ำตาลและมะพร้าวรสเลิศนี้ก็มีเพียงนางอสนธิมิตตาเท่านั้นที่ทูลว่า “ของหม่อมฉันมีพระอัมรงค์อยู่ข้างในพะคะ” พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้บรรดานางสนมทั้งหลายฟังว่า การทำขนมต้มครั้งนี้เป็นการเสี่ยงทายว่า นางสนมคนเดียวจะเป็นผู้มีบุญญาธิการคู่พระองค์ จึงนำพระอัมรงค์

ใส่ลงในขนมลูกหนึ่ง และผลก็คือ นางอสังกมิตตาเป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่มีบุญบารมี เพราะเหตุนี้เจ้าจงอย่าได้รังเกียจเด็ดฉันท์นางอสังกมิตตาอีกต่อไปเลย นางเป็นคู่บารมีประจำตัวของข้าโดยแท้จริง เมื่อพระองค์รับสั่งเช่นนั้น บรรดานางสนมทั้งหลายจึงยอมรับนับถือนางอสังกมิตตาโดยไม่มีความรู้สึกแบบเก่าอีกเลย

31. บทอ่านข้างต้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- เรื่องราวเกี่ยวกับขนมชนิดหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "ขนมต้ม"
 - พระราชประวัติของพระมหากษัตริย์ไทยซึ่งทรงมีความเกี่ยวข้องกับขนมต้ม
 - ประวัติความเป็นมาของการนำขนมต้มมาใช้ในงานมงคล
 - สูตรขนมหวานที่ใช้ในงานมงคลของคนในภาคใต้ (การจับใจความ)
32. จากเรื่องที่ย่าน ขนมต้มของชาวนครศรีธรรมราชเป็นขนมมงคล ดังนั้นชาวนครศรีธรรมราชใช้ขนมต้มในงานประเพณีใด
- ประเพณีแซยิด
 - ประเพณีเดือนสิบ
 - ประเพณีสงกรานต์
 - ประเพณีลอยกระทง (การวิพากษ์วิจารณ์)
33. จากการกระทำของพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช สะท้อนให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีลักษณะนิสัยเช่นใด
- ทรงมีความอ่อนน้อมถ่อมตน
 - ทรงมีความละเอียดรอบคอบ
 - ทรงมีความเมตตากรุณา
 - ทรงมีความละมุนละม่อมในการแก้ปัญหา (การตีความ)
34. วิธีการของพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชที่ทำให้บรรดานางสนมทั้งหลายยอมรับนางอสังกมิตตา เป็นวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด
- เหมาะสม เพราะ เป็นวิธีที่โปร่งใสและยุติธรรม
 - เหมาะสม เพราะ เป็นวิธีที่นิยมใช้ในสมัยโบราณกาล
 - ไม่เหมาะสม เพราะเป็นการหลอกลวงนางสนมทั้งหลายอย่างแยบยล
 - ไม่เหมาะสม เพราะอาจทำให้นางสนมคนอื่น ๆ เข้าใจผิดว่านางอสังกมิตตาวางแผนร่วมกับพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ 35 – 40

ตำนานดอกกุหลาบ

ในประเทศไทยมีเรื่องราวเล่าขานถึงความงามของดอกกุหลาบไว้ โดยปรากฏอยู่ในบทพระราชนิพนธ์ของพระมหากษัตริย์ราชเจ้า รัชกาลที่ 6 ในเรื่อง “มัทนะพาธา” หรือ “ตำนานดอกกุหลาบ” ซึ่งพระองค์ทรงปรารถนาที่จะกล่าวถึงตำนานดอกกุหลาบ ซึ่งเป็นดอกไม้ที่สวยงาม เป็นที่ใคร่ได้ของผู้ที่พบเห็น แต่ว่าต้องระวังในการเด็ดดม เพราะมีนามแหลมคม อาจเปรียบได้กับสาวงามซึ่งมี “คม” เมื่อชายคิดจะเด็ดก็ต้องระวังตัว

ดอกกุหลาบนี้ไม่เคยมีตำนานทางเพนิยายมาก่อน จึงทรงคิดประดิษฐ์ให้ดอกกุหลาบกำเนิดจากนางฟ้าที่ถูกสาปให้จุติลงมาจากสวรรค์ เพราะเทพที่ชื่อ สุเทษณ์ ได้หลงรักนางฟ้าองค์นี้ที่ชื่อว่า นางมัทนา แต่นางไม่รักตอบ สุเทษณ์จึงสาปให้นางเป็นดอกกุหลาบไปเกิดในป่า เมื่อถึงวันกลางเดือนให้กลายเป็นหญิง ต่อเมื่อเกิดความรักกับชายคนใดนางจึงจะได้เป็นหญิงตลอดไป

นอกจากนี้กุหลาบถือเป็นไม้มงคล ที่มีความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณว่า เป็นพรรณไม้ที่อยู่ในตระกูลสูง ด้วยรูปสมบัติและคุณสมบัติที่โดดเด่น ทำให้กุหลาบเป็นสื่อแทนความเป็นสิริมงคลต่าง ๆ แก่ผู้ครอบครอง ดังมีปรากฏมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมันโบราณ ได้มีการพบกุหลาบชูช่อไสวอยู่บนมงกุฏของมหาราชินีหรือจอมจักรพรรดิผู้สูงส่ง หรือปรากฏอยู่บนเหรียญตราประดับเกียรติยศของวีรบุรุษผู้เคยสร้างคุณงามความดีไว้แก่โลก

สำหรับคนไทยมีความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณว่า หากบ้านใดปลูกกุหลาบไว้ประจำบ้านจะทำให้คนในบ้านนั้นมีคุณค่าแห่งชีวิตที่สูง เพราะว่าดอกกุหลาบได้รับยกย่องว่าเป็น “ราชินีแห่งอุทยาน” เนื่องจากลักษณะดอกมีรูปร่างสีสรรที่งดงาม ซึ่งก่อให้เกิดความสง่า ความภาคภูมิใจ เพราะกุหลาบดอกใหญ่ขณะชูช่อบานจะดูโดดเด่น เป็นสง่าแก่บุคคลทั่วไป

คนโบราณนิยมปลูกกุหลาบไว้หน้าบ้านเพื่อความสง่างาม และยังเชื่ออีกว่า การปลูกดอกไม้เพื่อเอาประโยชน์ทางดอกให้ปลูกไว้ทางทิศตะวันออกและควรปลูกในวันพุธ รวมถึงจะช่วยเพิ่มความเป็นสิริมงคลยิ่งขึ้น หากผู้ปลูกเป็นสุภาพสตรี เนื่องจากกุหลาบเป็นราชินีแห่งอุทยานจึงเหมาะสำหรับผู้หญิง

35. บทอ่านข้างต้นผู้เขียนเน้นถึงเรื่องใดมากที่สุด

- ก. กำเนิดของดอกกุหลาบ
- ข. การปลูกกุหลาบอย่างถูกต้อง
- ค. คุณค่าและความเป็นมงคลของดอกกุหลาบ
- ง. ความสวยงามเป็นเอกของดอกกุหลาบเหนือดอกไม้ชนิดอื่นใด (การจับใจความ)

36. ข้อใดเป็นเหตุผลที่มนุษย์เชื่อว่า ดอกกุหลาบเป็นเครื่องหมายของความเป็นสิริมงคลต่าง ๆ
- เป็นดอกไม้ที่สื่อแทนความรัก
 - เป็นดอกไม้ที่ใช้ในพิธีการสำคัญ
 - เป็นดอกไม้ที่มีความคงทนไม่เหี่ยวแห้ง
 - เป็นดอกไม้ในตระกูลสูงและมีความงามสง่า

(การตีความ)

37. การที่นางมัทนาถูกสาปให้จุติลงมาจากสวรรค์และกลายเป็นดอกกุหลาบ
นางน่าจะมีความรู้สึกเช่นใด

- โกรธ
- เสียใจ
- หวาดกลัว
- เกลียดชัง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

38. การที่สุเทพณ์สาปนางมัทนาให้เป็นดอกกุหลาบ เพียงเพราะนางไม่รักตอบ
แสดงให้เห็นว่าสุเทพณ์มีลักษณะนิสัยเช่นใด

- ดีฮ้วน
- ใจแคบ
- เห็นแก่ตัว
- เอาแต่ใจตนเอง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

39. บทอ่านข้างต้นมีลักษณะการเขียนเช่นใด

- ชี้แจง
- สั่งสอน
- อธิบาย
- แนะนำ

(การวิพากษ์วิจารณ์)

40. บทอ่านข้างต้นใช้โวหารประเภทใดเป็นส่วนใหญ่

- บรรยายโวหาร
- พรรณนาโวหาร
- สาธกโวหาร
- เทศนาโวหาร

(การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 41-44

ผี คลองตะเคียน

พูดถึงผีแล้วผู้อ่านทุกคนคงเคยเห็นกันมาหลายรูปแบบ แต่ผีที่วันนี้คงจะเป็นผีที่อยู่ในโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือละครเป็นส่วนใหญ่ ผีมีทุกชาติ ทุกภาษา ยกตัวอย่างเช่น ผีจีนมักจะชอบตาดำ ๆ ยืนแขนสองข้าง แล้วกระโดดพร้อมกันทีละสองขาไปข้างหน้า ผีฝรั่งดูหน้ากลัวกว่า มีหลายแบบที่รู้จักกันดีในหมู่คนไทย เช่น แดรกคูล่า แฟรงเกนสไตน์ ซอมบี้ อะไรพวกนี้ ส่วนผีไทย ยิ่งหลากหลายกว่า เช่นผีกระสือ ผีขโมด ผีกองกอย ผีกระหนัง แต่ที่เป็นสุดยอดของผีไทยขณะนี้เห็นจะต้องยกให้กับ “ผีนางนาค” ซึ่งโด่งดังมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันและทำท่าจะกลายเป็นผีข้ามชาติไปแล้ว นับว่านางนาคเป็นผีที่ทำชื่อเสียงให้กับประเทศไทยรอง ๆ ต้มยำกุ้งหรือมวยไทยทีเดียว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้นิยามของผีว่า “น. สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่า เป็นสภาพลึกลับ มองไม่เห็นตัว แต่อาจปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย เช่น ผีปู่ตายาย ผีเรือน ผีห่า เรียกคนที่ตายไปแล้วว่าผี” ผีตามนัยนี้มีสภาพเป็นความเชื่อชนิดหนึ่ง ยกเว้นคนตายที่นอนอยู่แล้วเรียกว่าผี หลายคนโดยเฉพาะผู้ที่เล่าว่าเคยเห็นผีจะต้องเถียงอย่างไม่ลดละว่าผีเป็นความจริง มิใช่ความเชื่ออย่างพจนานุกรมว่าไว้ ผู้เขียนเรื่องนี้จึงขอยกไว้ในประเด็นว่าผีเป็นความเชื่อหรือความจริงกันแน่ เพราะมิใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องผี เพียงแต่ได้ยินได้ฟังเรื่องผีมา ซึ่งก็จะนำมาเล่าสู่กันฟัง นัยว่าเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม มิให้สูญหายไปตามกาลเวลา ผีที่วันนี้คือ “ผีคลองตะเคียน”

คลองตะเคียนเป็นชื่อตำบลหนึ่งของ อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญมา ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มูลเหตุที่ได้ชื่อว่า คลองตะเคียน เล่ากันว่า สมัยก่อนเคยมีต้นตะเคียนต้นใหญ่ขึ้นอยู่บริเวณปากคลอง ด้านทิศตะวันออก ปัจจุบันนี้คลองตะเคียนมีร่องรอยให้เห็นความสำคัญในแง่ประวัติศาสตร์ คือเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวไทยมุสลิมมา ตั้งแต่ครั้งสมเด็จพระเอกาทศรถ บริเวณดังกล่าว ปัจจุบันนอกจากจะเป็นย่านชุมชนไทยมุสลิม ยังปรากฏซากโบราณสถานทีกระจัดกระจายปะปนอยู่ทั่วไปทำให้เข้าใจได้ว่า สมัยก่อนต้องเป็นวัดของชาวพุทธ และสาเหตุที่ชาวไทยพุทธอพยพไปอยู่ที่อื่นนั้นมีเรื่องเล่ากันว่า

ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ยังมีพระสงฆ์ องค์หนึ่งมีวิชาแก่กล้ามาก ได้ทำประลองวิทยายุทธกับเจ้าพระคุณตะเกียโยคินราชมิตจินดาสยามซึ่งเป็นมุสลิม โดยเอาไขไก่เรียงขึ้นไปเป็นชั้น ๆ ซึ่งทั้งสองทำได้เหมือนกันแต่พอชักใบกลางออก ปรากฏว่าไขไก่ของเจ้าพระคุณตะเกียฯ ลอยอยู่กลางอากาศได้ และยังลองวิชากันอีกหลายแบบ แต่สรุปว่าสู้เจ้าพระคุณตะเกียฯ ไม่ได้ พระสงฆ์จึงยอมสมัครเป็นลูกศิษย์ได้ชื่อใหม่ว่าอุชูฟ และเป็นที่รักของเจ้าคุณตะเกียฯ มาก พื้นที่

บ้านคลองตะเคียนจึงเป็นที่ตั้งของไทยมุสลิมมาตั้งแต่ครั้งนั้น

จากความยาวนานและการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมระหว่างไทยพุทธไทยมุสลิมของบ้านคลองตะเคียนส่วนหนึ่ง ได้กลายมาเป็นตำนานสืบทอดกันมาจนปัจจุบัน ผลการสำรวจเรื่องเล่าของชาวบ้านตำบลคลองตะเคียนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 – 2541 ได้เรื่องเล่าทั้งหมด 46 เรื่อง ในบรรดาเรื่องเล่าที่รวบรวมได้ มีเรื่องผี ถึง 24 เรื่อง มากกว่าครึ่งหนึ่งของเรื่องเล่าที่สำรวจได้และไม่เป็นที่น่าแปลกใจว่าเพราะเหตุใดตำนานของบ้านคลองตะเคียนอุดมไปด้วยผีนาขนิด

41. จากเรื่องทีอ่าน ข้อใดคือที่มาของชื่อ “คลองตะเคียน”

- ก. เคยมีต้นตะเคียนขนาดใหญ่จมอยู่ในคลองนั้น
- ข. เคยมีผู้พบเห็นนางตะเคียนอยู่ในคลอง
- ค. เคยมีต้นตะเคียนใหญ่ขึ้นอยู่บริเวณปากคลอง
- ง. เคยเป็นคลองที่ใช้ลำเลียงขนส่งต้นตะเคียน (การจับใจความ)

42. “ผีคลองตะเคียน” สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใดชัดเจนที่สุด

- ก. การเลือกสถานที่ในการตั้งถิ่นฐานของคนไทยสมัยก่อน
- ข. คนไทยมีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์มาตั้งแต่โบราณ
- ค. การเลือกนับถือศาสนาของคนไทยและคนอิสลาม
- ง. ความนิยมในการเล่าเรื่องผีสืบเนื่องมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (การตีความ)

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 43 - 44

“ที่สุดของผีไทยขณะนี้เห็นจะต้องยกให้กับ “ผีนางนาค” ซึ่งโด่งดังมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และทำท่าจะกลายเป็นผีข้ามชาติไปแล้ว นับว่านางนาคเป็นผีที่ทำชื่อเสียงให้กับประเทศไทย รong ๆ ต้มยำกุ้งหรือมวยไทยทีเดียว”

43. จากข้อความข้างต้น ผู้เขียนเขียนด้วยความรู้สึกอย่างไร

- ก. ภูมิใจ
- ข. ยกย่อง
- ค. กังวลใจ
- ง. หวงแหน (การวิพากษ์วิจารณ์)

44. ข้อความนี้ใช้โวหารประเภทใด

- ก. บรรยายโวหาร
- ข. พรรณนาโวหาร
- ค. สาธกโวหาร
- ง. เทศนาโวหาร (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 45- 50

หลิมกอเหนี่ยว และ หลิมเต้าเคียน

ชาวจีนที่อยู่ในหัวใจของคนปัตตานี

เจ้าแม่หลิมกอเหนี่ยว เป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริงเกิดที่เมืองจีน เป็นบุตรของตระกูลหลิม ซึ่งมีพี่เป็นชายชื่อ หลิมเต้าเคียน เป็นคนใจคอกว้างขวาง มีท่าทางทรงงองอาจ ส่วนบุตรสาว หลิมกอเหนี่ยวเป็นหญิงที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มีความกตัญญูเป็นเลิศ มีน้ำใจงดงาม คนทั้งสองได้รับการศึกษาทั้งศิลปะและวิทยาการต่าง ๆ ตั้งแต่เยาว์วัยจนแตกฉาน เมื่อหลิมเต้าเคียนมีวัยเหมาะแก่การทำงาน จึงสมัครเข้าเป็นข้าราชการอำเภออยู่ได้ เพื่อหวังสนองพระคุณบิดามารดา และเลี้ยงดูน้องสาว

ต่อมาบิดาของทั้งสองถึงแก่กรรม หลิมเต้าเคียนต้องออกจากบ้านเดิม ทั้งมารดาและน้องสาวไปรับราชการเมืองจัวจิ๋ว ความเป็นผู้รู้และปฏิบัติหน้าที่ทางราชการด้วยดีเสมอมาทำให้ชาวเมืองรักใคร่นับถือหลิมเต้าเคียนอย่างมาก ขณะเดียวกันก็เป็นที่ริษยาของบรรดาข้าราชการกังฉินอยู่ไม่น้อย พวกเขาเฝ้าหาทางกำจัดตลอดมา จนระยะหนึ่งโจรสลัดญี่ปุ่นได้รุกรานชาวจีน เข้าปล้นสดมภ์เมืองตามชายฝั่งทะเล ทางเมืองหลวงจึงแต่งตั้งขุนพลเช็กก็กวงคุมกองทัพเรือไปปราบ

การเดินทางมาของขุนพลกลายเป็นโอกาสของขุนนางกังฉิน พวกเขาใส่ความหลิมเต้าเคียนว่าสมคบกับโจรสลัดญี่ปุ่นและเตรียมส่งผู้คนเพื่อคิดก่อการกบฏ แม่ทัพเรือหลงเชื่อสั่งประกาศจับหลิมเต้าเคียน หลิมเต้าเคียนจึงต้องลงเรือหนี เดินทางไปจนถึงเกาะลูซอน แต่กลุ่มของเขาก็ปะทะกับกองทัพเรือของสเปนที่ยึดครองพื้นที่ไว้ก่อน จนล่าถอยมาเรื่อยจนกระทั่งถึงเมืองปัตตานี

หลิมเต้าเคียนได้มาตั้งรกรากอยู่ที่เมืองปัตตานีจนมีท่าเรือชื่อท่าเต้าเคียน ต่อมาเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม และได้ภรรยาเป็นเชื้อพระวงศ์ของเจ้าเมืองปัตตานี และเป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมืองปัตตานีจนได้รับบรรดาศักดิ์และตำแหน่งเป็นหัวหน้าด่านเก็บส่วยอากร

ฝ่ายมารดาและน้องสาวที่อยู่เมืองจีนเป็นห่วงหลิมเต้าเคียน เพราะหลายปีที่ผ่านมาไม่เคยได้ข่าวคราวเลย หลิมกอเหนี่ยวจึงรับอาสาออกมาตามหาพี่ชาย แต่มารดาไม่อนุญาตเพราะเป็นหญิง หลิมกอเหนี่ยวอ่อนน้อมจนกระทั่งมารดาอนุญาต ก่อนมาหลิมกอเหนี่ยวให้สัจจะวาจาว่า หากหลิมเต้าเคียนไม่ยอมกลับนางก็ขอยอมตาย แล้วฝากฝังพี่น้องให้ช่วยดูแลมารดาแทนตน

การเดินทางจากเมืองจีนมาถึงเมืองปัตตานีของหลิมกอเหนี่ยวนั้นมีญาติสนิทร่วมเดินทางมาด้วยกันโดยลงเรือสำเภาถึง 9 ลำ เมื่อมาถึงเมืองปัตตานีแล้วได้ปล่อยเรือทิ้งไว้จนเรือผูกจมทะเลเหลือเพียงเสากระโดงที่ทำมาจากต้นสนทั้ง 9 ต้น ภายหลังชาวปัตตานีจึงเรียกบริเวณนี้ว่า

“รูสะมิแล” ซึ่งแปลว่า สน 9 ต้น

เมื่อหลิมกอเหนี่ยวทราบข่าวว่าพี่ชายยังมีชีวิตอยู่ และก้าวหน้าในชีวิต เมื่อนางพบพี่ชายจึงได้เล่าสาเหตุที่เดินทางมาให้พี่ชายฟัง หลิมเต้าเคียนไตร่ตรองอยู่นาน เพราะยังเป็นห่วงเรื่องที่เคยรับปากกับเจ้าเมืองว่าจะสร้างมัสยิดกรือเซะให้แล้วเสร็จ ยังไม่เป็นผล จึงบ้ายเบี่ยง แล้วจัดแจงนำของมีค่ามากมายบรรจุมัดเตรียมให้หลิมกอเหนี่ยวนำกลับไปฝากมารดาและญาติทางเมืองจีน หลิมกอเหนี่ยว ไม่คิดเร่งรีบพี่ชาย จึงขอพักอยู่ที่เมืองนี้สักกระยะ หลังจากนั้นไม่นานเจ้าเมืองปัตตานีถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคชรา เมืองปัตตานีเกิดการกบฏขึ้น หลิมกอเหนี่ยวช่วยพี่ชายรบกับพวกกบฏจนกระทั่งติดอยู่ในวงล้อม จึงเกิดทิวี่มานะขึ้นในใจว่า หากจะตายก็ขอให้ตายด้วยน้ำมือตนเอง นางจึงใช้ดาบกระทำอัตวินิบาตกรรม เมื่อหลิมเต้าเคียนพบว่าน้องสาวจบชีวิตลงจึงโศกเศร้ามาก จัดการปลงศพตามประเพณี สร้างฮวงซุ้ยไว้ใกล้กับมัสยิดกรือเซะ

45. จากตำนานที่อ่านให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

- ก. พงศาวดารเมืองปัตตานี
- ข. อภินิหารของเจ้าแม่หลิมกอเหนี่ยว
- ค. ชีวิตประวัติของหลิมเต้าเคียนและเจ้าแม่หลิมกอเหนี่ยว
- ง. ประวัติความเป็นมาของมัสยิดกรือเซะ (การจับใจความ)

46. เมื่อหลิมเต้าเคียนมาตั้งรกรากอยู่ที่เมืองปัตตานีต่อมาได้ เข้ารับ

คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร

- ก. การเข้าพิธีกรรมตามศาสนาอิสลาม
- ข. การย้ายที่อยู่ของคนในจังหวัดปัตตานี
- ค. การเปลี่ยนความนับถือเลื่อมใสศรัทธาจากศาสนาหนึ่งไปอีกศาสนาหนึ่ง
- ง. การปฏิบัติตามจารีตประเพณีของชาวเมืองปัตตานี (การตีความ)

47. การที่หลิมกอเหนี่ยวใช้ดาบกระทำอัตวินิบาตกรรม แสดงให้เห็นว่านางเป็นบุคคลเช่นใด

- ก. เป็นคนที่มีความกล้าหาญ
- ข. เป็นคนที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยว
- ค. เป็นคนหุนหันพลันแล่น
- ง. เป็นคนพูดจริงทำจริง (การวิพากษ์วิจารณ์)

48. ข้อใดคือปมขัดแย้งที่ทำให้เกิดเรื่องทั้งหมด
- โจรสลัดญี่ปุ่นปล้นสดมภ์ชาวจีน
 - หลิมเต๋าเคียนถูกไล่ความว่าเป็นกบฏ
 - หลิมเต๋าเคียนไม่ยอมกลับไปเมืองจีนพร้อมกับหลิมกอเหนี่ยว
 - เจ้าเมืองปัตตานีถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคชรา (การวิพากษ์วิจารณ์)
49. การที่หลิมกอเหนี่ยวไม่รับเจ้าพี่ชายให้กลับไปเมืองจีนพร้อมกับตน แสดงให้เห็นว่านางมีลักษณะนิสัยเช่นใด
- หัวอ่อนคล้อยตามโดยง่าย
 - รู้จักใช้เหตุผล
 - เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
 - ไม่เอาแต่ใจตนเอง (การวิพากษ์วิจารณ์)
50. จากเรื่องที่ผ่านมา เพราะความดีของหลิมกอเหนี่ยวและหลิมเต๋าเคียนจึงทำให้ชื่อของทั้งสองยังคงอยู่ในจิตใจของชาวเมืองปัตตานีตราบนานทุกวันนี้ ตรงกับคำประพันธ์ในข้อใด
- ทำคุณอุตุหนุโน การชอบ ธรรมดา
ไว้ศัตรูปองมล้าง กลับช่องสรรเสริญ
 - ทำบุญบุญแต่ให้ เห็นผล
คือตั้งเงาตามตน ติดแท้
 - คนเด็ดดับสูญสัง ขารว่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้ แต่ร้ายกับดี
 - ทำชอบชอบห่อนหาย ชอบกลับ สมองนา
ทำผิดผิดจักให้ โทษแท้ถึงตน (การวิพากษ์วิจารณ์)

อ่านตำนานต่อไปนี่แล้วตอบคำถามข้อ 51-56

วีรชนล้านนา...ขุนเจือง

ก่อนจะเข้าสู่เรื่องราวของขุนเจือง วีรชนล้านนาผู้ยิ่งใหญ่ ขอทำความถึง ประวัติศาสตร์ ล้านนาบางส่วนเสียก่อน

ลวราปี พ.ศ. 1180 พระเจ้าอนุรุธมหาราชเป็นกษัตริย์พม่าที่มีอำนาจมากทรงปราบแว่นแคว้นต่าง ๆ ได้มากมาย พระองค์จึงทรงคิดลบศักราชเดิมที่เคยใช้กันอยู่เพื่อตั้งศักราชใหม่ จึงได้โปรดประกาศให้เจ้าผู้ครองแคว้นต่าง ๆ ไปประชุมกันที่อาณาจักรพุกามของพระองค์ กษัตริย์แห่งราชอาณาจักรต่าง ๆ ก็ไปประชุมพร้อมกันขาดแต่แว่นแคว้นสุโขทัยและล้านนาไทยเท่านั้น

พระเจ้าอนุรุธมหาราชจึงทำพิธีอ้อนวอนขอให้พระอินทร์ส่งเทวดาลงมาเกิดในแว่นแคว้นล้านนาไทย พระอินทร์ไปเชิญลวจักรเทวบุตร จุตกลงมาที่เมืองเชียงลาว ชาวเมืองเชียงลาวจึงอัญเชิญขึ้นเป็นกษัตริย์ของเขา ทรงพระนามตามตำนานเชียงใหม่ว่า ลวจักรราชะ หรือ ปู่เจ้าลาวจก

ปู่เจ้าลาวจกครองเมืองเชียงลาวเมื่อปี พ.ศ. 1181 ซึ่งเป็นปีที่พระเจ้าอนุรุธมหาราชแห่งราชอาณาจักรพุกามตัดศักราชเดิมเสร็จเรียบร้อยเริ่มต้นศักราชใหม่เรียกว่า "จุลศักราช" นับเป็นจุลศักราชที่ 1 ตรงกับพุทธศักราช 1181 ปู่เจ้าลาวจกจึงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งเมืองเชียงลาว มีลูกสองคนคือ ลาวซิ่นและจอมผาเรือง ลูกของจอมผาเรืองคือ ขุนเจือง

ขุนเจืองเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่มากพระองค์หนึ่งของชนชาติไทยเรา พระบรมเดชา-นุภาพ ของพระองค์แผ่ไพศาลไปถึงเมืองแกวประกัน (บางส่วนของประเทศเวียดนาม) ขุนเจืองมีชีวิตอยู่เมื่อประมาณ พ.ศ.1647-1742 พระองค์มีความสามารถในการรบเป็นอย่างมาก

ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ กล่าวถึงพระองค์ไว้ว่า "เท่าว่าบิณไปได้ สิ่งเดียวแล" แปลว่าเหลือเพียงสิ่งเดียวที่พระองค์ทำไม่ได้คือบิณ ขุนเจืองได้นำอู่แก้วธิดาของท้าวกวา กษัตริย์เมืองแกวประกันเป็นชายา และครองเมืองแกวประกัน ในบั้นปลายของชีวิต ขณะทรงชราภาพมากแล้ว พระองค์ทรงยกทัพไปรบ และถูกรุมฆ่าตายที่สะพานหิน เป็นอันจบสิ้นชีวิตของพระองค์

51. ตำนานข้างต้น ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. พระราชประวัติของพระเจ้าอนุรุธมหาราช
- ข. พระราชประวัติของขุนเจือง
- ค. วิถีกรรมของนักรบผู้เกรียงไกรแห่งล้านนา
- ง. พงศาวดารเชียงใหม่ที่กล่าวถึงเจ้าผู้ครองเมืองเชียงลาว (การจับใจความ)

52. ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ กล่าวถึงพระองค์ไ้ว่า "เท่าว่าปบินไปได้ สิ่งเดียวแล"
แปลว่า เหลือเพียงสิ่งเดียวที่พระองค์ทำไม่ได้คือบิน
ค้ำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวเชียงใหม่มีความรู้สึกเช่นใดต่อ "ขุนเจือง"

ก. เกิดทูน

ข. ประหลาดใจ

ค. ภาคภูมิใจ

ง. ยกย่อง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

53. เนื้อหาเรื่องนี้ จัดเป็นสารประเภทใด

ก. จรรโลงใจ

ข. ให้ความรู้

ค. โน้มน้าวใจ

ง. ให้ความบันเทิง

(การวิพากษ์วิจารณ์)

54. พระเจ้าอนุรุธมหาราชทรงเริ่มต้นนับศักราชใหม่ เรียกว่า "จุลศักราช"

นับจุลศักราชที่ 1 ตรงกับพุทธศักราช 1181 ดังนั้นพุทธศักราช 2544 จะตรงกับจุลศักราชใด

ก. จ.ศ.1360

ข. จ.ศ.1361

ค. จ.ศ.1362

ง. จ.ศ.1363

(การตีความ)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เย็บเนื้อให้ติดหนัง

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : (กล่าวโดยน้ำเสียงราบเรียบหนักแน่น)

เช้าของวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ความรู้สึกของผมขณะนั้นเหมือนกระดาศ
สีขาวเปื้อนเลือด ผมวิ่งปะปนไปกับคลื่นของประชาชนบนถนนราชดำเนิน เสียงปืนดังขึ้นอีกนัด
หนึ่ง ผมล้มลงและลุกขึ้นวิ่งต่อไปได้อีก หลายคนล้มลงบนพื้น หลายคนคลานไปบนถนน ร้องให้
ใบหน้าของพวกเขาบาดเจ็บ บางคนหยุดนิ่งมีเลือดไหลออกจากขมับสมองของเขา ผมวิ่งมาทาง
หน้ากรมประชาสัมพันธ์ เสียงปืนดังขึ้นอีก ผมเห็นกลุ่มควันสีขาว แก๊สน้ำตา และควันปืนลอย
ผสมผสานกัน หน้ากรมประชาสัมพันธ์ เมื่อกลุ่มควันจางลง ร่างของทหารสวมชุดสีเขียวเข้ม
หน้ากากป้องกันแก๊สพิษ ปรากฏตัวออกมาจากทางโค้ง หน้ากรมประชาสัมพันธ์ ในมือของพวกเขา
ทหารมีปืน ผมมารู้ทีหลังว่ามันเป็นปืน M.16 มันถูกส่งมาจากอเมริกา ยัดใส่มีอนักรบไทย และ
เวลานั้นนักรบไทยบางคนกำลังใช้ปืนจากคนต่างด้าว ไล่ยิงทะเลวงเนื้อคนไทยด้วยกัน

เสียงตะโกน : มันฆ่าเรา มันยิงพวกเรา ตายแล้วหลายคน

M. 16 : ดังขึ้นหลายชุด

เสียงตะโกน : สู้มัน สู้มัน เอามัน มันฆ่าเรา อย่าเอามันไว้ มันยิงผู้หญิง มันยิงเด็ก มันยิงพระ
มันยิงคนแก่ มันยิงคนมือเปล่า สู้มัน

(เสียงฝีเท้าคนนับพัน) (เสียงระเบิดดังกึกก้อง)

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : ผมเห็นประชาชนตัวเล็ก ๆ ที่นุ่งห่มด้วยผ้าบาง ๆ ล้มลง ด้วยปืนจากเหล่า
ทหารที่สวมเสื้อเกราะมีปืนอยู่ในมือ ผู้ชายคนหนึ่งถือธงชาติโบกเข้าไปหาทหารร้องตะโกนอย่าง
อย่างยิ่ง พวกนี้นักศึกษาอย่างยิ่งนักศึกษา

(เสียงปืนดังขึ้นหลายนัด) (เสียงฝีเท้าคนวิ่ง) (เสียงร่ำไห้อย่างน่าเวทนา)

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : และจากวินาทีนี้ ผมก็เห็นอีกหลายคนล้มลงบนถนน ทั้งมือเปล่า ร่างของ
พวกเขาพุ่งไปด้วยเลือด

ประชาชน : มันฆ่าน้องผม มันยิงน้องผม

ผู้หญิง : เห็นลูกสาวของฉันไหม

อาชีวะ : สู้มันพี่ สู้มัน อย่าปล่อยให้มันฆ่าเราง่าย ๆ

เสียงตะโกน : ยิงชีวะ ยิงเลย ไอ้ชีฉลาด

(เสียงปืนดังขึ้นสองชุด)

ประชาชน : ตายแล้ว

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : ผมช่วยเขานำคนเจ็บส่งโรงพยาบาลศิริราช ผมไม่เคยคิดเลยว่าการข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาจะเป็นสิ่งยากลำบาก ดูเหมือนระยะทางมันไกล จากขอบฟ้าสู่ขอบฟ้า

(เสียงเรื่อวิ่งฝ่าคลื่น) (เสียงคนเจ็บครวญคราง)

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : ผมนำคนเจ็บข้ามมาศิริราชได้สามเที่ยวก่อนเที่ยง เวลานี้โรงพยาบาลสับสน คนเจ็บคนตาย ร่างของพวกเขากลับไปด้วยโลหิตสีแดงชั้นที่ไหลออกมาจากรอยร้าวของผิวเนื้อ แต่ไม่มีใครรอดครวญ “นักรบมือเปล่า” เหล่านี้ต่างเข้าใจสภาพที่แท้จริง เขารู้ว่าขณะที่ตนเองกำลังนอนรอความตาย หมอและพยาบาลกำลังช่วยคนเจ็บที่อาการหนักกว่า

(เสียงปืนดังมาจากทางฝั่งธรรมศาสตร์ เสียงไซเรน โหยหวนที่สะพานปิ่นเกล้า)

(เสียงฝีเท้าคนเดินเร่งรีบ)

ประชาชน : เร็วๆ หมอ ผู้หญิงถูกยิงที่ท้อง

ประชาชน : เร็ว ๆ เข้า เด็กถูกยิงที่หน้าอก

ประชาชน : หมอเอาเลือดมา เขาถูกยิงที่ตา

เสียงตะโกน : พวกมันจะบุกโรงพยาบาล มันบอกว่าที่นี่เป็นแหล่งชุมนุมของพวกก่อการร้ายมันจะเข้ามาวาดล้าง คุณหมอเราจะทำอย่างไร

หมอ : ไม่ได้เราจะยอมให้ทหารทำอย่างนั้นไม่ได้ ที่นี่โรงพยาบาล เราจะไม่ยอมให้เขามาซ้ำเติม เขามาค่าคนเจ็บในโรงพยาบาลเป็นอันขาด

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : คำประกาศของนายแพทย์ใหญ่ศิริราชทำให้พวกเราชนลุ่มๆ เลือดของพวกเราซบฉีดไปทั้งร่าง

คนเจ็บ : พี่ ๆ ช่วยพาผมไปหาหมอที เลือดผมไหลออกมาอย่างนี้ เสียเลือดเปล่า ๆ ให้หมอมาเอาเลือดผมไปให้คนอื่นดีกว่า ผมยอมตาย ชีวิตผมไม่สำคัญหรอก

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : คำพูดของนักเรียนช่างกล ผู้นั้นทำให้ผมถึงกับเข่าอ่อน คนได้ยืนต้องหลังน้ำตา

(ไซเรนแผดดังขึ้น วิ่งไปมาขวกไขว่ เสียงเอะอะจับความไม่ได้)

เสียงตะโกน : ไฟไหม้ ไฟไหม้ !!!!!!!

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : ไฟไหม้ตึก OPP เพียงครู่เดียวก็ถูกสกัดดับลงได้ ทุกคนใจเต้นระทึก ผมไม่เข้าใจว่าทำไมพวกนั้นใจดำเหยียดมือที่จะกล้าเผาโรงพยาบาล ที่มีคนเจ็บนอนรอความตาย หมอและนางพยาบาลทำงานแข่งกันกับลมหายใจเพื่อช่วยชีวิตคนที่ได้รับบาดเจ็บ หลายคนี่ร่างถูกนำเข้ามาโดยที่ไม่ใช่เป็นลักษณะของคนเจ็บแต่เป็น “ศพ” ในขณะที่เสียงท่ากระสุนยังดังมาจากเครื่องบินบนฟ้า จากปากกระบอกปืนของทหาร ประชาชนหลายคนล้มลงจากการต่อสู้

ผมออกจากโรงพยาบาลศิริราชมารักษาดำเนิน รับประทานอาหารกลับไปที่โรงพยาบาล คนแล้วคนเล่า ในวันแห่งการต่อสู้นั้น ถนนเต็มไปด้วย “นักรบมือเปล่า” โรงพยาบาลเต็มไปด้วยศพของ “นักรบมือเปล่า” ประเทศชาติเต็มไปด้วย “ประชาชนมือเปล่า” นั่นคือภาพส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในวันมหาวิปโยคของชาวไทย 14 ตุลา 16

ผมเชื่อมั่นว่า เหตุการณ์อย่างวันที่ 14 ตุลา 16 จะไม่เกิดขึ้นอีก เพราะถ้าหากมีการต่อสู้ระหว่างเผด็จการกับประชาชน ผมคงจะไม่มีทางเห็นประชาชนมือเปล่าอีกแล้ว

55. บทละครเรื่องนี้ ผู้เขียนมุ่งกล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. การเมืองในยุคประชาธิปไตยเบงบาน
- ข. การทำสงครามระหว่างทหารกับประชาชน
- ค. การต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน
- ง. การปกครองภายใต้การนำของรัฐบาลเผด็จการ (การจับใจความ)

56. “ในมือของพวกทหารมีปืน ผมมารู้ทีหลังว่ามันเป็นปืน เอ็ม16 ... มันถูกส่งมาจากอเมริกา ยัดใส่มือ นักรบไทย... เพื่อไล่ยิงคนไทยด้วยกัน”

จากข้อความข้างต้น “ผม” มีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

- ก. เกลียดชัง
- ข. อีกริษยา
- ค. โกรธแค้น
- ง. หดหู่ (การตีความ)

57. “ผมวิ่งปะปนไปกับคลื่นประชาชน เสียงปืนดังขึ้นอีกหนึ่งนัด ผมล้มลงและลุกขึ้นวิ่งต่อไปได้อีก...” จากข้อความดังกล่าว บรรยากาศของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

- ก. มีแต่ความมืดมนสิ้นหวัง
- ข. มีแต่ความเคร่งเครียด
- ค. มีแต่ความสับสนอลหม่าน
- ง. มีแต่ความซุกมุ่นวุ่นวาย (การวิพากษ์วิจารณ์)

58. จากเรื่องที่อ่าน เป็นการเขียนในลักษณะใด

- ก. เยาะเย้ย
- ข. ตำหนิ
- ค. เสียดสี
- ง. ตัดพ้อ

(การวิพากษ์วิจารณ์)

59. คนเจ็บ : พี่ ๆ ช่วยพาผมไปหาหมอที่ เลือดผมไหลออกมาอย่างนี้

เสียเลือดเปล่า ๆ ให้หมอมาเอาเลือดผมไปให้คนอื่นดีกว่า ผมยอมตาย

ชีวิตผมไม่สำคัญหรอก

ชายผู้เล่าเหตุการณ์ : คำพูดของนักเรียนข้างกล ผู้นั้นทำให้ผมถึงกับเข่าอ่อน

คนได้ยืนต้องหลังน้ำตา

ข้อความที่ยกมานี้ ชายผู้เล่าเหตุการณ์มีความรู้สึกต่อคนเจ็บเช่นใด

- ก. ชื่นชม
- ข. สงสาร
- ค. ห่วงใย
- ง. เห็นใจ

(การวิพากษ์วิจารณ์)

60. “ผมเชื่อมั่นว่า เหตุการณ์อย่างวันที่ 14 ตุลา 16 จะไม่เกิดขึ้นอีก”

จากข้อความข้างต้น เพราะเหตุใด “ผม” จึงกล่าวเช่นนั้น

- ก. เพราะเชื่อว่าประชาธิปไตยของประเทศจะแข็งแกร่งยิ่งขึ้น
- ข. เพราะ เชื่อว่าประเทศชาติจะมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น
- ค. เพราะ เชื่อว่าประชาชนจะลุกขึ้นจับอาวุธตอบโต้กลับ
- ง. เพราะเชื่อว่าประชาชนจะไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของเผด็จการอีกต่อไป

(การวิพากษ์วิจารณ์)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ช

แผนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนปฐมนิเทศ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 2 คาบ 100 นาที

เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับงานเขียนประเภทบันเทิงคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. จุดประสงค์ปลายทาง
เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานเขียนประเภทบันเทิงคดี
2. จุดประสงค์นำทาง
 - 2.1 สามารถอธิบายความหมายของบันเทิงคดีได้
 - 2.2 สามารถบอกประเภทของบันเทิงคดีได้
 - 2.3 สามารถระบุแต่ละองค์ประกอบของบันเทิงคดีที่อ่านได้ถูกต้อง
 - 2.4 สามารถวิพากษ์วิจารณ์บันเทิงคดีที่อ่านได้

เนื้อหา

ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี

ความหมายของบันเทิงคดี

บันเทิงคดี หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาจะให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผู้อ่านอาจจะได้รับความรู้ประสบการณ์ และ คติในการดำเนินชีวิตไปพร้อมกันด้วย บันเทิงคดีแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น เรื่องสั้น นิยาย นวนิยาย บทละคร นิทานและตำนาน เป็นต้น

ประเภทของบันเทิงคดี

บันเทิงคดีแบ่งตามลักษณะการเขียนออกเป็น 5 ประเภท คือ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครพูด นิทาน และตำนาน

1. เรื่องสั้น เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่จัดอยู่ในประเภทบันเทิงคดี เป็นเรื่องสมมติ ที่มีขนาดสั้น เพราะมุ่งแสดงแนวคิดของเรื่องเพียงประการเดียว ผู้แต่งจึงมัก จำกัดเหตุการณ์ สถานที่ ตัวละครและบทสนทนาในเรื่องให้มีเท่าที่ จำเป็นจริง ๆ เพื่อช่วยให้เรื่องราวและแนวคิดที่แฝงไว้ในเรื่องนั้นปรากฏเด่นชัดขึ้นเท่านั้น

2. นวนิยาย เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทเรื่องสมมติ ที่แต่งเป็นร้อยแก้วขนาดยาว ตามแบบตะวันตก ซึ่งแต่เดิมเรียกว่าเรื่องอ่านเล่นหรือเรื่องประโลมโลก มีลักษณะคล้ายกับเรื่องสั้น แต่มีเนื้อเรื่องยาวกว่าเรื่องสั้น เพราะผู้แต่งสามารถบรรยายเหตุการณ์ในเรื่องให้ละเอียดได้หลายแง่หลายมุม แสดงสถานที่ในเรื่องได้หลายแห่ง และสร้างตัวละครได้ไม่จำกัดจำนวน สุดแต่ผู้แต่งจะเห็นว่าเหมาะสม
3. บทละครพูด เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่อยู่ความหมายโดยกำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องในรูปแบบของบทเจรจา ซึ่งอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้
4. นิทาน เป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา ผ่านยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง จนถึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงใจ สามารถเล่าได้ทุกที่ทุกโอกาส
5. ตำนาน เป็นเรื่องเล่าของแต่ละท้องถิ่นที่เล่าสืบต่อกันมา ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าผู้เล่าในแต่ท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ใด แต่เมื่อเรื่องเล่าถูกถ่ายทอดผ่านวันเวลามาช้านานจึงเป็นที่ยอมรับกันว่าเรื่องเล่านั้น เป็นตำนานเก่าแก่ของท้องถิ่นนั้น ๆ

องค์ประกอบของบันเทิงคดี

ในการศึกษาเรื่องบันเทิงคดีนั้น เราจะพบว่าเรื่องบันเทิงคดีมีส่วนประกอบที่สำคัญที่ควรกล่าวถึง 4 ประการคือ

1. แก่นเรื่อง (Theme) คือ ทักษะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ เป็นแกนกลางของเรื่องที่เกี่ยวข้องเรื่องราวจึงหมดเข้าด้วยกัน
2. โครงเรื่อง (Plot) คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันเป็นเหตุเป็นผลต่อกันตั้งแต่ต้นไปจนถึงจุดจบของเรื่อง
3. ตัวละคร (Character) คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมติขึ้นมากระทำพฤติกรรมในเรื่องเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหว และดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง
4. ฉากและบรรยากาศ (Setting and Atmosphere) คือ สถานที่และสภาพแวดล้อมทุกอย่างที่ปรากฏในเรื่อง ฉากมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ เพราะการบรรยายฉากจะทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องด้วย

การพิจารณาองค์ประกอบของบันเทิงคดี

1. การพิจารณาโครงเรื่อง ได้แก่ การพิจารณาว่าปมของเรื่องคืออะไร จุดสูงสุดของเรื่องอยู่ตรงไหน ตอนไหนของเรื่องคือตอนใด ผู้แต่งคลายปมของเรื่องไว้ตอนไหน ใช้วิธีการเปิด ปิดเรื่องอย่างไร ผู้เรื่องได้สมเหตุสมผลและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อกันหรือไม่อย่างไร และสามารถสะท้อนภาพสังคมร่วมสมัยได้ลึกซึ้งกว้างขวางและสมจริงเพียงไร ผู้อ่านได้ประสบการณ์จากการอ่านมากน้อยเพียงใด หรือเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครด้านใดบ้าง

2. การพิจารณาตัวละคร ได้แก่ การพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของ ตัวละครได้ว่าตัวละครตัวใด เป็นตัวเอก ตัวละครตัวใดเป็นตัวประกอบ และวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครเหล่านี้ได้ว่า มีอุปนิสัยคงที่หรือไม่ ถ้าตัวละครมีอุปนิสัยไม่คงที่ ควรพิจารณาด้วยว่าการเปลี่ยนแปลงนิสัยของตัวละครสมเหตุสมผลอย่างไร และตัวละครเหล่านี้มีลักษณะนิสัยสมจริงมากน้อยเพียงใด

3. การพิจารณาแก่นเรื่อง ได้แก่ การพิจารณาทัศนะของผู้แต่งซึ่งการพิจารณาแก่นเรื่องนั้นจะทำได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านได้อ่านบันเทิงคดีเรื่องนั้น ๆ จบแล้ว เพราะแก่นเรื่องมักจะปรากฏขึ้นอย่างสม่าเสมอเมื่อเรื่องดำเนินไป ทั้งนี้ผู้แต่งอาจบอกแก่นเรื่องแก่ผู้อ่านโดยตรง หรือให้ตัวละครเป็นผู้บอก หรืออาจใช้ชื่อเรื่องเป็นสื่อก็ได้ แต่โดยมากแล้วผู้แต่งจะไม่นิยมบอกแก่นเรื่องแก่ผู้อ่านโดยตรง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านในการค้นหาแก่นเรื่อง ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านเรื่องอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมกับพยายามทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านให้ได้มากที่สุดและค้นหาให้ได้ว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของเรื่องที่อ่านนั้นคืออะไร ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวก็คือ ทัศนะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อมายังผู้อ่าน ทัศนะดังกล่าวมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ค่านิยมของคนในสังคม หรือการแสดงความรู้สึกของผู้แต่งที่มีต่อสังคมเป็นต้น

4. การพิจารณาฉากและบรรยากาศ ได้แก่ การพิจารณาว่า สถานที่และเวลาที่เกิดเรื่องนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อตัวละครหรือเรื่องอย่างไรผู้แต่งพรรณนาฉากได้ถูกต้องชัดเจนและสมจริงหรือไม่ ฉากที่พรรณนานั้นก่อให้เกิดบรรยากาศอย่างไร

เรื่องสั้นเรื่องเพลงยามเช้า ของ ไพวรินทร์ ขาวงาม จากหนังสือ รวมเรื่องสั้นชุด เมืองดอกไม้ มีเนื้อเรื่องดังนี้ เรื่อง เพลงยามเช้า ไพวรินทร์ใช้ภาพเปรียบเทียบระหว่างชนบทกับเมืองเพื่อให้เห็นความแออัดของเมืองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น พื้นที่โล่งกว้างของชนบทตรงข้ามกับพื้นที่ที่เต็มไปด้วยอาคารคอนกรีตทรงสี่เหลี่ยม และในอาคารแต่ละห้องยังถูกซอยเป็นห้องแคบ ๆ ภาพของ

เด็กในเมืองที่ต้องเติบโตในห้องสี่เหลี่ยม ภาพทุกภาพถูกบรรยายผ่านตัวละคร “ผม” เป็นการสะท้อนปัญหาความแออัดในเมืองอันเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่ขยายอย่างรวดเร็ว

แก่นเรื่อง คนชนบทกับคนเมืองมีวิถีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ความแออัดของสังคมเมืองก่อให้เกิดปัญหาเช่นสภาพแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของคนที่ย้ายอยู่เมือง
2. ชาวชนบทควรได้รับการช่วยเหลือจากทางการเกี่ยวกับช่องทางในการทำมาหากิน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

1. ครูทักทายนักเรียน แนะนำตนเอง และแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนการสอน รวมถึงระยะเวลาในการเรียนการสอน จำนวน 16 คาบ ใช้เวลา 8 สัปดาห์

ขั้นสอน (90 นาที)

1. ครูนำหนังสือประเภทต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดีมาให้ให้นักเรียนดู แล้วสุ่มเรียกนักเรียนให้ออกมาแยกประเภทของหนังสือ
2. ครูติดบัตรคำ “บันเทิงคดี” บนกระดาน ครูซักถามความหมาย
3. ครูแจกใบความรู้ “ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี” ให้นักเรียนอ่านหัวข้อ “ความหมาย และประเภทของบันเทิงคดี” ครูสุ่มเรียกนักเรียนถามตอบ ครูสรุปอีกครั้ง โดยใช้แผ่นใสประกอบ และครูนำตัวอย่างบันเทิงคดีแต่ละประเภทมาให้ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง
4. ครูติดบัตรคำ “องค์ประกอบของบันเทิงคดี” พร้อมซักถาม จากนั้นให้นักเรียนอ่านใบความรู้หัวข้อ “องค์ประกอบของบันเทิงคดีและการพิจารณาองค์ประกอบของบันเทิงคดี”
5. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบและการพิจารณาองค์ประกอบของบันเทิงคดีที่ละองค์ประกอบ จากนั้นครูสรุปและยกตัวอย่างประกอบโดยใช้แผ่นใส
6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้ทุกกลุ่มอ่านบันเทิงคดีที่ครูฉายโดยใช้แผ่นใส เมื่ออ่านจบแล้ว ให้แต่ละกลุ่มระบุและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศของบันเทิงคดีที่อ่าน แล้วส่งผู้แทนมาเสนอผลงานของกลุ่ม ครูให้คำติชม

7. ครูแจกบันทึงคดีประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “เพลงยามเช้า” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจ เมื่ออ่านจบให้แต่ละคนเขียนองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านส่งครู จากนั้นครูสุ่มเรียก นักเรียน 2-3 คน ออกมานำเสนอผลงาน ครูให้คำติชมและสรุปเพิ่มเติม
8. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบันทึงคดีเรื่อง “เพลงยามเช้า” เป็นรายบุคคล ครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ขั้นสรุป (5 นาที)

1. ครูสุ่มนักเรียน 1-2 คนให้บอกนิยามของงานเขียนประเภทบันทึงคดี ครูให้คำติชมและเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ของบันทึงคดี ครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

การวัดและประเมินผล

1. ครูสุ่มนักเรียน ออกมาเขียนพร้อมอธิบายการพิจารณาองค์ประกอบของบันทึงคดี
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม ให้ทั้งสองกลุ่มตั้งคำถามจากเรื่อง “เพลงยามเช้า” ประมาณ 3 ข้อ แล้วส่งผู้แทนออกมาเขียนคำถามบนกระดาน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทน 1 คนออกมาเขียนคำตอบของอีกกลุ่มหนึ่ง ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจคำตอบ หากมีข้อผิดพลาด ครูแก้ไขและอธิบายเพิ่มเติม
3. สังเกตจากการร่วมอภิปราย สรุป และแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
4. สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดให้ของนักเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่อง “ความรู้เกี่ยวกับการอ่านบันทึงคดี”
2. แผ่นใส
3. ตัวอย่างบันทึงคดี
4. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง “เพลงยามเช้า”
5. บัตรคำ

ใบความรู้ “ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี”

ความหมายของบันเทิงคดี

บันเทิงคดี หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาจะให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันผู้อ่านอาจจะได้รับความรู้ประสบการณ์ และ คติในการดำเนินชีวิตไปพร้อมกันด้วย บันเทิงคดีแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น เรื่องสั้น นิยาย นวนิยาย บทละคร นิทานและตำนาน เป็นต้น

ประเภทของบันเทิงคดี

บันเทิงคดีแบ่งตามลักษณะการเขียนออกเป็น 5 ประเภท คือ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครพูด นิทาน และตำนาน

1. เรื่องสั้น เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่จัดอยู่ในประเภทบันเทิงคดี เป็นเรื่องสมมติ ที่มีขนาดสั้น เพราะมุ่งแสดงแนวคิดของเรื่องเพียงประการเดียว ผู้แต่งจึงมัก จำกัดเหตุการณ์ สถานที่ ตัวละครและบทสนทนาในเรื่องให้มีเท่าที่ จำเป็นจริง ๆ เพื่อช่วยให้เรื่องราวและแนวคิดที่แฝงไว้ในเรื่องนั้นปรากฏเด่นชัดขึ้นเท่านั้น
2. นวนิยาย เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทเรื่องสมมติ ที่แต่งเป็นร้อยแก้ว ขนาดยาว ตามแบบตะวันตก ซึ่งแต่เดิมเรียกว่าเรื่องอ่านเล่นหรือเรื่องประโลมโลก มีลักษณะคล้ายกับเรื่องสั้น แต่มีเนื้อเรื่องยาวกว่าเรื่องสั้น เพราะผู้แต่ง สามารถบรรยายเหตุการณ์ในเรื่องให้ละเอียดได้หลายแง่มุม แสดง สถานที่ในเรื่องได้หลายแห่ง และสร้างตัวละครได้ไม่จำกัดจำนวน
สุดท้ายแต่ผู้แต่งจะเห็นว่าเหมาะสม
3. บทละครพูด เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่สื่อความหมายโดย กำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องในรูปแบบของบทเจรจา ซึ่งอาจเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้
4. นิทาน เป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา ผ่านยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง จนถือเป็น มรดกทางวัฒนธรรม การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงใจ สามารถเล่าได้ทุกที่ทุกโอกาส

5. ตำนาน เป็นเรื่องเล่าของแต่ละท้องถิ่นที่เล่าสืบต่อกันมา ซึ่งไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าผู้เล่าในแต่ท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ใด แต่เมื่อเรื่องเล่าถูกถ่ายทอดผ่านวันเวลามาตำนานจึงเป็นที่ยอมรับกันว่าเรื่องเล่านั้น เป็นตำนานเก่าแก่ของท้องถิ่นนั้น ๆ

องค์ประกอบของบันเทิงคดี

ในการศึกษาเรื่องบันเทิงคดีนั้น เราจะพบว่าเรื่องบันเทิงคดีมีส่วนประกอบที่สำคัญที่ควรกล่าวถึง 4 ประการคือ

1. แก่นเรื่อง (Theme) คือ ทักษะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ เป็นแกนกลางของเรื่องที่เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดเข้าด้วยกัน การค้นหาแก่นเรื่องนั้นมีหลักสังเกตกว้าง ๆ คือ
 - 1.1 ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ พยายามทำความเข้าใจเรื่องให้ได้มากที่สุด
 - 1.2 ตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้นคืออะไร
 - 1.3 เมื่อได้คำตอบแล้ว จึงตรวจสอบดูอีกครั้งที่การวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมตัวละครตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ตลอดจนชื่อเรื่องนั้นสอดคล้องกลมกลืนและสนับสนุนจุดหมายสำคัญของเรื่องที่หาได้หรือไม่ หากทุกสิ่งสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ถือได้ว่าผู้อ่านค้นพบแก่นเรื่องแล้ว
2. โครงเรื่อง (Plot) คือ กลวิธีการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องให้ดำเนินต่อเนื่องเป็นเรื่องราวอย่างมีเหตุผลตั้งแต่ต้นไปจนถึงจุดจบของเรื่อง โครงเรื่องโดยทั่วไปจะมีส่วนประกอบได้แก่ การเปิดเรื่อง การผูกปม การหน่วงเรื่อง จุดสูงสุด การคลายปมและการปิดเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องมีหลักการพิจารณาดังนี้
 - 2.1 พิจารณาดูว่าเหตุการณ์สำคัญในเรื่องคืออะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร
 - 2.2 ปัญหาของเรื่องเริ่มปรากฏเมื่อใด ปมของเรื่องคืออะไร
 - 2.3 การดำเนินเรื่องหรือการคลี่คลายปัญหาเป็นไปในลักษณะใด
 - 2.4 ค้นหาว่า ตอนใดเป็นตอนเปิดเรื่อง ตอนหน่วงเรื่อง จุดสูงสุดของเรื่อง การคลายปมปัญหาและจุดจบของปัญหาเป็นอย่างไร

3. ตัวละคร (Character) คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นมากระทำพฤติกรรมในเรื่องเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหว และดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง การวิเคราะห์ตัวละครมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 3.1 ตัวละครสำคัญในเรื่องมีกี่ตัว ตัวใดเป็นตัวละครเอก ตัวใดเป็นตัวละครประกอบเพราะเหตุใด
- 3.2 ตัวละครเหล่านี้ตัวใดจำลองมาจากชีวิตคนจริง ๆ ในสังคม ตัวใดสร้างจากจินตนาการของผู้แต่ง
- 3.3 ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเด่นประจำตัวหรือไม่อย่างไร

4. ฉากและบรรยากาศ (Setting and Atmosphere) คือ สถานที่และสภาพแวดล้อมทุกอย่างที่ปรากฏในเรื่อง ฉากมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ เพราะการบรรยายฉากจะทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องด้วยการวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 4.1 เรื่องที่อ่านมีฉากสำคัญกี่ฉาก มีฉากใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 4.2 ฉากและบรรยากาศประกอบเรื่องมีความถูกต้องสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 4.3 ฉากและบรรยากาศในเรื่องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละครหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.4 ฉากในเรื่องช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่องให้เด่นชัดหรือไม่เพราะเหตุใด

การพิจารณาองค์ประกอบของบันเทิงคดี

การพิจารณาโครงเรื่อง ได้แก่ การพิจารณาว่าปมของเรื่องคืออะไร จุดสูงสุดของเรื่องอยู่ตรงไหน ตอนไหนของเรื่องคือตอนใด ผู้แต่งคลายปมของเรื่องไว้ตอนไหน ใช้วิธีการเปิด ปิดเรื่องอย่างไร ผู้ก่เรื่องได้สมเหตุสมผลและมีความสัมพันธ์ต่อ เนื้อกันหรือไม่อย่างไร และสามารถสะท้อนภาพสังคมร่วมสมัยได้ลึกซึ้งกว้างขวางและสมจริงเพียงไร ผู้อ่านได้ประสบการณ์จากการอ่านมากน้อยเพียงใด หรือเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครด้านใดบ้าง

การพิจารณาตัวละคร ได้แก่ การพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของตัวละครได้ว่าตัวละครตัวใด เป็นตัวเอก ตัวละครตัวใดเป็นตัวประกอบ และวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครเหล่านี้ได้ว่า มีอุปนิสัยคงที่หรือไม่ ถ้าตัวละครมีอุปนิสัยไม่คงที่ ควรพิจารณาด้วยว่าการเปลี่ยนแปลงนิสัยของตัวละครสมเหตุสมผลอย่างไร และตัวละครเหล่านี้มีลักษณะนิสัยสมจริงมากน้อยเพียงใด

การพิจารณาแก่นเรื่อง ได้แก่ การพิจารณาทัศนะของผู้แต่งซึ่งการพิจารณาแก่นเรื่องนั้นจะทำได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านได้อ่านบันทึกคติเรื่องนั้น ๆ จบแล้ว เพราะแก่นเรื่องมักจะปรากฏขึ้นอย่างสม่ำเสมอเมื่อเรื่องดำเนินไป ทั้งนี้ผู้แต่งอาจบอกแก่นเรื่องแก่ผู้อ่านโดยตรงหรือให้ตัวละครเป็นผู้บอก หรืออาจใช้ชื่อเรื่องเป็นสื่อก็ได้ แต่โดยมากแล้วผู้แต่งจะไม่นิยมบอกแก่นเรื่องแก่ผู้อ่านโดยตรง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านในการค้นหาแก่นเรื่องซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านเรื่องอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบพร้อมกับพยายามทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านให้ได้มากที่สุดและค้นหาให้ได้ว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของเรื่องที่อ่านนั้นคืออะไร ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวก็คือทัศนะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อมายังผู้อ่าน ทัศนะดังกล่าวมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ค่านิยมของคนในสังคม หรือการแสดงความรู้สึกของผู้แต่งที่มีต่อสังคมเป็นต้น

การพิจารณาฉากและบรรยากาศ ได้แก่การพิจารณาว่า สถานที่และเวลาที่เกิดเรื่องนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อตัวละครหรือเรื่องอย่างไรผู้แต่งพรรณนาฉากได้ถูกต้องชัดเจนและสมจริงหรือไม่ ฉากที่พรรณนานั้นก่อให้เกิดบรรยากาศอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงยามเช้า

ไพวรินทร์ ขาวงาม

แล้วมันก็ทำหน้าที่เรียกปลุกผมด้วยความซื่อสัตย์ ผมเสียอีกที่สูญเสียสิ่งนี้ ทั้งต่อมันและตัวผมเอง

ด้วยความง่วงงุน ผมไม่ยอมขยับกายลุกขึ้นหรือแม้แต่จะลืมตาดู เพียงเอื้อมมือคว้าสะพานสะพานไปยังจุดที่คาดว่ามันตั้งอยู่หมายจะกดปุ่มหยุดเสียงกรี๊ดระรัวจนสะพานแกว่ง ในยามเช้านี้ แต่ผมก็คิดว่าผิดคิดว่าถูกเหมือนคนตาบอดค้นหาสิ่งของ มือยังปิดเอาอะไรต่อมิอะไรที่วางอยู่ข้างๆ ล้มระเนระนาด เพิ่มเสียงดังยิ่งขึ้นไปอีกกว่าจะให้มันหยุดเสียงไปได้ มันทำท่าว่าจะหยุดเสียเองแล้ว

ความเกียจคร้านเข้ายึดครองทั้งร่างกายและจิตใจ กว่าหกโมงเช้าแล้ว ผมยังนอนแช่อยู่บนที่นอน รู้สึกเสียดายความอ่อนนุ่มของฟูกและผ้าห่ม เสียดายห้วงนิทราและความฝันที่ต้องหยุดค้างเสียกลางคัน แล้วก็นึกตำหนิตัวเองที่คิดตั้งนาฬิกาปลุกไว้เมื่อคืนก่อนนอน... ขยันไม่เข้าเรื่อง

ผมพยายามหลับตา รวบรวมสมาธิ ไม่อยากคิดถึงเรื่องอื่นโดยอดปรารถนาของผมในยามนี้ก็คือ การกลับเข้าสู่ห้วงนิทราอีกครั้งโดยไม่ต้องถูกรบกวนจากเสียงใดๆ ในโลก

แต่ก็ยากเกินไปเสียแล้ว มันถูกทุบทำลายลงแล้วด้วยเสียงกรี๊ดร้องของสิ่งประติษฐ์เล็กๆ ที่เรียกกันว่า นาฬิกาปลุก หรือถ้าจะพูดให้เป็นธรรมหน่อย ผมเองต่างหากที่เป็นคนสั่งให้มันกรีดเสียง

ผมนอนต่อไม่หลับ เป็นอย่างนี้บ่อยๆ เวลาที่ต้องสะดุ้งตกใจตื่น กระนั้นผมก็ยังไมยอมลุกขึ้น ยังคงอ้อยอิ่งอยู่กับความสุข ความสุขอันเกิดจากความอ่อนแอ ความสุขใต้อำนาจของความเกียจคร้าน ที่ผมคิดว่าคนเกียจคร้านเท่านั้นถึงจะรู้สึกหวนหวนมันอย่างสุดจิตสุดใจ

นานเท่าไรแล้วที่ผมไม่เคยตื่นเช้า ตั้งแต่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ ผมกลายเป็นคนนอนดึกตื่นสาย ผิดกับตอนอยู่บ้านนอกที่ต้องนอนหัวค่ำแล้วตื่นเช้าครู่ เมื่อยังเด็กนั้นถ้าเป็นหน้านา สักตีสี่ตีห้าก็ต้องตื่นแล้ว ล้างหน้าล้างตา ชมิมันต้อนควายตามพ่อออกทุ่งที่ต้องเดินไปด้วยเท้าร่วม 4-6 กิโลเมตร

การได้ออกไปทุ่งนาแต่เช้าครู่พร้อมพอกกลายเป็นความเคยชินที่ผมรู้สึกเป็นสุขที่จะทำ ไม่ต้องต่อสู้กับความเกียจคร้านสาหัสอย่างตอนนี ไปไหนกับพ่อแล้วบรรยากาศรอบข้างนั้นก็วิ่งไปด้วยใจอุ่นแม้จะเหนื่อยและต้องช่วยพ่อรับผิดชอบภาระหลายอย่าง แต่ท้องทุ่งก็ทำทลายผมยิ่งกว่าการอยู่กับบ้าน

กลิ่นโคลนสาบควาย กลิ่นแผ่นดินเปียกน้ำค้างยามเช้า กลิ่นใบหญ้ากล้าข้าวกับละอองแสงดาวที่จวนจะลาฟ้านั้น เป็นกลิ่นที่ยังติดจมูกผมอยู่ตรงเท่าทุกวัน

เมื่อมาอยู่กรุงเทพฯ ผมละเลยลืมความงามยามเช้าไปเกือบสิ้นไม่ค่อยได้ตื่นเช้าไปเห็นโลกอันสดชื่นที่พอจะมีอยู่บ้างในเมืองหลวง ชีวิตวันใหม่ของผมมักจะเริ่มต้นตอนสายๆ หรือไม่ก็ตอนเกือบเที่ยงอย่างหนึ่งคงเป็นเพราะข้ออ้างของอาชีพ การเขียนหนังสือที่ผมไม่มีความจำเป็นต้องถ่างตาตื่นก่อนไถ่นั้นแหละ... ที่ความเกียจคร้านอ่อนแอได้ช่องว่างเข้าสิ่งสูงและ ปฏิบัติการยึดชีวิตผมไว้

ผมเป็นคนบาปหนาเพียงไหนที่แทบไม่ค่อยเห็นพระเดินบิณฑบาตเลย เรื่องการทำบุญตักบาตรนั้นยิ่งไม่ต้องถามถึง ความจริงผมเคยบวชอยู่หลายปี สมัยบวชก็ต้องตื่นแต่เช้าเหมือนสมัยเด็ก สิ่งที่ถูกให้ผมตื่นเช้าตอนเป็นพระ คือระฆังทำวัตรสวดมนต์เช้า ซึ่งเป็นสัญญาณเรียกที่ผมมีอาชีพสุจริต

ที่ซุกหัวนอนของผมในเมืองหลวง เป็นตึกกันห้องแบ่งเช่ามีห้องน้ำในตัว อยู่ลึกเข้าไปในซอยที่ไม่ถึงกับแออัดนัก กลิ่นของบรรยากาศมีทั้งแบบเมืองระคนชนบท เพราะมีชาวบ้านจากชนบทอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

แสงแดดลอดเข้ามาทางหน้าต่างเหมือนถั่ววิสาสะเข้ามาเรียกปลุกผม มันอาจหวังดีต่อเพื่อนเก่าอย่างผม แต่ผมกลับลืมตาแล้วกลับตาลงอย่างไม่แยแส มีเสียงรกราดังรบกวนบ้างเป็นระยะๆ โดยเสียงรถมอเตอร์ไซด์ที่เร่งเครื่องผ่านไปนั้นดูจะรบกวนผมได้มากเป็นพิเศษ เหมือนกับว่ามันเล่นเฉียดผมไปเพราะหน้าต่างห้องของผมอยู่ด้านติดกับถนนในซอย ความจริงผมก็คงไม่ต้องไปแยแสมันหรอก ถ้าเพียงแต่ผมจะได้นอนหลับสนิทเหมือนเข้าอื่น ๆ

ผมยังคงแช่ตัวเองอยู่กับที่นอน หวนคิดถึงยามเช้าที่ผ่านไป มาของตัวเอง เริ่มสนใจที่จะเงี่ยหูฟังเสียงต่างๆ ผมได้ยินเสียงนกเขาขันดังมาจากที่ไหนสักแห่ง ซึ่งคงเป็นไปได้เพราะผมเคยเห็นคนแถวนี้นิยมเลี้ยงนกเขา ยังได้ยินเสียงนกกระจิบ และนกอีกบางชนิดที่ผมรู้จัก มันคงเป็นนกที่อิสระที่เกาะอยู่บนกิ่งต้นชมพู ตรงข้ามตึกหรือไม่ก็บนสายไฟ เสียงร้องเท้าล้มผัสพื้นถนน

โดยคนที่เดินผ่านไปมา เสียงเปิดประตูเหล็ก เสียงจัดถ้วยชามของยายชายข่าวแกง ตรงใต้ ต้นชมพู เสียงพูดคุยกัน บางขณะมีเสียงตะโกนโหวกเหวกเรียกขานกัน ตลอดจนเสียงหัวเราะ หยอกล้อ เสียงดังเมื่ออยู่ตรงหน้าต่างแล้วค่อยๆ ทิ้งห่างออกไปจนผมไม่ได้ยิน

เสียงวิทยุเปิดเพลงลูกทุ่ง เสียงของนักจัดรายการสลับกับเสียงโฆษณาสินค้า เสียงรถมอเตอร์ไซด์เร่งเครื่องผ่านไปอีกคัน ผมไม่ชอบเสียงแบบนี้เลย แล้วยังดังกลบเสียงอื่นจนผมรู้สึกหงุดหงิดแต่ผมก็พยายามสลัดมันทิ้งไปได้

ผมยังไม่อยากลืมตามองดูสิ่งใดรอบๆ ห้องอีก กลัวแสงแดดจะแยงเข้ามารบกวนจน อาจทำให้ผมตาสว่างแล้วลุกขึ้นไปทำอย่างอื่นเร็วเกินไป ผมควรจะได้นอนเกียจคร้านต่ออีกสักพักใหญ่ผมให้เหตุผลตัวเอง หรือบางทีอาจจะเป็นเหตุผลอันลึกลับล้ำของเทพเจ้าแห่งความเกียจคร้าน ไชลี-อาจเป็นไปได้

ผมได้ยินเสียงเด็ก ไช้แล้วละ เสียงเด็กกำลังวิ่งเล่นกัน ฟังจากเสียงแล้วคงจะมีทั้งเด็กผู้หญิง และผู้ชาย คงจะราว 4-5 คนได้

อา...ผมครางในใจนานเท่าไรแล้วที่ผมพลัดพรากจากวัยเยาว์ และไม่เคยมได้เจียหู ฟังเสียงเด็กเล่นกันอย่างจริงจัง กาลเวลาถ่างช่องว่างระหว่างผมกับเด็กกว้างขึ้น...กว้างขึ้น และคงไม่มีสิ่งใดอีกแล้วที่จะสามารถถมช่องว่างนี้ได้

เด็กๆ ตื่นเช้ากว่าผมเสียอีก พวกเขาตื่นขึ้นมาเรียนรู้ชีวิตด้วยการเล่นสนุกแต่เช้าเขียว หรือนี้ บางทีเสียงของพวกเขาอาจเป็นดังนาฬิกา ปลุกใครต่อใครในละแวกนี้ให้ตื่นกันแต่เข้ามาตลอดก็เป็นได้ยกเว้นผม

ถ้าผมเดาไม่ผิด คงจะเป็นเด็กๆ จากบ้านแถวๆ นี้ที่รู้จักกันและเล่นกันอยู่บ่อยๆ แม้ใน ตึกที่ผมแบ่งเช่าอยู่ก็มีเด็กอาศัยอยู่กับพ่อแม่ด้วยหลายคน ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่โตพอวิ่งเล่นได้ แล้ว เมื่อสัปดาห์ก่อน คนดูแลหอพักเพิ่งคลอดลูกสาวออกมาคนหนึ่ง หล่อนยังมาปรึกษาผมเรื่องการตั้งชื่อลูก บังเอิญผมไม่ถนัดและไม่มีความมั่นใจในเรื่องอย่างนี้ เลยได้แต่บอกไปว่าชื่อที่ หล่อนตั้งให้นั้นก็ฟังดูดีอยู่แล้ว เรื่องอักษรประจำวันอะไรนั้น ผมไม่มีปัญญาจะบอกหล่อนได้ แต่ผมรู้สึกว่าหล่อนตั้งชื่อเล่นให้ลูกเป็นฝรั่งตามสมัยนิยมไปสักหน่อย อย่างหลังนี้ผมไม่ได้เอ่ยปากพูดกับเขาหรอก

แม่ในตึกแบ่งเช่าอันคับแคบ ก็ยังมีชีวิตใหม่ถือกำเนิดขึ้นมาคนแล้วคนเล่า ถึงจะต้องไปคลอดที่โรงหมอ แต่ก็ต้องนำกลับมาเลี้ยงภายในห้องสี่เหลี่ยมที่ไว้บริเวณ และเจ้าของเสียงเจี๊ยวจ๊าวที่ผมกำลังได้ยินอยู่นี้ ส่วนใหญ่ก็เกิดและเติบโตที่นี่...ตึกใหญ่หลังนี้

เกิดมาเป็นลูกเป็นหลานของตึกสูง มิใช่ลูกหลานของทุ่งนากว้างใหญ่อย่างกับผมเมื่อยังเด็ก

ภาพที่ผมกับเพื่อนๆ วิ่งไล่เล่นกันผ่านทุ่งหญ้าป่าละเมาะหรือการกระโดดตีสั่งกาจากฝั่งสูงลงสู่แม่น้ำ ยังคงอ้อยอิ่งงดงามอยู่ในความทรงจำ บางที่เราวิ่งไล่เล่นกันไปไกลๆ ดั่งโลกรั้วเขตแดน หรือเล่นน้ำกันทั้งวันจนตัวเขียวเป็นพระอินทร์ไปเลยก็มี

ดินแดนอันสดใสกับวันวัยอันสดใส สำหรับผมตอนนั้นแล้วเหมือนกับเป็นของขวัญที่สวรรค์ประทาน

แต่ตอนนี้สวรรค์จะทวงคืนไปหมดแล้วก็ตาม!

แต่เมื่อผมพยายามวาดภาพของเด็กๆ ชันใจจากเสียงที่กำลังได้ยิน กลับได้ภาพที่ตัดกันแทบจะสิ้นเชิงกับภาพที่ประทับอยู่ในใจ สิ่งเดียวที่อาจจะเหมือนกันก็คือ วิญญาณอิสระสนุกสนานของความเป็นเด็กไร้เดียงสา

วิญญาณของเด็กๆ ได้เรียกร้องให้พวกตื่นแต่เช้าเป็นทั้งสัญญาณปลุกผู้ใหญ่และตัวเองให้ออกจากห้องหับคับแคบไปหาที่วิ่งเล่น ออกห่างจากอ้อมกอดแม่สักกระยะหนึ่ง เพื่อไปเร่ร่ำอยู่ในรัศมีไออุ่นของผองเพื่อน กำแพงห้องถึงจะแข็งแรงเพียงใดก็มิอาจเป็นคุกกักขังพวกเขาไว้ได้... ถ้าเพื่อนแต่ประตูเปิด พวกเขาก็จะหนีออกไป

แต่พวกเขาจะไปวิ่งเล่นที่ไหนกันแล้ว ในเมื่อไร้ที่องนาฟ้ากว้างไร้บึงหนองคลองโลงโลมี้แก่ แต่ชอยไม้แคบไม่กว้างที่ไม่ได้เป็นของพวกเขาเสียทั้งหมด เพราะยังต้องแบ่งปันของมดเหล็กนานาชนิดที่วิ่งผ่านไปมาอีกด้วย บางทีก็ทิ้งช่วงห่าง บางทีมันก็มาติดๆ กัน

พวกเขาก็ต้องวิ่งเล่นกันในชอยบริเวณที่พักอาศัยนั้นแหละรถมาก็ต้องหลีกเลี่ยงออกข้างถนน และโชคของพวกเขาคงยังดีอยู่ ที่รถผ่านไปมาในชอยส่วนใหญ่ไม่ถึงกับหยาบกร้านบ้ำระห่ำเหมือนในท้องถนนใหญ่

ผมลองนึกถึงใบหน้าของพวกเขาเหล่านั้น ฟังจากเสียงแล้วหลายคนผมพอจะจำได้ เพราะผมอยู่ที่นั่นมาหลายปี พยายามนึกถึงอาการกิริยาของพวกเขา นึกถึงวิธีการเล่นของพวกเขา ทั้งหมดดูเหมือนว่าจะถูกโอบล้อมไว้ด้วยบรรยากาศแห่งความสนุกสนาน

แต่ก็นั่นยังไถ่ละ มีเสียงเด็กชายตัวเล็กๆ คนหนึ่งร้องให้จำขึ้นมาจนได้ เป็นอีกสี่สัน
หนึ่งในโลกของพวกเขา แล้วตัดเชื่อมด้วยเสียงของผู้ใหญ่บางคนที่จะนั่งอยู่แถวๆ ได้ต้นชมพู
แน่ละ เสียงดุเด็กเจียงซาตอนนี้จะเป็นของใครไปไม่ได้นอกจากผู้ใหญ่
ผมเคยเดินผ่านหน้าเด็กๆ เหล่านั้นแทบทุกวัน แต่ผมก็ไม่ได้ทำตัวให้สนิทสนมกับพวก
เขา อย่างมากก็ทักทายหยอกเล่นกันพอเป็นพิธี เด็กบางคนดูจะกลัวท่าทางแปลกๆ ของผม แต่
พอนานๆ เข้าก็ดูจะเฉยๆ ไป บางครั้งกลับเป็นฝ่ายที่มาขอสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับผมเสียด้วยซ้ำ
อย่างเมื่อวันสงกรานต์ที่แล้วมา ก่อนสงกรานต์วันหนึ่งเด็กๆ 2-3 คนในตึกนั้นที่คงจะ
คุ้นหน้าผมดีแล้ว ทักผมตรงบันไดขณะที่ผมเดินสวนเพื่อเร่งรีบไปทำธุระ และธุระของผมนั่นอันที่
จริงก็คือ นัดเพื่อนกินเหล้า

“น้ำ น้ำ พู้งนี่มาเล่นสาดน้ำด้วยกันนะ”

ตอนนั้น หัวใจที่ช่างปล่อยปลละละเลยของผมก็เหมือนจะละลายเป็นน้ำเสียให้ได้ ผมรู้
สึกละลายอยู่เล็กๆ ที่ตัวเองไว้มนุษย์สัมพันธ์ พวกเขาคงมีความรู้สึกอยากเล่นกับผมบ้าง เช่นเดียวกับ
กับตอนเป็นเด็ก ผมก็มีความรู้สึกอยากเล่นกับผู้ใหญ่บางคนแต่เดี๋ยวนี้สิ ผมกลับไม่ค่อยได้สนใจ
ไยดี ชีวิตของอดีตเด็กอย่างผมมีแต่ธุระ และก็ธุระ

“ตกลง พู้งนี่เราเล่นได้เล่นกันแน่” ผมให้สัญญาพวกเขาหนักแน่นและขณะมุ่งหน้าไป
ร้านเหล้านั้น ผมยังได้สัญญาตัวเองอีกว่าจะไม่ทำให้พวกเขาผิดหวัง

แล้ววันสงกรานต์วันนั้น ตัวผมก็เปียกโชกด้วยน้ำ และอาจโชกถึงหัวใจด้วย แม้เด็ก
บางคนที่เคยกลัวผม ยังกล้าเอาแป้งหอมมาประหน้าให้ผมจนขาวโพลนเป็นตัวตลก

นั่นเป็นความสุขครั้งสำคัญครั้งหนึ่งในชีวิตเมืองหลวงของผมเป็นความสุขที่ได้เปลือย
จิตใจผมอย่างถึงที่สุด

ดูสิ ความสนุกสนานของชีวิตยังมีอยู่กับพวกเขา ถึงแม้ไม่มีท้องฟ้ากว้าง ไม่มีบึง
หนองคลองใส แต่วิญญาณอิสระก็ยังคงเร่ร่อนแสวงหาจุดลงตัวของมัน จริงอยู่ แม้ผมจะอด
คิดไม่ได้ว่าชีวิตในวัยเด็กของผมได้เปรียบเด็กๆ เหล่านั้น แต่มันก็ได้ผ่านผมไปแล้ว อย่างมีอาจ
เรียกกลับมา

แต่ถึงอย่างไรผมก็ยังรู้สึกว่าเด็กๆ ทุกคนทุกที่ล้วนมีความฝัน แม้ที่นี้ผมจะเคยเห็นเด็ก
คนหนึ่งตักน้ำใส่กะละมังใบใหญ่แล้วลงไปแช่ตัวอยู่ในนั้น ทำท่าเหมือนกับปรารถนาเสียเหลือ
เกินที่จะแหวกว่ายไปอย่างมีความสุขในท้องน้ำ

เวลายังคงล่วงผ่านสรรพสิ่งรวมทั้งตัวผมที่ไม่ยอมลุกจากที่นอนไปทุกขณะ แม้ผมจะพยายามลุกขึ้นนั่งได้ครั้งหนึ่ง แต่เพราะยังรู้สึกปวดเมื่อยตามเนื้อตัวจึงต้องล้มตัวลงนอนอีกครั้ง เสียงต่างๆ ยังคงดังสับสนวนเวียนกันไปเป็นจังหวะ ช้าบ้างเร็วบ้างเหมือนเสียงดนตรีที่บรรเลงโดยฝีมือของชีวิต

และเท่าที่ผมรู้สึกได้จากการสังเกต ทั้งหมดดูเหมือนจะเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่ความรุนแรงยิ่งขึ้นรวมทั้งแสงแดดที่ถือสิทธิ์ส่องลอดเข้ามาในห้องผม

“อู๋ อาก อ้าย อู๊ก อะ อ่า อี้”

เสียงเด็กผู้ชายคนหนึ่งดังขึ้นด้วยภาษาพิเศษทำให้ผมยิ่งต้องตั้งใจฟัง อ้อ...ผมนึกออกแล้วเด็กคนนี้อยู่ติดเตียงด้วยกันกับผมเป็นเด็กพิการพูดไม่ชัดผมไม่รู้ว่ามีสาเหตุมาจากอะไรเห็นแต่ที่ถ้าคอมีรอยแผลฉกรรจ์คงจะเคยผ่านการผ่าตัดหรืออะไรสักอย่างเวลาพูดจะออกเสียงพยัญชนะได้เสียงเดียว

“แอ้ แอ้ อู๋ อาก อ้าย อู๊ก อะ อ่า อี้”

เสียงนั้นดังขึ้นอีกและผมก็ได้ยินเสียงของผู้คงจะเป็นแม่ให้คำตบอย่างไรงังไม่ถนัด แต่ได้ยินเด็กคนเดิมตะโกนเสียงดังด้วยความลึกลับ

“ไอ ไอ้ - ไอ ไอ้!”

น้ำเสียงนั้นน่ารักนัก ผมรู้สึกมีความสุขด้วยความสมหวังของเขา แม้ลึกๆ จะรู้สึกเศร้าใจด้วยความสงสาร

เมื่อผมได้ยินเสียงเด็กๆ คนอื่นตะโกนร้องเพลงของนักร้องร่วมสมัยยอดนิยม ผมก็ได้ยินเสียงเด็กพิการคนนั้นร่วมร้องด้วย

“แอ้ อี้ก อี้ อู๋—แอ้ อี้ก อี้ อู๋...”

“ออก อ่า เอ็น---ออก อ่า เอ็น...”

เพลงสองสามเพลงถูกร้องท่อนสำคัญสลับกันไปมา แต่ผมก็ไม่ได้ยินว่ามีเพลงไหนที่พวกเขาร้องได้จนจบ

ผมเผลอยิ้มแล้วก็ลุกขึ้นยืนอย่างแข็งขัน บิดตัวขับไล่ความเกียจคร้านครั้งใหญ่ คราวนี้ผมคิดว่าผมควรจะทำอะไรสักอย่าง

ผมเดินไปเปิดมุ้งลวด และดันซี่กรงเหล็กหน้าต่างที่หมุ่นได้ให้เปิดออกโล่ง ซะโงกมองลงไปดูเด็กๆ รู้สึกอยากขอบคุณพวกเขาขอบคุณนาฬิกาปลุกที่ซื่อสัตย์ และยิ่งเผลอชมความตั้งใจ

ใจของตัวเองที่ฝึกตื่นเช้า เป็นครั้งแรกที่ผมพึ่งนาฬิกาปลุกเพื่อที่จะตื่นเขียนหนังสือตอนเช้าๆ ทั้งที่เวลาหกโมงเช้ากว่าๆ นั้นสำหรับคนอื่นถือว่าสายมากแล้ว กระนั้นผมก็ยังอดอดเกียจคร้านอยู่นาน แต่อย่างไรก็ตาม ผมก็บังเอิญได้รับความรู้สึกที่ดีจากชอกมูมิพิเศษของชีวิตไม่ใช่บ่อยเลย

ทว่ายังไม่ทันไร ผมก็ได้ยินเสียงข่าวของตกแตกโครมครามดังมาจากห้องข้างๆ พร้อมกับเสียงผู้หญิงคนหนึ่งกรีดตะโกนด่าทอตั้งกึกก้อง

เอาอีกแล้ว สงครามชีวิตระยำ-ผมสบลในใจ

ตึกที่ผมเช่าห้องอยู่ มีครอบครัวผิวเมียหลายคู่ และสงครามยึดเยื้อของชีวิตเช่นนี้มักอุบัติขึ้นเสมอๆ หลายครั้งที่ผมขวัญเสียจนไม่เป็นอันทำอะไร

พวกเด็กๆ แตกตื่นและเงียบเสียงลง ผมเงียหูฟังเสียงที่ดังขึ้นใหม่อย่างตั้งใจ

“ทำไมต้องทำกันยั้งจี้ ฮือ...ฮือ.. มึงออกไปให้พ้นเลยนะ จะไปหารูใหม่ที่ไหนก็ไป ออกไป พอกันที ออกไปจากชีวิตกูเดี๋ยวนี้...”

พอกันที ออกไปจากชีวิตกูเดี๋ยวนี้ – ผมรำพึงตามเบาๆ เป็นประโยคที่ไม่เลวเลย ผมพลอยนึกไปถึงชีวิตของคนเราที่ต้องเดินผ่านเข้าออกระหว่างชีวิตของกันและกัน คิดถึงเส้นแบ่งกันอันเปราะบางระหว่างสันติภาพและสงคราม เสียงเหตุการณ์นั้นดูจะไม่สิ้นสุดลงง่ายๆ เสียแล้วละ ผมก็รู้สึกเหมือนจะปวดหัวขึ้นมาทันที

พอกันเสียทีเถอะ ผมเบื่อที่จะฟังต่อไปแล้วใครจะเข้าออกในชีวิตของใคร ผมไม่อยากรสนใจอีกแล้ว ผมผละเดินหนีจากหน้าต่างๆ และหนีจากเสียงแห่งความรุนแรงนั้น

เพลงยามเช้าอันแสนสุขของผม ผมรำพึงในใจ เพลงยามเช้าที่ผมอุตส่าห์ใช้ความเกียจคร้านเข้าแลกมันจนได้มา ทำไมหนอจึงต้องมาจบลงด้วยเวลาอันสั้น เหลือแต่เพลงบ๊าบคอคแตกที่ตั้งสนั่นทั้งซอยสองซอย แล้วเด็กๆ ของผมละ ขวัญเสียหนีหายไปไหนกันหมด

หรือว่าพวกเขาเป็นเพียงหยาดน้ำค้าง อันยอมศิโรราบต่อแสงแดดที่แผดแรงขึ้นทุกขณะ...

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การอ่านบันทึกคติประเภทเรื่องสั้น
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคติประเภทเรื่องสั้น

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้นได้
2. อธิบายองค์ประกอบของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้นได้
3. บอกประเภทของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้นได้
4. อธิบายการพิจารณาบันทึกคติประเภทเรื่องสั้นได้
5. ระบุใจความสำคัญของบันทึกคติที่อ่านได้
6. เล่าเรื่องย่อของบันทึกคติที่อ่านได้
7. อภิปรายเกี่ยวกับบันทึกคติที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

ความหมายของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้น

บันทึกคติประเภทเรื่องสั้น หมายถึง เรื่องที่มีจำนวนคำ ในเนื้อเรื่องประมาณ 1,000 – 10,000 คำ ซึ่งใช้เวลาในการอ่านไม่มากนัก คือประมาณ 5 – 40 นาที เรื่องสั้นต้องมีโครงเรื่องเดียว ไม่มีความซับซ้อน มีเหตุการณ์เดียว มีจุดมุ่งหมายเดียว มีผลอย่างเดียว มีอารมณ์อย่างเดียว ตัวละครที่มีบทบาทในเรื่องมีเพียง 2 – 3 ตัว ใช้เวลาในการดำเนินเรื่องน้อย ฉากและบรรยากาศของเรื่อง ต้องมีความสมจริง สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง บทสนทนาต้องมีความเน้นกระชับ ประหยัดคำ การกระทำของตัวละคร จะมุ่งไปสู่จุดสูงสุด (Climax) ของเรื่อง

องค์ประกอบของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้น

ประกอบด้วย โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร บทสนทนาและฉาก
ประเภทของบันทึกคติประเภทเรื่องสั้น ได้แก่

1. เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง
2. เรื่องสั้นประเภทสร้างตัวละคร
3. เรื่องสั้นประเภทสร้างบรรยากาศ
4. เรื่องสั้นประเภทให้แนวคิด

การพิจารณابันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น มีหลักการพิจารณาดังนี้

1. การพิจารณาด้านเนื้อหา ได้แก่ การวิเคราะห์โครงเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละคร การวิเคราะห์แก่นเรื่อง การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศ
2. การพิจารณาด้านศิลปะการแต่ง ได้แก่ การพิจารณากลวิธีการแต่ง การวิเคราะห์ท่วงทำนองการแต่ง
3. การพิจารณาด้านคุณค่าของเรื่องสั้น ได้แก่ การพิจารณาคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญา คุณค่าทางจินตนาการ คุณค่าทางจริยธรรม คุณค่าทางภาษา

เรื่องสั้นเรื่อง **ภวังค์นิทาน** ของ **"วีระชาติ"** จากหนังสือ 10 เรื่องสั้นรางวัลแพรว มีเรื่องย่อดังนี้

เนื้อเรื่องกล่าวถึงชายคนหนึ่งที่กำลังสับสนกับความรู้สึกของตนเองในเวลาที่ใกล้ตาย จิตใต้สำนึกพาเขาไปสู่ ห้วงความคิดเกี่ยวกับความชั่วร้ายต่าง ๆ ที่เขาทำตั้งแต่เล็กจนโต ทุกสิ่งล้วนเป็น เวรกรรมที่เขาทำทั้งสิ้น เขาสำนึกบาป เขาคิดได้ว่าเขาไม่ควรทำสิ่งเหล่านั้นเลย ตั้งแต่ จุกชิงวิ่งราว หนีโรงเรียน คำไม้เถื่อน จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตที่เขานอนป่วยอยู่บนเตียงคนไข้ เขายังสั่งให้ ลูกน้องไปฆ่าคน สุดท้ายเขาจึงต้องชดใช้ เวรกรรมที่เขาก่อไว้ โดยการไปเกิดเป็นสุนัขขาลีบ

แก่นเรื่อง ผู้ใดก่อกรรมเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. เมื่อมีชีวิตอยู่ควรสร้างแต่กรรมดี
2. อดีตเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ลักษณะนิสัยตัวละคร "นเรนทร์" เป็นตัวละครเอก เป็นผู้เล่าเรื่องทั้งหมด เขาเป็นคนที่ไม่เคยทำความดีเลยตั้งแต่จำความได้จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต เมื่อเขาสำนึกผิดก็สายเสียแล้ว

กิจกรรมการเรียนการสอนอ่านบันเทิงคดี

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ขั้นนำ ครูนำหนังสือที่ได้รับรางวัลซีไรต์ประเภทรวมเรื่องสั้น ประจำปี 2542 เรื่อง "สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน" ของ วินทร์ เลียววาริณ มาให้นักเรียนดูแล้วนำเสนอถึง เรื่องดังกล่าวว่านักเรียนเคยอ่านหรือไม่อย่างไร จากนั้นโยงเข้าสู่บทเรียน</p>	<p>ขั้นนำ เหมือนกลุ่มทดลอง</p>

<p>ชั้นสอน ชั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความหมายของ บ้านเชิงคติประเภทเรื่องสั้น 2. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านบ้านเชิงคติ ประเภทเรื่องสั้น” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจ 3. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถาม ความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และการพิจารณา บ้านเชิงคติประเภทเรื่องสั้น จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส <p>ชั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ครูแจกบทอ่านเรื่อง “ภวังค์นิทาน” ให้นักเรียน ทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียน อ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของ นักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมด ของเรื่องภวังค์นิทานลงในกระดาษ <p>ชั้นหลังอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ครูติดบัตรคำ “แก่นเรื่อง ภวังค์นิทาน” บนกระดาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา “แก่นเรื่อง” ของเรื่องภวังค์นิทาน โดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียน ต้องการที่จะคิดหาคำตอบเองว่าเรื่องที่อ่านเป็น เรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี้ คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้น สอดคล้องและ สัมพันธ์กับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และ พฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่ อย่างไร <p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง “ภวังค์นิทาน” แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p>	<p>ชั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. เหมือนกลุ่มทดลอง 4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม จากนั้นครูแจก เรื่องสั้นเรื่อง “ภวังค์นิทาน” ให้นักเรียนทุกคนอ่าน โดยให้เวลาประมาณ 15 นาที 5. ครูให้แต่ละกลุ่มบอกรายความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และให้เล่าเรื่องที่อ่าน โดยกลุ่มที่ 1 เริ่มต้นเล่าประโยคที่ 1 และเล่าต่อกันไปจนครบ ทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 ประโยค ต่อเนื่องกันไปจนจบ เรื่อง ครูให้คำติชมและเสนอแนะ 6. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมาจับสลากใบงาน โดยในใบงานมีประเด็นดังนี้ <p>ใบงานที่ 1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>ใบงานที่ 2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรม อย่างไร</p> <p>ใบงานที่ 3 ฉากและบรรยากาศของเรื่อง เกิดขึ้น ที่ไหนมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>ใบงานที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาและศิลปะการแต่ง</p> <p>ใบงานที่ 5 บอกแก่นเรื่อง จุดมุ่งหมายในการ เขียน ข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง</p>
---	--

<p>6. ครุณาแก่นเรื่องที่ได้มาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตนเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>6.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>6.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>6.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>6.4 เนื้อหาและศิลปะการแต่งเป็นอย่างไร</p> <p>6.5 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>1. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 4 คน ออกมาหน้าชั้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน กำหนดให้ทั้งสองกลุ่มแข่งขันกันเรียงแถบประโยคเกี่ยวกับประเภทและองค์ประกอบของเรื่องสั้น</p> <p>2. ครูติดแถบประโยคคำถามเกี่ยวกับเรื่อง</p>	<p>7. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนมารายงานหน้าชั้นตามลำดับ ครูติชมแก้ไขและให้คำอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปประเด็นสำคัญขององค์ประกอบเรื่อง “ภวังคินิทาน” แล้วสุ่มนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
---	---

<p>"ภวังคินิทาน" บนกระดานแล้วให้นักเรียนตอบ คำถามลงในสมุด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คน เพื่อตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ</p> <p>3. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น</p> <p>4. สังเกตการตอบคำถาม</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง "สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน" 2. เอกสารใบความรู้เรื่อง "การอ่านบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้น" 3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง "ภวังคินิทาน" 4. แถบประโยคเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่องสั้น 5. แผ่นใส 	<p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง "สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน" 2. เอกสารใบความรู้เรื่อง "การอ่านบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้น" 3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง "ภวังคินิทาน" 4. แถบประโยคเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่องสั้น 5. แผ่นใส
--	---

ใบความรู้ “การอ่านบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น”

การเขียนเรื่องสั้นของไทยมีพัฒนาการมาจากการแต่งนิยาย นิทานของไทย ประกอบกับการรับอิทธิพลทางแบบอย่างการเขียนมาจากนักเขียนชาวตะวันตก เช่น โอ เฮนรี่ และ กีย์ เดอ โมปัสซังค์ ทำให้เกิดวรรณกรรมอย่างใหม่ของไทยขึ้นราวปี พ.ศ 2472 และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย

ความหมายของบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น

เรื่องสั้น หมายถึง เรื่องที่มีจำนวนคำในเนื้อเรื่องประมาณ 1,000–10,000 คำ ซึ่งใช้เวลาในการอ่านไม่มากนักคือ ประมาณ 5–40 นาที เรื่องสั้นต้องมีโครงเรื่องเดี่ยวไม่มี ความซับซ้อน มีเหตุการณ์เดียว จุดมุ่งหมายเดียว มีผลอย่างเดียว อารมณ์อย่างเดียว ตัวละครที่มีบทบาทในเรื่องมีเพียง 2 - 3 ตัว ใช้เวลาในการดำเนินเรื่องน้อย ฉากและบรรยากาศของเรื่อง ต้องมีความสมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง บทสนทนาต้องมีความแน่นกระชับประหยัดคำ การกระทำของตัวละครมุ่งไปสู่จุดสูงสุด (Climax)

องค์ประกอบของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นมีส่วนประกอบของเรื่องทำนองเดียวกับเรื่องบันเทิงคดีอื่น ๆ คือ ประกอบด้วย แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ ดังนี้

1. แก่นเรื่อง คือ แนวความคิดหรือจุดสำคัญของเรื่องที่ผู้แต่งมุ่งจะสื่อให้ผู้อ่านทราบ การค้นหาแก่นเรื่องนั้นมีลักษณะกว้าง ๆ คือ
 - 1.1 ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องให้ตลอด พยายามทำความเข้าใจเรื่องให้ได้มากที่สุด
 - 1.2 ตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของเรื่องนั้นคืออะไร
 - 1.3 เมื่อได้คำตอบแล้ว จึงตรวจสอบดูอีกครั้งว่าการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมตัวละครตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ตลอดจนชื่อเรื่องนั้นสอดคล้องกลมกลืนและสนับสนุนจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องที่ทำได้อหรือไม่ หากทุกสิ่งสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ถือได้ว่าผู้อ่านค้นพบแก่นเรื่องแล้ว

2. **โครงเรื่อง** คือ คำโครงเรื่องที่ผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนว่าจะแต่งเรื่องไปในทำนองใดจึงสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอย่างตื่นเต้นและกระหายใคร่รู้ไปตลอดทั้งเรื่อง โครงเรื่องต้องมีวิธีผูกปม คลายปม การทวนเรื่อง กลวิธีการเปิดปิดเรื่อง และการดำเนินเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องมีหลักการพิจารณาดังนี้

- 2.1 พิจารณาดูว่าเหตุการณ์สำคัญในเรื่องคืออะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร
- 2.2 ปัญหาของเรื่องเริ่มปรากฏเมื่อใด ปมของเรื่องคืออะไร
- 2.3 การดำเนินเรื่องหรือการคลี่คลายปัญหาเป็นไปในลักษณะใด
- 2.4 ค้นหาว่า ตอนใดเป็นตอนทวนเรื่อง จุดสูงสุดของเรื่อง การคลายปม ปัญหาและจุดจบของปัญหาเป็นอย่างไร

3. **ตัวละคร** โดยทั่วไปตัวละครในเรื่องสั้นมีน้อยตัว มีตัวละครเอกเพียงหนึ่งตัวหรือสองตัว และตัวละครประกอบเพียง๒-๓ ตัวเท่านั้น การวิเคราะห์ตัวละครมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 3.1 ตัวละครสำคัญในเรื่องมีกี่ตัว ตัวใดเป็นตัวละครเอก ตัวใดเป็นตัวละครประกอบเพราะเหตุใด
- 3.2 ตัวละครเหล่านี้ตัวใดจำลองมาจากชีวิตคนจริง ๆ ในสังคม ตัวใดสร้างจากจินตนาการของผู้แต่ง
- 3.3 ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเด่นประจำตัวหรือไม่อย่างไร

4. **ฉากและบรรยากาศ** คือ สถานที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องรวมถึงเวลาและสภาพแวดล้อมเหตุการณ์นั้น ๆ เรื่องสั้นที่ดีควรมีฉากและบรรยากาศที่สมจริง การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหา

คำตอบ เช่น

- 4.1 เรื่องที่อ่านมีฉากสำคัญกี่ฉาก มีฉากใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 4.2 ฉากและบรรยากาศประกอบเรื่องมีความถูกต้องสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 4.3 ฉากและบรรยากาศในเรื่องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละครหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.4 ฉากในเรื่องช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่องให้เด่นชัดหรือไม่เพราะเหตุใด

5. **บทสนทนา** คือ ถ้อยคำที่ตัวละครใช้พูดจากัน ซึ่งบทสนทนาจะช่วยสะท้อนบุคลิก ลักษณะตัวละครหรือสร้างบรรยากาศของเรื่องให้เป็นที่น่าติดตาม การวิเคราะห์บทสนทนาคือการพิจารณาว่า บทสนทนาของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไรมีความสมจริง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้มากน้อยเพียงใดและช่วยสื่อความคิดของผู้แต่งได้หรือไม่

ประเภทของบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น

1. **เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นความสำคัญของการสร้างโครงเรื่องที่ดำเนินเรื่องด้วยการสร้างข้อขัดแย้งเพื่อให้เกิดความซับซ้อนและจบลงอย่างพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน
2. **เรื่องสั้นประเภทสร้างตัวละคร** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นลักษณะหรือพฤติกรรมตัวละครให้เด่นชัดเป็นพิเศษ หรืออาจใช้พฤติกรรมตัวละครเป็นการดำเนินเรื่อง
3. **เรื่องสั้นประเภทสร้างบรรยากาศ** เรื่องสั้นประเภทนี้เน้นการสร้างบรรยากาศที่สมจริง เพื่อสร้างอารมณ์ร่วมกับผู้อ่าน โดยทั่วไปเป็นเรื่องแนวสยองขวัญ ลึกลับ
4. **เรื่องสั้นประเภทให้แนวคิด** เน้นการสร้างแนวคิดหรือทฤษฎีของผู้ประพันธ์ต่อผู้อ่าน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางปัญญา พร้อมกับให้ความบันเทิงในการอ่าน อาจใช้กลวิธีการเขียนแนวใหม่เข้ามาประกอบ เช่นการใช้สัญลักษณ์ การเขียนแบบเหนือจริง

การพิจารณานับบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น

1. การพิจารณาเนื้อหา

การวิเคราะห์โครงเรื่อง ได้แก่ การพิจารณาว่าปมของเรื่องคืออะไร จุดสูงสุดของเรื่องอยู่ตรงไหน ตอนหนึ่งเรื่องคือตอนใด ผู้แต่งคลายปมของเรื่องไว้ตอนไหน ใช้วิธีการเปิด ปิดเรื่องอย่างไร ผู้เรื่องได้สมเหตุสมผลและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันหรือไม่อย่างไร และสามารถสะท้อนภาพสังคมร่วมสมัยได้ลึกซึ้งกว้างขวางและสมจริงเพียงไร ผู้อ่านได้ประสบการณ์จากการอ่านมากน้อยเพียงใด หรือเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครด้านใดบ้าง

การวิเคราะห์ตัวละคร ได้แก่ การพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของตัวละครได้ว่าตัวละครตัวใด เป็นตัวเอก ตัวละครตัวใดเป็นตัวประกอบ และวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครเหล่านี้ได้ว่า มีอุปนิสัยคงที่หรือไม่ ถ้าตัวละครมีอุปนิสัยไม่คงที่ ควรพิจารณาด้วยว่าการเปลี่ยนแปลงนิสัยของตัวละครสมเหตุสมผลอย่างไร และตัวละครเหล่านี้มีลักษณะนิสัยสมจริงมากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์แก่นเรื่อง ได้แก่ การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้แต่งที่ต้องการสื่อไปยังผู้อ่าน

การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศ ได้แก่ การพิจารณาว่า สถานที่และเวลาที่เกิดเรื่องนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อตัวละครหรือเรื่องอย่างไรผู้แต่งพรรณนาฉากได้ถูกต้องชัดเจนและสมจริงหรือไม่ ฉากที่พรรณนานั้นก่อให้เกิดบรรยากาศอย่างไร

2. การพิจารณาด้านศิลปะการแต่ง

การพิจารณากลวิธีการแต่ง คือ การพิจารณาว่าผู้แต่งมีวิธีการที่ทำให้งานเขียนมีลักษณะเด่น แปลก มีคุณค่าน่าสนใจเพียงใด กลวิธีการแต่งที่ควรพิจารณา ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง กลวิธีการเปิดปิดเรื่อง กลวิธีการเรียงลำดับเหตุการณ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ท่วงทำนองการแต่ง คือ การพิจารณาการใช้คำ การใช้สำนวนโวหาร วิธีการเรียบเรียงประโยค และทัศนคติของผู้แต่งว่ามีลักษณะเฉพาะตัวอย่างไร มีข้อดีหรือข้อด้อยในด้านใด

3. การพิจารณาคุณค่าของเรื่องสั้น

การพิจารณาคุณค่าของบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้นนั้น เรื่องสั้นมักจะสอดแทรก พรรณณะหรือข้อคิดแอบแฝงไว้เสมอ ดังนั้นการพิจารณาคุณค่าที่ได้รับจากการอ่านเรื่องนั้น ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. **คุณค่าทางอารมณ์** ได้แก่ความรู้สึกละเอียดอ่อนจากการอ่าน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ ประทับใจจากเรื่องที่อ่าน อาจประทับใจเนื้อเรื่อง ตัวละคร สำนวนภาษา เป็นต้น
2. **คุณค่าทางสติปัญญา** ได้แก่ความรู้ความคิดในด้านต่าง ๆ ที่ได้จากเรื่องเช่น คติชีวิต ความรู้ต่าง ๆ ที่แทรกอยู่ในเรื่อง พรรณณะของผู้เขียนที่เสนอผ่าน ตัวละคร เป็นต้น
3. **คุณค่าทางจินตนาการ** ได้แก่ ความนึกคิดที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากอารมณ์ สะเทือนใจโดยทั่วไป จินตนาการอาจเกิดขึ้นเมื่ออ่านจบแล้ว เมื่อมีจินตนาการมากถึงจุดหนึ่ง ผู้อ่านอาจ แสดงออกด้วยการพูดหรือเขียนก็ได้
4. **คุณค่าทางจริยธรรม** เรื่องสั้นอาจให้เห็นตัวอย่างชีวิตในแง่ใดแง่หนึ่งทั้งด้านดีและไม่ดีซึ่งตัวอย่างนั้นสามารถเป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรมได้
5. **คุณค่าทางภาษา** ภาษาและสำนวนโวหารในเรื่องสั้นบางเรื่อง เป็นภาษาและสำนวนโวหารที่ดี ซึ่งผู้อ่านนำมาเป็นตัวอย่างการใช้ภาษาได้

ภวังค์นิทาน

“วีรชาติ”

ประตูห้องคนไข้เปิดออกอย่างแรง หมอ พยาบาล ทุกคนเป็นคนที่ผมคุ้นหน้า ต่างวิ่งเข้ามาซุลมุนกับร่างที่นอนอยู่ตรงหน้า...บ้างก็พยายามผายปอด ฉีดยาเข้าสายน้ำเกลือ อีกคนก็เอาเครื่องซีรต์ไฟฟ้ามาซีรต์กระตุ้นหัวใจ จนร่างข้างหน้าผมกระเด็นกระดอนจนเกือบตกเตียง...

สมองผมมึนงง ตื้อตึบตัน เพราะความรู้สึกเบาหวิวเคว้งคว้าง จนผมต้องเกร็งนิ้วเท้าจิกพื้น เอามือยันของใกล้ตัวเอาไว้ รู้สึกเหมือนกับว่าแรงดึงดูดของโลกที่อยู่กับผมมาตลอด 41 ปี หายไปอย่างปัจจุบันทันด่วน แต่นั่นยังไม่ร้ายเท่าภาพที่เห็นอยู่ตรงหน้า

ไม่จริง...มันเป็นไปได้!!!

“หรือว่า...!!”

ใจผมหายวาบ...วินาทีนั้นเอง...คำตอบในเหตุการณ์ที่ลับสนทั้งหมดก็ถูกเฉลย...ลำดับการรับรู้เริ่มสอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น

พลันนิ้วเท้าจิกพื้นเลิกเกร็ง มือที่ไขว่คว้าหาของยึดเหนี่ยวก็หมดแรงทำงาน ความพยายามที่จะยึดตัวเองไม่ให้ลอยไปก็หมดสิ้น... ผมรู้สึกเหมือนลูกโป่งอัดแก๊สที่หลุดจากมือเจ้าของ...

“ผมตายแล้ว...ผมตายแล้วจริงๆ...หรือนี่”

หมดคำถามเรื่องอดีต...ความสงสัยในอนาคตแทรกผ่านเข้ามาพร้อมกับความกลัวที่พรวดพราดจับกระดูกสันหลัง...

“ให้ตายสิ นี่...ผมกำลังจะเจอกับอะไร...!!”

ภาพเบื้องหน้าคลุมต่ำลง ผมรู้สึกว่าตัวลอยสูงขึ้น ไม่มีที่ท่าว่าจะหยุด จนผมกลัวว่าหัวจะชนเพดาน...สัญชาตญาณที่ยังเหลืออยู่ทำให้ผมเงยหน้าขึ้นมองอย่างระวัง...

“เฮ้ย...นี่มันอะไรกัน...!!”

แทนที่จะเป็นฝ้าเพดานอย่างที่ใจนึก มันกลับกลายเป็นห้องหนึ่งที่ผมคุ้นเคย...ภาพมุมต่ำเบื้องหน้ากลับอยู่สายตาทิ้งไปเสียดื้อๆ...

ผมยืนอยู่ในห้องเดิมที่ผมเคยนอนป่วย...!

คำตอบในเรื่องอนาคต...ดันกลายเป็นเรื่องในอดีตที่เพิ่งผ่านไป...ความทรงจำบอกผมว่า...ผมกำลังยืนอยู่ในเหตุการณ์ก่อนเวลาผมจะตายเพียงไม่กี่นาที

เบื้องหน้าผมขณะนี้คือ ภาพตัวเองกำลังทรมาณดิ้นรนหนีความตายอยู่อย่างโดดเดี่ยว ผมได้เห็นความทรมาณในวินาทีสุดท้ายของชีวิต...ร่างผมกำลังตื่นกลัว ตาเบิกโพรง ดิ้นรนคว้าปุ่มสลับ

ญาณเพื่ออดเรียกขอความช่วยเหลือ แต่...อนิจจา ผมไม่มีแรงแม้แต่ขยับมือ...เลือดที่ไหล
ทะลักออกมาจากทวารหนักของผมยังไหลอยู่อย่างไม่หยุดหย่อน กลืนความคลั่งอบอวนไปทั่ว...

น่าสมเพช...!!

ผมนึกถึงเงินทองทรัพย์สินสมบัติเป็นร้อยล้านของผมที่มันไม่สามารถช่วยอะไรผมได้เลย
ความคิดที่ว่าเงินสามารถซื้อทุกอย่าง มันพิสูจน์ว่าไม่จริงก็เมื่อเวลาอย่างนี้มาถึง...

ในที่สุดผมก็หลับตาลงเพราะทนภาพทิวทัศน์ที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าไม่ได้...

แทนที่จะเจอความมืด...มันกลับกลายเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไปเมื่อวาน

...ก่อนผมตายหนึ่งวัน!!!...

ตัวผมกำลังดูทีวี รับรู้ข่าวการตายด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ของข้าราชการป่าไม้ตงจินคนนั้น
จากรายงานข่าวของไอทีวีที่ตามมารายงานผมจนถึงปลายเตียงคนไข้

“สมน้ำหน้า...ตายยังกับหมา...ให้มันรู้บ้างว่ามึงเล่นกับใคร” ชายที่อยู่ตรงหน้าผมเอ่ยขึ้น..
ผมรับรู้ได้ถึงความชั่วร้ายที่สิงอยู่ในใจของชายคนนี้...ความละอายเอ่อล้นออกมาจากไหนไม่รู้
ทำให้ผมทนเห็นสิ่งนั้นไม่ได้อีก ผมหลับตาลงอีกครั้ง...แต่ผมไม่สามารถหนีสิ่งที่อยู่ตรงหน้าไปด้วย
การหลับตา

“มันไม่ตกลงครับเฮีย...จะให้ทำไง”

นั่น”ไอ้เซ่ง” ลูกน้องคูบารมีของผมที่มาหาผมเมื่อหลายวันก่อน

“ไอ้สัตว์ แม่ก็ข้าราชการซีแปด เงินเดือนจะสักกี่สตางค์ เงินที่กูเสนอให้ แม่หาให้ตายทั้ง
ชาติก็หาไม่ได้ เสือกทำเหิง” ภาพนั้นชัดเจนราวกับผมยืนดูเหตุการณ์นั้นอยู่จริง ๆ

“จะให้ทำไงเฮีย...” ไอ้เซ่งถาม

“แม่ไม่เอาเงิน ก็ต้อง...ไอ้เซ่ง มึงต้องทำให้กูเป็นอุบัติเหตุ มันเป็นข้าราชการ กูไม่ยอมให้
เรื่องมันยุ่ง”

“ได้เฮีย...”

...นี่แหละไอ้เซ่ง จงรักภักดีจนไม่เคยมีคำว่าไม่ได้สำหรับผม

“เฮีย!...แต่ต้องให้ตายเหมือนหมาข้างถนนนะ กูถึงจะสะใจ...”

ผมสั่งฆ่าข้าราชการตงจินคนนั้นบนเตียงคนไข้ ทั้งที่ตนเองอยู่ในสภาพที่น้ำส้วม...

เลวร้าย น่าขยะแขยง...สิ้นดี...!!

ผมกำลังหดหู่เสียใจ...แต่แล้วเหตุผลอย่างที่ผมคุ้นเคยก็เข้ามาขวาง...

“บ้าจริง...!!! ถ้าผมไม่ฆ่ามัน กิจการไม้เถื่อนของผมก็ต้องพินาศ แล้วจะให้ผมทำไง มัน
ไม่ตาย ผมก็พัง แต่...ผมทำไปได้ยังไงกันเนี่ย...”

ความสำนึกผิดเบียดแทรกกลับเข้าสู่จิตใจอีกครั้งพร้อมความหดหู่ ผมพยายามสลัดมันทิ้ง...ไม่เป็นผล...ในที่สุดมันก็ทะลักทะลายเข้าสู่สามัญสำนึกของผมจนได้ ผมหมดแรงต่อต้าน...นั่งมองดูเหตุการณ์ทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาอย่างปลดปลง...

...เสียใจ...

บัดนี้ทุกอย่างยิ่งเลวร้ายลงไปอีก ภาพเบื้องหน้าผมกำลังนำตัวผมย้อนกลับไปสู่อดีตเรื่องแล้วเรื่องเล่า...อย่างเป็นลำดับ...รวดเร็ว แต่ชัดเจน...

ที่ร้ายคือ...มีไม่กี่ภาพ ไม่ใช่เหตุการณ์นักที่ทำให้ผมรู้สึกเบิกบาน ส่วนใหญ่แล้วเป็นภาพที่ทำให้ผมรู้สึกเศร้า...หดหู่...และสมเพศตัวเอง

“บัดขบจริงๆ ...โอ้...ไฉย...”

คงเป็นความรู้สึกที่เขาเรียกกันว่า “อีโก้” ที่รวบรวมกำลังลุกขึ้นต่อสู้กับความรู้สึกผิดอีกครั้ง “เป็นใคร ใครก็ทำอะไรอย่างผมทั้งนั้น ชีวิตคือการต่อสู้ ปลาใหญ่ต้องกินปลาเล็ก คนอ่อนแอก็ต้องเป็นเหยื่อของคนแข็งแรง”

มันเป็น...สัตว์จะทำ...สังหาร...มันเป็นสังหาร...ธรรมะอย่างเดียวที่ผมเข้าใจ

สังหารมันก็คือความจริงของโลกที่เราควรยอมรับ โลกนี้อยู่ด้วยพื้นฐานของเหตุผล ทำอะไรก็ได้สิ่งนั้น เช่นผมค้าขายได้กำไร ผมก็ได้สตางค์ ผมค้าขายขาดทุน ผมก็ปนปีนั้นแหละสังหาร

ส่วนไอ้ที่บอกว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นั้นนะ ถ้ามันจริงก็เชื่อกันเข้าไปเถอะ ผมขอเชื่อในสิ่งที่เห็นกับตาดีกว่า... ไม่ใช่เพราะผมทำชั่วหรือหรือ ผมถึงได้มีเงินเป็นสิบเป็นร้อยล้าน ไม่ใช่เพราะทำกิจการแบบถึงลูกถึงคน กล้าได้กล้าเสียนั้นหรือหรือ ที่ทำให้ผมมีชีวิตที่สุขสบาย “ระยำแฮ้ย!!...คงมีความสุขมากกว่านี้ เสียเงินเสียทองรักษามันตั้งเท่าไรมันก็เล่นผมจนได้...

ฉับพลันภาพผมเดินเข้าออกโรงพยาบาลเดือนละหลาย ๆ ครั้งภาพเลือดที่กำลังไหลออกมาจากทวารหนักอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ยจนทำให้ผมต้องใส่ผ้าอ้อมสำหรับผู้ใหญ่อยู่ตลอดเวลาตามด้วยกลิ่นเห็นควาที่อบอวนชีวิตของผมตลอดห้าปี ก็ย้อนกลับมาโต้ตอบให้ผมได้สมเพศตัวเองอีกครั้ง

ไม่เพียงแต่ห้าปีที่ผ่านมาเท่านั้น...

ภาพความทุกข์ทรมานที่ลากสังขารอยู่บนโลกมนุษย์นานถึง 41 ปี กำลังย้อนกลับไปเรื่อย ๆ ให้ตายสิ...ผมเห็นชัดแล้วว่า...ผมว่ายาพิษเลททุกซ์มา มากสักเพียงใดที่จะถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต...ความชั่วนับได้เป็นร้อยเป็นพันท่ามกลางความทุกข์ทรมานนับหมื่นนับแสน ตั้งแต่ร้อนแต่หนาว ปวดฟัน ปวดท้อง ทุกขเวทนาธรรมดา ๆ ทั้งหลายไปจนถึงความอดอยากเพราะยากจนเมื่อวัยเด็ก ไปจนถึงความทุกข์ กังวล กลัวจะจนลงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไร้ราย...

ผมรู้สึกที่ผมร้องไห้ออกมา...รู้สึกหัวใจหดลงเหลือชนิดเดียว ผมไม่อยากจะร้องไห้เหมือน
ตอนเด็ก ๆ ที่พ่อตีผมเพราะเรื่องปิ่นแก้ว...

“อยากได้แล้วทำไมต้องขโมย สอนแล้วไซ้ใหม่ว่าย่าขโมย มันไม่ดี...”

พ่อตีผมไม่นับเพราะความแค้นที่ผมไปฉกชิงวังร้าวของ ของเจ๊กสง ทำให้แกต้องวิ่งตามผมจนแหก
ล้มลงไปใต้น้ำข้างทาง...เจ๊กสงเป็นอัมพาต

ผมไม่ผิด...พ่อไม่อยากจะซื้อให้ผมเอง...จะให้ผมทำไง รอพ่อนะหรือ ถ้าพึ่งเงินเดือนพ่อได้
จากการแบกข้างสาร แค้กินเข้าไปมันก็ยังจะไม่พอเลย อย่าหวังถึงจะมีเงินเหลือมาซื้อของเล่นดี ๆ
ให้ลูกเหมือนอย่างที่คุณรวย ๆ พวกอยู่ตึกแถวหน้าถนนเขาทำกันเลย...

ภาพเจ๊กสงที่ต้องเดินขาลากไปหนึ่งข้าง ย้อนกลับมาเล่นงานผมอีก...

ณ นานานั้น ผมส่งสารเจ๊กสงจนจับใจ...

ผมต้องหลับตาลงเพราะทนสายตาเจ๊กสงที่มองจ้องมาอย่างโกรธแค้นไม่ไหว หัวใจผมหด
แคบจนเหลือเท่าหัวไม้ขีด...เสียวที่ท้องน้อย สมองตื้อตันหมุนคว้างหนักอึ้ง ผมอยากหนี ผมอยาก
ไปไกล ๆ ไป...ไปให้พ้น...

ผมไม่อยากจะเห็นมันอีก...!!!

ผมรู้สึกถึงความต่อต้านในใจอย่างรุนแรงที่สุด...ราวจะเป็นการตอบโต้ครั้งสุดท้าย

ทุกอย่างกลายเป็นความเจ็บ...ความรู้สึกตกในภวังค์

รอบตัวกลายเป็นความมืดดำลึก...ภาพที่เคยเร่รังวดหัวใจผมจนเกือบแตกสลาย บัดนี้มัน
หายไปสิ้น...เหลือแต่ความหนักอึ้งในหัวใจที่หดหู่ และเรื่องราวความเกลียดชัง ความโลภ ตัณหา
ราคะยังวนเวียนอยู่ในสำนึก

หรือคำเรียกร้องของผมมันจะได้ผล...

บรรยากาศหนักๆเกิดขึ้น ทั้งที่รู้สึกว่าทำอะไรไม่ได้สัมผัสกับอะไร จับปล้นเสียงกระซิบที่หาต้น
เสียงไม่พบก็ดังขึ้น ครั้งแรกเบาราวกับเสียงลม แต่แล้วมันก็ดังขึ้น ๆ จากหนึ่งเสียงเป็นสองเสียง
จากสามเสียงเป็นสี่เสียง มากขึ้นจนราวกับมีคนเป็นร้อยอยู่รอบตัวผม...อะไรกันนี่...อะไรกัน ความ
กลัวกลับมาจับหัวใจผมอีกครั้ง...

นรก...

คำว่าขุมนรกมันผุดขึ้นในใจผมจนผมใจหายวาบ...

ผมเคยหัวเราะเยาะเมื่อฟังคำเทศนาของพระแก่ ๆ ที่เทศน์เรื่องกระทะทองแดง ดันจิว เรื่อง
ของเปรตที่ต้องเกิดมา มีผิวพุพอง ปากเท่ารูเข็ม เรื่องของยมบาลที่คอยตัดสินเอาวิญญาณคนชั่ว
ไปทรมารทรมานต่าง ๆ นานา...

...ผมยังจำเรื่องนั้นได้ดี...

“เพื่อเจ้า...นรกถ้ามีจริง มันจะอยู่ตรงไหนในโลก ฝรั่งเศสไปมาหมดแล้ว สวรรค์อยู่บนฟ้าจริง ป่านนี้คงมีคดีเรื่องเครื่องบินชนเทวดาตายขึ้นโรงพักกันบ้างแล้วหละ...ว่า...หรือถ้านรกมีจริง นรกก็คงหลังคารั่วจนพุนเพราะฝีมือพวกชุดเจาะน้ำบาดาล...อีกอย่าง นรกนี่มันมีที่ขุมกันแน่จะ... คนจีนก็วายมบาลเป็นแบบฮ่องเต้ แต่งตัวแบบจิว ส่วนฝรั่ง ก็บอกว่าตายไปแล้วไปอยู่กับพระเจ้า พี่ไทยเราก็เอากันไปใหญ่ บอกว่าวายมบาลเรามีหอกเป็นอาวุธ นุ่งเตี่ยวแดง มีเขา เอากันเข้าไป อย่างนี้เลือกได้ไหมว่าจะตกนรกแบบไหน หรือใครอยากตกนรกแบบไหนก็นับถือศาสนานั้น”

“...เฮ้ย!...อย่างนี้กูไม่มีศาสนาดีกว่า จะได้ไม่มีนรกให้ตก”

...หรือเป็นจริงอย่างที่ผมว่า...คนไร้ศาสนาอย่างผมถึงต้องมายืนอยู่ในความมืด รอฟังคำพิพากษาท่ามกลางเสียงกระซิบที่กำลังปรึกษากันว่าจะเอานรกแบบไหนให้ผมดี...

แล้วอยู่ ๆ ความเงียบก็กระโจนเข้ามาใส่ ทุกอย่างเปลี่ยนไปอย่างฉับพลันจนผมแทบขาดสติ เหลือแต่อากาศหนัก ๆ ที่ทำให้ผมรู้สึกอึดอัด เสียงกระซิบที่ตั้งอยู่รอบตัวพลันหายไป...อะไรอีก...ผมเริ่มกังวลต่อความผิดที่เคยได้ก่อไว้มากขึ้นทุกที...ตอนนี้สภาพผมเหมือนเดิมอีกครั้งหนึ่ง

ครั้งหนึ่งในชีวิตที่ยืนรอครูวินัยไต่สวน...

ตอนนั้นผมเรียนอยู่แค่ชั้นประถม ครูวินัยจับได้ว่าผมหนีโรงเรียนเป็นครั้งที่เท่าไรก็นับไม่ได้ ผมเกลียดโรงเรียน เกลียดวันจันทร์ โรงเรียนเป็นที่กักขัง โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ทำให้ผมอึดอัดใจ ผมถึงต้องหนี ต้องหนีทุกครั้งที่ได้ใจครูวินัยอ่อนใจ

แต่การหนีโรงเรียนของผมครั้งนั้นมันเป็นครั้งสุดท้าย...

ผมยืนรอครูวินัยเข้าไปปรึกษากับครูใหญ่และครูประจำชั้นของผมอยู่นานมันธรรมดาและกินเวลายาวนาน แม้มันจะเพียงไม่กี่นาที

แล้วมันก็สิ้นสุดลงเมื่อประตูไม้เก่า ๆ แบบสองบานห้องครูวินัยเปิดออก...

แอ๊ดดดด...!!! ประตูบานนั้นถูกเปิดออกอีกครั้งต่อหน้าผมขณะนี้...

ผมหันดูไปทั่ว แล้วพบว่าบัดนี้รอบตัวผมมันคือโรงเรียนประชาบาลเก่า ๆ ที่ผมเคยเรียนสมัยประถม...

“เนรนทร์...!!!”

ผมสะดุ้งสุดตัวเมื่อเสียงนั้นดังก้องใกล้ผมเพียงนิดเดียวที่ร้ายก็คือ มันเป็นเสียงที่ผมไม่มีวันลืม ...เสียงของครูวินัย...!!!

บัดนี้ครูวินัยยืนอยู่ต่อหน้าผมเหมือนอย่างที่เคยทำในวันนั้น วันที่ครูตีผมแล้วผมออกจากโรงเรียน...เอาอีกแล้ว...แล้วยังไงต่อไปอีกละทีนี้...

“...ทุกอย่างก็อยู่ที่เธอต้องการ...เธออยากอยู่ที่นี้ เธอก็อยู่ เธออยากไป เธอก็ไป ไม่มีประโยชน์ที่ครูหรือใคร ๆ จะบังคับเธอต่อไป เธอต้องตัดสินใจเอาเองว่าจะอยู่ที่นี้หรือไป”

เป็นคำถามที่ผมเคยตอบมันมาแล้วในอดีต แต่คราวนี้ความรู้สึกบอกผมว่า มันไม่ใช่เรื่องที่จะอยู่หรือไปโรงเรียน แต่มันหมายถึงจะอยู่หรือไปจากที่นี่ จากที่ที่สับสนอัดอั้นจิตใจที่ผมกำลังยืนอยู่ที่นี้ แน่ละ ใครจะอยากอยู่...ผมอยากจะไป อยากจะไปให้พ้นจากความหดหู่เศร้าหมองที่ผมจมอยู่กับมันนานกึ่งชั่วโมง ก็นาที ก็วันแล้วก็ไม่รู้ ให้พ้น ๆ ไปเสียที...

“ผมอยากไป...”

ผมตัดสินใจตอบแบบที่เคยตอบ สีน้าครูวินัยผิดหวังในตัวผมอย่างที่ผมเคย

“แต่ถ้าเธอจะไป...ก่อนไป ครูต้องตีเธอตามกฎ...” ไม้หวายประจำตัวครูวินัยปรากฏขึ้นในมือแกเมื่อไหร่ไม่รู้

“ไม่ได้ตีเพราะครูเกลียดชังเธอ แต่เป็นการตีครั้งสุดท้ายเพื่อให้เธอสำนึกเป็นคนดี” ทุกอย่างเป็นเหมือนวันในอดีต ครูวินัยพูดอย่างที่เคยพูด

ผมมองครูนิ่ง จิตใจคิดสับสน...ผมผ่านไม้เรียวครูครั้งนี้ไปได้ ชีวิตผมก็เป็นอิสระ...วันนั้นในอดีต ผมยอมโดนตีเพียงเพื่อจะได้ไปจากโรงเรียนที่ผมคิดว่าเป็นนรกสำหรับผม จนออกมาแล้วนั้นแหละ ถึงได้รู้ว่า...นอกโรงเรียนต่างหากที่เป็นนรก

...นรกที่ต้องตื่นนอนและทรมานมากกว่า...!!!

แต่วันนี้...ที่นี้มันต่างกัน...สำหรับที่นี้คงไม่มีที่ไหนอีกแล้วที่จะทรมานไปกว่า...

“ครับ...ผมยอม...ขอให้ได้ไปจากที่นี่เป็นพอ” สีน้าครูวินัยเจ็บปวดกับคำพูดของผม

“เธอเลือกทางเดินของเธอเองนะเรนทร์”

เสียงไม้เรียวของครูวินัยแวกอากาศกระทบกันผมดังเป็นระยะๆ นำแปลกที่ทุกๆ ไม้ที่หวดลงมา ผมกลับไม่รู้สึกร่างกายแม้แต่น้อย ตรงกันข้ามกับความสำนึกที่ขณะนี้มันกำลังย้อนเอาความผิดที่ผมเคยกระทำกลับมาเล่นงานผมอีกครั้ง ในทุก ๆ ไม้ที่ครูวินัยหวด เริ่มตั้งแต่เรื่องในวัยเด็ก เรื่องแจ็กซอง...เรื่องต่างๆ ไปเรื่อย ๆ ...มันกดดันใจผมมากเข้า ตามเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นไปในทุกไม้ที่ครูตี...น้ำตาผมไหลพรากจากหัวใจ ผมร้องไห้อย่างไม่เคยร้องมาก่อน แต่ผมยังทน แม้จะเกือบทนไม่ได้...เหตุการณ์ในอดีตย้อนกลับมาทรมานความรู้สึกผมเรื่องแล้วเรื่องเล่าจนถึงเรื่องสุดท้าย

...เรื่องในวันที่ผมสั่งให้ช่างไปฆ่าข้าราชการคนนั้นให้ตายอย่างหมาข้างถนน...

.....

เสียงฝนตกลงมากระทบหลังคาสังกะสีดังระรัว กลิ่นดินแห้ง ๆ ที่ถูกฝนลอยมาแตะจมูก เป็นสิ่งแรกที่ผมสัมผัสในชีวิตใหม่...ผมยังมองอะไรไม่ชัดเจนดีนัก แต่ก็พอจะรู้ความอบอุ่นจากสัมผัสของแม่ได้ดี มันเปียก แต่อบอุ่น

ฟ้าแลบแปลบ...แสงสีเขาสาดเข้ามาตามช่องที่มีอยู่ใต้ฐานศาลาวัด ทำให้ผมเห็นร่างราง ๆ ของใครไม่รู้มุดเข้ามาดูผมและพี่น้อง...แม่กระดิกหางต้อนรับทั้งที่ยังลุกไม่ขึ้น

“อีต๋างมันออกลูกแล้วครับหลวงพ่อ”

“ก็ตัวละ มีตายบ้างไหม เณรคูตี ๆ...” อีกเสียงตะโกนมาจากด้านนอกใต้ถุน

“แปดตัวครับหลวงพ่อ...ไม่มีตัวไหนตาย...แต่...เดี๋ยวครับ ใ้ตัวสุดท้ายนี้มัน...”

คนที่ถูกเรียกว่าเณรเอี่ยมมือจับผมพลิกไปมาเหมือนจะพิจารณาที่ขาผม...

“ใ้ตัวสุดท้ายนี้มันขาเล็บไปข้างหนึ่งครับหลวงพ่อ...” เณรตอบ...

“เฮ้อ...เวรกรรม...เวรกรรม...” คนที่ถูกเรียกว่าหลวงพ่อบนพุ่มฟ้า

“เวรกรรมใช้ในนรกไม่หมดหรือครับหลวงพ่อ หมาตัวนี้ถึงได้มีเวรกรรมติดตัวมาเกิดอีก”

คนที่ถูกเรียกว่าเณรพุดพลาเงากระสอบห่อผมไปพลาเงา เสร็จแล้วก็เดินมุดใต้ถุนออกไป

“สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ เณรเอ๋ย ไม่ได้อยู่ที่ไหนหรอก”

หลวงพ่อตอบแล้วเดินนำเณรหายไปในความมืด...เหลือแต่เสียงที่ดังแผ่วลงทุกที...

“แปลว่าอะไรครับหลวงพ่อ...”

“ฮึ ๆ ๆ...มันไม่ใช่เรื่องที่จะเข้าใจง่าย ๆ เอาไว้ให้เณรโตอีกหน่อยจะพูดให้ฟัง”

เสียงคุยดังห่างออกไปทุกที...จนเงียบไปในที่สุด...

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การอ่านบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้น
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้น

จุดประสงค์นำทาง

1. ระบุองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้นได้
2. อธิบายการพิจารณานักบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้นได้
3. สรุปใจความสำคัญของบันทึกคดีที่อ่านได้
4. อภิปรายเกี่ยวกับองค์ประกอบบันทึกคดีที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านได้
6. บอกความรู้สึกที่มีต่อบันทึกคดีที่อ่านได้
7. ตอบคำถามเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

เรื่องสั้นเรื่อง **ขาซ้ายของแม่** ของศิลา โคมฉาย จากหนังสือรวมเรื่องสั้นครอบครัว กลางถนน มีเนื้อเรื่องย่อดังนี้ เนื้อเรื่องกล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ชายหนุ่มผู้เป็นลูกชายคนหนึ่งในบรรดาลูก 6 คน เมื่อรู้ว่าแม่ป่วยก็ไม่ได้พาแม่ไปรักษา ส่วนลูกคนอื่น ๆ ก็ไม่พูดถึงอาการป่วยที่ขาของแม่เลย การที่แต่ละคนขาดการเอาใจใส่ต่อแม่ของตนนั้นเพราะสภาพของสังคมที่พวกเขาต้องดิ้นรนต่อสู้อยู่ในสังคม ทำให้ต้องเลือกระหว่างความกตัญญูต่อมารดากับการอยู่รอดในสังคมของตนเอง

แก่นเรื่อง คุณธรรมของคนในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไป แม้กระทั่งความกตัญญูต่อบุพการี

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ทุกคนควรมีความกตัญญูต่อบุพการีของตน
2. ผู้ที่เป็นแม่ทุกคนย่อมปรารถนาที่จะให้ลูกของตนมีความสุข
3. ผู้ที่เป็นแม่สามารถเลี้ยงลูกก็คนก็ได้แต่ลูกกลับเลี้ยงแม่คนเดียวไม่ได้

ลักษณะนิสัยตัวละคร

ชายหนุ่ม เป็นคนที่รักความก้าวหน้า พยายามที่จะสร้างครอบครัวใหม่ แต่ไม่มีความกตัญญูขาดความเอาใจใส่ละเลยต่อการดูแลพ่อแม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบันทึก

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ชั้นนำ ครูนำสนทนาโดยเล่าถึงเรื่อง "ตีกรรธ" ของ อ.อุศรากร พร้อมทั้งนำหนังสือเรื่องสั้นเรื่อง "ตีกรรธ" มาให้นักเรียนดู จากนั้นโยนเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ชั้นสอน ชั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของ บันทึกคดีประเภทเรื่องสั้นและการพิจารณาเรื่องสั้น จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส <p>ชั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูแจกบทอ่านเรื่อง "ขาซ้ายของแม่" ให้นักเรียน ทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนดเมื่อนักเรียน อ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของ นักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมด ของเรื่องขาซ้ายของแม่ลงในกระดาษ <p>ชั้นหลังอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูติดบัตรคำ "แก่นเรื่องขาซ้ายของแม่" บนกระดาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา "แก่นเรื่อง" ของเรื่องขาซ้ายของแม่ โดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียน ต้องการที่จะคิดหาคำตอบเองว่าเรื่องที่อ่านเป็น เรื่องเกี่ยวกับอะไรจุดมุ่งหมายในการเขียน เรื่องนี้คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้นสอดคล้อง และสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และ พฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่ อย่างไร 	<p>ชั้นนำ เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>ชั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> เหมือนกลุ่มทดลอง เหมือนกลุ่มทดลอง ครูให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ลงในสมุด จากนั้นจึงสุ่มเรียกนักเรียนออกมา นำเสนอผลงาน ครูสรุปเพิ่มเติม ครูติดแถบประโยคคำถามบนกระดานแล้วแจก กระดาษสำหรับเขียนคำตอบโดยมีคำถามดังนี้ <u>แถบประโยคคำถาม</u>

<p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง"ซาซ่ายของแม่" แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>4. ครูนำแก่นเรื่องที่ได้อมาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตน เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>4.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>4.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>4.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>4.4 เนื้อหาและศิลปะการแต่งเป็นอย่างไร</p> <p>4.5 ระบุจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร</p> <p>4.6 เมื่ออ่านเรื่อง"ซาซ่ายของแม่" จบ มีความคิดเห็นอย่างไร และถ้าเป็นลูกตามเนื้อหาของเรื่องจะมีความรู้สึกเช่นใด</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p>	<p>คำถามที่ 1 โครงเรื่องของเรื่องซาซ่ายของแม่ มีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>คำถามที่ 2 ตัวละครในเรื่องซาซ่ายของแม่ มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>คำถามที่ 3 ฉากและบรรยากาศของเรื่อง เกิดขึ้นที่ไหนมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>คำถามที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาและศิลปะการแต่ง</p> <p>คำถามที่ 5 บอกแก่นเรื่อง จุดมุ่งหมายในการเขียน ข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง</p> <p>6. ครูสุ่มเรียกนักเรียน เพื่อตอบคำถามจากแถบประโยค จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับคำตอบที่ได้</p> <p>7. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้พูดแสดงความคิดเห็นของตนที่มีต่อเรื่อง "ซาซ่ายของแม่" ในด้านต่าง ๆ ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง</p> <p>8. ครูให้นักเรียนสมมติตนเองว่าเป็น "ลูก" ในเรื่องซาซ่ายของแม่แล้วให้เขียนความรู้สึกของตนที่มีต่อ"แม่" ตามเนื้อหาของเรื่อง "ซาซ่ายของแม่" ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อนำเสนอผลงาน ครูติชม</p> <p>ขั้นสรุป ครูสุ่มให้นักเรียนกล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง "ซาซ่ายของแม่" จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์โดยใช้แผ่นใส</p>
---	---

<p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูตั้งคำถามสั้นๆ จากเรื่อง “ซาซายของแม่” แล้วสุ่มเรียกนักเรียนให้ตอบคำถาม ครูเฉลยคำตอบ 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง “ตึกกรอสส์” 2. แถบประโยค 3. แผ่นใส 4. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง “ซาซายของแม่” 5. บัตรคำ 	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
--	---

ขาซ้ายของแม่

“เป็นอย่างไรบ้างลูก สบายดีหรือ...”

จดหมายของแม่เริ่มต้นง่าย ๆ ไม่มีแบบแผนเหมือนเป็นการผลักบานประตูเข้ามาถามไถ่แทนที่จะเป็นตัวหนังสือโย้เย้แนวยาวคล้ายรั้วไม้ผุ ๆ กันควาย หมึกลูกคลื่นซึ่มแข็งเป็นก้อนตรงตัว ๆ และเปื้อนเป็นคราบสีน้ำเงินหลายแห่ง

บางที่ผมรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงนั้นจริงๆ แผลวเบาๆ มนวลราวกับการทักทายของหยาดฝนเริ่มโปรยปรายจากเบื้องบน สัมผัสใบไม้อ่อนโยนและเย็นชื่น

ปลายปากกากดทับเส้นหน้าจนหลังกระดาษปรูเป็นรอยนูน ตัวสะกดผิดๆ เกร็งเสียเวลากับตัวหนังสือโตๆ เพียงค่อนหน้ากระดาษครึ่งค่อนวัน กว่าสิบปีของการจากบ้านเข้าสู่กรุงเทพฯ ผมจำได้ว่าแม่เขียนจดหมายถึงไม่เกิน 3 ฉบับ ทั้งหมดเป็นหน้าที่ของพ่อหรือพี่สาว

เย็นวานเมื่อกลับจากทำงาน ผมพบจดหมายของสี่ฟ้ามีรอยยับอยู่บนโต๊ะ หยิบขึ้นมาเป็นต้องฉงนจนคิดขมวด กับลายมือไม่คุ้นเคย พลิกหาที่อยู่ของส่งไม่มี ดูตราประทับในแสตมป์ถึงรู้ว่ามาจากบ้าน แต่นั่นยังไม่ทำให้ผมรู้ว่าเป็นจดหมายแม่

ผมบอกความรู้สึกของตนเองไม่ถูก ควรเรียกว่าอะไร เมื่อความดีใจเจือเป็นกระสายอยู่ในสะเทือนใจ

“เกือบปีหนึ่งแล้วที่แม่ไม่รู้ข่าวของลูกเลย”

ชายหนุ่มเมื่อ 28 ปีก่อน ผ่านมาทางหญิงสาววัย 54 ปี ในวันนี้กาลเวลาเนิ่นนานนั้นนานจนบางทีภาพผ่านแห่งชีวิต ความหวานชื่นสนุกสนาน ความเศร้า ว่าเหว ซึ่งสะสมเข้าไว้ ซ้อนทับเป็นม่านหนาบดบังเยื่อใยให้เลยเถิด เป็นคล้ายธารน้ำจากพรากแปร่งกำเนิดรินไหลมิอาจหวนคืน จวบจนถูกแปรเปลี่ยนเป็นละอองไอ... นั้นช่างหวาดหวั่นจนใจหวิว...

บรรทัดต่อๆ ไป เต็มไปด้วยความรู้สึก บอกเล่าความหวังใยยืดยาวและวกรวนไปมา ประสาแม่อย่างเคย เหมือนกับที่เคยฝากข้อความในจดหมายของพี่สาว หรือคำฝากกับญาติพี่น้องที่เข้ากรุงเทพฯ สภาพทางบ้านไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก แล้วลงท้ายด้วยเรื่องของตัวแม่เองเกี่ยวกับสุขภาพหวั่นๆ และคลุมเครือ

ภาพคำหนึ่งเบื่องหน้ากระดาษขาวซีดออกเหลือง เผยให้เห็นหญิงร่างท้วมเจ้าเนื้อ ค่อนข้างเตี้ย มือหยาบหนา นิ้วอวบสั้น รอยแผลเป็นแนวนูนพาดทาบอยู่หลายแนว ข้อนิ้วแตก แยกเป็นร่องลึกดังรอยจารึกประวัติศาสตร์อันยาวนาน แฉวทางให้ลูก 6 คนก้าวไปข้างหน้า

บนใบหน้า ริวรอยของกาลเวลาพาดผ่านเกิดร่องหล่ม ดวงตาสีน้ำตาลอ่อนละมุน ซ่อนเร้นความทรหดและทุกข์ท้อเอาไว้มิดชิด ไม่เคยออกมาแม้ทางน้ำเสียง ความชรากัดกร่อนบัน ทอนร่างกายให้อ่อนล้าลง เส้นผมเปลี่ยนสีไปจนเห็นชัดในครั้งสุดท้ายที่ผมได้พบแม่

“ทำไมมาหน้านี้?” แม่ไม่อาจซ่อนความพิติ เมื่อผมพบว่าลูกสะใภ้ไปกราบเป็นครั้งแรก ขณะผมงงันกับขาข้างซ้ายของแม่

“ฝนซุก สัมซุกลูกไม่มี” แม่พยายามหุดซาเหยียดตรงตามสบายสูทำนังสุขภาพ เมื่อคนรักของผมเข้ามาใกล้ กว่าจจะแล้วต้องแผลอร่องคราวออกมา 2-3 ครั้ง และใช้มือช่วยดึงขึ้น

“ซาแม่เป็นไร?” ผมมีกังวลขึ้นในใจ

“ไม่รู้...บางที่มันซาจนแข็งเป็นท่อนไม้ บางที่หัวเข่าล้าอ่อนเหมือนจะพับ” แม่เอามือบีบนวดเบาๆ

“นานหรือยัง ผมไม่เห็นรู้เลย”

“เป็นมาเกือบปีแล้ว แรกๆ ก็เป็นเหน็บ นานๆ เข้าค่อยซาจนแทบไม่รู้สึกร” แม่ตอบเสียงเรียบๆ ก่อนจะตัดบทชะล้างความวิตกกังวลเสีย

“แต่ไม่เป็นไรหรอก ไม่หนักหนาอะไร แม่ยังไปไหนมาไหนได้” ตอนท้ายของคำพูดบอกให้รู้ถึงงานค้าขายผ้าสำเร็จรูปในตลาดนัด รับจ้างตัดเย็บ หรืองานในนาตามฤดูกาลอย่างไม่เคยเปลี่ยนมายาวนาน

“อ้อ... ดูเหมือนจะมีล้มโหลงตาเด็กๆ อยู่มั่ง...เดี๋ยวแม่จะดูให้” แล้วเรื่องก็ถูกเปลี่ยนไป

“ไม่ต้องหรอก เดี่ยวผมจัดการเอง”

“เฮ้ย...แกไม่รู้หรือว่ามันอยู่ตรงไหน” แม่โบกไม้โบกมือปราม เอามือเหนียวจักรเย็บผ้าพยุงตัวลุกไป

ผมมองเห็นชัดในวินาทีนั้น...ขาข้างซ้ายของแม่แข็งท้อเหมือนต้นไม้ตายซากปลายเท้าแบนออกจากตัวดังถูกบิด อากการก้าวเดินจึงต้องใช้ความพยายามและดูเท้าข้างอันหนักหน่วง การใช้ขาข้างขวา รับน้ำหนักตัวเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ลักษณะของแม่เหมือนคนขาสั้นข้าง

ยาวข้าง ไชยกเขยกจนเป็นการลากเสียมากกว่า เพราะเมื่อก้าวเท้าขวา แม่ต้องลากเท้าซ้ายตามซิด ทำอย่างนั้นจนผ่านประตูรั้วบ้าน พอถึงร่องน้ำเล็กๆ ระบายน้ำฝนก่อนถึงถนน หยุดคิดเหมือนจะหาวิธีข้าม เหลียวซ้ายมองขวา คว่าไม้ท่อนหนึ่งยันช่วยขาข้างซ้ายจึงโน้มตัวข้ามไป

ถนนพากโน้นคือสวนสารพัดนึก พ่อครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลทยอยปลูก ส้มเขียวหวาน ส้มโอ ลางสาด มังคุด เงาะ และอื่นๆ อย่างละนิดอย่างละหน่อย เก็บผลพวงกินในบ้านและแจกจ่ายตามประสาคนบ้านนอก

แม่ผ่านไปถึงประตูรั้วสวน เลื่อนท่อนไม้ไผ่ที่สอดกันไว้ คว้า ขั้วบนเปิดออก แต่ขั้วล่างสุด สูงจากพื้นขนาดเข่า เป็นไม้ท่อนยาวมัดตายกับหลัก ต้องข้ามไป...เป็นตอนที่ผมจำติดตา

แม่ใช้มือสองข้างจับเสาหลักประตูไว้แน่น ออกแรงเกร็งแขนจนก้อนเนื้อปูด เนื้อสีทึมๆ ตรงแผ่นหลังตึงแน่น เอาเท้าขวาปีนป่ายเหนือไม้คั่นขั้วล่างสุด ค่อยๆ โหนยกร่างท่วมที่มีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 60 กก. ขึ้นไป แล้วหย่อนตัวซ้าๆ ลงอีกด้านหนึ่ง

แม่หายไปพักเดียวก็กลับมา ส้มโอ 5-6 ลูก อยู่ในวงแขน พอถึงประตูรั้ววางส้มโอลงกับพื้นเตรียมตัวโหนกลับ ผมผุดลุกพุ่งไปหา สูดที่จะทนทาน

“แม่ไปหาหมอบ้างแล้วยัง?” ความรื้อนรุ่มไม่อาจระงับ ทำให้ผมหลุดคำถามเร็วปรือ

“โอ๊ย...จะไปทำไมให้เปลืองเงิน คนเฒ่าคนแก่แถวนี้เขาช่วยจับเส้นสายนวดให้ก็ดีเอง นี่ไม่ได้นวดมาหลายวันแล้วดูมันเลยแย่น้อย แม่ป้ายเบียงด้วยน้ำเตี๋ยงและสีหน้าปกติ ไม่มีอะไรสลักสำคัญ

“น่าจะไปเสียหน่อยหนึ่ง”

“แก...อย่าห่วงไปเลย”

สมองผมพล่านไปกับภาพที่ประตูสวนและขาข้างซ้ายถูกลากไปจนตึกดิน พอหลับตาลง มันช่างแจ่มชัดและบางครั้งขยายใหญ่จนน่าเกลียด ลากผ่านไป มาอยู่ในห้วงคำนึงเหมือนจะเหยียบย่ำสวนด้านหน้าให้ละเหลว แล้วจู่ๆ ความอ้างว้างว่าเหวอย่างเดียวกับความรู้สึกที่ต้องจากบ้านมาในครั้งแรก กระทบเข้ามาในหัวใจ หอบเอาความหดหู่เข้ามาห่อหุ้ม ลูกขึ้นอ่านจดหมายซ้ำสองซ้ำ สาม “แฟนของไอ้แม่้ว คนสงขลาตอนนี้เป็นทหารยศจ่าสิบเอกอยู่ค่ายกะปางทุ่งสง ทางบ้านเขาเป็นอย่างไร แม่ไม่รู้ เมื่อลูกเลือกแล้วว่าดีแม่ก็ว่าดีและยอมรับ แม่เลี้ยงลูกได้แค่ตอนเป็นเด็กโตแล้วแม่ไม่มีสิทธิ์...”

แม่หมายถึงน้องสาวคนที่ 4 ของผม รัฐบาลการเป็นครูในจังหวัดใกล้เคียงกัน ด้วย
สำเนียงคล้ายว่าจะน้อยใจ

บางทีน่าจะเป็นเช่นนั้นสำหรับหญิงชาวบ้านนอก ไม่มีความรู้สึกใดๆ นอกจากตัดเย็บ
เสื้อผ้าให้คนรุ่นเก่า ค้าขายและทำงานสารพัด กรำชีวิตเนิ่นนาน โถมท้อมแรงเหนือหน้าจนา
ลาก สู้ทนเก็บหอมรอมริบ... ลูก 4 คน เรียนจบมีงานทำเป็นหลักเป็นฐานกระจัดกระจายไปเหลือ
ยังไม่พ้นอ้อมอกอีก 2 คน นานนับปีกว่าจะกลับมาให้เห็นหน้า หลายปีเต็มทีที่ไม่ได้พบเจอกัน
พร้อมหน้า... เด็กๆ ที่เคยเล่นซุกซนดักปลาตามร่องน้ำยามแม่ดำนาจนหลังขดหลังแข็ง ยืนก้มคู้
จนาตังขาให้แดดเผาวันแล้ววันเล่า เล่ากันบ้าง ทะเลาะกันบ้าง หรือเมื่อแม่ปั่นจักรยานกลับจาก
ตลาดในยามสาย ล้างเสื้อผ้าซ้อนตะแกรงทำยสงเทินท่วมหัว เหนือโทรมไปทั้งหนาและเสื้อผ้า
เปียกโชก ลูกจอมทะโมนกระโจนเข้าแย่งตะกร้ากับข้าวคันหาขนมกระจอบของแ... ใครคิดถึงซาข้าง
นั้นของแม่บ้าง...

ดวงตาของผมพร่ามัวไปด้วยมาน้ำ คิดถึงวันกลับมาทำงาน สำนักพกเอาความตั้งใจ
ว่าจะพาแม่ไปหาหมอเมื่อเก็บเงินได้สักก้อนหนึ่ง ก่อนขึ้นรถแวะไปเยี่ยมพี่สาวในตัวจังหวัด ไถ่
ถามทุกข์-สุข หลานๆ สองคนกำลังน่ารัก คนโตเพิ่งเข้าโรงเรียน คนเล็กรอคิวจะ
ออกมาดูโลกในอีก 3 เดือนข้างหน้า แล้วเราก็ไม่ได้เอยถึงซาของแม่สักคำเดียว

ผมเตร่อยู่บนบาทวิถีอย่างเลื่อนลอย ซ้ำหน้าเป็นตลาดสด กลิ่นอับๆ คละคลุ้งไปทั่ว
บริเวณกว้างทางเดินถูกรุกล้ำด้วยเข่ง กระจาดผักสด ผลไม้ ปลาสด ปลาแห้ง และฝูงแมลงวัน
เกาะเป็นกลุ่มอยู่ริมแอ่งน้ำคาวปลาแตกฮือบินว่อนเมื่อคนก้าวผ่าน... ซ้ำเกินกว่าจะเข้าไปนั่งแกร่ว
กับโต๊ะทำงานไม่มีอารมณ์สรวลเสเฮฮากับใคร

วันนี้รวย...วันนี้รวย..." หูผมประหลาดสามารถถล่นกรองเอาเสียงประสมประสาน
ตะโกนโหวกเหวกสับสนออกไป เหลือไว้เพียงเสียงผู้หญิงคนหนึ่ง

ผมอาจเคยคิดจะเพิ่มรายได้ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นไปได้ยากและพอจะมีทาง แต่
ไม่เคยคิดถึงสิ่งที่จะหยุดยั้งผมจนยืนตัวแข็งในขณะนี้แม้เพียงสักเสี้ยวธุลี

"ผมน่าจะมีเงินสักก้อน..." ความคิดนี้ถูกกระตุ้นขึ้นอย่างฉับพลัน เหมือนหิ่งห้อยกระ
พริบเปล่งแสงแวววาวในคืนมืด

การเป็นพนักงานแผนการเงินของบริษัทใหญ่โต ผมมีเงินเดือนกว่า แปดพันบาทเจียด
เก็บสักกระยะหนึ่งน่าจะพอสำหรับรักษาซาของแม่ได้ ถ้าจะแก้ตัวมีข้ออ้างสารพัด แต่ความจริง

ต้องยอมรับอย่างจําานคือผมแทบไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้อีก และเมื่อคิด มันมักอยู่หลังความจํา เป็นอื่นๆ ที่ผ่านเข้ามา ตราบเมื่อได้รับจดหมาย

รายจ่ายประจำในแต่ละเดือนไม่มากนัก แต่ข้อเรียกร้องของคนรักทำให้ผมอ่อนยวบ เหมือนเดินเหยียวกกลางฝน การตกลงใจใช้ชีวิตร่วมกันในอีกปีหรือสองปีข้างหน้า เราจําเป็นต้องมี หลักฐานข้าราชการคนสวยที่ 4 อย่างเธอไม่ควรจะน้อยหน้าใคร ทุกอย่างจึงเป็นไปแล้วและไม่ อาจเปลี่ยนแปลงได้ในเวลานี้

แตรมีมือละสองพันบาทของผมและเธอสองมือต่อเดือน เตรียมไว้ควานบ้านเล็กๆ สัก หลัง หม้อหุงข้าว กระทะไฟฟ้า ชุดหม้อเคลือบลายงามบ่งถึงรสนิยม ต้องผ่อนส่ง เธอเข้ามาร่วม จัดการเงินเดือนจนผมถูกพันธนาการอย่างแน่นหนา

เพียงแต่เห็นวงหน้าและแววสูกใสด้วยประกายแห่งความรักในดวงตา ใจที่เปี่ยมด้วย รสหวานชื่นมีความหวังเจิดจรัสที่ผมยินยอมพร้อมใจ

เดือนต่อเดือน ชีวิตถูกขังอยู่ในกรอบ มีรูปพอหายใจ ไม่กว้างพอกระโดดโลดเต้นไปสู่สิ่ง จําเป็นอื่นๆ อันดํบรองลงไป

ผมน่าจะไ้เงินสักก้อน... แม้มันจะเป็นสิ่งไม่อาจหวังได้ "ผมเริ่มคิดอย่างลึนคิดและ เพื่อฝัน ก่อนจะเดินคอตกเข้าที่ทำงาน

คลี่กระดาษบรรจุตัวอักษรโย้เย้ อ่านทบทวนอีกครั้งก่อนที่จะตอบจดหมาย ความตื่น ตันเคลื่อนมาอุดแน่นลำคอจนต้องกลั๊กสัน ความหวังหาช่างเป็นสายใยแน่นหนา ในดวงใจของ แม่คงจะถักทอสิ่งนี้ไปถึงลูกไม่รู้ลึน แม่กับผมซึ่งไม่ใช่เด็กชายเล็กๆ ที่แม่ไม่ต้องพะเพื่อพะนอต่อ ไปอีกแล้ว

"...สำหรับแม่สบายดี พักนี้เพียงแต่ปวดขาบ่อยๆ ขึ้นแต่ไม่เป็นไรหรอก แม่ให้เขานวด บ่อยๆ แก่ไม่ต้องเป็นห่วง..."

ดวงตาของผมพราวเลื่อนไป วินาทีนี้ความยาวของแถวอักษรในบรรทัดได้แปรเป็นเส้น โยยตีจนสาหัส

วางกระดาษ และจับปากกาขึ้นมา สะบัดหัวใส่ความสับสน กลับเขียนอะไรไม่ได้เลย นอกจากคำขึ้นต้น

"กราบเท้าคุณแม่ที่เคารพ..."

ผมจะเริ่มต้นอย่างไรดี มือจับปากกาสันตึก ในช่องกะโหลกปรากฏตัวอักษรมากมายเหลือเกินล้วนแต่เสียดแทงเย้ยหยัน

“กราบเท้าคุณแม่...ไซอิ๋ว กราบเท้าคุณแม่แต่เป็นข้างซ้ายนะ โปรดเถอะ...อย่าเป็นอะไรให้มากกว่านี้ถ้าไซอิ๋วจะช่วยจะรีบมารักษา”

ผมสัญญา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การอ่านบันทึกคติประเภทตำนาน
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคติประเภทตำนาน

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมาย ประเภทและองค์ประกอบของบันทึกคติประเภทตำนานได้
2. อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำนานกับการดำเนินชีวิตได้
4. ระบุใจความสำคัญของบันทึกคติที่อ่านได้
5. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครได้
6. อภิปรายเกี่ยวกับบันทึกคติที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้
7. บอกข้อคิดและคุณค่าของบันทึกคติที่อ่านได้
8. บอกแนวทางในการดำเนินชีวิตจากบันทึกคติที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

ความหมายของบันทึกคติประเภทตำนาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของ บันทึกคติประเภทตำนาน ไว้ว่า "ตำนาน" หมายถึง เรื่องแสดงกิจการอันมีมาแล้วแต่ปางหลัง เรื่องราวมนานที่เล่าสืบ ๆ มา เช่น ตำนานพุทธเจดีย์สยาม

ดังนั้น ตำนาน คือ เรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจนหาต้นตอไม่ได้ และมีเนื้อหาเพื่ออธิบายที่มาของสิ่งต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ

ประเภทของบันทึกคติประเภทตำนาน

ตำนานสามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. ตำนานประเภทนิยายประจำท้องถิ่น ได้แก่ ตำนานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ตำนานเกี่ยวกับสถานที่ ตำนานเกี่ยวกับบุคคล
2. ตำนานเทพนิยาย หมายถึง ตำนานที่เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในเรื่องนั้น เช่นเรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ เทพนิยายเหล่านี้มักสว่นเกี่ยวข้องกับความเชื่อศาสนาและพิธีกรรมที่มนุษย์ปฏิบัติในทางศาสนา

องค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทตำนาน

บันทึกคดีประเภทตำนานมีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ แก่นเรื่อง
โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ

ความสัมพันธ์ระหว่างบันทึกคดีประเภทตำนานกับการดำเนินชีวิต

1. ตำนานเป็นการอธิบายสภาพการดำรงชีวิตของกลุ่มชนในท้องถิ่น
2. ตำนานสะท้อนบทบาทของผู้หญิงในสมัยก่อนว่าเป็นผู้ตาม ผู้ชายเป็นผู้นำ
3. ตำนานสะท้อนความเชื่อเรื่องบุญกรรม และการตั้งสัตย์อธิษฐาน
4. ตำนานเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อ
5. ตำนานสร้างความภูมิใจให้แก่คนในท้องถิ่นตน

ตำนานเรื่อง “พระยากง พระยาพาน” จากหนังสือ ตำนานพื้นบ้าน 4 ภาค มีเรื่องย่อดังนี้
พระยากง เจ้าเมืองศรีวิชัย มีภรรยาเป็นธิดาของเจ้าเมืองเพชรบุรี ทั้งสอง ให้กำเนิดบุตรชาย
คนหนึ่ง ซึ่งขณะคลอด หน้าผากของทารกไปกระทบกับพานทอง ที่หมอบตำแยนำมารองรับ ทำให้เกิดแผล
เป็นบริเวณหน้าผาก พระยากง จึงให้ชื่อ บุตรชายว่า พระยาพาน โหรหลวงทำนายว่า ทารกผู้นี้มีทั้ง
บุญและบาป การมีบุญคือ การจะได้เป็นใหญ่ในภายภาคหน้า แต่การมีบาปคือจะต้องฆ่าบิดาตนเอง
พระยากงจึงสั่งให้นำกุมารน้อยไปทิ้งที่ป่าไผ่นอกเมือง

ต่อมามีตายายคู่หนึ่ง ชื่อ ตาโถมกับยายหอม มาพบเข้าจึงนำทารกน้อยไปเลี้ยง จนเติบโตใหญ่
พระยาพานจึงลาตายาย ไปรับเรียน เพื่อหาวิชาความรู้ สุดท้าย เจ้าเมืองราชบุรี รับเป็นบุตรบุญธรรม
เมืองราชบุรี เป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย จึงต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายเจ้าเมืองทุกปี
พระยาพานจึงยุยงบิดาบุญธรรมให้แข็งข้อ เป็นเหตุให้ทั้งสองเมืองเกิดการรบกันขึ้น พระยากง เจ้าเมือง
ศรีวิชัยออกรบด้วยตนเอง ส่วนเมืองราชบุรีส่ง พระยาพานออกรบ พระยาพานไม่รู้ชาติกำเนิดของตนจึง
ฆ่าพระยากง บิดาของตนเองตาย แล้วเข้าไปในเมืองศรีวิชัย เพื่อนำภรรยาของเจ้าเมืองมาเป็นภรรยาของ
ตน เทวดาจึงจำแลงกายเป็นแมว นอนขวางทางและพูดความนัยเพื่อให้ พระยาพานสงสัยใน
ตัวของภรรยาเจ้าเมืองว่าเป็น มารดาของตนเอง ในที่สุด พระยาพานก็รู้ถึงชาติกำเนิดของตนเอง จึงกลับไป
ฆ่า ตาโถมกับยายหอม ที่ไม่ยอมบอกความจริง ภายหลังสำนึกผิดได้ จึงสร้างเจดีย์ใหญ่เท่านกเขา
เหิน เพื่อไถ่บาปที่ตนได้กระทำ

แก่นเรื่อง การทำบุญเพื่อไถ่บาป

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. บุตรควรมีความกตัญญูต่อบุพการี
2. ควรใช้สติไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะทำการใด ๆ

ลักษณะนิสัยตัวละคร พระยาภง เป็นคนที่ไม่มีความหนักแน่น

พระยาพาน เป็นชายหนุ่มที่ใจร้อน ใจร้อน ไม่รอบคอบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบันทึกคดี

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูนำภาพพระปฐมเจดีย์ มาให้นักเรียนดูและ นำเสนอเกี่ยวกับตำนานพระปฐมเจดีย์ จากนั้นครูโยนเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>ขั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความหมายของ บันทึกคดีประเภทตำนาน 2. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านบันทึกคดี ประเภทตำนาน” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็น รายบุคคล 3. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถาม ความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และความสัมพันธ์ระหว่าง ตำนานกับการดำรงชีวิต จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม โดยใช้แผ่นใส <p>ขั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ครูแจกบทอ่านเรื่อง “พระยาภง พระยาพาน” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิด 	<p>ขั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. เหมือนกลุ่มทดลอง 4. เหมือนกลุ่มทดลอง

<p>เห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องพระยาภิงคาร พะยาน ลงในกระดาษ</p> <p>ขั้นหลังอ่าน</p> <p>5. ครูเขียนคำว่า “แก่นเรื่องพระยาภิงคารพะยาน” บนกระดานครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา “แก่นเรื่อง” ของเรื่องพระยาภิงคารพะยาน โดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะคิดหาคำตอบ เองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญในการเขียนเรื่องนี้คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้น สอดคล้องและสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่อย่างไร</p> <p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง “พระยาภิงคารพะยาน” แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>6. ครูนำแก่นเรื่องที่ได้มาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตน เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>6.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>6.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>6.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>6.4 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร</p>	<p>5. ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปเนื้อเรื่องโดยเขียนแผนภูมิแสดงโครงเรื่องของเรื่อง “พระยาภิงคารพะยาน” ลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานครูกล่าวชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>6. ครูติดบัตรคำชื่อตัวละครในเรื่องให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์ลักษณะนิสัยแต่ละตัว ครูชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>7. ครูให้นักเรียนสมมติตนเองเป็น พระยาภิงคารและให้คิดว่าตนเองจะทำเช่นไรภายใต้สถานการณ์ดังในเรื่อง ครูสุ่มถามนักเรียนและสรุปเพิ่มเติม</p> <p>8. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่อง</p> <p>9. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ แก่นเรื่อง จุดมุ่งหมายในการเขียน ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่อง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบนกระดานแล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด</p> <p>10. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปว่าเรื่องพระยาภิงคารพะยาน จัดเป็นตำนานประเภทใด เพราะเหตุใดเรื่องนี้ให้ข้อคิดและคุณค่าอย่างไร และมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตและสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้หรือไม่อย่างไร ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้ออกมาเขียนสรุปเป็นรายข้อบนกระดาน ครูให้คำติชม</p>
--	--

<p>6.5 เรื่องพระยากงพระยาพานจัดเป็นตำนานประเภทใด เพราะเหตุใด</p> <p>6.6 เรื่องพระยากงพระยาพาน นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างไร</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกใบงานเรื่อง"พระยากงพระยาพาน" ให้นักเรียนทำ จากนั้นครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คน เพื่อตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพพระปฐมเจดีย์ 2. ใบความรู้ เรื่อง"การอ่านบันทึกคดีประเภทตำนาน" 3. แผ่นใส 4. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง "พระยากงพระยาพาน" 	<p>ขั้นสรุป ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปเกี่ยวกับความหมายประเภท และองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทตำนาน ครูให้คำติชมและสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
--	---

ใบความรู้ “การอ่านบันเทิงคดีประเภทตำนาน”

ความหมายของบันเทิงคดีประเภทตำนาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของ บันเทิงคดีประเภทตำนาน ไว้ว่า “ตำนาน” หมายถึง เรื่องแสดงกิจการอันมีมาแล้วแต่ปางหลัง เรื่องราวมนานที่เล่าสืบ ๆ มา เช่น ตำนานพุทธเจดีย์สยาม

ดังนั้น ตำนาน คือ เรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจนหาต้นตอไม่ได้ และมีเนื้อหาเพื่ออธิบายที่มาของสิ่งต่าง ๆ หรือสถานที่ต่าง ๆ

ประเภทของบันเทิงคดีประเภทตำนาน

ตำนานสามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. ตำนานประเภทนิยายประจำท้องถิ่น (Legend) เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับคตินิยมอย่างใดอย่างหนึ่งของคนในท้องถิ่น โดยมีเค้าความจริงอยู่บ้าง ตำนานเหล่านี้ได้แก่

- 1.1 ตำนานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ตำนานจันทรูปราคา
- 1.2 ตำนานเกี่ยวกับสถานที่ เช่น ตำนานแม่น้ำปิง
- 1.3 ตำนานเกี่ยวกับบุคคล เช่น ตำนานพระเจ้าพรหมมหาราช

2. ตำนานเทพนิยาย (Myth) หมายถึงตำนานที่เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในเรื่องนั้น เช่นเรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ เทพนิยายเหล่านี้มักส่วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อศาสนาและพิธีกรรมที่มนุษย์ปฏิบัติในทางศาสนา

องค์ประกอบของบันเทิงคดีประเภทตำนาน

บันเทิงคดีประเภทตำนานมีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. **แก่นเรื่อง (Theme)** คือ ทศนะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ เป็นแกนกลางของเรื่อง que เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดเข้าด้วยกัน การค้นหาแก่นเรื่องนั้นมีลักษณะกว้าง ๆ คือ
 - 1.1 ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องให้ตลอด พยายามทำความเข้าใจเรื่องให้ได้มากที่สุด
 - 1.2 ตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของเรื่องนั้นคืออะไร
 - 1.3 เมื่อได้คำตอบแล้ว จึงตรวจสอบดูอีกคร้่งว่าการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมตัวละครตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ตลอดจนชื่อเรื่องนั้นสอดคล้องกลมกลืนและสนับสนุนจุดหมายสำคัญของเรื่องที่หาได้หรือไม่ หากทุกสิ่งสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ถือได้ว่าผู้อ่านค้นพบแก่นเรื่องแล้ว

2. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ คำโครงเรื่องที่ผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนว่าจะแต่งเรื่องไปในทำนองใดจึง สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอย่างตื่นเต้นและกระหายใคร่รู้ไปตลอดทั้งเรื่อง โครงเรื่องต้องมีวิธีผูกปม คลายปม การทวนเรื่อง กลวิธีการเปิดปิดเรื่องและการดำเนินเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องมีหลักการพิจารณาดังนี้

- 2.1 พิจารณาเหตุการ์ณสำคัญในเรื่องคืออะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร
- 2.2 ปัญหาของเรื่องเริ่มปรากฏเมื่อใด ปมของเรื่องคืออะไร
- 2.3 การดำเนินเรื่องหรือการคลี่คลายปัญหาเป็นไปในลักษณะใด
- 2.4 ค้นหาว่า ตอนใดเป็นตอนทวนเรื่อง จุดสูงสุดของเรื่อง การคลายปม ปัญหาและจุดจบของปัญหาเป็นอย่างไร

3. **ตัวละคร (Character)** คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นมากระทำพฤติกรรมในเรื่องเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหว และดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง การวิเคราะห์ตัวละครมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 3.1 ตัวละครสำคัญในเรื่องมีกี่ตัว ตัวใดเป็นตัวละครเอก ตัวใดเป็นตัวละครประกอบเพราะเหตุใด
- 3.2 ตัวละครเหล่านี้ตัวใดจำลองมาจากชีวิตคนจริง ๆ ในสังคม ตัวใดสร้างจากจินตนาการของผู้แต่ง
- 3.3 ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเด่นประจำตัวหรือไม่อย่างไร

4. **ฉากและบรรยากาศ (Setting and Atmosphere)** คือ สถานที่และสภาพแวดล้อมทุกอย่างที่ปรากฏในเรื่อง ฉากมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ เพราะการบรรยายฉากจะทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องด้วย การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 4.1 เรื่องที่อ่านมีฉากสำคัญกี่ฉาก มีฉากใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 4.2 ฉากและบรรยากาศประกอบเรื่องมีความถูกต้องสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 4.3 ฉากและบรรยากาศในเรื่องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละครหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.4 ฉากในเรื่องช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่องให้เด่นชัดหรือไม่เพราะเหตุใด

ความสัมพันธ์ระหว่างบันทึกคติประเภทตำนานกับการดำรงชีวิต

1. ตำนานเป็นการอธิบายสภาพการดำรงชีวิตของกลุ่มชนในท้องถิ่น ว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมและล่าสัตว์ จึงมีตำนานหลายเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการล่าสัตว์มาเป็นอาหาร การปลูกพืชพื้นบ้าน
2. ตำนานสะท้อนบทบาทของผู้หญิงในสมัยก่อนว่าเป็นผู้ตาม ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงมีตำนานสะท้อนประวัติศาสตร์การต่อสู้ของมนุษย์ว่า กว่าจะรวมกันเป็นประเทศชาติในปัจจุบันมนุษย์ต้องรบพุ่งเสียเลือดเนื้อมากมาย
3. ตำนานสะท้อนความเชื่อเรื่องบุญกรรม และการตั้งสัตย์อธิษฐาน ในตำนานส่วนใหญ่ มักแสดงให้เห็นว่า ทำดียอมได้ดี ทำชั่วยอมได้ผลชั่วตอบแทน
4. ตำนานเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อ เช่น น้ำท่วมโลก แผ่นดินถล่ม
5. ตำนานสร้างความภูมิใจให้แก่คนในท้องถิ่นตน เพราะเมื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาของคนในท้องถิ่นตน ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และมีกำลังใจที่จะต่อสู้พัฒนาท้องถิ่นของตนต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระปฐมเจดีย์ พระยากง พระยาพาน

พระปฐมเจดีย์เป็นองค์พระเจดีย์ที่มีขนาดสูงและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัด นครปฐมอันเป็นเมืองเก่าแก่ กล่าวได้ว่าเก่าที่สุดในประเทศไทยก็ว่าได้ เพราะแต่เดิม จังหวัดนครปฐมนั้น เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ริมทะเล ต่อมาเมื่อลำน้ำเปลี่ยนทางเดินจึงบังเกิดเป็นดอนคันดาร ชาวเมืองจึงอพยพ ย้ายมาสร้างเมืองขึ้นใหม่ตามริมน้ำ

พระพุทธรูปเหล่านั้นก็ได้แพร่มาถึงสุวรรณภูมิเป็นแห่งแรกทีนครปฐมด้วยเช่นกัน เพราะชาวอินเดีย เป็นชาติแรกที่อพยพมายังบ้านเมืองแถบนั้น ตามด้วยพวกมอญ เขมร และละว้า ซึ่งอินเดียได้นำเอาขนบ ธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ตลอดจนถึงเรื่องราวของวัฒนธรรม อักษรศาสตร์ วิชาช่าง เรื่องของเทวรูป เทวสถาน เรื่องของศาสนาเข้ามาเผยแพร่ในเมืองไทยในครั้งบูรำบูรานันด้วย

เรื่องเล่าของพระปฐมเจดีย์นั้นเป็นที่รู้จักกันดีในเรื่องของพระยากงพระยาพาน

ตำนานของพระปฐมเจดีย์เล่าสืบทอดต่อๆ กันมาว่าเมื่อเจ้าเมืองนครชัยศรีผู้เป็นบิดาของพระยา กงเสียชีวิตแล้ว พระยากงก็ขึ้นครองเมืองนครชัยศรีสืบต่อ โดยเปลี่ยนชื่อเมืองเป็นเมืองศรีวิชัย

พระยาพานนั้นเมื่อสู่ขอธิดาของเจ้าเมืองเพชรบุรีมาเป็นภรรยาแล้วมิข้ามินานนักก็ให้กำเนิดบุตรคน หนึ่ง ซึ่งขณะคลอดนั้นบังเอิญหน้าผากของทารกได้ไปกระทบกับพานทองที่หมอดำแย้นำมารองรับจน กระทั่งเกิดแผลเป็นที่บริเวณหน้าผาก พระยากงจึงให้ชื่อบุตรของตนว่า พระยาพาน

แม้เมื่อมีบุตรแล้วพระยาพานก็ไม่สามารถที่จะปลื้มปิติยินดีได้นัก เพราะโหรหลวงทำนายว่าทารกนี้ มีทั้งบุญและบาป กรมีบุญคือจะได้เป็นใหญ่ในภายภาคหน้า แต่การมีบาปคือจะต้องฆ่าบิดาตนเอง

พระยาพานมิสามารถจะหักใจฆ่าบุตรของตนเองก่อนได้ จึงสั่งให้นำเอาพระยาพานกุมารน้อยไปทิ้ง ไว้ที่ป่าไผ่นอกเมือง

ต่อมาได้มียายผู้เฒ่าคนหนึ่งมาพบเข้า จึงได้นำเอากุมารน้อยนั้นไปให้ยายหอมและตาโถมสอง คนเลี้ยงที่ไม่มีลูกและมีอาชีพเลี้ยงเป็ดได้เป็นผู้ชุบเลี้ยงต่อไป

ครั้งเมื่อพระยาพานเติบโตขึ้นเป็นหนุ่มได้อายุ ๑๕ ปี พระยาพานก็ลายายหอมกับตาโถมออกไป ท่องเที่ยวผจญภัยทางเหนือ และได้บวชอยู่ที่วัดใหญ่เมืองสุโขทัยเมื่ออายุครบเมืองบรรพชาด้วย

พระยาพานนั้นได้ถูกนำไปถวายให้พระยาเมืองราชบุรีชุบเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งในขณะนั้น เมืองราชบุรีขึ้นอยู่กับเมืองนครชัยศรี ตามธรรมเนียมเมืองขึ้นนั้นก็ต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปให้เมือง นครชัยศรีเป็นประจำทุกปีมิได้ขาด

เมื่อพระยาพานเติบโตเป็นหนุ่มใหญ่มีวิชาแก่กล้าเต็มตัวแล้วก็ได้ยุ้งให้บิดาบุญธรรมคือพระยา เมืองราชบุรีจัดส่งเครื่องราชบรรณาการไปให้เมืองนครชัยศรี

พระยาภังเจ้าเมืองนครชัยศรีเมื่อเห็นว่าเมืองราชบุรีแข็งเมืองก็จำต้องยกกองทัพไปปราบปรามตามธรรมเนียมของสมัยนั้น ซึ่งทางราชบุรีก็ได้ให้พระยาพานบุตรบุญธรรมของเจ้าเมืองคุมทัพออกไปสู้กับพระยาภังที่คุมทัพมาด้วยตนเอง

พระยาพานไม่รู้ในชาติกำเนิดของตนว่าตนเองเป็นบุตรของพระยาภัง จึงทำการเข้าปะทะและสู้รบกันอย่างดุเดือด

ครั้งหนึ่งพระยาภังพินิจเข้าสู่พระยาพาน ซึ่งพระยาพานก็ได้เอี้ยวหลบทัน คมจ้าวพลาดไปถูกหมวกเปิดออก ทำให้แผลเป็นที่บริเวณหน้าผากนั้นปรากฏเด่นชัดขึ้น

พระยาภังนั้นเมื่อพินิจว่าใส่หมวกศัตรูแล้ว ก็เห็นแผลเป็นที่หน้าผากของชายหนุ่ม ณ เบื้องหน้าก็ถึงกับนิ่งอึ้งด้วยหวงรำลึกถึงบุตรของตน จนกระทั่งเสียสมาธิไม่ตั้งอยู่ในสติอันดี

โอกาสเช่นนั้นพระยาพานจึงรีบพินิจเข้าสู่พระยาภังทันที

คมจ้าวพลาดใส่คอของพระยาภังจนขาดกระเด็น พระยาภังสิ้นชีวิตบนหลังช้างนั่นเอง

เมื่อฝ่ายพระยาพานได้ชัยชนะก็เข้ายึดเมืองนครชัยศรี พระยาพานได้เข้าไปในตำหนักเพื่อจะจับกุมชายาพระยาภังมาเป็นของตนตามธรรมเนียมของผู้ชนะในยุคสมัยนั้น

บรรดาเทวดาผู้สถิตอารักขาจึงได้แปลงกายเป็นแมวนอนขวางบันไดพระตำหนักอยู่

ครั้นเมื่อพระยาพานกำลังจะเดินขึ้นตำหนักก็ได้ยินเสียงแมวแม่ลูกอ่อนเอ่ยขึ้นว่า

“ไหนจึงเดินข้ามเราไปเช่นนี้ หรือว่าเห็นเราเป็นสัตว์เดรัจฉาน” เมื่อพระยาพานเห็นแมวพูดได้ก็หยุดนิ่ง ในขณะที่ลูกแมวก็เอ่ยขึ้นว่า

“อย่าว่าแต่เดินข้ามแม่เราเลย แม่แต่แม่ของท่านเองท่านก็คิดจะเอาเป็นภรรยา” พระยาพานได้ยินเช่นนั้นก็รู้สึกงงวยเป็นยิ่งนัก ในความหมายอันซ่อนนัยบางอย่างที่แมวแม่ลูกอ่อนได้พูดขึ้น ครั้นเมื่อเข้าไปในตำหนักพระยาพานจึงอธิษฐานจิตอยู่ในใจ ถ้าชายาของพระยาภังเป็นมารดาของตนขอให้มน้ำนมไหลออกมาจากทรวงอกของนางด้วย เมื่อสิ้นคำอธิษฐานพระยาพานก็เข้าไปในตำหนักเผชิญหน้ากับนางทันที

และบัดนี้เองก็มีน้ำนมสีขาวไหลซึมออกมาจากทรวงอกของนาง พระยาพานงุนงงสงสัยเป็นยิ่งนัก จึงได้เข้าไปไต่ถามความเป็นมาเป็นไปทั้งปวง และในที่สุดตนก็ได้รู้ความจริงว่าตนนั้นเป็นบุตรของพระยาภังและนางนั่นเอง

พระยาพานเสียใจเป็นยิ่งนักที่ได้ฆ่าบิดาตนตายไปเสียแล้ว ด้วยความโกรธแค้นยายหอมที่ไม่ยอมบอกชาติกำเนิดของตน พระยาพานจึงให้จับตัวยายหอมไปฆ่าทิ้งเสีย

บริเวณที่ยายหอมถูกฆ่านั้นคือบ้านที่ยายหอมพำนักพักอาศัยและเลี้ยงเบ็ด ซึ่งก็คือ “ดอนยายหอมในปัจจุบันนั่นเอง ส่วนสถานที่ที่ยายหอมถูกนำไปทิ้งไว้ให้แร้งกินก็ได้เรียกต่อมาว่า”ท่าแร้ง”

ต่อมาพระยาพานรู้สึกสำนึกได้ในความผิดบาปทั้งหมดทั้งปวงและเป็นทุกข์หนักที่ได้ฆ่าผู้เป็นบิดาของตน และได้หม้ายหมอมผู้ที่ชู้เบียดตนมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย ตั้งแต่นั้นมาตนคิดที่จะทำการไถ่บาปจึงได้จัดการสร้างพระยาเจดีย์องค์ใหญ่ขึ้น โดยตั้งใจว่าจะให้องค์พระเจดีย์นั้นมีความสูงชันกว่าเขาเหิน เพื่อเป็นการล้างบาปของตน

องค์พระเจดีย์นั้นใช้เวลาก่อสร้างนาน ๑๐ เดือนจึงแล้วเสร็จ เมื่อได้มีพิธีสมโภชเจดีย์วันเจ็ดคืนแล้ว พระยาพานก็ได้ครองเมืองนครชัยศรีสืบต่อไป

อีก ๑๒ ปีต่อมาพระยากรรมก็ถึงแก่กรรมมิปรากฏว่ามีบุตรหรือธิดาเป็นทายาทสืบต่อมาแม้สักคนเดียว

ส่วนตำนานวัดข้างเหนือ วัดข้างใต้ และอำเภอสามพรานนั้นก็มิดำเนินที่เล่าสืบทอดกันมาอันมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระยาภังและพระยาพานมิใช่น้อย

กล่าวคือมีพระยาพานวามคนได้อาสามาจับช้างประหลาดที่ออกอาละวาดทำความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านในอำเภอแห่งนี้ นายพรานสามคนนั้นได้อาสาจับช้างที่ตกมันไปถวายแก่พระยาพานได้สำเร็จ ซึ่งพระยาพานก็ได้ขี่ช้างตัวนั้นออกไปสู้กับพระยาภังจนได้รับชัยชนะ

บริเวณที่นายพรานทั้งสามได้จับช้างตกมันนั้นจึงได้ชื่อว่า"อำเภอสามพราน" และวัดทั้งสองที่อยู่ใกล้กันซึ่งเป็นอาณาบริเวณที่เกี่ยวข้องกับการจับช้างนั้นจึงได้ชื่อว่าวัดข้างเหนือ และวัดข้างใต้ トラาจนปัจจุบันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง การอ่านบันทึกคติประเภทตำนาน
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคติประเภทตำนาน

จุดประสงค์นำทาง

1. แยกองค์ประกอบของบันทึกคติประเภทตำนานได้
2. เล่าเรื่องย่อของบันทึกคติที่อ่านได้
3. ระบุใจความสำคัญของบันทึกคติที่อ่านได้
4. บอกความหมายของสำนวนจากบันทึกคติที่อ่านได้
5. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบันทึกคติที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

ตำนานเรื่อง “สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” จากหนังสือตำนานเมืองเพชรบุรี มีเรื่องย่อดังนี้ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชชื่อเดิมอะไรไม่ปรากฏ ทราบแต่ว่ามีกำเนิดอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี เหตุที่เรียกกันว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เพราะว่า เมื่อตอนเป็นเด็กเคยอดอยากขนาดต้องกินเปลือกแตงโมที่ลอยตามน้ำมา ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทนและมีมานะในการศึกษาหาความรู้และมีสติปัญญาหลักแหลม ต่อมาได้ บวชเรียนจนได้เปรียญ และในที่สุดมีสมณศักดิ์เป็นพระสุวรนมุนีตำแหน่งเป็นพระราชาคณะ ได้เป็น พระอาจารย์ของกษัตริย์ ประกอบความดีความชอบแก่แผ่นดินไว้มากมาย

แก่นเรื่อง ผู้ที่มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ย่อมประสบความสำเร็จในชีวิต

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ทุกคนควรยอมรับความจริงและไม่ถือว่าสิ่งนั้นเป็นปมด้อยของชีวิต
 2. ความกตัญญูเป็นเครื่องมาของคนดี ย่อมส่งผลให้ผู้นั้นมีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป
- ลักษณะนิสัยตัวละคร** สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีความอดทน อุสาหะวิริยะ และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง รวมทั้งมีสติปัญญาเฉียบแหลม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบ้านเชิงคดี

<p style="text-align: center;">กลุ่มทดลอง</p> <p style="text-align: center;">สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา</p>	<p style="text-align: center;">กลุ่มควบคุม</p> <p style="text-align: center;">สอนตามแบบปกติ</p>
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูฉายสไลด์ภาพสถานที่สำคัญของเมืองเพชรบุรี แล้วให้นักเรียนทายว่า สถานที่เหล่านั้นน่าจะอยู่ที่ จังหวัดใด ครูเฉลยคำตอบและโยงเข้าสู่ตำนาน บุคคลสำคัญคนหนึ่งของเมืองเพชรบุรี คือ “สมเด็จพระเจ้าตากมอญ”</p> <p>ชั้นสอน</p> <p>ขั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของ บ้านเชิงคดีประเภทตำนานจากนั้นครูสรุปเพิ่มเติม โดยใช้แผ่นใส <p>ขั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ครูแจกบทอ่านเรื่อง “สมเด็จพระเจ้าตากมอญ” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและ องค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากมอญ ลงในกระดาษ <p>ขั้นหลังอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ครูเขียนคำว่า “แก่นเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากมอญ” บนกระดานครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อ ค้นหา “แก่นเรื่อง” ของเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากมอญ โดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะคิดหาคำตอบ เองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่อง เกี่ยวกับอะไรจุดมุ่งหมายในการ เขียนเรื่องนี้คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้น 	<p>ชั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>ชั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. ครูให้นักเรียนเล่าเรื่องย่อ แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง “สมเด็จพระเจ้าตากมอญ” ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนนำเสนอผลงาน ครูให้คำติชมและเสนอแนะเพิ่มเติมจากนั้นให้นักเรียนทุกคนนำผลงานส่งครู

<p>สอดคล้องและสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่อย่างไร</p> <p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง"สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช" แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>4. ครูนำแก่นเรื่องที่นำมาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตน เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>4.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>4.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>4.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>4.4 คำศัพท์และสำนวนที่พบในเรื่องมีคำใดบ้าง และมีความหมายว่าอย่างไร</p> <p>4.5 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร</p> <p>4.6 เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจัดเป็นตำนานประเภทใด เพราะเหตุใด</p> <p>4.7 เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำนานกับการดำเนินชีวิตอย่างไรรวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของคนในอดีตกับปัจจุบันอย่างไร</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดย เขียนในรูปแบบของแผนผังความคิด บนกระดาน</p>	<p>4. ครูให้นักเรียนค้นหาสำนวนที่ปรากฏในเรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พร้อมบอกความหมาย จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์</p> <p>5. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมาจับสลากใบงานซึ่งแต่ละใบงานมีประเด็นคำถามดังนี้</p> <p>ใบงานที่ 1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>ใบงานที่ 2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>ใบงานที่ 3 ฉากและบรรยากาศของเรื่อง เกิดขึ้นที่ไหนมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>ใบงานที่ 4 บอกแก่นเรื่อง จุดมุ่งหมายในการเขียน ข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง</p> <p>ใบงานที่ 5 เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจัดเป็นตำนานประเภทใด เพราะเหตุใด</p> <p>ใบงานที่ 6 เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำนานกับการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของคนในอดีตกับปัจจุบันอย่างไร</p> <p>จากนั้นครูสุ่มเรียกผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบที่ได้</p>
--	--

<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน ครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกแบบทดสอบเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินให้นักเรียนทำภายในเวลาที่กำหนด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนเพื่อเฉลยคำตอบ 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สไลด์ 2. แผ่นใส 3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง “สมเด็จพระเจ้าตากสิน 4. แบบทดสอบ 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนเขียนสรุปองค์ประกอบของเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสิน โดยเขียนเป็นสังเขปลงในสมุด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน ครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
---	--

แบบทดสอบเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช” เป็นบุคคลสำคัญในสมัยใด
 - ก. สมัยสุโขทัย
 - ข. สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น
 - ค. สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง
 - ง. สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย
2. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเด็กเพชร
 - ก. เด็กเพชรเริ่มต้นการศึกษาที่วัดใหญ่
 - ข. เด็กเพชรเป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่ มีแต่พี่สาวคนเดียว
 - ค. เด็กเพชรเป็นชาวบ้านหนองหว้า อายุประมาณ 9-10 ขวบ
 - ง. เด็กเพชรต้องออกจากบ้านเพราะพี่สาวให้ไปเรียนหนังสือจังหวัดอื่น
3. ลักษณะความฝันของท่านสมภารวัดใหญ่จัดเป็นความฝันประเภทใด
 - ก. บุญนิมิต
 - ข. จิตนิวรรณ์
 - ค. เทพสังหรณ์
 - ง. ธาตุไขภ
4. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีคุณธรรมในข้อใดที่ทำให้ได้รับการยกย่องมากที่สุด
 - ก. ความกตัญญูรู้คุณ
 - ข. ความมานะอดทน
 - ค. ความเสียสละ
 - ง. ความซื่อสัตย์สุจริต
5. ชีวิตประวัติของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตรงกับสำนวนไทยในข้อใด
 - ก. ต้นร้ายปลายดี
 - ข. ชาติจะดีไม่ทำสี่ก็แดง
 - ค. ยามบุญมากาก่กลายเป็นหงส์
 - ง. มีวิชาอยู่กับตัวกลัวอะไร ชีวิตไม่ปลดปลงคงได้ดี

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

พระยาปริยัติธรรมธาดา

เด็กเพชรหรือเพชร มีตำนานเล่ากันว่าที่บ้านหนองหว้ามีเด็กเพชร (อายุประมาณ ราวเก้าขวบ สิบขวบ) ชื่อเดิมไม่ทราบเป็นกำพร้าบิดา มารดา อยู่กับพี่สาว พี่สาวใช้ให้ตำข้าวหา ฟืนวันหนึ่งตำข้าวหกพี่สาวคว่าฟืนไล่ตีเลยวิ่งหนีเอาตัวรอดโดยใจเพชรพันเที่ยวทั้งเด็กบ้านเด็ก วัดแต่ตัวเด็กเพชรนั้นอดอยากโหยหิวได้อาศัยแต่น้ำเกลือท้องไปวันหนึ่งๆ ด้วยความอดทน

วันหนึ่งลงเล่นน้ำกับเด็กวัดใหญ่ที่ทำหน้าวัดมีเปลือกแดงโมลอมมาเด็กเพชรก็คว่า แล้ว ดำลงเคี้ยวๆ กินแล้วโผล่ขึ้นมาเพื่อนเด็กที่รู้จักเรียเด็กเพชรกินเปลือกแดงโมก็พากันเหย้าหยัน ต่างๆ ว่าเด็กกินเปลือกแดงโม

ถึงอย่างไรก็ดีเด็กเพชรก็หาแสดงความเก๋เจินหรือซัดแค้นต่อเพื่อนเด็กๆ ไม่ คงแสดง แต่ความยิ้มแย้มแจ่มใสพูดจาเล่นหัวกันตามเคยตั้งแต่วันนั้นมาฝูงเด็กๆ ก็พากันเรียกว่าเด็กแดง โม เด็กแดงโมได้พลอยกระຈ้อกระຈ้างกับเด็กวัดใหญ่จนโพล่เข้าไปเล่นหัวอยู่ในวัดกับเพื่อนๆ ได้ดู เขาเขียนอ่านกันอยู่เรื่อยๆ วันหนึ่งก็เลยไถลนอนอยู่ในวัดกับเพื่อนและวันนั้นเป็นวันพิธีมงคลกาล เจ้าเมืองได้นิมนต์สมภารไปสวดมนต์เย็นเมื่อกลับแมล้กลางคืนจำวัดตอนใกล้รุ่งฝันว่ามี ช้างเผือกตัวหนึ่งเข้ามาในวัดถลันขึ้นไปบนหอไตรทางเอาตู้พระไตรปิฎกล้มลงหมดทั้งหอไตรครั้น ตื่นจากจำวัดท่านก็นั่งตรองความฝัน จึงทราบได้โดยตำราลักษณะสุบินทำนายแล้วก็สั่งพระที่เฝ้า กุฎีว่า ถ้ามีใครมาหาให้เอาตัวไว้จนพบกับท่านก่อนแล้วท่านก็ไปฉัน ครั้นกลับมาถามพระเฝ้ากุฎี ว่ามีใครมาหาหรือเปล่า เรียนว่าไม่มีใครมา ท่านคอยอยู่จนเย็นก็ไม่มีใครมา จึงไต่ถามพระเณร ศิษย์ว่า เมื่อคืนนี้ใครแปลกหน้าแปลกตาเข้ามาบ้างหรือเปล่า เด็กวัดคนหนึ่งเรียนว่า มีเด็กแดงโม เข้ามานอนด้วยคนหนึ่งจึงให้ไปหาตัวมาแล้วพิจารณาดู ท่านก็รู้ว่าเป็นเด็กแดงโมนี้เองที่เข้าสุบิน ท่านจึงไต่ถามได้ความตลอดแล้วก็ชวนให้อยู่วัดมิให้ระเหระหนไปไหน มีธรรมเนียมวัดโบราณ เมื่อพาศิษย์มาฝากให้เล่าเรียนท่านปล่อยให้เล่นหัวพอคู้ๆ เสียสองสามวันหรือเจ็ดวัน แปด วันก่อนจึงจะให้ลงมือเขียนอ่านพอถึงกำหนดสมภารเรียกให้มาเขียนหนังสือเด็กแดงโมก็เขียนได้ ตั้งแต่ ก ข ก กา ไปจน เกย สมภารเห็นประหลาดใจให้อ่านปฐม ก กา ก็อ่านได้ท่านนึกประหลาด ใจ จึงถามว่าเอ็งรู้มาแต่ไหน ก็เรียนท่านว่า รู้ที่วัดนี้เองกระผมดูเพื่อนเขาเขียนเขาอ่านก็จำได้

เรื่องนี้เป็นเหตุให้เด็กแดงโมซึ่งเป็นคนมีเขาวน หรือตาไว หูไว มือไว ปัญญาไว จึงได้ อ่านได้เขียนได้เสียก่อนเรียนทุกอย่าง ท่านสมภาคจึงให้บวชเณร หัดเทศน์ธรรมวัดมหาชาติและ

เรียนอรธแปลบาลีด้วย ครั้นถึงเทศกาลเข้าพรรษา เจ้าเมืองวางฎีกาให้สมภารเทศน์ไตรมาส วันหนึ่งท่านอาพาธจึงจัดให้สามเณรแต่งโมไปเทศนาแทน เจ้าเมืองทราบวาสมภารอาพาธให้เณรมาแทนจึงไม่สู้ศรัทธา จึงว่าพ่อเณรมาแล้วก็ขึ้นเทศน์ไปเกิดแล้วก็กลับเข้าไปข้างในพอสามเณรขึ้นเทศน์ตั้งนะโมแล้ว เดินบทคุณนีย์เริ่มทำนองธรรมวัตรลำแดงไป พวกทนายกั๊กข้างหน้าข้างใน ฟังเพราะจับใจกระแสดเสียงแจ่มใส เมื่อเอ่ยถึงพระพุทธคุณ มีภควาอะระหัง เป็นอาทิครั้งใด เสียงสาธุการพนมมือแลเป็นฝักถั่วไปทั้งโรงธรรม

ท่านเจ้าเมืองนอนฟังอยู่ข้างในให้ร้อนอาสน์ ถึงกับนั่งนอนไม่ได้ ต้องกลับออกมานั่ง ฟังข้างหน้าอย่างเคย เพิ่มเครื่องกัณฑ์ติดเทียนขึ้นอีก เมื่อเทศนาจบแล้วด้วยความเลื่อมใสเข้าไป ประเคนของ ชักใช้ถามเหตุผลภูมิลำเนา แล้วเลยปวารณาเป็นโยมอุปัฏฐาก อาราธนาให้มาแทนสมภารต่อไป ว่าท่านแก่แต่อาพาธอยู่ให้มาประดักประเดิดเลย ขอให้ท่านเณรมาเทศน์แทนท่านเถิด

สามเณรแต่งโมได้เล่าเรียนศึกษาพระปริยัติธรรม และข้อวัตรปฏิบัติจนสิ้นภูมิรู้ของท่านสมภารแล้ว ท่านก็ให้ไปศึกษายังป่าโมกข์อาจารย์ที่อยู่ในอารามต่างๆ ในเพชรบุรีนั้น สามเณรแต่งโมก็ศึกษาจนสิ้นภูมิรู้ของอาจารย์นั้นๆ ท่านจึงได้พาลงเรือเข้ากรุงศรีอยุธยาไปฝากไว้ต่อเจ้าคุณวัดหลวงแห่งหนึ่ง ได้ศึกษาพระปริยัติศาสนาจนจบพระปฎกตรัย นับว่าได้เป็นเปรียญแล้วได้อุปสมบทเป็นภิกษุมิชื่อเสียงโด่งดังจนเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินนับถือ โปรดให้เป็นอาจารย์สอนพระราชบุตรพระราชธิดาเสด็จมาแล้วเรียนศึกษาพุทธศาสนาปฏิบัติและคัมภีร์ไตรเทพทางคศาสตร์ อาจารย์แต่งโมเป็นที่พระราชอาครุ ซึ่งปรากฏในฝูงชนภายหลังเรียกกันว่าสำเร็จเจ้าแต่ง หรือสมเด็จเจ้าแต่งโม

เมื่อท่านได้มั่งคั่งด้วยสมณศักดิ์ ฐานันดรแล้ว ภายหลังต่อมาท่านได้คิดถึงภูมิลำเนาเดิมและวัดอันเป็นสถานมูลศึกษาของท่าน จึงได้ถวายพระพรลาสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินว่าจะออกไปบูรณะปฏิสังขรณ์พระอารามที่เคยอยู่สำนักอาศัย เป็นการบำเพ็ญพุทธบูชา พระราชาเจ้าก็ทรงอนุญาตอนุโมทนาแล้วถวายท้องพระโรงในพระราชฐานองค์หนึ่งเป็นการช่วยเจ้าคุณอาจารย์ ซึ่งท่านได้ประดิษฐานเป็นศาลาการเปรียญไว้ในวัดใหญ่นั้น ตัวไม้และเสาใหญ่งามมาก ลวดลายเขียนลายสลักก็เป็นฝีมือบูรณจริง ควรเชื่อตามตำนานนี้ได้จริง บานประตูโบสถ์และศาลาสลักงามอย่างโบราณและ ได้เล่าว่าท่านได้หล่อท่านไว้รูปหนึ่ง เรื่องหล่อรูปนี้เล่าว่า หาช่างปั้นหุ่นแสนยากทำไม่เหมือนได้เลย มาได้ตาแป๊ะหลังโกงคนหนึ่งเป็นช่างปั้นอย่างเอกหล่อเอาเหมือนไม่ได้

ผิเคียน ท่านจึงได้หล່รงรูปตาแป๊ะไว้เป็นที่ระลึกด้วย ประดิษฐ์ไว้ในโบสถ์วัดใหญ่ ยังอยู่ตราบนานทุกวันนี้ รูปหล่อนั้นนั่งพับเพียบ ประนมมือถือดอกบัว ดอกบัวนั้นเป็นของเดิม คงแปลว่า นั่งทำพุทธบูชาเวลาไหว้พระ ลักษณะรูปทรงสัณฐานของท่านเป็นสันทัดคน ทรงสูงๆ ปากแหลม อย่งเรียกว่าปากครุฑ (ถ้าใครเคยเห็นพระวันรัตแดง วัดสุทัศน์แล้วอาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะละหม้ายคล้ายคลึงกันได้) ในโบสถ์วัดใหญ่นั้นยังมีของเป็นพยานอยู่อีกสิ่งหนึ่ง คือฝาบาตรมุกซึ่งเจ้าอธิการวัดได้รักษาต่อๆ กันมา ใส่ตู้กระจกโดยความเคารพนับถือ จารึกชื่อไว้ว่า ฝาบาตรของสังฆราชทอง เมื่อข้าพเจ้าได้เห็นแล้วได้พูดกันขึ้นถึงฝาบาตรด้วย พระรัตนภรณ์พิมล (พริ้ม) ท่านเป็นผู้รู้เรื่องได้ดีว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้มอบให้

แล้วได้เป็นที่พระสุวรรณมุนี เมื่อครั้งปฏิสังขรณ์วัดใหญ่เสร็จแล้ว วัดใหญ่จะได้นามพระราชทานหรือขนานนามจึงเรียกกันว่า วัดสุวรรณาวาส (ราม) ต่อมาข้าพเจ้าเองได้เคยเห็นเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ปุสสเทวะ วัดราชประดิษฐ์ 1 สมเด็จพระวันรัต (แดง) วัดสุทัศน์ 1 เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (พุ่ม) 1 ได้สังเกตเวลาท่านแย้มโอษฐ์แล้วแหลมยื่นออกมา เป็นเหตุให้รำพึงในใจว่า ท่านบุญญวัตตบุคคณีนี้อย่อมมีลักษณะหลายประการก็จริง แต่ก็คงนับได้ลักษณะหนึ่งส่วนบุญญวัตตลักษณะของท่านเหล่านี้ เรื่องรูปหล່รงตาแป๊ะนั้น ข้าพเจ้าให้นึกถึงไปว่า ไม่ใช่คนที่เป้นพหูการ ท่านจะหล່รงไว้ทำไมกับรูปเจ๊กแป๊ะ (คงจะเป็นคนพหูการคนใดคนหนึ่งของท่านแท้)

เมื่อครั้งปฏิสังขรณ์วัดใหญ่นั้นเล่าว่าท่านได้ปฏิสังขรณ์วัดหนองหว้า ซึ่งเป็นวัดอยู่ในตำบลชาติภูมิของท่านด้วย บานประตูวัดหนองหว้านั้น ก็สลักเสลาอลวดลายงามวิจิตร บรรจงจนบางคนมาเห็นบานประตูวัดสุทัศน์ เลยทักเอาจว่าเอามาจากวัดหนองหว้า บานประตูวัดหนองหว้าก็หายไปจริง บางเสียงว่าเอามาที่วัดพระพิพรรณ์ แต่ที่จริงบานประตูวัดสุทัศน์ลายสลักเครือไม้ทน เนื้อสลักซับซ้อนกันหลายชั้น ที่วัดใหญ่เป็นลายสลักชั้นเดียวถึงวัดหนองหว้าก็คงเป็นชั้นเดียว บานประตูวัดสุทัศน์นั้น หนังสือพระราชวิจารณ์กล่าวชัดเจนว่าเป็นของรัชกาลที่ 2 ทรงสร้าง ซึ่งคนทั้งหลายพิศวงว่าเอามาแต่ที่ไหนดังนั้นนั้นผิเคียนนี้ ก็อ้างกล่าวยุคิเรื่องเด็กเพชร คือ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง การอ่านบันทึกคติประเพณีทาน
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคติประเพณีทาน

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมาย ที่มา และจุดมุ่งหมาย ของบันทึกคติประเพณีทานได้
2. อธิบายองค์ประกอบของบันทึกคติประเพณีทานได้
3. จำแนกประเภทของบันทึกคติประเพณีทานและบันทึกคติที่อ่านได้
4. บอกคุณค่าของบันทึกคติที่อ่านได้
5. เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่องได้
6. บอกความหมายของคำศัพท์ที่พบในเรื่องได้
7. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมตัวละครได้
8. อภิปรายเกี่ยวกับบันทึกคติที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

ความหมายของบันทึกคติประเพณีทาน

บันทึกคติประเพณีทานหมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา ผ่านยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง จนถึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การเล่านิทานเป็นกิจกรรมบันเทิงใจ สามารถเล่าได้ทุกที่ทุกโอกาส และมีการเล่าสืบต่อกันมาช้านาน ไม่อาจกำหนดได้ว่านิทานเกิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้ริเริ่ม

ที่มาของบันทึกคติประเพณีทาน

บันทึกคติประเพณีทานเกิดจากความต้องการความบันเทิงของมนุษย์ในยามว่าง ขณะเล่านิทานผู้เล่ามักแฝงคติธรรมของตนลงไปเพื่อชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ฟังคิดตามและปฏิบัติตาม ดังนั้นนิทานจึงกลายเป็นเรื่องสอนคติธรรมไปโดยปริยาย แต่อย่างไรก็ตาม การสอนไม่ใช่หน้าที่หลักของนิทาน นิทานมีไว้เพื่อความบันเทิงใจ

จุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน

1. ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านผู้ฟังเป็นหลัก
2. ให้ความรู้
3. ให้แนวทางในการดำเนินชีวิต

ประเภทของบันทึงคดีประเภทนิทาน

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานขบขัน
3. นิทานท้องถิ่น
4. นิทานเรื่องสัตว์

องค์ประกอบของบันทึงคดีประเภทนิทาน ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ

คุณค่าของบันทึงคดีประเภทนิทาน

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ผู้ใหญ่และเด็ก หรือแม้แต่ผู้ใหญ่และผู้ใหญ่ด้วยกันสนิทสนมกันได้
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ
5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตหลาย ๆ ด้าน

นิทานเรื่อง ท้าววิกรมทิตย์ ตอนเลือกคู่ ของ “พระยาอนุমানราชธน” จากหนังสือวรรณกรรมเลือกสรรสำหรับเด็ก มีเรื่องย่อดังนี้

ท้าววิกรมทิตย์ ปลอมพระองค์เสด็จตรวจเมืองต่าง ๆ โดยปลอมเป็นคนบ้าและพิการ วันหนึ่งได้พบกับราชธิดาของเมืองประเทศราช พระองค์ออกอุบายให้หญิงสาวตกลงแต่งงานกับพระองค์ ในรูปโฉมที่เป็นคนบ้าพิการ นางทำตามคำสั่งสัญญา จึงถูกเนรเทศออกมาอยู่นอกเมืองกับสามีที่เป็นบ้าและพิการ แต่นางมิได้แสดงอาการรังเกียจ แต่อย่างไร จนกระทั่งวันหนึ่งท้าววิกรมทิตย์ ใส่รูปปลอมซึ่งเป็นคนบ้าพิการไม่ทัน นางจึงจับได้ว่าที่แท้ สามีของนาง คือ ท้าววิกรมทิตย์ สุดท้ายบิดามารดาของนางก็ยอมรับ และทั้งสองก็กลับสู่นครครองรักกันอย่างมีความสุข

แก่นเรื่อง คนที่รักษาดีจะย่อมพบกับความสุขความเจริญ

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ผู้ที่ทำดีโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนย่อมได้รับความสุข

คำศัพท์จากเรื่อง ได้แก่

เทวาลัย	หมายถึง	ที่ซึ่งสมมติว่าเป็นที่อยู่ของเทวดา
พระกาฬี	หมายถึง	ชั่วร้าย
พระนลาฏ	หมายถึง	หน้าผาก
กระแจะจันทร์	หมายถึง	ผงเครื่องหอมต่าง ๆ ที่ประสมกันสำหรับทาหรือเจิม
หม้อพวย	หมายถึง	หม้อน้ำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบันทึกเสียง

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลง “ลีน้อยแสนซน” จากนั้นนำเสนอสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่ได้ฟัง แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>ขั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามและสุ่มเรียกให้นักเรียนออกมาเขียนความหมายของบันทึกเสียงประเภทนิทาน 2. ครูแจกใบความรู้ “การอ่านบันทึกเสียงประเภทนิทาน” ให้นักเรียนอ่านภายในเวลาที่กำหนด 3. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมาย ที่มา จุดมุ่งหมายในการเล่านิทาน และองค์ประกอบของบันทึกเสียงประเภทนิทานครูอธิบายและสรุปเพิ่มเติม 4. ครูนำเสนอเกี่ยวกับประเภทของบันทึกเสียงและคุณค่าของบันทึกเสียงประเภทนิทาน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันยกตัวอย่าง <p>ขั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ครูแจกบทอ่านเรื่อง “ทำววิกรมมาติศย์” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องทำววิกรมมาติศย์ลงในกระดาษ 	<p>ชั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. เหมือนกลุ่มทดลอง 4. เหมือนกลุ่มทดลอง 5. เหมือนกลุ่มทดลอง

ชั้นหลังอ่าน

6. ครูตีบัตรคำ “แก่นเรื่องทำววิกิรมาทิตย”
บนกระดานครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อ
ค้นหา“แก่นเรื่อง” ของเรื่องทำววิกิรมาทิตย
ครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้น ให้นักเรียน
ต้องการที่จะคิดหาคำตอบ ว่าเรื่องที่อ่าน
เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรจุดมุ่งหมายในการเขียน
เรื่องนี้คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้นสอดคล้อง
และสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และ
พฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่
อย่างไรโดย
เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง “ทำววิกิรมาทิตย”
แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน
7. ครูนำแก่นเรื่องที่ได้อมาเป็นจุดเริ่มต้นของการ
อภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้
นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่
ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตน
เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้
- 7.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง
การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร
- 7.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรม
อย่างไร
- 7.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน
มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 7.4 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้
จากเรื่องคืออะไร
- 7.5 ศัพท์สำคัญที่พบในเรื่องมีคำว่าอะไรบ้างและ
แต่ละคำมีความหมายว่าอย่างไร
- 7.6 เรื่องทำววิกิรมาทิตยจัดเป็นนิทาน
ประเภทใด
6. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถามเกี่ยวกับประเภทของ
นิทานเรื่อง “ทำววิกิรมาทิตย” ว่าจัดเป็นนิทาน
ประเภทใด ครูให้ตีชมและอธิบายเพิ่มเติม
7. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละ
กลุ่มเล่นเกมเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่อง
โดยครูแจกแถบประโยคให้ แล้วให้นักเรียนช่วยกัน
เรียงแถบประโยค ภายในเวลาที่กำหนด
ครูเฉลยคำตอบและให้คำชมเชย
8. ครูติดชื่อตัวละครในเรื่อง ทำววิกิรมาทิตย
บนกระดานแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมตัวละคร จากนั้น
ให้ส่งผู้แทนกลุ่มออกมาเสนอผลงาน ครูสรุป
เพิ่มเติม
9. ครูให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง“ทำ
ววิกิรมาทิตย” พร้อมบอกความหมาย จากนั้นครู
อธิบายเพิ่มเติมโดยตีบัตรคำศัพท์บนกระดาน
และสุ่มเรียกนักเรียนซักถาม
10. ครูสุ่มเรียกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
โครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศของเรื่อง
ทำววิกิรมาทิตย ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร
11. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับ
สาระสำคัญ จุดมุ่งหมายในการเขียน ข้อคิดและ
คุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง ครูให้นักเรียนบันทึกข้อมูล
ที่ได้

<p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึก ข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิด บนกระดาน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จาก แผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้เรียงภาพเหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง "ทำวชิรมาทิตย์" พร้อมอธิบาย ภาพโดยสรุป 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แลบบันทึกเสียง 2. ใบความรู้เรื่อง "การอ่านบันทึกคดีประเภทนิทาน" 3. แผ่นใส 4. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง "ทำวชิรมาทิตย์" 5. แลบบระโยคคำถาม 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเกี่ยวกับ องค์ประกอบของเรื่อง "ทำวชิรมาทิตย์"</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
---	--

ใบความรู้ “การอ่านบันเทิงคดีประเภทนิทาน”

ความหมายของบันเทิงคดีประเภทนิทาน

บันเทิงคดีประเภทนิทานหมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา ผ่านยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง จนถึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การเล่านิทานเป็นกิจกรรมบันเทิงใจ สามารถเล่าได้ทุกที่ทุกโอกาส และมีการเล่าสืบต่อกันมาช้านาน ไม่อาจกำหนดได้ว่านิทานเกิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นผู้ริเริ่ม

ที่มาของบันเทิงคดีประเภทนิทาน

บันเทิงคดีประเภทนิทานเกิดจากความต้องการความบันเทิงของมนุษย์ในยามว่าง ขณะเล่านิทานผู้เล่ามักแฝงคติธรรมของตนลงไปเพื่อชักจูงโน้มน้าวให้ผู้ฟังคิดตามและปฏิบัติตาม ดังนั้นนิทานจึงกลายเป็นเรื่องสอนคติธรรมไปโดยปริยาย แต่อย่างไรก็ตาม การสอนไม่ใช่หน้าที่หลักของนิทาน นิทานมีไว้เพื่อให้ความบันเทิงใจ

จุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน

1. ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านผู้ฟังเป็นหลัก คือ มุ่งให้ผู้อ่านผู้ฟัง ได้รับความสนุกสนาน และความเพลิดเพลิน มีอารมณ์คล้อยตาม
2. ให้ความรู้ นิทานบางเรื่องจะมีความรู้สอดแทรกอยู่ เช่นความรู้ทางจารีตประเพณี พิธีกรรม ศาสนา
3. ให้แนวทางในการดำเนินชีวิต โดยทั่วไปจะใช้หลักธรรมเป็นแนวคิดสำคัญ ตัวเอกของเรื่องจะยึดมั่นในคุณธรรม มีความอดกลั้นต่ออุปสรรค แต่ด้วยคุณธรรมย่อมมีคนช่วยเหลือ และทำให้ได้รับสันติสุขในบั้นปลายฉะนั้นชีวิตในตัวเอกของเรื่อง ย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริง

ประเภทของบันเทิงคดีประเภทนิทาน

1. นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) คือเรื่องเล่าตามลำดับเหตุการณ์ โดยใช้ตัวละครเอกเป็นตัวดำเนินเรื่อง ลักษณะนิสัยตัวละครจะเด่นชัดว่าดีหรือชั่ว และมักจะแสดงแนวคิดหลักว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว และมักใช้ชื่อตัวละครเอกเป็นชื่อเรื่องด้วย เช่น มโนราห์

2. นิทานขบขัน (Jest) มักเป็นเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญของเรื่องขบขันมักจะเป็นเรื่องของสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้แค้น แก้กกลโกง ความโง่ของคน การพนันขันต่อ เป็นต้น

3. นิทานท้องถิ่น (Legend) เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ไซโคลง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีเค้าความจริง

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal tale) เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ และมีความคิดและการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนพูดจาอย่างคน หรืออาจมีคนเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ทั้งคนทั้งสัตว์สามารถพูดจาโต้ตอบและปฏิบัติต่อกันได้

องค์ประกอบของบันเทิงคดีประเภทนิทาน

1. แก่นเรื่อง (Theme) คือ ทศนะของผู้แต่งที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ เป็นแกนกลางของเรื่องที่เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดเข้าด้วยกัน การค้นหาแก่นเรื่องนั้นมีลักษณะกว้าง ๆ คือ

- 1.1 ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องให้ตลอด พยายามทำความเข้าใจเรื่องให้ได้มากที่สุด
- 1.2 ตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของเรื่องนั้นคืออะไร
- 1.3 เมื่อได้คำตอบแล้ว จึงตรวจสอบดูอีกครั้งว่าการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และรายละเอียดในเรื่องพฤติกรรมตัวละครตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ตลอดจนชื่อเรื่องนั้นสอดคล้องกลมกลืนและสนับสนุนจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องที่ได้หรือไม่ หากทุกสิ่งสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ถือได้ว่าผู้อ่านค้นพบแก่นเรื่องแล้ว

2. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ คำโครงเรื่องที่ผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนว่าจะแต่งเรื่องไปในทำนองใดจึง สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอย่างตื่นเต้นและกระหายใคร่รู้ไปตลอดทั้งเรื่อง โครงเรื่องต้องมีวิธีผูกปม คลายปม การทวนเรื่อง กลวิธีการเปิดปิดเรื่องและการดำเนินเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องมีหลักการพิจารณาดังนี้

- 2.1 พิจารณาดูว่าเหตุการณ์สำคัญในเรื่องคืออะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร
- 2.2 ปัญหาของเรื่องเริ่มปรากฏเมื่อใด ปมของเรื่องคืออะไร
- 2.3 การดำเนินเรื่องหรือการคลี่คลายปัญหาเป็นไปในลักษณะใด
- 2.4 ค้นหาว่า ตอนใดเป็นตอนทวนเรื่อง จุดสูงสุดของเรื่อง การคลายปม ปัญหาและจุดจบของปัญหาเป็นอย่างไร

3. **ตัวละคร (Character)** คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นมากระทำพฤติกรรมในเรื่องเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหว และดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง การวิเคราะห์ตัวละครมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 3.1 ตัวละครสำคัญในเรื่องมีกี่ตัว ตัวใดเป็นตัวละครเอก ตัวใดเป็นตัวละครประกอบเพราะเหตุใด
- 3.2 ตัวละครเหล่านี้ตัวใดจำลองมาจากชีวิตคนจริง ๆ ในสังคม ตัวใดสร้างจากจินตนาการของผู้แต่ง
- 3.3 ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเด่นประจำตัวหรือไม่อย่างไร

4. **ฉากและบรรยากาศ (Setting and Atmosphere)** คือ สถานที่และสภาพแวดล้อมทุกอย่างที่ปรากฏในเรื่อง ฉากมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ เพราะการบรรยายฉากจะทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องด้วย การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 4.1 เรื่องที่อ่านมีฉากสำคัญกี่ฉาก มีฉากใดบ้าง เพราะเหตุใด
- 4.2 ฉากและบรรยากาศประกอบเรื่องมีความถูกต้องสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 4.3 ฉากและบรรยากาศในเรื่องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละครหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.4 ฉากในเรื่องช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่องให้เด่นชัดหรือไม่เพราะเหตุใด

คุณค่าของบัณฑิตประเภทนิทาน

1. นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การเล่านิทานในโอกาสต่าง ๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือหลังจากทำงานหนักมา
2. นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ ทำให้ผู้ใหญ่และเด็ก หรือแม้แต่ผู้ใหญ่และผู้ใหญ่ด้วยกันสนิทสนมกันได้
3. นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ลักษณะมนุษย์จากตัวละครในนิทาน เรียนรู้เกี่ยวกับอุปสรรคตลอดจนการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต นิทานที่มีเรื่องนางฟ้า อภินิหารต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานไม่ได้ให้แต่ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเท่านั้น มีนิทานจำนวนมากโดยเฉพาะนิทานคติ จะให้แง่คิดแง่ใดแง่หนึ่ง เป็นการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่ผู้ฟังด้วย
5. นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตหลาย ๆ ด้าน เช่นวิถีชีวิตตลอดจนประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น ถ้าผู้ฟังรู้จักสังเกต วิเคราะห์นิทานต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจสภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท้าววิกรมมาติศย์

ตอนเลือกคู่

ท้าววิกรมมาติศย์ มักปลอมพระองค์เสด็จไปตรวจเมืองต่างๆ เพื่อทรงทราบความทุกข์สุขของพลเมือง ครั้งหนึ่งทรงปลอมเป็นคนบ้ำพิการเสด็จไปตามหัวเมืองประเทศราช เย็นวันหนึ่งลู่ถึงเทวาลัยอันอยู่ในเมือง ประทับบรรทมในนั้น เทวาลัยนี้มีรูปพระกาสี ตกเตียงคืนราชธิดาของเจ้าประเทศราชเมืองนั้น พร้อมด้วยธิดาของประธานมนตรี ของทัณฑนายก และของพาดิษประมุขในเมืองนั้น พวกกันมาทำนุชาในเทวาลัย พบคนบ้ำพิการ นอนขวางทางที่จะเข้าไปหน้าแท่นมณฑล ธิดาของพาดิษประมุขร้องถาม “ใครที่โหนมานอนนี้? หลีกทางหน่อย”

คนบ้ำพิการนอนเฉย ตอบ “จะไปก็ข้ามไปเถิด”

ธิดาพาดิษประมุขก็ข้ามไป ธิดาประธานมนตรี” และธิดาทัณฑนายก” ก็ข้ามตามๆ ไป ครั้นถึงราชธิดา นางไม่กล้าข้าม ตรัสแก่ชายพิการ “ใครนี่ ขอฉันไปที จะเข้าไปทำนุชา”

ชายพิการตอบเหมือนคราวก่อน ราชธิดาปฏิเสธ “ฉันทำไม่ได้ ไม่บังควรข้ามใคร”

ราชธิดาทรงอ้อนวอนหลายครั้ง ชายนั้นไม่ยอมหลีกให้ทำเดี๋ยว จนที่สุดนางอ้อนวอนไม่หยุด จึงตอบ “ถ้าจะให้หลีกต้องมีสัญญาบางอย่างหนึ่ง”

ราชธิดา...”สัญญาอย่างไร?”

ชายเข้ญใจ...”ให้คำสัตย์ครบสามครั้งเสียก่อน “จึงจะบอกให้”

ราชธิดาทรงให้สัญญากล่าวาจาครบสามครั้ง แล้วตรัสถาม “สัญญาอะไรเล่า?”

“สัญญาว่าจะเลือกฉันเป็นคู่แต่งงาน” เสียงตอบออกมาอย่างชัดเจน นางตกพระหทัยผวาองค์ ยกกรขึ้นทางพระนลาฏ ตรัสออกมาด้วยหมดพระสติ “อนิจจา! เราเป็นลูกสาวถึงท้าวพญาตามประเพณีต้องได้คู่ให้ให้สมชาติสกุล มิหน่าว่าจะมาได้กับคนบ้ำคนบอดังนี้” แต่นางจะทำประการไรด้วยให้สัตย์ไว้แล้วจำเป็นต้องยอมตามที่ขอชายพิการจึงหลีกทางให้

เมื่อนางไปทำนุชากลับออกมา ให้ตรัสกะชายเข้ญใจนั้น “พรุ่งนี้เป็นวันเลือกคู่ของฉัน” เข้ญท่านไปที่ประชุมฉันจะนำพวงมาลัยสวมคอท่าน “แล้วคืนสุราขวัง นี้ก็อดอันตันเหตุยหิวแปลบปลาบทรวงมาตลอดทาง”

วันรุ่งขึ้นเป็นวันเลือกคู่งานใหญ่ บรรดาเจ้าผู้ครองเมืองและโอรสประเทศต่างๆ ไกลและไกลพากันมา ไม่ต้องสงสัย ต่างหวังว่าตนจะต้องมีคะแนนรับเลือกด้วย

พระเจ้าแผ่นดินทรงต้อนรับแขกเหล่านั้นเป็นอันดี ได้ฤกษ์พระธิดาเสด็จออก มีราชบริพารตามถือพวงมาลัย หม้อกระแจะจันทน์และหม้อพวยบรรจุน้ำเต็ม

บรรดาเจ้าเห็นราชธิดา ต่างตะลึงแลดูด้วยนางทรงรูปโฉมควรพิศวงประหลาดยิ่ง” แต่ นางมิได้ขำเลียงแลเจ้าเหล่านั้น หลุ่ยมุ่นแต่หาชายพิการสักครู่จึงทอดพระเนตรเห็นนั่งอยู่ข้างหนึ่ง ห่างจากหมู่เจ้านายที่เข้าประกวดประชันแต่งตัวกันมา พอแลเห็นก็เสด็จไปที่ชายนั้น ล้างเท้าให้ ด้วยน้ำในหม้อแล้วสวมมาลัยเอวกระแจะจันทน์เจิมที่หน้าผาก

กิริยาของนางได้เป็นไปอย่างที่ไม่มีใครคาดหมาย ดังนั้น ย่อมเกิดโกลาหลกันใหญ่ บรรดา เจ้านายที่ประชุมต่างออกวาทจาแสดงกิริยาถูกโกรธแค้นไปตามกัน บ้างว่า “ไม่นึกเลยว่าจะเลือกไอ้ คนบ้าชาติต่ำซ้ำ” ต่างคนต่างกลับไปเสียเฉยๆ

พระเจ้าแผ่นดินเสียพระหฤทัยยิ่งอัน พระเศียรตก ทรงจินตนาด้วยความแค้น “นี่หรืออีลูกที่ถูกรักใคร่ สู้สุดส่าห์ถนอมเลี้ยงดูมันมาเติบโตขึ้นก็หวังว่าจะได้หน้าได้ตา มันกลับมาเป็นหญิงกาลิทำให้ชายทั้งชาติทั้งชื่อและอะไรต่ออะไรหมดทุกอย่าง เลี้ยงอะไรมันได้ ไฉนมันไปเสียจึงสาแก่ใจ”

ส่วนราชกุมารีที่เป็นเชษฐาของพระธิดาหลายองค์ด้วยกันต่างกระเทิบบาท กริ้วกนิษฐภคินี ชักกระปือออกจะประหาร แต่พระราณี” ทรงห้ามไว้ “อย่าทำมันเลย ไหนๆ มันก็ซังไปแล้ว เมื่อพระลิจิตราไว้ที่กระบาลเป็นอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามนั้น ไฉนเสียจะไปไหนให้ไปตามบุญตามกรรมของมัน ก็แล้วกัน”

พระราชาทรงเห็นด้วย ชับพระธิดาและเขยไปอยู่ที่กระท่อมนอกพระราชวัง ซึ่งพระองค์มีรับสั่งให้เจ้าพนักงานปลูกขึ้น”

พระธิดา จำเดิมถูกชับมาอยู่กับสามีที่กระท่อม ประพุดตองคืออย่างอันหญิงที่ดี มิได้โกรธเคืองสามีที่เป็นคนบ้า ยิ่งกว่านั้นซ้ำยังปฏิบัติให้ได้รับความสุขทุกอย่าง ส่วนคนบ้าก็แก่งทำอะไรต่างๆ ที่อาจจะทำให้นางเดือดร้อนไม่พอหฤทัย เพื่อทดลองความรักความอดกลั้นของนางว่าจะมันหรือไม่ แต่จะทดลองประการไรนางมิหวั่นไหว มิได้ทรงแสดงเกลียดชังแม้แต่สักน้อย คงตั้งหน้าเอาใจใส่ปฏิบัติเยี่ยงภรรยาที่ดีจนชายบ้า ทำววิกรมมาตย์พิศวงและพอใจนางยิ่งนัก

ล่วงเวลามาตั้งนี้ จวนถึงคราวที่โอรสองค์เล็กของพระเจ้าแผ่นดินจะเริ่มได้รับพิธีบวชนาคเป็นครั้งแรก บรรดาภักดาอื่นๆ ของพระธิดาแห่งพระเจ้าแผ่นดิน อันครองเมืองต่างๆ ก็พากันมาพร้อมในพิธีนี้ ในระหว่างนี้โอรสทั้งหลายทรงจัดการเพื่อจะมีการล่าเนื้ออย่างใหญ่ ความทราบถึงชายบ้าพิการ พุดกับพระธิดาว่า “ถ้าพระบิดาประทานม้าให้สักตัว ก็จะไปล่าเนื้อกับเขาบ้าง”

พระธิดา “จะไปขอม้าจากพระบิดาได้อย่างไร เพียงแต่หน้าพระองค์ก็ไม่อยากเห็นเสียแล้ว ถ้าไปหากพี่ชายฉันเห็น ก็จะฆ่าเสียทันที ทั้งพวกพี่สาวจะตำหนิให้เจ็บช้ำน้ำใจไม่มีสิ้นสุด ที่ยังมีเยื่อใยอยู่บ้างก็แต่พระมารดา เวลาขออะไรก็ประทานมา แต่กระนั้นต้องปิดบังซ่อนเร้นมาให้ ถ้าขึ้นไปขอ ม้าก็กลัวว่าจะไม่ได้กลับ จะตายเสียที่นั่น”

ชายทุกตะ ... “ไปเกิด ไม่ต้องกลัวหรืออย่างร้ายก็เพียงแต่ไม่ให้ฆ่าตาทรมที่ขอเท่านั้น
อย่างกลัวเลย”

พระธิดาจำเป็นเหตุที่ต้องเสด็จ ลองเข้าไปหาพระมารดา เห็นประทับอยู่แต่พระองค์เดียวก็ตีพระ
เหตุยทรงเข้าไปกั้นแสงทูล “พระแม่ได้กรุณาลูกด้วย เดียวนี้สามีของลูกอยากไปล่าเนื้อกับเขาแต่ไม่มี
มีม้า จึงใช้ให้ลูกมาทูลขอ”

พระราณีทอดพระเนตรเห็นพระธิดาก็สงสารกั้นแสงพลางตรัสพลาง “อนิจจา ! ลูกเอ๋ย ไม่น่า
เลยจะมาเป็นดังนี้ เคาเถอะแม่จะไปทูลขอให้” ตรัสแล้วเสด็จไปเฝ้าสามีทูลความตามนั้น

พระเจ้าแผ่นดินทรงพระโกรธกระทืบบาทตรัส”นี่หล่อนเป็นบ้าไปด้วยหรืออย่างไร ? ใ้คนริ
ย่ำผิวอื่นนั้น จะขี่ม้าเที่ยวหรือ ? แต่ตัวมันเองยังเดินไม่ได้ดี ต้องโยกเขยอกอยู่แล้ว ยังจะฮวดดีไปล่า
เนื้อด้วย ไม่ให้มัน ” แต่พระราณีทรงเร้าไม่หยุด พระราชาทนไม่ได้ เพื่อซื้อรำคาญ จึงประทานม้าแก่
โซตัวหนึ่งขาหัก

พระธิดา จูงม้าไซเสด็จกลับมากระท่อมมาให้สามี ชายบ้าพิการทำเป็นดีใจ แต่นำประหลาด
พอม้าเห็นก็น้ำตาไหล เข้าลูบม้าม้าสักรู้ บอกพระธิดา “พຸ່งนี้ลูกขึ้นหุงข้าวให้เข้าสักหน่อย” พระธิดา
รับคำ

ได้เวลาเข้ามีดพระธิดาตื่นบรรทม จัดแจงหาอาหารเสร็จ ชายพิการกินข้าวแล้วขึ้นม้าขี่ไป
พระธิดาประทับดูอยู่ที่ประตูกระท่อม ตราบใดที่ยังทอดพระเนตรเห็น ม้าก็โยกเขยอก ไปช้าๆ แต่พอ
ลับนาง รูปม้าที่ผอมก็กลายเป็น ปักษิราช” ทูลท้าววิกรมวาทิตย์ทุกตะบุตร “นี่พระองค์จะทรงปลอม
อยู่อย่างนี้อีกกี่มากน้อย?”

ท้าววิกรมวาทิตย์ “ปักษิราชเอ๋ย! เจ้าต้องอดทนไปก่อน ไม่นานก็มากน้อยดอก” ตรัสพลาง
ทรงขับม้าห้อยปลิวดังลมเสด็จเข้าไปถึงกลางป่าใหญ่ ลงจากหลังม้า ทรงระลึกถึงตาลและเพตาล” ใน
พริบตาเดียวพวกเหล่านั้นมาประชุมแน่น

พระองค์ตรัส “นี่นะตาลและเพตาล ! เจ้าจงนิรมิตปราสาทขึ้นที่นี้ และต้อนรับบรรดาเนื้อถึก
ทั้งสิ้นที่มีในป่านี้มาอยู่บริเวณปราสาทให้หมดและจัดที่ทางให้เราอยู่ให้เรียบร้อย” พอตรัสขาดคำใน
ที่นั้นมีปราสาทขึ้นทันที อีกสักครู่บรรดาเนื้อในป่าทั้งหมดก็มาออกันอยู่ในเขตลานปราสาท ท้าว
วิกรมวาทิตย์กลับร่างจากรูปคนพิการ ทรงเครื่องกษัตริย์ พวกตาลและเพตาลแปลงเป็นผู้คนเฝ้า
ปราสาท

ในเวลาทีกล่าวข้างต้นนี้ เป็นวันที่โอรสและเชยพระเจ้าแผ่นดินออกประพาสล่าเนื้อถึงป่าแต่เข้า หา
เนื้อมาทั้งวันไม่ได้พบสักตัวเดียว จนเวลาเย็นลงก็ไม่ได้เนื้อ รู้สึกหิวกระหายและอดโรยแทบมิ
สามารถเสด็จต่อไปได้ ครั้นจะกลับตัวเปล่าไม่ได้เนื้อไปด้วยก็ขายหน้า กำลังรวนเรอยู่แลไปเห็น
ปราสาทใครปลูกอยู่กลางป่า พานกันเสด็จไปที่นั่นพอม้าใกล้เห็นในบริเวณนี้มีเนื้อถึกเหยียดยัดกันอยู่

เต็ม ประหลาดพระหฤทัยต่างพูดกัน “นี่ใครหนอมาสร้างปราสาทไว้ในที่นี้? เลี้ยงเนื้อถักไว้ทำไม เป็นก่ายกอง ? ถ้าได้จะสองสามตัวจะดีใจไม่น้อย” พลงเสด็จไปหาคนที่เฝ้า สั่งให้เข้าไปบอกเจ้าของปราสาทขอซื้อเนื้อสักสองสามตัว

คนเฝ้าปราสาทเข้าไปทูล ทำววิกรมทิตยัตร์สว่า “ไปบอก ว่า ถ้าอยากได้เนื้อสักสองสามตัว ก็ไม่ห่วง แต่ต้องขอเอาผักมะระกู่ร้อนๆ หนาบหลังทุกๆ คน ถ้ายอมจะต้องการเนื้อสักตัวก็ได้ ”

คนเฝ้าปราสาทกลับมาบอกตามนั้น พวกเจ้าชายตกตะลึง อ่อนวอนขอร้องให้เอามะระกู่ หนาบหลังเลย แต่ไม่สำเร็จ ครั้นไม่ได้เนื้อกลับไปก็ขายหน้า ตกต้องยอมให้นำบ นึกเสียว่าใครจะแลเห็นแผล เพราะอยู่ข้างหลังมีเสื้อคลุมบังอยู่

คนเฝ้าปราสาทกลับเข้าไปทูลทำววิกรมทิตยัตร์ตามที่เจ้าชายเหล่านั้นยอมตกลง พระองค์เสด็จออกมาเอง เป็นผู้ให้การนาบปฤษฎางค์เจ้าชายเหล่านั้นทุกองค์ เสร็จแล้วประทานเนื้อ ให้องค์ละตัว

เจ้าชายได้เนื้อก็ดีพระหฤทัย เสด็จกลับเป็นที่ว่าลามาได้

ฝ่ายเจ้าวิกรมทิตยัตร์เห็นเจ้าชายกลับแล้วมีรับสั่งให้तालและपेटालบันดาลให้ปราสาทหาย ส่วนพระองค์เสด็จขึ้นม้ากลับ พอจวนกระท่อมก็กลายเป็นชายบ้าเหี้ยมใจ ม้าบักษิราขกลับเป็นม้าไซตามเดิม

พระธิดาเมื่อรอกอยสามีจนเย็นยังไม่เห็นกลับเป็นทุกขีร้อนเสด็จไปดูที่ต้นทาง พยแลเห็นกิติพระหฤทัย วิ่งออกไปรับ ช่วยพยุงสามีลงจากม้า

ชายพิการแก้งทำเป็นเหนื่อยมา พุดกระหืดกระหอบ”เหนื่อยเต็มทีช่วยพยุงไปด้วย”

นางต้องเข้าพยุงประคองมากกระท่อม จัดหาอาหารเลี้ยง อิมหน้าสำราญแล้ว ชายสามีเข้าห้องนอน แต่นางทรงกันแสงอยู่ข้างนอกกระซิกๆ

ชายสามีถาม .. “เป็นอะไรไปหรือน้อง?”

นาง_ “บอกให้รู้ก็ป่วยการ”

สามี_ “ถึงป่วยการก็บอกให้รู้เถิดน้องรัก”

นาง_ “พรุ่งนี้เป็นวันที่น้องชายคนเล็กของฉันทจะเข้าพิธีบวชเป็นครั้งแรก บรรดาญาติพี่น้องทุกคนจะมาในงานนี้ และเอาของที่งามๆ ทำขวัญเด็ก ใครๆ เขาก็มีของไปให้ ฉันทคนเดียวเท่านั้นที่ไม่มีของอะไรไป เสียใจดังนี้” นิ่งอันสักครู่ แล้วตรัสต่อ “กลัวจะรำคาญใจ จึงนิ่งเสียไม่บอกให้รู้”

สามี_ “เรื่องเท่านี้ดอกหรือ ? ไม่ควรจะร้องไห้ให้หมองนวลเลย หญิงที่ดีมีความซื่อสัตย์เอาใจใส่ปฏิบัติสามีเหมือนเช่นน้องของพี่ จะต้องการอะไรคงได้สมประสงค์หาควรเป็นทุกขีไปไม่” ปล่อยประโลมนางต่างๆ จนนางม่อยหลับไป

ท้าววิกรมมาทิตย์เห็นนางหลับ ก็เสด็จลุกขึ้นระลึกรู้ให้ตาลและเพดาลมาแล้ว ตรัสให้พวก เหล่านั้นไปหาเครื่องอาภรณ์มาให้หนึ่งล่ำรับ ผ้าสาถุอย่างงามหนึ่งผืน กับมาณิก^๑ สองถาด พวกต่าง และเพตางหายวับในพริบตาเดียว นางของที่ต้องพระประสงค์มา ท้าววิกรมมาทิตย์ให้วางของนั้นลง และกำลึงตรัสให้กลับไป พอตื่นางตื่นได้ยินเสียงคนพูดลุกขึ้นมา ท้าววิกรมมาทิตย์ตกพระหฤทัย หยิบ รูปปลอม^๒ ซึ่งวางไว้สวมไม่ทัน นางตรงเข้าจับพระหัตถ์ท้าววิกรมมาทิตย์ ร้องถาม “ท่านเป็นใครแปลง ปลอมมาดังนี้ ? ฉันไม่ยอมให้หลอกฉันได้อีกต่อไปละ ถ้าไม่บอกให้รู้ ฉันจะเฝ้าถามอยู่ร่ำไป ทนได้ก็ คอยดู” ตรัสพลางแยงย้อรูปปลอม^๓ โยนเผาไฟเสีย

ท้าววิกรมมาทิตย์ ทรงเห็นว่าไม่ควรจะปิดบังต่อไป จึงตรัสบอก “ดูราพระธิดายอดรัก ! พี่นี่คือ วิกรมมาทิตย์”

พอได้ยินพระนาม นางสะดุ้งถอยห่างจากพระราชายืนประสาธน์หัตถ์ พलगทูลขอโทษ “ข้า แต่ระองค์ ! ขอพระกรุณาโปรดประทานโทษหม่อมฉันที่ได้ทำการล่วงเกินที่ให้ขุนเคืองพระหฤทัยมา แต่ก่อนเถิด พระเจ้าข้า”

ท้าววิกรมมาทิตย์ทรงประโลม “นี่แม่ยอดรักพูดอะไรเหลวไหลดังนี้ ฉันความจะขอบใจหล่อนที่ มีความซื่อสัตย์ปฏิบัติฉันมิได้มีความรังเกียจแม้สักน้อยจะหาหญิงนี้ให้เหมือนหล่อนนี้แสนยาก”

ตรัสพลางทรงประคองขึ้นเหนือพระเพลา

นางเหลือบเห็นกองมาณิก จึงทูลถาม “นั่นอะไรพระเจ้าข้า?”

ท้าววิกรมมาทิตย์ “ก็อะไรอีกเล่า เห็นหล่อนเป็นทุกข์โศก ไม่มีของอะไรจะไปทำขวัญพระน้อง พี่จึงอุตสาหิหามาให้”

นางปล้มจนเหลือบปล้ม หมดสติจะพูดอะไรออกมาได้อีก ได้แต่เพ่งนิ่งอันอยู่ในหฤทัยเต็มไป ด้วยวิตติ รู้สึกว่านี่คือวาสนาของตน

รุ่งเช้า นางแต่งองค์ทรงเครื่องซึ่งพระสามีประทานหยิบถาดดวงมาณิก ลีลาออกจากกระท่อม ทับตรงไปยังพระราชวัง

บรรดาผู้ที่ได้เห็นนางทรงภูษาสง่างามก็พิศวงไปตามกัน พระเจ้าแผ่นดินซึ่งเป็นพระบิดาก็ ทรงตกตะลึงพอลอยู่ แต่ยังไม่ทันนางนำของเข้าไปทำขวัญอนุชา ซึ่งใครๆ ที่อยู่นั้นตะลึงแลดูกันเป็น ตาเดียว แล้วพระธิดาเสด็จเลยเข้าไปเฝ้าพระชนนีกราบทูล “พระแม่ข้า ลูกมีข่าวดีมาเสนอ คือบุตร เขยของพระแม่ไม่ใช่อื่นไกล ท้าววิกรมมาทิตย์มหาราช”

พระราชนิสะตั้ง “จริงหรือลูก?”

พระธิดา “จริงๆ ไม่ใช่ปด ท้าเสด็จปลอมพระองค์มา จึงไม่มีใครรู้จัก ลูกแยงรูปปลอมเผาไฟ เสียเมื่อคืนนี้เอง”

พระราณีดีพระหฤทัยจนสะอื้น รีบขมิ้นมันไปทูลพระสามี “พระองค์! ลูกสาวเรานั้น ใครว่าชั่ว ดุชิตี ทำโทษทำโทษโทษแค้นขับไล่ให้ไปอยู่กระท่อม นำสงสารเจ้าหล่อนพระองค์ทรงทราบ ไหมว่า คนที่เรานำพวงมาลัยสวมคือนั้นคือใคร? นั่นแหละคือท้าววิกรมมาติศย์”

พอทราบว่าพระสามีธิดาคือท้าววิกรมมาติศย์พระเจ้าแผ่นดินก็ตะลึงขงจั้ง รลึกลงโทษที่พระองค์ทรงปราชญ์จาบจ้วงล่วงเกินมาแต่ก่อนเก่า เลยไม่สบายพระหฤทัย ด้วยทรงคาดไม่ถูกว่าจะได้รับอย่างไรเป็นผล

ท้าววิกรมมาติศย์ทรงเรียกตาดและเพดาลให้จัดหาราชยานคานหาม พร้อมฝรั่งด้วยคนรถคชพาณี บริหารทหารเหล่าให้ครบจนทุกอย่างในทันทีที่ทรงประสงค์ก็มีบริบูรณ์ พระองค์ขึ้นราชยานเสด็จด้วยราชมหรานาภาพตรงไปสู่พระราชวัง พวกตาดและเพดาลตามเสด็จเป็นกระบวนท้าย พอถึงพระเจ้าแผ่นดินก็เสด็จจ้อกรับ ยกชายพระภรรยาทรงตอนบนขึ้นเจียงพระอังสา ประทับหยงท่าเทพประณม ทูลขอโทษที่ล่วงเกินมาแต่ก่อน

ท้าววิกรมมาติศย์ทรงประคองราชสัสสุระให้ดำรงพระองค์โดยปกติ ตรัสเอาพระหฤทัย “มี บังควรทำอย่างนี้ ทำก็เป็นพระบิดาของชายข้าพเจ้า ขอที่ข้าพเจ้าจะต้องแสดงความเคารพก่อน พระองค์ก็ไม่ได้ทำอะไรล่วงเกินถึงกับจะต้องมาขอโทษข้าพเจ้า ที่มาเฝ้าวันนี้ก็หมายจะมาตามหา พวก คนใช้ของข้าพเจ้าด้วย”

พระเจ้าแผ่นดินประหลาดพระหฤทัย _ “ข้าแต่พระองค์ ! บรรดาภักษัตริย์ในโลกนี้ เป็นคนใช้ของพระองค์ทั้งสิ้น ใครเล่าที่พระองค์จะต้องพระประสงคอีก ?”

ท้าววิกรมมาติศย์ “ที่ทรงพูดนั้นเป็นเรื่องหนึ่งที่มาหานี้คือคนใช้ที่ข้าพเจ้าได้ทำเครื่องหมายเป็นตราไว้ที่ข้างหลัง” ตรัสพลางมีรับสั่งให้พวกตาดและเพดาลไปจับตัวพวกที่มีเครื่องหมายทาสในที่ประชุม พวกตาดและเพดาลจึงไปจับโอรสและบรรดาเชยของพระเจ้าแผ่นดินมา แล้วเลิกเสื้อให้เห็นเครื่องหมาย ที่ประชุมและตะลึงไปตามกัน พระเจ้าแผ่นดินทูลขอโทษโอรสและเชย ในข้อที่ได้ประพฤติล่วงเกินไปแล้ว และทูลว่าที่ทรงทำโทษให้มีเครื่องหมายไว้ที่หลัง ก็พอจะรู้สึกเข็ดหลาบเป็นแน่แท้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง การอ่านบันทึกคดีประเภทนิทาน
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคดีประเภทนิทาน

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทตำนานได้
2. ระบุใจความสำคัญของบันทึกคดีที่อ่านได้
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนวนที่เป็นชื่อเรื่องของบันทึกคดีที่อ่านได้
4. เล่าเรื่องย่อของบันทึกคดีที่อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครได้
6. ตอบคำถามเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านได้
7. บอกข้อคิดจากบันทึกคดีที่อ่านได้
8. บอกคุณค่าของบันทึกคดีที่อ่านได้
9. อภิปรายเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

นิทานเรื่อง ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว จากนิทานพื้นบ้านโดยเต็มสิริ บุญสิงห์ มีเรื่องย่อดังนี้ มีสองตายายคู่หนึ่ง ชื่อตาอยู่กับยายไถเป็นคนที่มีตระหนี่และเห็นแก่ตัว ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเมตตาปราณีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เดิมสองตายายอาศัยอยู่ในเมือง แต่เมื่อบ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย สองตายายก็ไม่มีใครช่วยเหลือเพราะแก่ไม่เคยช่วยเหลือใคร ทั้งสองตายายจึงต้องอพยพตนเองไปอยู่ในป่า มีมานะหักล้างถางพงจนมีที่นา ตาและยายไถเลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่งชื่อไอ้ต่าง ตายายเลี้ยงมันให้อยู่อย่างอดๆอยากๆ วันหนึ่งมีคนมาขอพักดื่ม้ำและอาศัยนอน เพราะเป็นเวลาพลบค่ำแล้ว แก่ไล่พร้อมทั้งให้ไอ้ต่างไล่กัดจนถึงแก่ความตาย ในตอนเช้ามีพระภิกษุมานิเทศบาตรที่กระท่อมแก่ก็ไม่ยอมใส่บาตร แถมยังให้ไอ้ต่างไล่กัดพระด้วย พระจึงหนีขึ้นต้นไม้และบังเอิญจิ๋วที่พระสวมหลุดลงมาคลุมตัวตาฤไว้ ทำให้ไอ้ต่างเข้าใจผิดกระโจนเข้ากัดแกจนถึงแก่ความตายในที่สุด

แก่นเรื่อง ผู้ใดสร้างกรรมทุกข์ให้ผู้อื่น ผู้นั้นย่อมได้รับความทุกข์ตอบสนองเช่นกัน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ความเมตตาช่วยให้คนเรามีความสุข
2. การอยู่ร่วมกันในสังคมทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
3. ผู้ใดก่อกรรมเช่นใดย่อมได้รับผลกรรมเช่นนั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบ้านเทิงคดี

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูให้นักเรียนชมการแสดงบทบาทสมมุติระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยมีเด็กขอให้ผู้ใหญ่เล่านิทานให้ฟัง ผู้ใหญ่จึงเล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟัง 1 เรื่อง ครูให้คำชมเชยผู้แสดง ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับนิทานที่ผู้ใหญ่เล่าให้เด็กฟังและโยงเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>ขั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของบ้านเทิงคดีประเภทนิทานจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส <p>ขั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ครูแจกบทอ่านเรื่อง "ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว" ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว ลงในกระดาษ <p>ขั้นหลังอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับสำนวน "ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว" ว่านักเรียนเข้าใจอย่างไร ครูให้คำติชมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 	<p>ขั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับชื่อเรื่อง "ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว" ว่านักเรียนเข้าใจอย่างไร ครูให้คำติชมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

<p>4. ครูติดบัตรคำ “แก่นเรื่อง ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” บนกระดาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา “แก่นเรื่อง” ของเรื่องให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว โดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะคิดหาคำตอบเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร</p> <p>จุดมุ่งหมายในการ เขียนเรื่องนี่คืออะไร</p> <p>จากคำตอบที่ได้นั้น สอดคล้องและสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่อย่างไร</p> <p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง”ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว”แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>5. ครูนำแก่นเรื่องที่ได้มาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตนเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>5.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง</p> <p>การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>5.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>5.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>เนื้อหาและศิลปะการแต่งเป็นอย่างไร</p> <p>5.4 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน</p>	<p>4. ครูให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง “ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” ลงในสมุด จากนั้นครูสุ่มนักเรียนออกมาเสนอผลงานหน้าชั้น ครูให้คำชมเชยและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>5. ครูสุ่มเรียกให้นักเรียนเล่าเรื่องย่อเรื่อง “ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” ครูสรุปเพิ่มเติม</p> <p>6. ครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง “ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด</p> <p>7. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับฉากและบรรยากาศที่เกิดขึ้นในเรื่องว่ามีลักษณะสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>8. ครูให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากการอ่านเรื่อง “ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว” แล้วให้นักเรียนบันทึกไว้บนกระดาน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด</p>
---	--

<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูตั้งคำถามสั้น ๆ ประมาณ 3 ข้อ จากเรื่อง ให้ทุกซ์แก้ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว แล้วสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนเพื่อตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แผ่นใส 2. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง"ให้ทุกซ์แก้ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว" 	<p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง"ให้ทุกซ์แก้ท่านทุกซ์นั้นถึงตัว"แล้วสุ่มนักเรียนเพื่อซักถาม ครูให้คำชมเชยและสรุปเพิ่มเติม</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
--	---

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว

นานมาแล้ว ยังมีป่าใหญ่ต้นไม้ขึ้นหนาทึบแห่งหนึ่งซึ่งมีแต่ความสงบร่มรื่นน่ากลัว ยิ่งสำหรับคนที่หลงเข้าไป จะมีบ้านอยู่ก็แต่เพียง 3-4 หลัง ตั้งอยู่ห่างๆ กัน ต้องเดินลัดเลาะป่า นานๆ จึงจะพบป่าสักหลังหนึ่ง มีที่ซุกซุ่มอยู่กันแต่สัตว์ร้ายนานาชนิด เช่น ช้าง เสือ งู ลิง กระจง หมูป่า สัตว์ที่ไม่นับเป็นอันตรายอาศัยอยู่ในป่านี้ก็มากมาย เช่น

สำหรับคนที่ชอบความเงียบสงบจะชอบป่าแห่งนี้ เพราะมีแต่ความชุ่มชื้น มีเสียงนก เสียงกา หรือหรือ เรไร ร้องอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน น่าฟังยิ่งนัก

ต่อมาไม่นาน มีตาแก่ยายแก่สองคนผิวเมื่อย ชื่อตาตุ กับ ยายไถ พวกกันอพยพเข้ามา อยู่ในป่าแห่งนี้ สาเหตุก็เพราะแกมีนิสัยร้ายกาจกับเพื่อนบ้าน จึงขาดคนช่วยเหลือก็อดทนเมื่อการหาอาหารการกินในเมืองแร้นแค้น ทั้งสองตายายก็ลำบาก จะไปขอความช่วยเหลือจากใครเขาก็เป็นอหน้าหนี เพราะแกไม่เคยเอื้อเฟื้อต่อใครเลย เมื่อจะอดตาย ตาตุกับยายไถ จึงหาทางขยับ ขยายลงเสี่ยงชีวิต เก็บรวบรวมข้าวของใส่กระบุงแล้วบรรทุกเกวียนเล่มเดียวของแกเดินทางไป เผอิญโชคในป่าแห่งนี้

พอหาทำเลที่เหมาะสมได้แล้วทั้งสองตายายก็ช่วยกันกวาดล้างถางพงปลูกกระท่อม เล็กๆ ขึ้นหลังหนึ่งจนสำเร็จ ในตอนแรกๆ ก็ได้อาศัยซูดหัวเผือก หัวมัน กลอยเป็นอาหาร

อยู่ต่อมาสัก 3-4 ปี ตาตุและยายไถก็สามารถสร้างฐานะได้ มีนาสำหรับปลูกข้าว แปลงหนึ่ง แล้วยังใช้เวลาว่างทำนา ทำไร่ ปลูกแตง ปลูกข้าวโพด

ข้าวกระท่อมของแกมีลำธารไหลผ่านตลอด ไม่มีขาดน้ำตลอดทั้งปี แกเลี้ยงเป็ดเลี้ยง ไก่ไว้กินไข่ ด้วย นับว่าชีวิตของแก เริ่มจะมีความสุข ไม่อึดอัดขัดสนเหมือนเมื่อก่อนที่แกยังอยู่ใน เมือง

แต่ตาตุและยายไถ ไม่เหมือนชาวบ้านคนอื่นเสียเลย แกตระหนี่และขาดความเมตตา ปราณีต่อเพื่อนมนุษย์คิดแต่จะเอาเปรียบข้างเดียวที่กระท่อมของแกนั้นเลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง สุนัข นั้นแสนรู้และมีความจงรักภักดี ต่อสองตายายยิ่งนัก แต่กระนั้นแกยังเลี้ยงให้สอดอยากปล่อยให้ หาอาหารการกินเอง ตามยถากรรม หรือหากินตามกองข้าวจากกันจามขาม และเมื่อให้อาหาร สุนัขแกจะต้องดูว่า

“บอกแล้วไม่เชื่อ ยายนี้ แกเป็นยังไงของแกนะ ให้กินแบบนี้อีกหน่อยมันตะกละตาย คอยให้แกหาให้มันกินเรื่อย ชี้เกี่ยจไม่คิดจับสัตว์อะไรให้เราละที่นี้อ่าให้อะไรมันกินอีกนะ”

กระนั้นอ้ายต่างสุนัขของแกก็ยังคงรักภักดี แม้มันจะหิวโหยอยู่ตลอดเวลา แล้วก็ดู
ขึ้นทุกวันๆ เมื่อตาถูออกล่าสัตว์จำพวกหนู กระต่าย อ้ายต่างก็ถูกนำไปด้วย และได้อาศัยอ้ายต่าง
ช่วยล่า อ้ายต่างไว้มากทั้งในการไล่ตะครุบทั้งหนูและกระต่าย พอตกกลางคืน อ้ายต่างยังเป็น
ยามเฝ้ากระท่อมให้กับสองตายายเป็นอย่างดีต่างๆ ที่มันไม่เคยได้รับความปราณีจากยายแก่ตา
แก่คุณี่เลย

อยู่มาวันหนึ่ง มีชายฉกรรจ์คนหนึ่งเข้ามาตัดฟันในป่า เนื่องจากไม่ชำนาญทางจึงหลง
ป่า ทำอย่างไรก็หาทางออกไม่ได้ รู้สึกกระหายน้ำเป็นกำลังจึงสวดมนต์ขอให้ได้พบกระท่อมในป่า
สักหลัง เพื่อจะได้ขอน้ำดื่มและอาศัยหลบนอนพักแรมอยู่สักคืนหนึ่ง เมื่อชายหนุ่มเดินเลี้ยวเลาะ
หาทางออกอยู่ครู่ใหญ่ เขาก็เดินมาถึงกระท่อมของตาถูและยายเฒ่า ด้วยความดีใจที่ได้พบมนุษย์
ด้วยกัน นึกในใจว่าได้ตีม้าเป็นแน่ ชายหนึ่งจึงสาวเท้าเกือบจะเป็นวิ่งเข้าสู่กระท่อม พอเห็นตาถู
ชายหนุ่มก็ยกมือไหว้อย่างนอบน้อมพลาถุแล้วเรื่องหลงทางให้ฟัง พร้อมกับอ้อนวอนขออาหาร
และน้ำสักมือหนึ่ง เนื่องจากพลบค่ำแล้วเขาจึงขออาศัยพักที่กระท่อมสักคืน ด้วยสรวลวิสัยที่จะกลับ
บ้านได้จริงๆ เพราะเป็นเวลาที่สุดวิสัยในป่าออกหากินแล้ว

ตาถูได้ยินดังนั้นก็โกรธจัด ขับไล่ให้ชายหนุ่มรีบออกจากกระท่อมของแกไปเสีย ยาย
เฒ่าเสียอีก ที่ยังมีความเมตตาอ้อนวอนให้สามีนุญดาให้ชายหนุ่มพักค้างคืนที่กระท่อมก่อน แต่
ตาถูก็ยื่นกระต่ายขาเดียว ชายหนุ่มจึงเดินหันหลังออกจากกระท่อมของตาแก่ใจร้ายไปด้วยความ
หวาดกลัว

ขณะที่ชายหนุ่มต้องผีนเดินออกมาจากเขตกระท่อมของแกนั้นตาถูกลับตะโกนเรียก
อ้ายต่างซึ่งกำลังหิวโหย แล้วสั่งให้มันกัดชายหนุ่มผู้นั้น ชายหนุ่มกำลังเมื่อยล้าและหิวโหยเต็มที
จึงวิ่งหนีอ้ายต่างไม่ไหว เขาก็ถูกอ้ายต่างกัดพัดไปมาจนกระทั่งถึงแก่ความตาย

อยู่ต่อมาไม่นาน มีภิกษุรูปหนึ่งเดินธุดงค์เข้ามาในป่าแห่งนี้ และกางกลดพักนอนไม่
ไกลจากกระท่อมของสองตายายมากนัก รุ่งเช้าภิกษุรูปนั้นก็ออกมาบิณฑบาต พอผ่านมาถึง
กระท่อมของตาถู และยายเฒ่าท่านก็ขอไปเข้าบิณฑบาต

แต่ไหนแต่ไรมาตาถูและยายเฒ่าไม่เคยไปวัดฟังธรรม หรือทำบุญก็ไม่เคยทำเลย ท่านก็
ไม่เคยให้ใคร หัวใจของสองตายายด้านกับคำว่าบาป บุญ คุณโทษเสียแล้ว พอตาถูและยายเฒ่า
เห็นพระเข้ามาโปรดจนถึงกระท่อม แทนที่แกจะดีใจให้การต้อนรับและรับหาอาหารมาใส่บาตร

ตาถูกลับตะโกนเรียกย้ายต่าง สุนัขแสนรู้ของแกให้เข้ากัดพระทันที ด้วยความตกใจพระจึงทิ้ง
 บาตรปิ่นขึ้นต้นไม้ หนีได้ทันท่วงที ต้นไม้นั้นขึ้นให้ความร่มรื่นอยู่บริเวณหน้ากระท่อมของตายาย
 พอตาถูกเปิดประตูออกมาเพื่อจะดูสุนัขไล่กัดพระจิวรพระที่หลดปลิวตามลมลงมาจึงตกลงมาคลุม
 ทั้งศีรษะและตัวของตาถูกไว้ เมื่อจิวรของพระคลุมตาถูก ปิดไว้ เช่นนั้น อ้ายต่างซึ่งกำลังกระหายก็
 กระโจนเข้ากัดแกทันที เพราะไม่รู้ว่าเป็นตาถูกคิดว่าเป็นพระตกลงมาจากต้นไม้ มันขยำที่คอขอตา
 ถูก และพัดอยู่นานจนกระทั่งตาถูกตาย ฝ่ายยายไถได้ยินเสียงคำรามของสุนัข ก็ออกจากกระท่อม
 มาดูเหตุการณ์ แต่ก็สลายไปเสียแล้ว เพราะยายไถไม่สามารถช่วยชีวิตของตาถูกไว้ได้ ยายไถจึง
 นิมนต์พระให้ช่วยจัดการศพของตาถูกให้ ในที่สุดตาถูกก็ได้รับความเมตตาจากพระ ตาถูกไม่อาจจะ
 รับรู้ได้เสียแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การอ่านบันทึกคดีประเภทบทละครพูด
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคดีประเภทบทละครพูด

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกความหมายของบันทึกคดีประเภทบทละครพูดได้
2. อธิบายองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทบทละครพูดได้
3. บอกประเภทของบันทึกคดีประเภทบทละครพูดได้
4. อธิบายการอ่านและพิจารณานักเขียนคดีประเภทบทละครพูดได้
5. ระบุใจความสำคัญของบันทึกคดีที่อ่านได้
6. เล่าเรื่องย่อของบันทึกคดีที่อ่านได้
7. อภิปรายเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

ความหมายของบทละครพูด

บทละครพูด หมายถึง วรรณกรรมบันทึกคดีประเภทหนึ่งที่มีชื่อความหมาย โดยกำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องในรูปของบทเจรจา ซึ่งอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ การเขียนบทละครพูดแต่เดิมเขียนเพื่อการแสดงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่หลังจากรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาแล้วบทละครพูดมิได้เขียนเพื่อการแสดงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เขียนเพื่อใช้เป็นวรรณกรรมสำหรับอ่านด้วย

ประเภทของบทละครพูด

1. ละครพูดร้อยแก้ว
2. ละครพูดสลับลำ
3. ละครพูดคำกลอน
4. ละครพูดคำฉันท์

องค์ประกอบของบทละครพูด ประกอบด้วย โครงเรื่อง แก่นเรื่อง กลวิธีการแต่ง
ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ

การอ่านและพิจารณาบทละครพูด

การอ่านบทละครนั้นเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในกาพิจารณา
บทสนทนาของตัวละครที่ปรากฏออกมา รวมทั้งต้องมีความรู้กว้างขวาง จึงจะสามารถเข้าใจเรื่องได้ลึก
ซึ้ง และรับสารจากผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง เพราะบางครั้งบทละครจะซับซ้อนมากและมิได้บรรยายสิ่ง
ต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ดังนั้นการอ่านบทละครจึงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ของ
บทละครได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง แก่นเรื่อง กลวิธีการแต่ง ตัวละคร
บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ

บทละครพูดเรื่อง ดวงดารา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีเรื่องย่อดังนี้

เหตุการณ์ทั้งหมดของเรื่องเกิดขึ้น ณ บ้านแห่งหนึ่งซึ่งเจ้าของบ้าน เป็นผู้พิพากษา กำลังนั่ง
ดื่มสุราและสนทนากับคนรับใช้ ถึงเรื่อง นักโทษที่เป็นคนบ้าหนีหลุดออกมาจากปากคลองสาน ซึ่งเป็น
นักโทษที่ผู้พิพากษาเจ้าของบ้าน ตัดสินประหารชีวิต เมื่อ 10 ปีก่อนและทั้งสองเคยเป็นเพื่อนกัน
มาก่อน ในที่สุดบุคคลที่ถูกกล่าวถึงก็ป็นหน้าตาต่างเข้ามาจริง ๆ โดยเอาปืนมาจ่อศีรษะเจ้าของบ้าน
โชคดีที่เจ้าของบ้านมีสติจึงไม่แสดงอาการตกใจและชวนนักโทษ ดื่มเหล้าจากนั้นจึงชวนนักโทษคุย
จนนักโทษตายใจ เจ้าของบ้านจึงแก้มตาย นักโทษเห็นดังนั้นจึงตกใจมาก กระโดดหนีออกจากบ้านไป
และในที่สุดก็ถูกจับได้

แก่นเรื่อง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าควรใช้สติในการไตร่ตรองให้รอบคอบ

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. คนโง่งอ่มเป็นเหยื่อของคนฉลาด
2. กิเลสทำให้มนุษย์หลงผิด

ลักษณะนิสัยตัวละคร

ผู้พิพากษาซึ่งเป็นตัวละครเอก เป็นผู้ดำเนินเรื่องราวทั้งหมด เป็นคนที่มีสติดีมาก ไม่ตื่นตกใจ
เมื่อพบกับเหตุการณ์อันเลวร้าย แต่มีนิสัยฉลาดแกมโกง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบันทึก

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ชั้นนำ</p> <p>ครูนำสนทนาเกี่ยวกับเกี่ยวกับ “ละครโทรทัศน์ หลังข่าว” จากนั้นโยงเข้าสู่บทเรียน</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>

ชั้นสอน	ชั้นสอน
<p>ชั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความหมายของ บันเทิงคดีประเภทบทละครพูด 2. ครูแจกใบความรู้เรื่อง “การอ่านบันเทิงคดี ประเภทบทละครพูด” ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจ 3. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถาม ความหมาย องค์ประกอบ ประเภท และการพิจารณา บันเทิงคดีประเภทบทละครพูด จากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง 2. เหมือนกลุ่มทดลอง 3. เหมือนกลุ่มทดลอง
<p>ชั้นอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ครูแจกบทอ่านเรื่อง “ดวงดารา” ให้นักเรียน ทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบ ของเรื่องดวงดาราลงในกระดาษ 	<ol style="list-style-type: none"> 4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม จากนั้นครูแจก เรื่องสั้นเรื่อง “ดวงดารา” ให้นักเรียนทุกคนอ่าน โดยให้เวลาประมาณ 15 นาที
<p>ชั้นหลังอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. ครูติดบัตรคำ “แก่นเรื่องดวงดารา” บนกระดาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา “แก่นเรื่อง” ของเรื่องดวงดารา โดยครูตั้งคำถาม เพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะคิดหาคำตอบเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี้ คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้น สอดคล้องและสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และพฤติกรรมของ ตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่อย่างไร <p style="text-align: center;">เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง “ดวงดารา”</p> <p>แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. ครูให้แต่ละกลุ่มบอกสาระสำคัญของเรื่องแล้ว เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยครูแจก แถบประโยคให้แต่ละกลุ่มกำหนดให้สมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันเรียงแถบประโยคดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนดครูสุ่มเรียกผู้แทนกลุ่มให้นำเสนอ ผลงาน ครูให้คำติชมและเสนอแนะ

6. ครุณาแก่นเรื่องที่ได้มาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครุเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตนเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้
- 6.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร
 - 6.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร
 - 6.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
 - 6.4 บทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาเป็นอย่างไร สามารถสะท้อนบุคลิกของตัวละครได้หรือไม่อย่างไร
 - 6.5 เรื่อง "ดวงดารา" จัดเป็นบทละครประเภทใด
 - 6.6 เนื้อหาและกลวิธีการแต่งเป็นอย่างไร
 - 6.7 จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องคืออะไร
- ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครุบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน

ขั้นสรุป

ครุให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครุสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนให้อ่าน จากนั้นครุสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

6. ครุให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมาจับสลากใบงาน โดยในใบงานมีประเด็นดังนี้
- ใบงานที่ 1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร
- ใบงานที่ 2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร
- ใบงานที่ 3 ฉากและบรรยากาศของเรื่อง เกิดขึ้นที่ไหนมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
- ใบงานที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการแต่ง และประเภทของบทละครเรื่องดวงดารา
- ใบงานที่ 5 บทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาเป็นอย่างไร สามารถสะท้อนบุคลิกของตัวละครได้หรือไม่อย่างไร
7. ครุให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนมารายงานหน้าชั้นตามลำดับ ครุติชมแก้ไขและให้คำอธิบายเพิ่มเติม
8. ครุสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถามว่าเรื่อง "ดวงดารา" จัดเป็นบทละครพูดประเภทใด ครุให้คำติชมและสรุปเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ครุและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญขององค์ประกอบเรื่อง "ดวงดารา"

<p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 4 คน ออกมาหน้าชั้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน กำหนดให้ทั้งสองกลุ่มแข่งขันกันเรียงแถบประโยคเกี่ยวกับประเภทและองค์ประกอบของเรื่องสั้น 2. ครูติดแถบประโยคคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "ดวงตารา" บนกระดานแล้วให้นักเรียนตอบคำถามลงในสมุด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คน เพื่อตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 3. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 4. สังเกตการตอบคำถาม <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิดีทัศน์ 2. เอกสารใบความรู้เรื่อง "การอ่านบันเทิงคดีประเภทบทละครพูด" 3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง "ดวงตารา" 4. แถบประโยคเกี่ยวกับองค์ประกอบของบทละครพูด 5. แผ่นใส 	<p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>สื่อการเรียนการสอน</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
--	---

ใบความรู้ “การอ่านบทละครพูด”

ความหมายของบทละคร

บทละครหมายถึง วรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่กำหนดให้ตัวละครแสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง บทละครนี้อาจเขียนขึ้นเพื่ออ่านหรือสำหรับแสดงบนเวทีก็ได้ แต่เดิมบทละครเขียนขึ้นเพื่อการอ่านและการแสดงละครในละครนอก ต่อมาเมื่อมีการรับอิทธิพลตะวันตก การละครจึงพัฒนาจนเกิดรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นเช่น ละครดึกดำบรรพ์ ละครร้อง ละครพูด ฯลฯ

ความหมายของบทละครพูด

บทละครพูด หมายถึง วรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่งสื่อความหมาย โดยกำหนดให้ตัวละครดำเนินเรื่องในรูปของบทเจรจา ซึ่งอาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ การเขียนบทละครพูดแต่เดิมเขียนเพื่อการแสดงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่หลังจากรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาแล้วบทละครพูดมิได้เขียนเพื่อการแสดงแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เขียนเพื่อใช้เป็นวรรณกรรมสำหรับอ่านด้วย

ประเภทของบทละครพูด

1. ละครพูดร้อยแก้ว

ละครพูดร้อยแก้วเป็นละครที่ตัวละครเจรจากันเป็นร้อยแก้วหรืออาจมีร้อยกรองแทรกบ้างในกรณีเน้นความรู้สึกของตัวละคร ไม่มีการขับร้องใด ๆ ทำทางที่ใช้ในการแสดงเป็นธรรมชาติ เนื้อเรื่องสร้างขึ้นตามสมัยนิยม มีคำพูดที่จับใจ มีคติแนวคิดแฝงไว้้อย่างลึกซึ้ง

2. ละครพูดสลับลำ

เป็นละครพูดที่มีทั้งการพูดและการร้องเพลงแต่ถือการพูดเป็นสำคัญ บทร้องเป็นเพียงส่วนประกอบเป็นตอน ๆ เมื่อต้องการเน้นตัวละครหรือต้องการแสดงอารมณ์ตัวละคร

3. ละครพูดคำกลอน

ละครพูดคำกลอน เป็นบทละครที่ดำเนินเรื่องด้วยคำกลอน แทรกบทเจรจากร้อยแก้ว และมีคนร้องให้เข้าป่าพาทย์

4. ละครพูดคำฉันท์

ละครพูดคำฉันท์ เป็นละครพูดที่ดำเนินเรื่องด้วยคำประพันธ์ประเภทฉันท์ตลอดเรื่อง ตัวละครเจรจาบทของตน และเมื่อถึงบทร้องก็ใช้ร้อง ขณะที่บทเจรจามีดนตรีคลอเบา ๆ มีเพลงหน้าพาทย์กำหนดไว้บางแห่ง บทละครพูดคำฉันท์มีเพียงเรื่องเดียวคือ มัทนะพาธา บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

องค์ประกอบของบทละครพูด

1. **โครงเรื่อง** คือสิ่งที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นเพื่อสื่อความคิดของตน โครงเรื่องที่ดีจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีความยาวเหมาะสม เหตุการณ์ทุกเหตุการณ์ไม่ควรมีลักษณะเป็นเอกเทศ ควรจะมีความสัมพันธ์กันอย่างสมเหตุสมผล เรื่องราวที่เกิดขึ้นในฉากหนึ่งจะต้องมีผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของตัวละครในฉากก่อนนั้น และจะเป็นสาเหตุของเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นในฉากต่อไป
2. **แก่นเรื่อง** คือ แก่นคิดหรือความเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสาร แก่นเรื่องที่ดีต้องแนบเนียนกลมกลืนกันกับโครงเรื่องและลักษณะนิสัยของตัวละคร
3. **กลวิธีการแต่ง** คือ วิธีการที่ผู้เขียนจะเสนอและดำเนินเรื่องให้น่าสนใจ ชวนติดตาม ซึ่งจะแตกต่างกันไป นับตั้งแต่การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่อง
4. **ตัวละคร** คือ ผู้ที่แสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่องและผู้เขียนกำหนด ตัวละครจะมีทั้งลักษณะนิสัยคงที่และลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนแปลง
5. **บทสนทนา** คือ คำพูดของตัวละคร อาจเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง แล้วแต่เหตุการณ์ บทสนทนาต้องเหมาะสมกับตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง การใช้ภาษาควรเป็นภาษาที่ชัดเจนคมคาย สามารถแสดงลักษณะนิสัย และอารมณ์ความคิดของตัวละครได้
6. **ฉากและบรรยากาศ** คือ สิ่งที่กำหนดเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ บางเรื่องฉากจะมีความสำคัญมาก การสร้างฉากนั้นจะมีผลทำให้เกิดบรรยากาศต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้อ่านรับอารมณ์ความรู้สึกได้

การอ่านและพิจารณาบทละครพูด

การอ่านบทละครนั้นเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการพิจารณาบทสนทนาของตัวละครที่ปรากฏออกมา รวมทั้งต้องมีความรู้กว้างขวาง จึงจะสามารถเข้าใจเรื่องได้ลึกซึ้ง และรับสารจากผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง เพราะบางครั้งบทละครจะซับซ้อนมากและมีได้บรรยายสิ่งต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ดังนั้นการอ่านบทละครพูดจึงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ของบทละครดังนี้

1. **แก่นเรื่อง** การพิจารณาหาแก่นเรื่องเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านบทละคร เพราะจะทำให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนว่าต้องการสื่อความหมายในเรื่องของอะไร การหาแก่นของเรื่องอาจพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ของเรื่อง ตัวละคร ชื่อเรื่อง แนวทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาแก่นเรื่องมักตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบเช่น

- 1.1 ละครเรื่องนี้แสดงแนวความคิดเรื่องอะไร
- 1.2 แนวคิดของละครนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงหรือไม่
- 1.3 ผู้อ่านเห็นด้วยกับแนวคิดของผู้เขียนหรือไม่
- 1.4 ผู้เขียนสามารถวางโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉากให้สอดคล้องกับแนวคิดหรือไม่

2. **โครงเรื่อง** คือ การพิจารณาเค้าโครงเรื่องและผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนว่าจะแต่งเรื่องไปในทำนองใดจึงสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอย่างตื่นเต้นและกระหายใคร่รู้ไปตลอดทั้งเรื่อง โครงเรื่องต้องมีวิธีผูกปม คลายปม การหน่วงเรื่อง กลวิธีการเปิดปิดเรื่องและการดำเนินเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องมีหลักการพิจารณาดังนี้

- 2.1 พิจารณาดูว่าเหตุการณ์สำคัญในเรื่องคืออะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร
- 2.2 ปัญหาของเรื่องเริ่มปรากฏเมื่อใด ปมของเรื่องคืออะไร
- 2.3 การดำเนินเรื่องหรือการคลี่คลายปัญหาเป็นไปในลักษณะใด
- 2.4 ค้นหาว่า ตอนใดเป็นตอนหน่วงเรื่อง จุดสูงสุดของเรื่อง การคลายปม ปัญหาและจุดจบของปัญหาเป็นอย่างไร

3. **ตัวละคร** การวิเคราะห์ตัวละครมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบ เช่น

- 3.1 ตัวละครสำคัญในเรื่องมีกี่ตัว ตัวใดเป็นตัวละครเอก ตัวใดเป็นตัวละครประกอบเพราะเหตุใด

3.2 ตัวละครเหล่านี้ตัวใดจำลองมาจากชีวิตคนจริง ๆ ในสังคม ตัวใดสร้างจากจินตนาการของผู้แต่ง

3.3 ตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเด่นประจำตัวหรือไม่อย่างไร

4. ฉากและบรรยากาศ คือ สถานที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องรวมถึงเวลาและสภาพแวดล้อม เหตุการณ์นั้น ๆ เรื่องสั้นที่ดีควรมีฉากและบรรยากาศที่สมจริง การวิเคราะห์ฉากและบรรยากาศมีหลักการพิจารณาโดยการตั้งคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหา

คำตอบ เช่น

4.1 เรื่องที่อ่านมีฉากสำคัญกี่ฉาก มีฉากใดบ้าง เพราะเหตุใด

4.2 ฉากและบรรยากาศประกอบเรื่องมีความถูกต้องสมจริงมากน้อยเพียงใด

4.3 ฉากและบรรยากาศในเรื่องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละครหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.4 ฉากในเรื่องช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่องให้เด่นชัดหรือไม่เพราะเหตุใด

5. บทสนทนา คือ ถ้อยคำที่ตัวละครใช้พูดจากัน ซึ่งบทสนทนาจะช่วยสะท้อนบุคลิก ลักษณะตัวละครหรือสร้างบรรยากาศของเรื่องให้เป็นไปตามธรรมชาติ การวิเคราะห์บทสนทนาคือการพิจารณาว่า บทสนทนาของตัวละครในเรื่องเป็นอย่างไรมีความสมจริง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของตัวละครได้มากน้อยเพียงใดและช่วยสื่อความคิดของผู้แต่งได้หรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดวงดารา

จากห้องในบ้านเช่าหลังเล็ก ๆ ของผู้พิพากษา ด้านหลังเป็นหน้าต่าง ด้านข้างทั้งสองข้างมีประตู มีโต๊ะเล็ก ๆ กับเก้าอี้หนึ่งตัวตั้งอยู่กลางห้อง ใช้เป็นที่รับประทานอาหารเช้า ที่ข้างฝาที่มีใส่ถ้วยชาม บนหลังตู้มีถ้วยแก้วสักห้าหกใบ นอกนั้นมีเก้าอี้อีกสองสามตัวตั้งอยู่ข้างฝา

เมื่อเปิดฉาก เจ้าของบ้านอายุราว ๔๐ แต่งตัวนุ่งกางเกงขายาวใส่เสื้อเชิ้ต นั่งรับประทานอาหารเช้าอยู่ที่โต๊ะ กำลังจะเสร็จ มีสุราแม่โขงตั้งอยู่หนึ่งขวดพร้อมทั้งโซดา คนใช้ผู้ชายอายุกลางคนเข้ามาเก็บถ้วยชามที่เหลือไว้แต่จานขนม ขวดสุรากับถ้วยแก้วที่กำลังใช้อยู่

คนใช้: กาแฟร้อนรับประทานไหมครับ

เจ้าของบ้าน: ไม่เอาละวันนี้ ฉันรู้ว่าแกอยากจิบไป

คนใช้: ไม่เป็นไรดอกครับ ชงเดี๋ยวเดี๋ยวก็เสร็จ

เจ้าของบ้าน: ไม่เอาละ ชอบใจ

(คนใช้ยกถาดถ้วยชามไปแล้วหยุดชะงัก เหลียวมาพูดอย่างเป็นห่วง มีเรื่องอยู่ในใจ)

คนใช้: เอ้อ...คุณอยู่บ้านคนเดียว...ไม่กลัวหรือครับ

เจ้าของบ้าน: (หน้าตาเฉย) ฉันจะต้องกลัวทำไม

(คนใช้ยกถาดออกไป แล้วกลับเข้ามาเกือบจะทันที)

คนใช้: คุณครับ ที่จริงถ้าคุณให้ผมอยู่เป็นเพื่อน...ผมผิดไปพุงนี้ก็ได้

เจ้าของบ้าน: ไม่ต้องเป็นห่วงฉันดอก แกมีธุระจะไปไหนก็ไปเถอะ

คนใช้: (ยกมือไหว้) ขอบพระคุณครับ แต่...ผมจะรีบกลับ...ไม่ให้ดีดอกครับ

เจ้าของบ้าน: ไม่ต้องรีบกลับเพราะเป็นห่วงฉันดอก ฉันบอกแล้วว่าให้ไปได้

(คนใช้จะออกไป แต่ชะงักอีกเป็นครั้งที่สอง กลับมาพูด ท่าทางเป็นห่วงอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นอย่างมาก)

คนใช้: (เปลี่ยนเสียงพูด) คุณอ่านหนังสือพิมพ์หรือเปล่าครับ เรื่องคนบ้าหนีหลุดออกมาจากปากคลองสาน

เจ้าของบ้าน: (ไม่ทำท่าตกใจ) อ่านแล้ว ทำไมละ

คนใช้: เขาตามจับตัวยังไม่ได้เลยครับ

เจ้าของบ้าน: ฉันก็รู้แล้ว

คนใช้: (ชะงักอีกครู่หนึ่งแล้วจึงพูด) ไม่ใช่คนบ้าธรรมดา เป็นนักโทษด้วยครับ

เจ้าของบ้าน: (พูดอย่างธรรมดา) อ้อ...ฉันรู้แล้ว เป็นนักโทษ เป็นนักวิทยาศาสตร์ ฉันรู้ชื่อ รู้ประวัติ รู้จักดีทีเดียวเจ้าคนนี่ ฉันพิพากษาตัดสินประหารชีวิตเมื่อสิบปีก่อนเรื่องฆ่าผู้หญิงตาย บังเอิญสติไม่ดี เขาเลยส่งไปขังไว้ที่ปากคลองสาน

คนใช้: ผมจำได้ครับ ผมถึงได้...(ไม่พูดต่อ)

เจ้าของบ้าน : (เล่าต่อ ร่ำฟัง) ฉันเพิ่งเป็นผู้พิพากษาใหม่ ๆ เป็นคดีอุกฉกรรจ์ คดีแรกที่ฉันตัดสิน มันพิลึก แก่รู้ใหม่ สิบปีแล้ว สิบปีแล้ว ฉันยังไม่หายขนลุก เมื่อนึกว่าได้ตัดสินให้ตัดหัวเพื่อนมนุษย์ ใจของฉันสลายขึ้นเป็นกอง เมื่อเกิดสติไม่ดีขึ้น เขายกโทษประหาร ส่งไปปากคลองสาน

คนใช้ : ครับ ครับ แต่เดี๋ยวนี้ละ หลุดออกมาแล้ว...อยู่ที่ไหนก็ไม่รู้...ให้ผมอยู่เป็นเพื่อนคุณ ดีกว่า

เจ้าของบ้าน : (พูดอย่างใจดี) ไม่เป็นไรดอก ขอบใจละ แยกไปทำธุระของแกดีกว่า

คนใช้ : (เมื่อพูดไม่เชื่อแล้วก็ยอม) ครับ (ยกมือไหว้ซ้ำ ๆ จะออกไป แต่ออดเหลียวมาเตือนไม่ได้) ระวังหน้าต่าง นะครับ ปีน่างยนิคเดียว

เจ้าของบ้าน : ไม่เป็นไรดอก

คนใช้ : ปิดเสียงจะตีกระมังครับ

เจ้าของบ้าน : ฉันก็ร้อนแหย่นะซี ไม่เป็นไรดอก แกนะระวังตัวของแกเถอะ คิดมากนักจะเป็นโรคเส้นประสาท

คนใช้ : (ยอมแพ้) ก็ตามใจคุณเถอะครับ

(คนใช้ยกมือไหว้ ออกไปอย่างช้า ๆ ปิดประตู เจ้าของบ้านยังคงอยู่ที่เดิม เริ่มนั่งตาลอย คล้ายกับคิดถึง ความหลัง สักครู่หนึ่งมีเสียงก๊อ๊กก๊อ๊กทางหน้าต่าง เจ้าของบ้านเหลียวและเงยหูฟัง มีเสียงก๊อ๊กก๊อ๊ก รอฟังดูอีกนิด หนึ่ง แล้วลุกขึ้นย่องไปยกเก้าอี้มาตั้งที่โต๊ะอาหารอีกตัวหนึ่ง และเอาถ้วยแก้วมารวางที่โต๊ะอีกใบหนึ่ง นั่งลงตามเดิม มีเสียงทางหน้าต่างอีก มีคนบุกรุกป็นขึ้นมา เห็นมือก่อนแล้วก็เห็นหน้า เจ้าของบ้านจึงพูดขึ้นโดยไม่ได้เหลียวไปดู)

เจ้าของบ้าน : เข้ามาเถอะ เชิญเข้ามา ไม่ต้องเกรงใจ

(ผู้บุกรุกแต่งตัวนุ่งกางเกงขาสั้น ใส่เสื้อเชิ้ต สวมรองเท้ายาง ข้ามหน้าต่าง

เข้ามา ดูเหมือนมีเสียงผลุสวาทอยู่ในคอ ชักปืนร็วอลเวอร์ริงเข้ามาจ้องหูเจ้าของบ้าน)

คนบุกรุก : ขึ้นทำเสียงอะอะ เป็นยิงให้กบาลทะลุเลย

เจ้าของบ้าน : (พูดอย่างใจเย็นซ้ำ ๆ) สำหรับคนที่เคยผ่านจุฬามาแล้วอย่างตัวแก ภาษาเช่นนี้นับว่าหายากคายมาก ทำให้กันนี้กว่ากันคิดถูกที่ไปธรรมศาสตร์

คนบุกรุก : (ฮึดฮัด) ฮี! เล่นตลก กันไม่มีเวลามาแสดงวาทศิลป์

เจ้าของบ้าน : เออ...พูดอย่างนี้มันค่อยสมเป็นบัณฑิตหน่อย

คนบุกรุก : (ขยับมาข้างหน้า จ้องหน้าเจ้าของบ้าน) เฮ้ย...นี่แกไม่ประหลาดใจบ้างหรือที่กันโผล่มาที่นี่

เจ้าของบ้าน : ตรงกันข้าม กันคอยต้อนรับอยู่ที่เดียว เห็นด้อม ๆ มอง ๆ อยู่ที่หัวถนนเมื่อเย็นนี้ ตอนที่กันกลับมาจากศาล

คนบุกรุก : ฮี! กลับมาจากศาล สั่งตัดหัวคนไม่มีความผิดไปอีกคนหนึ่งละซิวันนี้

เจ้าของบ้าน : อ๊ะ...แกเตาพลาดไปถนัดล่ะตอนนี่ วันนี้คดีผัวทำร้ายร่างกายเมีย ออกจะสนุก
มากทีเดียว ยายเมียนั้นตัวอ้วนเบ้อเร่อ เห็นหน้าแล้วกันก็ชักจะสงสัยว่าผัวจะทำ
ร้ายร่างกายได้ พอเข้าคอกพยาน ให้การ ทำท่าทาง กันก็เลยตัดสินยกฟ้องเลยที่
เดียว

คนบุกรุก : บ้า

เจ้าของบ้าน : จริง คนคงนึกว่ากันเป็นบ้า

คนบุกรุก : (ยังพูดด้วยเสียงรุนแรงอยู่สัก) ถ้าแกเห็นกันที่หัวถนน...ทำไมถึงไม่บอกให้ตำรวจจับ

เจ้าของบ้าน : ก็เพราะว่ากันอยากสนทนากับแกนะซี

คนบุกรุก : (โกรธยิ่งขึ้น) กันบอกแล้วว่ากันไม่มีเวลาจะพูด (เขย่าปิ่น) อ้ายปิ่นนี้แหละจะพูดกับแก

เจ้าของบ้าน : เออ...นี่แกเริ่มจะเสียสมบัติของผู้ดีอีกแล้ว

คนบุกรุก : (ตวาด) หยุด

เจ้าของบ้าน : (พูดเบาลง) กันรู้สึกตัวแล้ว ว่าอีกไม่กี่นาทีก็จะถึงวาระสุดท้ายของกัน แกคงจะใจดีพอ
ที่จะยอมให้กันพูดอีกสักสองสามคำ มันเป็นเรื่องจริงที่รู้กันว่านอกจากนักการ
เมืองแล้วนักกฎหมายดูเหมือนจะชอบฟังเสียงของตัวเองมากที่สุดแต่แกก็ไม่ต้องรีบ
ร้อนอะไร เจ้าคนใช้ของกันก็ไม่อยู่ ไม่มีใคร...

คนบุกรุก : นึกว่ากันไม่รู้รี กันคอยดูอยู่จนเขาเปิดประตูออกไป

เจ้าของบ้าน : แต่ข้อที่แกไม่รู้ก็คือว่า กันไล่เขาไปเอง

คนบุกรุก : ทำไม

เจ้าของบ้าน : อ้าว! กันนึกว่าแกอยากให้กันอยู่คนเดียวยังไงล่ะ นั่งลงก่อนเถอะเพื่อนยาก ต้มกัน
เสียสักแก้วหนึ่งก่อนเถอะนะ

(เจ้าของบ้านชี้ให้ผู้บุกรุกนั่งที่เก้าอี้ รินเหล้า รินโซดาลงในแก้วที่เอามาใหม่ เต็มแก้ว

ของตนเอง ผู้บุกรุกนั่งลง แต่จ้องดูอย่างไม่ไว้ใจ)

คนบุกรุก : นี่จะเล่นตลกอะไรี (ขยับปิ่นอีก) แต่ให้ตกรอกซี แกนะมันหนีไม่พ้นดอก

เจ้าของบ้าน : รู้แล้ว แต่...เอ้อ...แกก็หนีไม่พ้นเหมือนกันนะแหละ

คนบุกรุก : (ไม่สบายใจ เหลียวไปเหลียวมา) ก็จริง ถ้าจะไม่พ้น...ตำรวจ...

เจ้าของบ้าน : ตำรวจกำลังตามแก เรื่องอะไรที่หนังสือพิมพ์ลงแล้ว ตำรวจจะต้องพยายามตามจับ
ให้จนได้ ไม่ยั้งหนังสือพิมพ์ก็เขย่าใหญ่ หาว่าตำรวจไม่มีเซาว์

คนบุกรุก : ก็มีเซาว์เมื่อไหร่ล่ะ

เจ้าของบ้าน : อาจเป็นจริงอย่างแกว่า แต่เดี๋ยวนี้เขาไม่เลวนะ

- คนบุกรุก :** (ไม่สบายใจอีกแล้ว) กั้นคงเสรีจิ้นนี่ คงเสรีจิ้นนี่เอง (เสียงแข็งขึ้นมาอีก) แต่แกนะต้องเสรีจิ้นก่อน
- เจ้าของบ้าน :** กั้นเถียงแกเมื่อไหร่ล่ะในข้อนั้น (ยื่นแก้วเหล้าให้) แต่ดื่มเสียก่อนเถอะนะ ใจคอจะได้สบายขึ้น
- คนบุกรุก :** (รับแก้วเหล้า แต่ไม่ไว้ใจ) ใส่อะไรเอาไปหรือเปล่า
- เจ้าของบ้าน :** เอ๊ะ! ไม่ใส่จะเหลืองยังงี้ริ แม่โขงยังงี้ละ
- คนบุกรุก :** (ยังไม่ไว้ใจ) แกดื่มก่อนซิ
- เจ้าของบ้าน :** (ยิ้ม) พุทโธ มาสงสียอะไรกัน
(เจ้าของบ้านดื่มครึ่งแก้ว ผู้บุกรุกจ้องดูไม่วางตา แล้วตัดสินใจยกแก้วขึ้นดื่มบ้าง ทำทางแสดงว่าพอใจ เพราะไม่ได้ดื่มมานาน)
- คนบุกรุก :** อืม...ดีมาก (ดื่มอีก)
- เจ้าของบ้าน :** กั้นดีใจที่แกชอบ แม่โขงของเราไม่เลวนะ เขาส่งไปขายถึงอเมริกา
(ทั้งสองดื่มจนหมดแก้ว แล้วผู้บุกรุกขยับบั้นอีก คึกคักขึ้นเพราะฤทธิ์สุรา)
- คนบุกรุก :** นี่แน่ะ...แกจะต้องตอบคำถามของกันข้อหนึ่งก่อนที่กันจะยิงแก
- เจ้าของบ้าน :** (ยิ้ม) ถ้าแกยิงก่อน กันจะตอบทีหลังยังงี้ได้ล่ะ
- คนบุกรุก :** (ไม่ฟังข้อแย้ง) กั้นรู้สึกอยู่ตลอดมาว่า เมื่อแกตัดสินใจประหารชีวิตกันนะ ตัวแกเองรู้ว่กัน
ไม่มีความผิด
- เจ้าของบ้าน :** คำถามอย่างนี้... เขาไม่ถามกันดอก แต่อย่างไรก็ดี หลักฐานสิ่งแวดล้อมทางตำรวจ
ของเขาแน่นแฟ้นอยู่นะ
- คนบุกรุก :** (ตวาด) แกรู้หรือไม่รู้ว่กันไม่มีความผิด
- เจ้าของบ้าน :** (ตอบสั้น ๆ) รู้
- คนบุกรุก :** ตายโหงละ (ยื่นขึ้นทันที)
- เจ้าของบ้าน :** นั่งลงเถอะ จะอะอะไปทำไม
- คนบุกรุก :** (ตัวสั่น) แกจำได้ไหมว่ กั้นแก้วว่ยังงี้
- เจ้าของบ้าน :** จำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง แกให้การว่ แกไปพบกับผู้หญิงนั้น นอนตายอยู่บนเตียง เมื่อ
แกไปถึงห้องนอน
- คนบุกรุก :** ก็มันจริงยั้งจั้น
- เจ้าของบ้าน :** กั้นก็รู้ว่จริงยั้งจั้น
- คนบุกรุก :** ทำไม่ถึงรู้
- เจ้าของบ้าน :** เอ้อ รู้เพราะว่...เพราะกันเองเป็นคนฆ่า
- คนบุกรุก :** (ตกใจ จ้องเป็ง) แกรี... แกรี... เป็นคนฆ่า

(พูดแล้วทรุดนั่งลง ตัวสั่น เกือบหมดสติ เจ้าของบ้านพูดต่อไปอย่างใจเย็น)

เจ้าของบ้าน : ชะตาทั้งกำลั้งขึ้น ทั้งกำลั้งจะได้ดี เงินเดือนขึ้นปีละสองขั้นสามขั้น เนติบัณฑิตยสภาเสนอชื่อกันให้เป็นหัวหน้าศาล กันจะได้เป็นหัวหน้าศาลที่อายุน้อยที่สุดในกระทรวงยุติธรรม มีความหวังจะได้เป็นชั้นพิเศษในอนาคตอันใกล้ แต่ผู้หญิงคนนี้... ผู้หญิงคนนี้เคยเกี่ยวพันกับกันมาแต่ก่อน กำลั้งจะก่อความยุ่งยาก มันเป็นเรื่องเก่าแก่ที่สะสางไม่ออก จะทิ้งก็ไม่ได้ พูดอย่างย่อ ๆ ก็คือ ผู้หญิงคนนี้เป็นเครื่องกีดขวาง จะทำให้กันเสียชื่อ ถ้าจะก้าวหน้า กันต้องทำลายเครื่องกีดขวาง กันถึงได้ทำลายเสีย

คนบุกรุก : (ตะลึงงัน) แก... แกฆ่าคนได้อย่างเลือดเย็น

เจ้าของบ้าน : (พยักหน้าแล้วพูด) กันพยายามพูดก่อนนะ แต่พูดยังไงก็ไม่ฟังเหตุผล บังเอิญเคราะห์เข้ามาแทรกแซง แกโผล่เข้ามา กันไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่าแกอยู่ในบัญชีทางว่าด้วย (ยิ้มนิด ๆ) จุฬาย กับธรรมศาสตร์ หล่อนเป็นกลางดีแท้คือ... สนับสนุนทั้ง สองฝ่าย

คนบุกรุก : (เสียงแหบ) แล้วแกส่งกันลงนรกคนเดียว กัน... ผู้ไม่มีความผิด

เจ้าของบ้าน : ไม่มีความผิดก็จริง... แต่เมื่อแกไปที่ห้องนั้น แกตั้งใจจะไปฆ่าหล่อนเหมือนกันไม่ใช่รี... จริงไหม... จริงหรือไม่จริง (ผู้บุกรุกพยักหน้า) ฮี ๆ กันบังเอิญไปถึงก่อนเท่านั้นเอง (ยิ้ม) ธรรมศาสตร์ถึงหลักชัยก่อน

คนบุกรุก : (จ้องแง้) ให้ตกนรกสิ แกนี่มันร้ายกาจทารุณ

เจ้าของบ้าน : สุรา-นารี โดยเฉพาะนารีนั้นแหละทำให้กันเป็นคนทารุณ ผู้หญิงผ่านเข้ามาในชีวิตกันสองคน คนหนึ่งมันเลวเกินไป กันเลยฆ่าเสีย อีกคนหนึ่งดีเกินไปสำหรับกัน กันไม่ได้ฆ่าดอก... ไปบวชสิ ดีมีอีกแก้วหนึ่งไหมล่ะ

(ผู้บุกรุกนิ่ง) มา... ส่งแก้วมา! (ผู้บุกรุกส่งแก้วให้ แต่ดูเหมือนว่าตัวเองก็ไม่รู้สึกตัว เพราะใจคิดอยู่ที่เรื่องที่ได้ฟังเมื่อกัน เจ้าของบ้านเอื้อมไปหยิบแก้วแล้ว แก้งทำหลุดมือตกลงไปกับพื้น ยิ้มแล้วพูดต่อไป) ซิ ซิ... หลุดมือไปได้ เอาแก้วใหม่ (เก็บแก้วที่ตก แล้วเดินไปที่ตู้ด้วยขามข้างฝา หยิบแก้วของตนเองไปด้วย)

คนบุกรุก : (บ่นกับตนเอง) ฆ่าได้... ฆ่าได้อย่างใจเย็น... แล้วมาให้เราตกนรกแทน

เจ้าของบ้าน : (ยังอยู่ที่ตู้ด้วยขามข้างฝา หันหลังให้ขณะที่พูด) แต่อย่าลืมนะ... ว่าภายหลังกันช่วยให้แก้คำพิพากษาไม่ต้องถูกประหารชีวิต (กลับมาที่โต๊ะกลาง ถือแก้วใหม่มาสองใบ) เอ๊ะ... นี่ถือแก้วของกันไปด้วยหรือนี่ (วางแก้วทั้งสองที่โต๊ะด้านที่ตนนั่งอยู่แต่ก่อน รินเหล้าแม่โขง เดิมโซดาทั้งสองแก้ว ส่งแก้วหนึ่งให้ผู้บุกรุก) เอ้า... ดีมีเสียสิ (ผู้บุกรุกรับแก้วไปคล้ายกับว่าไม่รู้สึกตัว ตามองดูเจ้าของบ้าน ตาลอย ๆ) ดีมิให้ความสุขแก่... เอ้อ... แก่เพื่อนรักของเราทั้งสอง ชื่อเพราะเสียด้วย... ดวงดารา ดีมิให้แก่แม่รูปงามดวงดารา แต่ดวงดารานี้ไม่ใช่ชื่อจริงไม่ใช่ชื่อจริง รัก

ก็ไม่จริง ไม่มีอะไรจริงทั้งนั้น แต่ก็เอาเถอะ...อโหสิให้ (เต็มจนหมดแก้ว แล้วมองดูผู้บุกรุก
ซึ่งนั่งเฉยอยู่) อะไรแกไม่ยกโทษให้หล่อนรี (ผู้บุกรุกจ้องอยู่ครู่หนึ่ง แล้วจับแก้วช้า ๆ ครั้นแล้วก็ตกใจ
เต็มจนหมดแก้วรวดเดียวเหมือนกัน เจ้าของบ้านยืนมองดูอยู่ตลอดเวลา แล้วก็ยิ้มอย่างมีชัย และพูดต่อ) อ้า
...ดีกว่ากลับไปปากคลองสานเป็นไหน ๆ

คนบุกรุก : (สงสัยขึ้นมาทันที เอะอะขึ้น) เอ๊ะ!...นี่แกหมายความว่ายังไง

เจ้าของบ้าน : สตรีคินิน แกมีชีวิตอยู่อีกสองนาที่เท่านั้น

คนบุกรุก : (ทะเล็งลุกขึ้น ข้างแกทั้งแตกกระจาย ชยับป็น) อ้ายระยำ (ตัวสั่น)

เจ้าของบ้าน : อย่าตกใจไปเลย กันดื่มเข้าไปก่อน ตายก่อน จริง ๆ นะ... ถ้ากันไม่ตายแล้วค่อยยิง
กันก็แล้วกัน

คนบุกรุก : (พูดค่อย ๆ เสียงแหบ) ทำไม...แก...ถึง...ได้...

เจ้าของบ้าน : (จึงพูด) กันเบือ... เบือชีวิต... เบือชีวิตที่เต็มไปด้วยความหลอกลวง สกปรกโลมม
แล้วก็ต้องนั่งทำเป็นผู้วิเศษอยู่บนบัลลังก์ เมื่อกันรู้ว่าแกหนีหลุดออกมาได้ กันดีใจ
จริง ๆ นะ กันรู้ว่าแกจะตรงมาที่นี้ รู้ว่าแกจะตรงมาฆ่ากันแน่ ๆ มันจะได้เสร็จกันไป
เสียที่ กันจะได้ไม่ต้องฆ่าตัวเอง แต่...แต่ตอนหลังนี้กันนึกว่า...เอ้อ...อยากจะให้แก
รู้ความจริง แล้วก็ตายเสียด้วยกัน เพื่อนเฮ้ยชีวิตของเรานี้มันลำบากอย่างแสนเข็ญ
เต็มไปด้วยความโสโครกโลมม เรามาขึ้นสวรรค์ด้วยกัน ไกลจากความชั่วร้ายของ
มนุษย์ ลอยขึ้นบนฟ้า ลอย...ลอย...ลอยขึ้นไปอยู่กับดวงดารา (เริ่มเซินคินน้อย ผู้บุกรุก
จ้องดูด้วยความพิศวง มือที่ถือปืนค่อย ๆ ตกลงไปข้างตัว เจ้าของบ้านพูดต่อไป หน้าที่ยังอึ้งอยู่) มา... ไป
ด้วยกันเถอะ เราคงได้พบดวงดาราแน่ ๆ (เซอิก มากกว่าคราวก่อน คลำหาแก้วแล้วก็ทรุดนั่งลง
ผู้บุกรุกจ้องดูไม่วางตาด้วยความประหลาดใจ เจ้าของบ้านพูดต่อ) แต่คราวนี้กันเดาไม่ถูกจริง ๆ ว่า
ดวงดารา...(พูดช้าลงผิดปกติ) จะเลือกจุฬาฯ หรือธรรมศาสตร์ (พอพูดจบ เส้นเอ็นเจ้าของบ้านก็
กระตุก ศีรษะพับ พุบกระแทกลงกับโต๊ะ ผู้บุกรุกจ้องดูอยู่ ตกใจเหลือประมาณ ปืนหลุดจากมือลงไปที่พื้น ยก
มือทั้งสองข้างขึ้นตะเกียกตะกายที่คอของตนเอง หน้าตาตื่น ดูเหมือนว่ายาพิษกำลังเริ่มทำอันตรายต่อร่างกาย
เหลือวดูเจ้าของบ้านซึ่งพบบอยู่ที่โต๊ะไม่กระดิกกระเดี้ย ทำให้ตกใจยิ่งขึ้น คิดอะไรไม่ออก จึงวิ่งไปที่หน้าต่าง
ตะกุกตะกวยข้าม กระโดดลงไปในทันใดนั้น มีเสียงเอะอะอยู่ข้างหลัง ฟังไม่ได้ศัพท์ เจ้าของบ้านเงยศีรษะขึ้นช้า
ๆ และเงยหูฟัง แล้วรินเหล้า เต็มไซดกลงในแก้ว มือสั่นคินน้อยเพราะได้ทำงานทางสมองมาอย่างหนัก ประค
เปิดโดยทันที และคนใช้วิ่งเข้ามา)

คนใช้ : (หน้าตาตื่น เอะอะด้วยความเป็นห่วง) คุณ... คุณยังอยู่ดีหรือครับ

เจ้าของบ้าน : อยู่เนี่ยยังงี้ละ แต่ออกจะคอแห้งสักหน่อย

คนใช้ : เขาจับได้แล้วละครับ (ชี้ไปทางหน้าต่าง)

เจ้าของบ้าน : น่าสงสาร (ยกแก้วเหล้าขึ้นดู) ประหลาดใจที่เครื่องเร้าที่เกี่ยวข้องเป็นทอด ๆ ในจิต
ปรกติมีปฏิกริยาต่อความรู้สึกภายในของผู้ที่มีจิตอ่อนทรม (จับเหล้าฯ)

คนใช้ : (ไม่เข้าใจเลย) เอ้อ...

เจ้าของบ้าน : พุดง่าย ๆ ก็คือ เมื่อพบคนบ้าที่มีปืนลาก็ ต้องพุดไปเรื่อย ๆ โดยไม่หยุดเลย (จับเหล้า
อีก) นี่แน่ะ...อยากจะถามอะไรสักหน่อยได้ไหม? แกเคยได้ยินศรธรรณูชัยไหม?

คนใช้ : (ไม่เข้าใจว่าถามทำไม) เคยครับ หมอนั่นโกหกเอาตัวรอดเป็นที่หนึ่งทีเดียวครับ

เจ้าของบ้าน : (อมยิ้ม) ที่หนึ่ง...ฮะฮะ ที่หนึ่ง... ที่หนึ่งในชั้นประถมศึกษาฯนะซี เพื่อนเอ๋ย

ปิดม่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การอ่านบันทึกคดีประเภทบทละครพูด
วิชา ท 306 ภาษาไทย

เวลา 2 คาบ 100 นาที
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านบันทึกคดีประเภทบทละครพูด

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทเรื่องสั้นได้
2. อธิบายการพิจารณานักเขียนคดีประเภทเรื่องสั้นได้
3. สรุปใจความสำคัญของบันทึกคดีที่อ่านได้
4. อภิปรายเกี่ยวกับองค์ประกอบบันทึกคดีที่อ่านตามประเด็นที่กำหนดให้ได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านได้
6. บอกประเภทของบันทึกคดีที่อ่านได้
7. อธิบายความรู้สึกที่มีต่อบันทึกคดีที่อ่านได้
8. ตอบคำถามเกี่ยวกับบันทึกคดีที่อ่านได้

เนื้อเรื่อง

บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก

บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงผูกเรื่องขึ้นด้วยพระองค์เอง ลักษณะคำประพันธ์เป็นบทละครพูด มีความยาว 1 องก์ มีเรื่องย่อดังนี้

นายล้ำ (ทิพเดชะ) เป็นเพื่อนของพระยาภักดีนฤนาถ นายล้ำทำความผิดโดยอาศัยหน้าที่ราชการ จึงต้องถูกจำคุก 10 ปี เมื่อพ้นโทษแล้ว นายล้ำค้าฝิ่นถูกจับ แต่หลักฐานไม่เพียงพอ นายล้ำจึงไม่ต้องถูกจำคุก เมื่อนายล้ำหมดทางทำมาหากินแล้วจึงมาที่บ้าน พระยาภักดี ด้วยเจตนาที่จะแสดงตนว่าเป็นบิดาของแม่ลออ และหวังจะอาศัยลูก เลี้ยงชีวิตตนสืบไป

เมื่ออดีตนายล้ำต้องโทษ แม่ลออมีอายุเพียง 2 ปี นายล้ำจึงมอบให้อยู่ในความดูแลของพระยาภักดีในฐานะบุตรบุญธรรม พระยาภักดีบอกกับแม่ลออว่า บิดาที่แท้จริงนั้นถึงแก่กรรมแล้ว พระยาภักดีทัดทานไม่ให้นายล้ำแสดงตัวว่าเป็นบิดาของแม่ลออ แต่นายล้ำไม่ยอม เมื่อแม่ลออเข้ามาพบกับนายล้ำและพระยาภักดี นายล้ำบอกกับแม่ลออว่า ตนเป็นเพื่อนของบิดามารดาของแม่ลออ เคยเห็นแม่ลออมาตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้แม่ลออดีใจมาก และพูดถึงบิดาของตนในทางที่ดี ทำให้นายล้ำคิดได้ไม่อยากที่จะลบภาพบิดาที่แสนดีในใจของแม่ลออ จึงไม่แสดงตัวและลากลับไปในที่สุด

แก่นเรื่อง ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้นยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใด
 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ความเมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก
2. ยาเสพติดเป็นบ่อเกิดแห่งความหายนะ
3. ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี
4. ความรักอื่นใดไม่เท่าความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก

ลักษณะนิสัยตัวละคร

พระยาภักดีนฤนาถ มีความรักและหวังดีต่อลูกเลี้ยง อาจจะเป็นคนโมโหร้ายในบางขณะ
 แต่เมื่อเรื่องสงบก็เป็นคนใจเย็นรักเพื่อน
 นายล้ำ เป็นคนขี้ขลาด เห็นแก่ได้ ในส่วนลึกมีความรักลูกและรู้จักการเสียสละ
 แม่ลออ เป็นคนฉลาดพูด และมีไหวพริบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านบันทึกคดี

กลุ่มทดลอง สอนตามรูปแบบการสอนแบบสนทนา	กลุ่มควบคุม สอนตามแบบปกติ
<p>ขั้นนำ</p> <p>ครูนำแผ่นโฆษณาละครเวทีเรื่อง “บัลลังก์เมฆ” มาให้นักเรียนดู แล้วนำสนทนาเกี่ยวกับการชมละครเวที ครูสุ่มเรียกนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการชมละครเวทีออกมาเล่าให้เพื่อนฟัง จากนั้นโยงเข้าสู่บทเรียน</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
<p>ขั้นสอน</p> <p>ขั้นก่อนอ่าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของบันทึกคดีประเภทบทละครพูดและการพิจารณาบทละครพูด จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส 	<p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เหมือนกลุ่มทดลอง

<p>ขั้นอ่าน</p> <p>2. ครูแจกบทอ่านเรื่อง"เห็นแก่ลูก"ให้นักเรียนทุกคนอ่านในใจภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบครูให้นักเรียนสรุปความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับแก่นเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมดของเรื่องเห็นแก่ลูกลงในกระดาษ</p> <p>ขั้นหลังอ่าน</p> <p>3. ครูติดบัตรคำ "แก่นเรื่องเห็นแก่ลูก"บนกระดาน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหา "แก่นเรื่อง" ของเรื่องเห็นแก่ลูกโดยครูให้นักเรียนตั้งคำถามกับตนเองว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จุดมุ่งหมายสำคัญในการเขียนเรื่อง นี้คืออะไร จากคำตอบที่ได้นั้น สอดคล้องและสนับสนุนกับการวางโครงเรื่อง เหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครรวมทั้งชื่อเรื่องหรือไม่อย่างไรโดยครูตั้งคำถามเพื่อชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการที่จะคิดหาคำตอบ</p> <p>เมื่อได้แก่นเรื่องของเรื่อง"เห็นแก่ลูก"แล้วครูเขียนไว้บนกระดาน</p> <p>5. ครูนำแก่นเรื่องที่ได้อ่านมาเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้ความรู้เดิม ความรู้ที่ได้จากบทอ่าน และประสบการณ์ของตนเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่กำหนดดังนี้</p> <p>5.1 โครงเรื่องมีลักษณะการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>5.2 ตัวละคร มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>5.3 ฉากและบรรยากาศของเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน มีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p>	<p>2. เหมือนกลุ่มทดลอง</p> <p>3. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในสมุด จากนั้นจึงสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงาน ครูสรุปเพิ่มเติม</p> <p>4. ครูติดแถบประโยคคำถามบนกระดานแล้วแจกกระดาษให้นักเรียนเขียนคำตอบโดยมีคำถามดังนี้</p> <p>แถบประโยคคำถาม</p> <p>คำถามที่ 1 โครงเรื่องของเรื่องเห็นแก่ลูก มีลักษณะการเปิดเรื่องการดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องเป็นอย่างไร</p> <p>คำถามที่ 2 ตัวละครในเรื่องเห็นแก่ลูก มีใครบ้าง แต่ละตัวมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>คำถามที่ 3 ฉากและบรรยากาศของเรื่อง เกิดขึ้นที่ไหนมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด</p> <p>คำถามที่ 4 บทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาอย่างไร มีความแตกต่างจากภาษาปัจจุบันหรือไม่อย่างไร</p> <p>คำถามที่ 5 บอกแก่นเรื่อง จุดมุ่งหมายในการเขียน ข้อคิดและคุณค่าที่ได้รับจากเรื่อง</p>
---	--

<p>เนื้อหาและศิลปะการแต่งเป็นอย่างไร</p> <p>5.4 บทสนทนามีลักษณะการใช้ภาษาอย่างไร มีความแตกต่างจากการใช้ภาษาในปัจจุบันอย่างไร</p> <p>5.5 ระบุจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่อง</p> <p>5.6 เมื่ออ่านเรื่องจบ มีความคิดเห็นและความรู้สึกต่อเรื่อง “เห็นแก่ลูก” เช่นใด และสมมติว่าตนเองเป็น “ลูก” จะมีความรู้สึกเช่นใดหากทราบความจริงว่าพ่อของตนเป็นคนไม่ดี ต่างจากภาพที่ตนวาดฝันไว้</p> <p>5.7 เรื่องเห็นแก่ลูกจัดเป็นบทละครพูดประเภทใด</p> <p>ในระหว่างการอภิปรายแต่ละประเด็น ครูบันทึกข้อมูลที่ได้โดยเขียนในรูปแบบของแผนที่ความคิดบนกระดาน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากแผนที่ความคิด ครูสุ่มเรียกนักเรียน 2 – 3 คนให้อ่าน จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูตั้งคำถามสั้น ๆ ประมาณ 3 ข้อ จากเรื่องเห็นแก่ลูก แล้วสุ่มเรียกนักเรียน 2-3 คนเพื่อตอบคำถามและครูเฉลยคำตอบ 2. สังเกตการอภิปรายแสดงความคิดเห็น 3. สังเกตการตอบคำถาม 	<p>5. ครูสุ่มเรียกนักเรียน เพื่อตอบคำถามจากแถบประโยค จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับคำตอบที่ได้</p> <p>6. ครูสุ่มเรียกนักเรียนเพื่อซักถามว่าเรื่อง “เห็นแก่ลูก” จัดเป็นบทละครพูดประเภทใด ครูให้คำติชมและสรุปเพิ่มเติม</p> <p>7. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้พูดแสดงความคิดเห็นของตนที่มีต่อเรื่อง “เห็นแก่ลูก” ในด้านต่าง ๆ ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง</p> <p>8. ครูให้นักเรียนสมมติว่าหากตนเองอยู่ในฐานะ “ลูก” ตามเนื้อเรื่องจะมีความรู้สึกเช่นใดถ้าทราบความจริงว่าพ่อของตนเป็นคนไม่ดี ต่างจากภาพที่ตนวาดฝันไว้โดยให้เขียนบรรยายความรู้สึกของตน ครูสุ่มเรียกนักเรียนเสนอผลงาน ครูติชม</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>ครูสุ่มให้นักเรียนกล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง “เห็นแก่ลูก” จากนั้นครูสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์โดยใช้แผ่นใส</p> <p>การวัดและประเมินผล</p> <p>เหมือนกลุ่มทดลอง</p>
---	---

สื่อการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน
1. แผ่นโฆษณา	1. แผ่นโฆษณา
2. แผ่นใส	2. แผ่นใส
3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง “เห็นแก่ลูก”	3. เอกสารประกอบการอ่านเรื่อง “เห็นแก่ลูก”
4. บัตรคำ	4. บัตรคำ
	5. แถบประโยค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ละครพูด
เรื่อง “เห็นแก่ลูก”
พระชรรค์เพชร เป็นผู้ผูกเรื่องและเรียบเรียง

ตัวละคร

พระยาภักตินฤนาถ นายล้า (ทิพเดชะ)

อ้ายคำ (ป้าพระยาภักตินฤนาถ) แม่ลออ

ฉากห้องหนังสือนี้ ในบ้านพระยาภักตินฤนาถ มีประตูข้างซ้ายเข้าไปในห้องนอน ข้างขวาออกไปเจดียง ทางขึ้นลง หลังมีหน้าต่าง เครื่องประดับประดาไม่เป็นของมีราคาแต่ใช้ได้ดีๆ พอเปิดม่าน อ้ายคำพานายล้า (ทิพเดชะ) เข้ามาทางประตูขวา นายล้า นั้นเป็นคนอายุราว ๔๐ แต่หน้าแก่ ผมหงอกหน้าย่นมาก แลจมูกออกจะแดงๆ เห็นได้ว่าเป็นคนกินเหล้าจัด แต่งการค่อนข้างจะปอนๆ แต่ยังเห็นได้ว่าได้เคยเป็นผู้ตีมาครั้งหนึ่งแล้ว

นายล้า. ก็แล้วเจ้าคุณเมื่อไหร่จะกลับ?

อ้ายคำ. เห็นจะไม่ช้าแล้วครับ ท่านเคยกลับจากออฟฟิศราวบ่าย ๕ โมงทุกวัน.

นายล้า. ถ้าอย่างนั้นฉันคอยอยู่ที่นี้ก็ได้.

อ้ายคำ. ครับ. (ลงนั่งกับพื้นที่ริมประตูขวา.)

นายล้า. (ดูอ้ายคำแล้วจึงพูด) แกไม่ต้องนั่งคอยอยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำเสียเถิด.

อ้ายคำ. ครับ. (นั่งนิ่งไม่ลุกไป)

นายล้า. ฮือ! (มองดูอ้ายคำครู่หนึ่งแล้วไปยืนมองดูอะไรเล่นที่หน้าต่างสักครู่หนึ่ง อ้ายคำก็ยังนั่งนิ่งอยู่เฉยๆ จึงหันไปพูดอีก.) แกจะคอยอะไรอีกล่ะ?

อ้ายคำ. เปล่าครับ.

นายล้า. ถ้าจะต้องคอยอยู่เพราะฉันล่ะก็ ฉันขอบอกว่าไม่จำเป็น แกจะไปก็ได้.

อ้ายคำ. ครับ. (นั่งนิ่งไม่ลุกไป)

นายล้า. (ดูอ้ายคำอีกครู่หนึ่ง แล้วก็หัวเราะ) ฮะๆ ฮะๆ แกเห็นท่าทางฉันมันไม่ได้การกระมัง แต่ที่จริงนะฉันมันผู้ดีเหมือนกัน มีตระกูลไม่ต่ำไม่เลวไปกว่าเจ้าคุณภักดีเลย

อ้ายคำ. (ออกไม่ใคร่เชื่อ.) ครับ

นายล้า. ฮือ! แกไม่เชื่อ! ที่จริงแกก็ไม่น่าเชื่อ รูปร่างฉันมันโทรมเต็มที เครื่องแต่งตัวหรือก็ปอนเต็มที่ยังงี้ แต่ฉันสาบานได้เทียวว่า ฉันจะไม่แตะต้องสิ่งของอะไรของเจ้าคุณภักดีก่อนที่จะได้รับอนุญาต เข้าใจไหม?

อ้ายคำ. ครับ. (นายล้ามองดูอ้ายคำ เห็นจะไม่ไปแน่แล้วก็ถอนใจใหญ่ แล้วไปหยิบหนังสือเล่มหนึ่งมานั่งอ่านที่เก้าอี้ เฝ้ายออยู่ครู่หนึ่ง.)

(พระยาภักดีนฤนาถเข้ามาทางประตูขวา พระยาภักดีอายุราวนายล้าหรือจะแก่กว่านิดหน่อย กิริยาท่าทางเป็นขุนนางผู้ใหญ่ ฝ่ายอ้ายคำ พอนายมาเข้ามา ก็ยกมือไหว้ แล้วตั้งท่าจะพูด)

- พระยาภักดี. อะไรวะ?
- อ้ายคำ. รับประทานโทษขอรับ!(นุ้ยปากไปทางนายล้า)
- พระยาภักดี. ใครวะ?
- อ้ายคำ. อ้างว่าเป็นเกลอเก่าของใต้เท้า ผมบอกว่าใต้เท้ายังไม่กลับจากออฟฟิศก็ไม่ยอมไปเดินเรื่อยขึ้นมาที่นี่ว่าจะมาคอยพบใต้เท้า.
- พระยาภักดี. แล้วยังไงล่ะ?
- อ้ายคำ. เกล้าผมก็ตามขึ้นมาด้วย มานั่งคุมอยู่นี่.
- พระยาภักดี. เออ! ดีล่ะวะ! เอ็งออกไปนั่งคอยอยู่ข้างนอกก็ได้.
- อ้ายคำ. ขอรับผม
- พระยาภักดี. คอยอยู่ใกล้ๆ เผื่อข้าจะเรียก แล้วก็ถ้าคุณลอมมา บอกข้าด้วยนะ
- อ้ายคำ. ขอรับผม. (ออกไปทางประตูขวา.)
- พระยาภักดี. (แลดูนายล้าอยู่ครู่หนึ่ง แล้วกระแอม) สะแอม!
- นายล้า. (เหลียวมาเห็น) อ้อใต้เท้ากรุณา ผมไหว้ (ยกมือไหว้แล้วลุกขึ้นยืน) ใต้เท้าเห็นจะจำผมไม่ได้
- พระยาภักดี. (มองดู) ฉันไม่ลื้แน่ใจ ดูเหมือนจะจำได้คล้ายคล้ายคลึงคลา
- นายล้า. ก็ยังงั้นสิครับ ได้มีบุญขึ้นแล้วจะมาจดมาจำคนเช่นผมยังงัยได้
- พระยาภักดี. ฮือ! พิศๆ ไปก็ออกจะจำได้ นายล้าไซ้ใหม่?
- นายล้า. ขอรับ นายล้า ทิพเดชะ
- พระยาภักดี. อ้อๆ นั่งเสียดก่อนสิ, (นั่งทั้งสองคนด้วยกัน) เป็นยังไง สบายดีอยู่ดอกหรือ?
- นายล้า. ขอรับ ผมก็ไม่เจ็บไข้มีอาการถึงจะล้มจะตายอะไร
- พระยาภักดี. แยกแปลกไปมาก ดูแก่ไป
- นายล้า. ขอรับ ผมก็รู้สึกตัวว่าผมแก่ไปมาก
- พระยาภักดี. ฉันยังไม่ได้พบแก่เลยตั้งแต่...
- นายล้า. จริงขอรับ หลายปีมาแล้ว ลีบห้าปีได้แล้ว
- พระยาภักดี. แหม! ยังงั้นเทียวหรือ ?
- นายล้า. แน่ละซีครับ เมื่อ ..เมื่อเกิดความขึ้นนะ ใต้เท้ากับผมยังหนุ่มอยู่ด้วยกันนี่ครับ ผมเป็นทิพเดชะ ใต้เท้าก็ยังเป็นหลวงกำธรรออยู่ยังงัยละ

- พระยาภักดี. ถูกล่ะๆ
- นายล้า. แล้วก็ผมยังต้องไป...เอ้อ... ไปเป็นโทษเสียสิบปียังงัยล่ะครับ
- พระยาภักดี. อือๆ! สูบบุหรี่ไหมล่ะ?
- นายล้า. ขอบพระเดชพระคุณ(รับบุหรี่ไปจุดสูบ)
- พระยาภักดี. แล้วแกไปทำอะไร เห็นหายไป
- นายล้า. ผมขึ้นไปอยู่พิษณุโลกครับ พอพ้นโทษแล้ว ผมก็เลยเปิดไปให้พ้นบางกอกจะอยู่ดูหน้าพวก
ฟ้องยังงัยได้
- พระยาภักดี. ถูกแล้ว, ถูกแล้ว , ทำมาหากินยังงัยที่พิษณุโลก?
- นายล้า. แต่แรก ผมพยายามหางานทำทางเสมียนบาญชี* ก็ไม่สำเร็จ (หัวเราะ)
- พระยาภักดี. อือ! ในขั้นต้นๆ เห็นจะลำบากจริง แล้วยังงัยล่ะ?
- นายล้า. แล้วผมก็เข้าหุ้นค้าขายกับแจ็กสองสามคนด้วยกัน
- พระยาภักดี. แล้วเป็นยังงัย?
- นายล้า. ก็ดีหรือครับ พอใดๆ ไปได้ ไม่สู้ผิดเคืองนักแต่ภายหลังอ้ายผีโลภก็เข้าตลใจอีก
- พระยาภักดี. เอ๊ะ ! อะไร เล่นอย่างเก่าอีกหรือ?
- นายล้า. เปล่าขอรับ อ้ายอย่างเก่าผมเข็ด, แต่ถึงจะไม่เข็ดมันก็ทำอย่างเก่าอีกไม่ได้ เพราะ
ผมไม่ได้เป็นข้าราชการแล้วอย่างที่ทำครั้งก่อน มันก็ไม่มีโอกาสอยู่เอง ถูกไหมล่ะ
ครับ ?
- พระยาภักดี. ถูกแล้ว เป็นเคราะห์ดีของแกที่ไม่มีโอกาส
- นายล้า. ที่จริงถึงมีโอกาสผมก็ไม่เล่นอีก ผมก็แ่จ่นหัวหงอกแล้วก็มีความคิดดีขึ้นกว่าแต่
ก่อนสักหน่อย , การที่ผมทำอย่างครั้งก่อนนะ ผลที่ได้มันไม่มีน้ำหนักรู้เท่าผลที่เสีย
เลย, เพราะฉะนั้น ผมจึงได้คิดหาหนทางที่จะทำการให้ได้ผลมากๆ และให้มีทางให้
ลำบากน้อยๆ
- พระยาภักดี. อือ! แล้วก็ทำยังงัยล่ะ ฉันหวังใจว่าการที่ทำนั้นไม่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย, แต่ที่จริงนี่ก็
ไม่ต้องกลัวเพราะถ้าผิดกฎหมายแ่คงไม่มาเล่าให้ฉันฟัง
- นายล้า. อ้อ! เจ้าคุณนี่ก็ช่างพูดอยู่เหมือนหนุ่มๆ นะเอง การที่ผมทำนะ เป็นการค้าขาย
ครับ
- พระยาภักดี. คำอะไร?
- นายล้า. ฝืน
- พระยาภักดี. อือ! ได้กำไรดีหรือ?
- นายล้า. แะหารหมดตัว

- พระยาภักดี. อ้าว! ทำไมยังงั้น
- นายล้า. เขาจับได้เสียนะซิ เเคราะห์ดีที่ไม่ติดคุกเข้าไปด้วย
- พระยาภักดี. จริง เเคราะห์ดี
- นายล้า. รอดตัวที่หมอกความผมดี แก้วว่าผมไม่รู้ไม่เห็นด้วย , จินกิมเง็กมากู้เงินผมไปว่าจะไปทำทุนในการค้าขายล่องเรือข้าวหรืออะไรอันหนึ่ง, ผมก็จำไม่ได้ถนัดเสียแล้ว แล้วจินกิมเง็กก็เอาเงินนั้นไปลงทุนซื้อฝิ่น ผมไม่รู้ไม่เห็นด้วย, ที่จริงผมระวังตัวมาก คอยเลี้ยงไม่ออกหน้าออกตาเลย เพราะยังงั้นถึงได้หาพยานมายืนยันผมมากขึ้น
- พระยาภักดี. ฮือ! ก็จินกิมเง็กเล่า?
- นายล้า. ติดตารางอยู่ที่พิษณุโลก
- พระยาภักดี. อ้อ!
- นายล้า. เหม! วันนี้อันจริง ทำให้ระหายน้ำพิลึก
- พระยาภักดี. (เรียก) อ้ายคำ! ไปหาไซตามาถ้ายเถอะ
- นายล้า. ไซตาเปล่าหรือครับ?
- พระยาภักดี. จะเอาครีมไซตากี้ได้ หรือน้ำแดง
- นายล้า. น้ำเหลืองๆ ไม่มีหรือครับ มันค่อยขึ้นอกขึ้นใจหน่อยหนึ่ง?
- พระยาภักดี. ไม่มี ถึงจะมีฉันก็ไม่เห็นควรจะกินเวลาร้อนๆ ยังงี้ (อ้ายคำยกไซตาเข้ามาทางขวาวางไซตาดบนโต๊ะแล้วกลับออกไป นายล้ายกไซตาขึ้นดื่ม ทำหน้าเหยแล้ววาง)
- นายล้า. ที่พิษณุโลกก็พอหาอะไรดื่มได้พอใช้เที่ยวครับ
- พระยาภักดี. (แลดูหน้านายล้า) ฉันเชื่อ, เชื่อทีเดียว เออ! นี่แน่ะ ฉันขอถามอะไรสักหน่อยเถอะ แกมาหาฉันวันนี้จะมีธุระอะไร อย่าเกรงใจเลย เสียแรงเป็นเกลอกันมาแต่ดชเก่าแต่แก่
- นายล้า. ผมมาก็ตั้งใจมาเยี่ยมเจ้าคุณ นั่นแหละอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งผมนึกว่าถ้ามีโอกาสจะได้พบแม่ลอบบ้าง
- พระยาภักดี. (หน้าตึง) อ้อ!
- นายล้า. เขาว่าเป็นสาวใหญ่แล้วไม่ใช่หรือครับ?
- พระยาภักดี. ก็สาวอายุ ๑๗ แล้ว
- นายล้า. อ้อ! ถูกครับ แล้วเขาว่าเหมือนแม่เขาไม่ใช่หรือครับ?
- พระยาภักดี. ก็เหมือน
- นายล้า. ผมจะพบสักที่ได้ไหมครับ?
- พระยาภักดี. ฉันบอกไม่ได้ว่าเมื่อไหร่จะมีโอกาสที่จะพบแม่ลอบ

นายล้า. นัยว่านะ เจ้าคุณไม่เต็มใจให้ผมพบยั้งนั้นหรือ?

พระยาภักดี. ถ้าจะให้ฉันตอบตามใจจริงก็ต้องตอบว่า ถ้าไม่พบได้ดีกว่า

นายล้า. (ออกไกรธ) ทำไม?

พระยาภักดี. จะให้ฉันต้องอธิบายไปทำไม แกควรจะเข้าใจตัวเองทีเดียว

นายล้า. เข้าใจยังงัย?

พระยาภักดี. จะให้ฉันพูดตามตรงอะไรอีกหรือ?

นายล้า. เชิญ

พระยาภักดี. ถ้าอย่างนั้นก็เอาสิ ที่ฉันไม่เต็มใจให้แกพบกับแม่ลออก็เพราะแม่ลออเป็นผู้
ที่ได้รับความอบรมอันดี สมควรแก่ผู้มีตระกูล, ควรหรือที่หล่อนจะคบค้าสมาคมกับคน.....

เอ้อ...

นายล้า. คนซี้คูกตะวางอย่างผม ยั้งนั้นหรือ?

พระยาภักดี. ฉันเสียใจ ที่แกมาบังคับให้ฉันต้องพูดให้ระคายหูแก่เช่นนี้

นายล้า. ทำไมในโลกนี้มีผมคนเดียวหรือ ที่เคยติดคุก , คนอื่นที่เคยติดคุกมาแล้วมาเที่ยว
ลอยหน้าสมาคมอยู่ในหมู่ผู้ลากมาดี มีถมไปไม่ใช่หรือ?

พระยาภักดี. ทางที่จะต้องรับพระราชอาญามีหลายทาง บางคนก็พลาดอย่างโน้น บางคนก็
พลาดอย่างนี้, ความผิดที่คนกระทำก็มีหลายชั้น

นายล้า. ยั้งนี้สิ ถึงการข้อโกงก็มีหลายชนิดหลายชั้นเหมือนกัน ถ้าไม่ยั้งนั้นคุณเองจะได้มา
ลอยหน้าเป็นพระยาอยู่หรือ?

พระยาภักดี. ที่แกพูดเช่นนี้ ถ้าเป็นคนอื่นเขาคงหาว่าแกหมิ่นประมาทเขา แต่ฉันนะเป็นคนที่ยังรู้จัก
แกมาช้านานแล้ว เพราะฉะนั้นพอจะให้ภัยได้

นายล้า. ขอบพระเดชพระคุณ ผมเข้าใจดีแล้ว ถ้าข้อโกงเล็กน้อยจึงจะมีโทษ โกงให้เป็นการ
ใหญ่ไม่เป็นไร

พระยาภักดี. แกยังเข้าใจผิดอยู่มาก การที่คนได้รับพระราชอาญาคราวหนึ่งแล้ว ไม่ใช่ใครๆ
เขาจะพากันคอยตัดรอนไม่ให้มีการผกผันได้อีก ไม่ใช่เช่นนั้น ถ้าใครสำแดงให้
ปรากฏว่า รู้สึกเข็ดหลายเกรงพระราชอาญา ละความหระพุดิตที่ชั่ว ประพุดิตทางที่
ดีแล้วก็คงจะต้องมีรู้สึกสงสารสักคราวหนึ่ง

นายล้า. เจ้าคุณจะพูดอย่างไรก็พูดได้ เจ้าคุณไม่เคยติดคุกจะมารู้ยังงัยได้ ว่าอายคนที่ติดคุก
ออกมาแล้วนะ มันจะได้รับความลำบากยังงัย

พระยาภักดี. ฉันขอถามหน่อยเถอะ ว่าตั้งแต่แกพ้นโทษมาแล้วแกได้พยายามที่จะสำแดงให้
ปรากฏอย่างไรบ้าง ว่าแกนะตั้งใจจะประพุดิตแต่ในทางที่ดีที่ควร?

- นายล้า. ผมจะพยายามหรือมีพยายามก็ไม่มีใครปรารถนาอีนัง
- พระยาภักดี. อ้อ เพราะฉะนั้น แกก็เลยปล่อยตัวไปตามใจของแกยั้งนั้นซิ
- นายล้า. (หัวเราะ) เจ้าคุณต้องเข้าใจว่าผมก็รักชีวิตของผมเหมือนกัน ที่จะให้ผมอดตายนั้น เหลือเกินนัก ผมหาได้ทางไหนผมก็เอาทางนั้น
- พระยาภักดี. อ้อ! แกอยากจะทำแม่ล่อทำไม?
- นายล้า. ผมไม่ได้เห็นหล่อน ตั้งแต่หล่อนอายุได้ ๒ ปีเศษเท่านั้น ผมก็อยากจะทำดูว่า เดียวนี้หล่อนจะเป็นยังไง
- พระยาภักดี. อ้อ! นั่นแม่รูปแม่ล่อ ฉายเมื่อเร็วๆ นี้เอง, (ลูกไปหยิบรูปมาส่งให้นายล้า) ดูรูปนี้ก็ เท่ากับดูตัวเหมือนกัน
- นายล้า. (รับรูปไปดูแล้วพูด) อ้อ! เหมือนแม่จริงขอรับ ผมได้ทราบข่าวว่า จะแต่งงานกับนาย ทองคำลูกเจ้าคุณรณชิตไม่ใช่หรือครับ?
- พระยาภักดี. ยั้งงั้น
- นายล้า. จะแต่งเมื่อไรครับ?
- พระยาภักดี. ยังไม่แน่ เห็นจะเร็วๆ นี้
- นายล้า. ถ้ากำหนดวันแน่เมื่อไหร่ ได้ทำโปรดบอกให้ทราบด้วยนะครับ
- พระยาภักดี. จำเป็นหรือ?
- นายล้า. ผมจะได้มาช่วยงาน
- พระยาภักดี. อะไรแกจะมาด้วยหรือ ตริตรองเสียให้ตลอดหน่อยเถอะ
- นายล้า. ผมเห็นควรตัวผมจะมารดน้ำด้วยนะครับ
- พระยาภักดี. นี่แกเอาอะไรมานึก!
- นายล้า. เอ๊ะ! เจ้าคุณนี่ชอบกลจริงๆ ก็แม่ล่อน่ะลูกผมแท้ๆ ไม่ใช่หรือ?
- พระยาภักดี. อ้อ! นี่แกเพิ่งรู้สึกตัวแหละหรือว่าแม่ล่อเป็นลูกแก ที่จริงฉันเองก็เกือบจะลืมเสีย แล้วว่าแกนี่เป็นพ่อแม่ล่อ
- นายล้า. จริง, ผมมีความคิด ที่ทิ้งแม่ล่อไปเสียนาน นี่แม่ล่อไม่รู้เลยละซิว่าผมเป็นพ่อ เห็น จะนึกว่าเจ้าคุณเป็นพ่อกระมัง
- พระยาภักดี. เขารู้ว่าฉันเป็นแต่พ่อเลี้ยงเขา ฉันบอกเขาว่าพ่อเขาตายเสียตั้งแต่เขายังเล็กๆ เขาก็ เลยนับถือฉันเป็นพ่อ
- นายล้า. ก็แม่เขาไม่บอกไม่เล่าอะไรให้ลูกเขารู้มั่งเลยหรือ?
- พระยาภักดี. เขาไม่ได้บอก
- นายล้า. ทำไม?

- พระยาภักดี. แก่ไม่ควรจะต้องถามเลย แก่รู้อยู่ดีแล้วว่า ตั้งแต่แรกได้แม่่นวลมาแล้ว แก่ไม่ได้ทำให้เขาเป็นที่พอใจเลยสักขณะจิตเดียว
- นายล้า. จริงสิ! นี่เจ้าคุณคงนึกละชีว่า ถ้าแม่่นวลนะได้กะเจ้าคุณเสียจะดีกว่า
- พระยาภักดี. ก็หรือว่ามันไม่จริงเช่นนั้นละ แม่่นวลเลือกผัวผิดแท้ทีเดียว เมื่อจะตายหล่อนก็รู้สึกจึงได้มอบแม่ลออไว้ให้เป็นลูกฉัน ขอให้ฉันเลี้ยงดูให้เสมอลูกในไส้ฉันเอง ฉันก็ได้ตั้งใจทะนุถนอมแม่ลออเหมือนลูกในอกฉัน ฉันได้กรทำหน้าที่พ่อตลอดมา โดยความเต็มใจจริงๆ , แม่ลออเองคงจะเป็นพยานว่าฉันไม่ได้กระทำให้เสียวาจา ที่ฉันให้ไว้แก่แม่่นวลเลย
- นายล้า. จริง ผมนะได้ประพฤติไม่ดี บกพร่องในหน้าที่บิดามาก, แต่ต่อไปผมจะตั้งใจประพฤติให้สมควร
- พระยาภักดี. ดูเกินเวลาเสียแล้ว แม่ลออก็จะมีเหย้ามีเรือนอยู่แล้ว
- นายล้า. ผมไม่เห็นจะเกินเวลาไปเลย
- พระยาภักดี. แก่คิดจะทำอะไร?
- นายล้า. ผมคิดว่า เป็นหน้าที่ที่จะต้องมาอยู่ใกล้ชิดลูกสาวผม เพื่อจะได้ช่วยเหลือเจือจานในธุระต่างๆ ตามเวลาอันสมควร
- พระยาภักดี. ฉันบอกแล้วว่า เขามีเหย้ามีเรือนอยู่แล้ว
- นายล้า. ทราบแล้ว เมื่อยังอยู่ในบ้านเจ้าคุณผมก็วางใจได้ นี่จะแยกไปมีเหย้ามีเรือนของตัวเองแล้ว ผมจะต้องเข้ามาอยู่กับเขาเพื่อจะได้เป็นกำลังแก่เขาบ้าง
- พระยาภักดี. เอ๊ะ! แก่จะเป็นบ้าเสียแล้วกระมัง?
- นายล้า. ทำไม?
- พระยาภักดี. แก่คิดจะไปอยู่กับลูกสาวยั้งงั้นงังไ้
- นายล้า. ทำไมครับ ก็ผู้ที่จะมาเป็นลูกเขยผมนะ เขาก็มีงมีพออยู่ไม่ใช่หรือ เขาจะเลี้ยงผมไว้ อีกลูกคนไม่ได้เที่ยวหรือ?
- พระยาภักดี. แก่จะเป็นเจ้าบุญนายคุณอะไรเขา เขาจะได้เลี้ยงแก่?
- นายล้า. ผมเป็นพ่อแม่ลออ คุณก็มีบุญคุณพอลแล้ว
- พระยาภักดี. เอ๊ะ! นี่แกจะขยายขึ้นว่า แก่เป็นพ่อแม่ลอออย่างงั้นหรือ?
- นายล้า. ก็ยั้งงั้นซิขอรับ
- พระยาภักดี. พุทโธ! นี่แกนะไม่มีความเมตตา ลูกแก่บ้างเลยเที่ยวหรือถึงได้คิดร้ายแก่เขาได้ยั้งงั้น?
- นายล้า. คิดร้ายยังงั้น?
- พระยาภักดี. นายทองคำเขาจะมาแต่งกับลูกสาวคนเช่นแก่ได้อยู่หรือ?

- นายล้า. ถ้าเขารักแม่ลออจริงล่ะก็ ถึงผมจะเป็นคนเร็วกว่าที่ผมเป็นอยู่เนี่ย เขาคงไม่รังเกียจ
- พระยาภักดี. ถึงนายทองคำจะไม่รังเกียจ คนอื่นๆ ก็คงต้องรังเกียจ, ใครเขาจะมาคบค้าสมาคมได้อีกต่อไป ไปข้างไหนเขาก็จะแลดูพุดชุปซิบกัน ถ้าใครเขาก็เลี้ยงได้เขาก็เลี้ยง แกจะมาทำให้แม่ลออเป็นหมาหัวเน่าหรือ?
- นายล้า. เจ้าคุณ! ผมจะต้องพุดตามตรง ผมนะมันหมดทางหากินแล้ว ไม่แลเห็นทางอื่นนอกจากที่จะอาศัยลูกสาวให้เขาเลี้ยง
- พระยาภักดี. อ้อ! นี่นะ แกต้องการเงินยงันั้นหรือ?
- นายล้า. ก็แน่ล่ะ ไม่มีเงินก็อดตายเท่านั้นเอง
- พระยาภักดี. ก็พุดกันเสียตรงๆ เท่านั้นก็จะแล้วกัน เอาเถอะฉันให้แกเดี๋ยวนี้ก็ได้ เท่าไหร่ถึงจะพอ เอาไปสืบซังก่อนพอไหม?
- นายล้า. ไม่รับประทาน
- พระยาภักดี. ยี่สิบซัง!
- นายล้า. ไม่รับประทาน
- พระยาภักดี. ห้าสิบซัง!
- นายล้า. พุทโธ! เจ้าคุณ! แต่ที่ผมฉิบหายไปในเรื่องค้าฝิ่นนั้นก็เกือบร้อยซังเข้าไปแล้ว
- พระยาภักดี. เอา! ร้อยซังก็เอา!
- นายล้า. ผมไม่อยากให้เจ้าคุณฉิบหายหรอก
- พระยาภักดี. ซางฉันเถอะ ขอแต่ให้แกรับเงินร้อยซังแล้วก็ไปเสียหายพันเถอะ
- นายล้า. ถ้าหมดผมจะไปเอาที่ไหนอีกล่ะ? ผมไม่โง่งนะเจ้าคุณถ้าให้ผมไปอยู่เสียกับลูกสาวผม เงินก็จะไม่เสียมาก
- พระยาภักดี. เงินนะฉันไม่เสียตายหรอก ฉันเสียตายชื่อเสียตายความสุขของแม่ลออมากกว่า
- นายล้า. คุณจะให้ผมขายลูกผมยงันั้นหรือ?
- พระยาภักดี. จะเรียกว่าอะไรก็ตามใจเถอะ แต่ที่จริงฉันตั้งใจซื้อความสุขให้แก่แม่ลออเท่านั้น
- นายล้า. ที่คุณจะมาพราวพอกับลูกเสียเช่นนี้นะ คุณเห็นสมควรแล้วหรือ?
- พระยาภักดี. ฉันเห็นสมควรแล้ว ฉันได้ประสงค์ที่จะทำ แลออกนะดีเกินที่จะเป็นลูกคนเช่นแก ยังไง! จะต้องการเงินเท่าไร ว่ามา! (ลุกขึ้นยืนจ้องนายล้า)
- นายล้า. ผมไม่ต้องการเงินของคุณ ผมจะพบกับลูกผม
- พระยาภักดี. ฉันไม่ยอมให้แกพบ จะเอาเงินเท่าไรจะให้
- นายล้า. ผมไม่เอาเงินของคุณ

- พระยาภักดี. ถ้าอย่างนั้นก็ไปให้พ้นบ้านฉัน, ไป!
- นายล้า. ผมไม่ไป, จะทำไมผม?
- พระยาภักดี. นี่แน่, แกลย่มาทำอวดดีกับฉัน, ไป!
- นายล้า. ผมไม่ไป (นั่งไขว่ห้างกระดิกขาเฉย)
- พระยาภักดี. อย่าทำให้เกิดเคืองมากขึ้นมาหน่อยเลย ประเดี๋ยวฉันจะเหนียวใจไว้ไม่อยู่
- นายล้า. คุณจะทำไมผม?
- พระยาภักดี. ฉันไม่อยากทำอะไรแก แต่ถ้าแกไม่ไปละก็...
- นายล้า. จะทำไมผม แหม! ทำเก่งจริงนะ เจ้าคุณนะแกแล้วนะครั้น จะประพุดิเป็นเด็กไปได้
- พระยาภักดี. จริง ฉันแก่จริง แต่ขอให้เข้าใจว่าแกสู้ฉันไม่ได้นะ ฉันได้เปรียบแกมาก กำลังฉันมีพอดัว กำลังแกนะมันอ่อนเสียแล้ว ฤทธิ์เหล้ามันไปฆ่ากำลังแกเสียหมดแล้ว
- นายล้า. (หัวเราะเยาะ) ฮะๆ! ซ่างพุดจริง ยังไม่เบาบางลงกว่าเมื่อหนุ่มๆ เลย
- พระยาภักดี. (โกรธ) ยังไง จะเอาเงินหรือจะเอาแล้มา?
- นายล้า. ผมไม่เอาทั้งสองอย่าง
- พระยาภักดี. ถ้าอย่างนั้นก็ได้อ
- นายล้า. คุณพุดซ้ำซากผมเบื่อเต็มทีแล้ว
- พระยาภักดี. ก็ถ้าเมื่อพุดดีๆ กันไม่ชอบ ก็ต้องพุดกันอย่างเดียรราน! (ไปหยิบแล้มาที่แขวนไว้ที่ผนังงมา) เอาเถอะ! เป็นไรก็เป็นไร จะต้องเล่นงานเสียให้หายไปทั้งตัวละ (เงื้อแล้มาจะตีนายล้า)
- นายล้า. (ตกใจลุกขึ้นยืน) อ๊ะ! เอ๊ะ! เจ้าคุณ! (ยกแขนขึ้นป้อง) (อ้ายคำเข้ามาทางขวา พระยาภักดีหย่อนมือลง)
- พระยาภักดี. ใต้เท้าขอรับ คุณลอบขึ้นกระโตมานี้แล้ว (ออกไปตามทางเดิม) (พระยาภักดีรีบเอาแล้มาไปแขวนไว้ตามที่เดิม)
- นายล้า. (หัวเราะ) ฮะๆ! เคราะห์ดีจริงๆ ตกรกชี่ (แม่ลอบเข้ามาทางขวา แม่ลอบมีอายุประมาณ ๑๗ ปี แต่งกายออกไปเที่ยวนอกบ้าน ฟิ้งกลับมา)
- แม่ลอบ. แหม! คุณพ่อ อะไรวันนี้กลับมาบ้านวันจริง ฉันหมายจะกลับมาให้ทันคุณพ่อกลับที่เดียว
- พระยาภักดี. (ยิ้ม) พ่อได้เลิกงานเร็วหน่อยก็รีบกลับมา
- แม่ลอบ. (มองดูนายล้า แล้วหันไปพุดกับพระยาภักดี) นันใครคะ?

- พระยาภักดี. คนเขามาหาพ่อ
- นายล้า. ฉันเป็นเกลอเก่าของเจ้าคุณ ท่านนับถือฉันเหมือนน้องยังงัยขอรับ? (พระยาภักดี พยักหน้า)
- แม่ลออ. อ้อ! (ลงนั่งไหว้) ถ้าอย่างนั้นดิฉันก็ต้องนับถือคุณเหมือนอาดิฉันเหมือนกัน ทำไมดิฉันยังไม่รู้จักคุณอาเลย
- นายล้า. ฉันอยู่หัวเมือง เพิ่งเข้ามา แต่ฉันเคยเห็นหล่อนแล้ว
- แม่ลออ. เมื่อไหร่คะ? ทำไมดิฉันจำไม่ได้ ดิฉันเป็นคนที่ย้ำคนแน่นัก
- นายล้า. (ยิ้ม) หล่อนเห็นจะจำฉันไม่ได้เลย เมื่อฉันได้เห็นหล่อนครั้งก่อนนี่นะ อายุหล่อนได้สองปีเท่านั้น
- แม่ลออ. แหม! ถ้าอย่างนั้น คุณคงรู้จักแม่ดิฉันละซิคะ
- นายล้า. (แลดูตาพระยาภักดีแล้วจึงพูด เสียงออกเครือๆ) ฉันรู้จักคุณแม่หล่อนดี
- แม่ลออ. ถ้าอย่างนั้นดิฉันดีใจมากขึ้น ที่ได้พบคุณ ก็คุยพอดิฉันที่ตายละคะ รู้จักไหม? (นายล้า พยักหน้า) ถ้าอย่างนั้นคุณก็ดีกว่าดิฉัน ดิฉันไม่รู้จักเลย, เคยเห็นแต่รูปในห้องคุณแม่ รูปร่างสูงๆ หน้าอกกว้าง ดิฉันช่างชอบหน้าเสียจริงๆ หน้าตาเป็นคนซื่อ ใจคอกว้างขวาง, ถ้าใครบอกดิฉันว่าเป็นคนไม่ดี ดิฉันไม่ยอมเชื่อเป็นอันขาดเทียว แต่ท่านก็เป็นคนดีจริงๆ อย่างที่ดิฉันนึกเดาเอาในใจ คุณพ่อนี้ก็ได้บอกดิฉันว่าฉัน จริงไหมคะคุณพ่อ? (พระยาภักดี พยักหน้า)
- นายล้า. ถ้าบอกหล่อนว่า พ่อหล่อนที่ตายนั้นเป็นคนไม่ดีละก็หล่อนเป็นไม่ยอมเชื่อเลยเทียวหรือ?
- แม่ลออ. ดิฉันจะเชื่ออย่างไร ดูรูปก็เห็นว่าเป็นคนดี เออ! นี่คุณพ่อบอกแล้วหรือยังเรื่องดิฉันจะแต่งงาน?
- นายล้า. บอกแล้ว , ฉันยินดีด้วย
- แม่ลออ. คุณอาต้องมารดน้ำดิฉันนะคะ
- นายล้า. ฉัน-เอ้อ-ฉันจะต้องรีบกลับไปหัวเมือง
- แม่ลออ. โธ่! จะอยู่รดน้ำดิฉันหน่อยไม่ได้เทียวหรือคะ?
- นายล้า. ฉันขอตริตรองดูก่อน แต่ยังไงๆ ก็ดี ถึงฉันจะอยู่รดน้ำหล่อนไม่ได้ ฉันก็คงต้องตั้งใจอวยพรให้หล่อนมีความสุข
- แม่ลออ. (ไหว้) ดิฉันรับพรล่วงหน้าไว้ก่อน คุณพ่อคะ ช่วยพูดจาชวนคุณอาให้อยู่ดิฉันหน่อยนะคะ ดิฉันจะเข้าไปในเรือนเสียที คุณพ่อกับคุณอาคงอยากคุยกันอยู่อย่างผู้ชายๆ สนุกกว่า (ออกไปทางประตูซ้าย)

- นายล้า. (นายล้า นั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูด เสียงออกเครือๆ) เจ้าคุณขอรับ ได้ทำพุดถูก, เด็กคนนี่ดีเกินที่จะเป็นลูกผม ผมมันเลวทรามเกินที่จะเป็นพ่อ ผมพึ่งรู้สึกความจริง เดี่ยวนี้เอง
- พระยาภักดี. (ตบ่านายล้า) พ่อล้า!
- นายล้า. หล่อนได้เขียนรูปพ่อของหล่อนขึ้นไว้ในใจเป็นคนดีไม่มีที่ติ ผมไม่ต้องการจะลบรูป นั้นเสียเลย (ถอดแหวนวงหนึ่งจากนิ้ว) นี่แนะครับ แหวนนี้เป็นของแม่ nol ผมได้ติด ไปสิ่งเดียวเท่านั้นแหละ เจ้าคุณได้โปรดเมตตาผมสักที พอถึงวันแต่งงานแม่ nol เจ้า คุณได้โปรดให้แหวนนี้แก่เขา บอกว่าเป็นของขวัญให้จจากผม ส่งมาแทนตัว
- พระยาภักดี. (รับแหวน) ได้ซีเพื่อนเอ๋ย ฉันจะจัดการตามแกสั่งอย่าวิตกเลย
- นายล้า. แล้วผมขออะไรอีกอย่าง
- พระยาภักดี. อะไร? ว่ามาเถอะ ฉันไม่ขัดเลย
- นายล้า. อย่าได้บอกความจริงแก่แม่ nol เลย ให้เขาคงนับถือรูปผมอันแก่นั้น ว่าเป็นพ่อเขา และให้นับถือตัวผมเป็นเหมือนอา
- พระยาภักดี. เอาเถอะ, ฉันจะทำตามแกประสงค์
- นายล้า. ผมลาที พรุ่งนี้เช้าผมจะกลับไปพิษณุโลก
- พระยาภักดี. เอาเงินไปใช้มั่งซี (ไปไขกุญแจ เปิดลิ้นชักโต๊ะหยิบธนบัตรออกมาบ้างหนึ่ง) เอ้า! นี่ แนะ มีสักสามสี่ร้อยบาทได้อยู่ เอาไปใช้ก่อนเถอะ ต้องการอีกถึงค่อยบอกมาให้ฉัน ทราบ
- นายล้า. (เสียงเครือ) เจ้าคุณ ! ผม..ผม..(เช็ดน้ำตา)
- พระยาภักดี. อ้าย ! ไม่รับไม่ได้ ไม่รับโกรธกันเทียว (ยึดเยียดธนบัตรให้นายล้า)
- นายล้า. (รับธนบัตร) ผมจะไม่ลืมพระเดชพระคุณได้ทำาจนตายทีเดียว ขอให้เชื่อผมเถอะ
- พระยาภักดี. อย่าพุดให้มานักเลย เงินใส่กระเป่าเสียเถอะ แล้วก็คิดอ่านหาทางทำมาหากินต่อไป นะ
- นายล้า. ขอรับ ผมจะหาทางทำมาหากินในทางอันชอบธรรมจริงๆ ที่เดียว ถ้าผมนะคิดโยก โย้ไปอย่างใดอย่างหนึ่งอีก ขออย่าให้ผมแคล้วอาญาจักรเลย
- พระยาภักดี. เออๆ ตั้งใจไว้ให้ดีเถอะ นึกถึงแม่ nol บ้างนะ
- นายล้า. ผมจะลืมหล่อนไม่ได้เลย จะเห็นหน้าหล่อนไปจนวันตายทีเดียว ผมลาที ผมไม่จำเป็นจะฝากแม่ nol แก่เจ้าคุณ เพราะเจ้าคุณได้เป็นพ่อหล่อนดียิ่งไปกว่าผมร้อยเท่า พันทวี (เช็ดน้ำตา)
- พระยาภักดี. เอาเถอะ อย่าวิตกเลย แม่ nol นะฉันคงจะรักถนอมเหมือนอย่างเดิม

นายล้ำ.

ผมเชื่อ ,เชื่อแน่นอน! (ยกมือขึ้นไหว้) ผมลาเจ้าคุณที
 (พระยาภักดีเข้าไปจับมือนายล้ำ ต่างคนต่างแลดูตากันอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพระยาภักดี
 นี้ก็จะไรขึ้นมากออกเดินไปที่โต๊ะเขียนหนังสือ หยิบรูปแม่ล่อทั้งกรอบด้วยส่งให้นาย
 ล้ำ นายล้ำรับรูปไปดูอยู่ครู่หนึ่ง ไหว้พระยาภักดีอีก แล้วก็รีบเดินออกไปทางประตู
 ขวา พระยาภักดียืนมองไปทางประตูครู่หนึ่งแล้วก็เดินออกไปที่หน้าต่างทางด้าน
 หลัง ยืนพิงกรอบหน้าต่าง ตามองออกไปนอกหน้าต่าง นิ่งอยู่จนปิดม่าน)

จบเรื่อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวภัทราภรณ์ จุฬะปิยะ เกิดวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีการศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทบริหารการศึกษา จาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2540 และเข้า ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2542 ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ประจำวิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย